

מרדכי זיסמן

ל. קופרשטיין

ביבליוגרפיה

מרדכי זיסמן

ל. קופרשטיין

ביבליוגרפיה

מרדכי זיסמן

ל. קופרשטיין

ביבליוגרפיה

תמוז

מרדכי זיסמן
ל. קופרשטיין — ביבליוגרפיה

M. Zisman
L. Kupershtein - Bibliography

עיצוב גרפי: צביקה זליקוביץ
סדר ועימוד: ע.נ.ע. בע"מ
לוחות: ישראליט

ת ו כ ן :

7	מבוא
9	ציוני דרך
13	עיתונים וכתבי עת
123	ספרים ואסופות
131	תרגומים
137	עריכה
151	הדים
179	כד' אמות
	נספחים:
195	"אליהו מייטוס" – המסה הראשונה בעברית
199	"ביבליאוגרפיע" – מאמר ראשון בידיש
203	הספריה שלי
209	מפתח אישים ומקומות
217	רשימת פסכדונים

מתוך רצון להדביק את שלא הספקתי לדעת ממה שהתרחש בשלושים ושנים שנות התגוששותי המחתרנית, מאסרי וטלטולי בסיביר, בעוון חטאי הציוניים (1940-1972), דיפדפתי בעיתונות התקופה. הרביתי לעיין בה, לחקור ולחטט כדי להשלים מידע שהחסרתי ממה שהתרחש בתחומי המדיניות, החברה, הספרות והתרבות. מטבע הדברים התמקדה עיקר התעניינותי במוצאות והקורות את בני גילי, חברי מתנועות הנוער, ובמבוגרים יותר שהיו אז בצמרת ההנהגה הציונית והתרבותית של בסרביה היהודית ערב מלחמת העולם השנייה. דמות בולטת ביניהם היה ל. קופרשטיין, איש חינוך, סופר ופובליציסט, מפעיליה המרכזיים של ארץ ישראל העובדת. רבים מבני הנוער דאו זכו למצוא בו מורה ומחנך, איש רוח שקרב אותם לספרות העברית, וידיד נאמן שעודד את השתלבותם בתנועות הנוער הציוניות והחלוציות.

עול ימים הייתי אז, חבר מרכז תנועת "גורדוניה", ומדריך בקבוצת הכשרה ובחווות החלוץ. כולנו, מדריכים וחניכים, נהנינו מנוכחותו המסייעת של קופרשטיין לציננו. התבשמנו מאישיותו, מנהיגותו ומהרצאותיו המרתקות בסוגיות ספרות וציונות שנשא בסמינרים ובכנסים. כבר אז הייתי קורא נאמן של מאמריו שהתפרסמו בעיתונות הציונית, וב"שורות", כתב-העת הספרותי, שערך והוציא בשפה העברית. "שורות" היה חידוש ייחודי, מרענן וחשוב שלא היה דומה לו בבסרביה וברומניה כולה.

וכך, תוך שאני מנסה להתעדכן, מעיין בחומר ומלקט את הדברים לצרכי אני, נוכחתי כי יש ברשימותי גרעין לביבליוגרפיה מקפת לכתביו של ל. קופרשטיין. ככל שהרביתי לקרוא ולעיין כך נגררתי יותר לחיטוטים, לאיתורים, ולחיפושים נוספים. הרבה עניין ועמל השקעתי במלאכת האיתור, האיסוף והעריכה. בשעתו נעזרתי גם במאגר זיכרונו של קופרשטיין עצמו. לדאבוני, הוא הלך לעולמו בטרם נשלמה המלאכה.

רשימת כתבים זו, משתרעת לאורך תקופה של כשישים שנה (תרצ"ד – תשנ"ב), והיא מכילה יותר מ-1400 כותרים מפרי עטו שנתפרסמו בכמה שפות. קופרשטיין כתב בעיקר בעברית, אך פירסם מאמרים גם ביידיש, צרפתית, אנגלית רוסית ורומנית.

מלאכת איסוף ורישום הערכים שפורסמו בבמות רבות בישראל ומחוצה לה, נראתה לי בתחילה כמשימה בלתי-אפשרית, בעיקר בגלל שכתיתבתו נתפרשה על פני נושאים רבים, ותחומי התעניינות מגוונים. עוד הקשתה על מלאכתי העובדה שבמשך שנים רבות חתם על כתביו לא רק בשמו, אלא גם בקיצורים רבים ובעשרות פסבדונים, שבחלקם הגדול נותרו לי בלתי-מפוענחים.

את רישום הערכים עשיתי על פי תיעוד ומראה עיניים. את רובם ככולם של הכותרים לא רק ראיתי, אלא גם קראתי בעיניי.

הערכים המופיעים בביבליוגרפיה ממוינים לפרקים: מאמרים בעיתונים ובכתבי עת, ספרים ואסופות, תרגומים, עריכה. סדר הביבליוגרפיה הוא כרונולוגי, והתאריך הקובע הוא התאריך העברי. שמות העיתונים וכתבי העת המצויינים בגוף הביבליוגרפיה מובאים בקיצורם.

יותר מקוריוז מעניין לביבליוגרף חוויתי כשגיליתי שהמאמר הראשון שכתב האגרונום הצעיר ל. קופרשטיין (פורסם ב-7.3.1935 ביומון האידי "אונזער צייט"), נשא את הכותרת **"ביבליוגרפיה"!!!** המאמר עסק בספרו החדש של איציק מאנגר "חומש לידער", וחשבת לראוי להביא אותו, ואת המאמר הראשון שפירסם בעברית (מסה על המשורר אליהו מייטוס) בשולי הספר.

"ביבליוגרפיה היא ביוגרפיה", שמעתי את ל. קופרשטיין אומר. ואכן, ביבליוגרפיה זו המנסה לסכם את פעילותו הספרותית-עיתונאית, היא אספקלריה ביוגרפית של איש-רוח שהיה שותף ועד ראה לתקופה מרתקת ובעלת משמעות. אני מודע לכך, כי למרות כל המאמצים והעמל שהשקעתי, הביבליוגרפיה אינה שלמה. ה"חסר", שהוא תכונה מובנית בכל ביבליוגרפיה, נעוץ בביבליוגרפיה זו גם בעובדה שלא מעט מפרי עטו של ל. קופרשטיין פורסם בגולה, והחומר קשה לאיתור ולהשגה. אני מביא כאן, אפוא, מאמץ של התחלה שראוי להמשיך בה.

ולסיום, שלמי תודה אני חייב לכל אלה שסייעו בידי להביא מפעל זה לדפוס: תודה מקרב לב לצוותי הספריות והארכיונים הרבים שבאוצרותיהם מצאתי את הכתבים: תודה מיוחדת לאנשי ארכיון "גנזים", ולמנהלו בן יעקב. לאנשי ספריית ארכיון העבודה במכון לבון, ולספרן ד"ר אילן גל פאר. תודה חמה לעובדי הארכיון הציוני בירושלים, לספריית האוניברסיטה בתל אביב, לספריית "בית התפוצות", ול"אוסף אברהם יפה" שבאוניברסיטת תל אביב. תודות לצוות הספרנים בספריה "שער ציון" ב"בית אריאלה" בת"א, לאנשי הארכיונים בעיתונים, במיוחד לאלה שעבדו בארכיון "דבר". לעיתונאי והמשורר פסח מיילין, לבתו של קופרשטיין, השדרנית והעיתונאית עדנה פאר, ולרבים אחרים וטובים שבלי עזרתם לא הייתי מצליח לסיים את המלאכה. יעמדו כולם על התודה ועל הברכה.

המחבר

ציוני דרך

לייב קופרשטיין, סופר, עורך, פובליציסט, נולד ב־י"ט אלול תרס"ד (30.9.1904), במושבה החקלאית מרקולשטי, בסרביה. בן יחיד להוריו שרה ושמשון קופרשטיין, נצר למשפחה מסועפת שמחצית בני העיירה התייחסו אליה. אביו שמשון, מצאצאי הרב שמשון מאוסטרופולי שניספה עם עדתו בימי גזירות ת"ח, היה סוחר בר אוריין מראשוני "חובבי ציון" ו"מזרחי" בסרביה. בשאפו לתת לבנו חינוך מסורתי והשכלה כללית, ייסד יחד עם חבר נעוריו הרב י.ל. מיימון (פישמן) את ה"חדר המתקון" הראשון, בו הורו מורים משכילים את "לייבלה" (כפי שכינהו חבריו ואוהביו), "עברית בעברית". ב"חדר המתקון" התוודע אל הלשון העברית ומכמניה, ושם קנה אהבה רבה לערכי התרבות העברית וספרותה. אהבה זו נשא עימו עד יומו האחרון. בהשגחת אביו שקד גם על לימודי הקודש: תנ"ך, משנה, גמרא ופוסקים. את ראשית השכלתו הכללית הרחבה רכש בבית־הספר הרוסי שמנהלו היה הסופר שלמה הלליס, ובגימנסיה העברית. כבר בנעוריו עמד במרכז תנועת "מכבי", ואחר־כך ייסד את הקן המקומי של "השומר הצעיר" ועמד בראשו. כבר אז הוציא עיתוני נוער, ובאחד מהם פירסם נתן אלתרמן את אחד משיריו הראשונים.

בן 19 יצא ללמוד מדעי הטבע וחקלאות בבלגיה ובצרפת, והוסמך כאגרונום. אחר־כך למד בצרפת ספרות כללית, ומדעים סוציאליים. באותה תקופה העמיק את ידיעותיו בלשון ובתרבות הצרפתית. תוך כדי לימודיו התמסר גם להפצת הלשון והספרות העברית, היה פעיל במוסדות הציונים, והשתתף בקונגרס הציוני ה־15 בבאזל. כששב לבסרביה שימש מורה לטבע ולספרות בגימנסיה בה למד. בהמשך הורה וניהל מוסדות חינוך, ביניהם הליצאום העברי המשובח "תרבות" בבלצ'י (1933). הוא חיבר תוכניות לימוד לבתי ספר עבריים, ספרי לימוד ומקראות, והשקיע מאמצים רבים בחינוך תלמידים לציונות. משימה לא פשוטה בעידן בו נשבו רוחות הקומוניזם באזור כולו. משהתנכלו השלטונות ללימודים העבריים וקיצצו בהם, קיים קופרשטיין עם תלמידיו חוגים קבועים לספרות עברית, מעבר לשעות הלימוד הרגילות. הוא היה פעיל בתנועה הציונית "פועלי ציון־צעירי ציון", וסייע רבות לתנועות הנוער הציוניות, ולחוות ההכשרה החלוציות, וגונן עליהן מהתנכלויות השלטון. היטב חרה לו על כך שבעוד שהרומנים ששלטו אז בבסרביה הציפו את האזור בעיתונים, ובכתבי עת רבים ברמה גבוהה, לא הייתה ליהדות רומניה שמנתה אז כמיליון נפש, אות עברית מודפסת משלה: לא עיתון, לא ביטאון, אף לא כתב עת עברי אחד. גם ארץ ישראל הייתה רחוקה, ולא הגיעו משם עיתונים. קופרשטיין גמר בדעתו להוציא ירחון ספרותי־עברי בשם "שורות", ("רציית להוכיח לנוער, כי אם אין ביכולתנו להוציא עכשיו ספרים ועיתונים יומיים, נתחיל לפחות ב"שורות עבריות"). "שורות" היה מפעל לא יאמן של איש אחד. ל. קופרשטיין שימש עורך וכותב, גם מו"ל, מפיק, ומדפיס. בנוסף, גייס מנזרים ודאג לתקציב. בתנאים לא תנאים של דפוס פרימיטיבי קטן שהופעל ידנית, ובהעדד מכונת סידור, רכש עמודי־סדר שנלקטו ביד. וכך, למרות כל הספקנים, החוששים ומרפי הידיים, הצליח להוציא לאור את "שורות". במשך שלוש שנים הופיעו 32 חוברות בעריכתו, נאות בעיצובן, ועשירות תוכן. סופרים

ועיתונאים מארץ-ישראל ומחוצה לה תרמו ל"שורות", מפרי עטם. "שורות" הפך גורם ספרותי, ציוני עברי חשוב, ופרק בתולדותיה של העיתונות העברית. אלא שהפריחה לא נמשכה זמן רב. באביב 1938 הונחתה המכה: בהודעה אישית לעורך גור אוקטאביאן גוגה על סגירת העיתון, ואסר על כל פירסום יהודי בעברית או ביידיש ברחבי המדינה. קופרשטיין שסרב להשלים עם הגזירה נסע לארץ לגייס תמיכה. בסיועם של הרב י.ל. מיימון, אברהם לוינסון ויצחק גרינבוים, הצליח להוציא לאור, בשובו, עוד שני קבצים, בשם "אודים". אבל אז כבר פשטה הבעירה הגדולה באזור, ובאירופה כולה. ל. קופרשטיין נמלט מבסרביה ברגע האחרון ממש עם כניסת הרוסים, שביקשו לעוצרו על פעילות ציונית. בנתיבי דרכו לארץ הגיע לבוקרשט, נרתם לפעילות הציונית שם, וניהל את מחלקת העליה לסטודנטים ולנוער. בין הצעירים העולים לארץ היו גם תלמידי שנקלעו לבוקרשט וסירבו לחזור אל "גן העדן הסובייטי". זמן קצר לאחר מכן, בשלהי 1940, עלה קופרשטיין לארץ עם משפחתו. עם עלייתו החל לפרסם מאמרים בעיתונים ובכתבי עת ("דבר", "אומר", "על המשמר", "מעריב", "גזית", "מאזנים" ועוד). מדורו הראשון בעיתונות בארץ היה "מקרוב", מיומנו של עולה חדש, שהתפרסם החל מדצמבר 1940, ב"אומר", (עיתון ערב). באותה תקופה יסד ברל כצנלסון את "עם עובד", ובהוצאה זו ראו אור ספריו של קופרשטיין, "מגילת סטרומה", ו"גורל יהודי רומניה".

תחומים רבים קרצו לל. קופרשטיין בתחומי הרוח והמעשה הציבורי. הוא היה איש אשכולות רחב ידע, סקרן, אוהב אדם, ובעל הומור טוב. שילוב של אינטלקטואל ליברלי, ואיש-ציבור אידיאליסט, המואס בפוליטיקה ותככיה, דבק בערכי תנועת העבודה, ורגיש מאוד לשכבות מצוקה. לפרנסתו עשה כממונה על הדוברות, ההסברה, ויחסי החוץ של ההסתדרות בת"א, עיר מגוריו שאותה אהב מאוד. (היה גם יו"ר ההנהלה של בית-הספר הגבוה לפועלים). במסגרת זו ערך והוציא כתבי עת, ספרים, ופרסומים אחרים, ביניהם גם את העיתון "תל אביב שלנו", שהיה המקומון הראשון בעידן הטרנס-מקומוני, וטיפל בענייני חברה ותרבות. את אשר עשה בתחומי ההסברה, התרבות והשכלת עובדים, לא כאן המקום לפרט, וזו אפופיאה בפני עצמה. ב-1991 הוענק לו בתל-אביב "אות יקיר ההסתדרות". היה ממקימי האיגוד הישראלי לעיתונות תקופתית וכתבי עת. ב-1992 ניתן לו "עיטור יקיר האיגוד".

כחבר ההנהלה העולמית, ויו"ר המועצה הישראלית של הברית העברית העולמית, ערך עשר שנים את כתב העת "עם וספר", ויזם הוצאתם של ספרי הגות לכינוס היצירה העברית בתפוצות. בשליחויותיו מטעם הסוכנות היהודית, וההסתדרות באירופה, ארצות-הברית, ברזיל, ארגנטינה, ונצואלה, קובה, קנדה ועוד, עשה גם למען הנחלת הלשון והפצת התרבות העברית בעולם.

בד בבד עם העשייה הציבורית לא זנח את מלאכת הכתיבה. פירסם מאמרים רבים בשדה הפובליציסטיקה, ערך כתבי עת, קבצים, אנתולוגיות, ומוספים בתחומי ההגות, החינוך, החברה והעבודה. הוא הקפיד לצקת בהם תוכן עשיר ומאלף, שקד גם על מתכונת

נאה, ותרם להם מפרי עטו המחונו, ומטעמו הספרותי המעודן. בתחום הספרות העברית פירסם בין השאר חיבורים מקיפים על ביאליק, עגנון, יעקב פיכמן, ש. בן ציון יהודה שטיינברג ואחרים.

אהבה רבה וידענות גדולה שלו היתה הספרות הצרפתית. הוא הירבה לכתוב על קאמי, סארטר, סימון דה בובואר, אלבר כהן, רומן גארי, מאלרו, יוסף קסל ואחרים. היה הראשון שהביא לקורא העברי (במסות, בתרגום ובמשדרי רדיו), את יצירתו של אלבר כהן, מחשובי הסופרים הצרפתים בני זמננו. בין היתר תירגם מצרפתית גם את "דם השמים" מאת פיטר ראביץ, ואת "לשכוח את פאלרמו" מאת אדמונד שארלרו ("עם עובד").

ל. קופרשטיין הלך לעולמו בשיבה טובה ופעילה, בערב יום כיפור תשנ"ב (1992). על שולחנו נותרו מונוגרפיות ספרותיות נרחבות שטרם ראו אור, ורשימות ועבודות שלא הושלמו.

עיתונים וכתבי עת

תרצ"ד — 1934-1933

1. **אליהו מייטוס** (מסה)
פְּרָדוֹת, קובץ לדברי ספרות, בעריכת יעקב קוטשר, זלמן רוזנטל, קישינוב, בסרביה
הוצאת "תרבות", ספר א', תרצ"ד, 1934, עמ' ר"ז-ר"י"א.
2. **הבסרבאי הצנוע**: לדמותו של מרדכי גולדברג (חתום: א. גלגלי)
פְּרָדוֹת, כנ"ל, עמ' רנ"ט-רס"א.

תרצ"ה — 1935-1934

3. **דברי פתיחה של העורך לחוברת הראשונה של "שורות"**
שורות, בלצי, בסרביה, חוב' מס' 1, שבט תרצ"ה, ינואר 1935, עמ' 1.
4. **ילידי אדמה** (שרטוטי מסה)
שורות, כנ"ל, עמ' 23-26.
5. **שורות בעיתן** (חתום: א. השמשוני)
שורות, כנ"ל, עמ' 29.
6. **על במותיך חלל, לפיזים באפלה** (חתום: א. השמשוני)
מדור: שורות בעיתן
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 2, אדר א' תרצ"ה, מרס 1935.
7. **תורת חיים**, ליובל 800 שנה להולדת הרמב"ם
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 3, אדר ב' תרצ"ה, אפריל 1935, עמ' 13, 14.
8. **זור הולך — עליה עברית** (חתום: א. השמשוני)
מדור: שורות בעיתן
שורות, כנ"ל.
9. **על מצבו של החינוך העברי בבסרביה**
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 5/4, אייר-סיון תרצ"ה, יוני-יולי 1935, עמ' 12-19.
10. **על החינוך העברי בבסרביה**, בספרו של אברהם לוינסון "התנועה העברית בגולה"
בליווי טבלות סטטיסטיות
הוצאת "ברית עברית עולמית" לונדון-ורשה, תרצ"ו
שורות, כנ"ל.
11. **נביא המציאות**, (חתום: י. קטן)
להופעת כתבי חיים ארלוזורוב, שישה כרכים
הוצאת "הסתדרות העובדים הכללית"
שורות, כנ"ל.

12. **ביבליאגראפיע**, "חומש-לידער" פון איציק מאנגער (ביבליאגראפיה, "שירי-חומש" מאת איציק מנגר) פארלאג "אלענינט", ווארשע (הוצאת "אלנינט" וארשה), 1935
אונזער צייט, קישינוב, ו' באדר א' תרצ"ה, 9 במרס 1935.

13. **די טראגעדיע פון שווארץ-ווייס**
צום ערשיינען פון י. לוראס ראמאן "פרייליך אפריקא" (רומעניש), פארלאג "אדאם"
הטרגדיה של שחור-לבן,
עם הופעת הרומן מאת י. לוריס "העלמה אפריקה", ברומנית, הוצאת "אדם"
אונזער צייט, כנ"ל, גלי 3834, ט"ו בתמוז תרצ"ה, 16 ביולי 1935.

14. **דער פאל מאגלאוויטש**, רעפלעקסן
(המקרה בגלביץ, תגובות)
אונזער צייט, כנ"ל, גלי 3859, ט"ז באב תרצ"ה, 15 באוגוסט 1935, עמ' 2.

15. **קאזינא-געשפענסטער**, רעפארטאזש — נאטיצן (מחול שדים בקזינו).
אונזער צייט, כנ"ל, כ"ט באב תרצ"ה, 28 באוגוסט 1935, עמ' 3.

16. **א גאסט אויף א ווייל אין... יעדינעץ**, נאטיצן
(אורח לרגע. בידינץ, רשימות)
אונזער צייט, כנ"ל, ז' באלול תרצ"ה, 5 בספטמבר 1935, עמ' 3.

17. **מאי קא משמע לן, מוינעשט?** רעפארטאזש נאטיצן
(מה הוא בא להשמיענו, מוינשט?)
אונזער צייט, כנ"ל, ח' באלול תרצ"ה, 6 בספטמבר 1935, עמ' 2.

תרצ"ו — 1935-1936

18. **הסופר העברי בארץ**, שיחה עם י. ליכטנבוים
שורות, בלצי, בסרביה, חוב' מס' 6, תשרי תרצ"ו, אוקטובר 1935.

19. **שורות בעיתן** (חתום: א. השמשוני)
שורות, כנ"ל.

20. **משורר החיים החדשים**, במלאת ששים לשאול טשרניחובסקי
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 7, חשון תרצ"ו, נובמבר 1935, עמ' 1-5.

21. **מנדלי מוכר ספרים, הראשון לבונים**, מאה שנים להולדתו
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 8, כסלו תרצ"ו, דצמבר 1935, עמ' 12-15.

22. **לאף ידידים**, (חתום י. קטן)
על ספרו של דניאל פרסקי, הוצאת "ועד היובל", ניו-יורק, תרצ"ה
שורות, כנ"ל, עמ' 29, 30.

23. **נוכח תפקידים חשובים**
מדור: שורות בעיתן
שורות, כנ"ל.
24. **שלום לאורח**, על ביקורו של הרב י.ל. פישמן-מימון (חתום: א. השמשוני)
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 9, שבט תרצ"ו, פברואר 1936, עמ' 32.
25. **לאור העבר**, שירטוטים בשולי הרומנים ההיסטוריים של ליאון פויכטוונגר
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 11/10, אדר-ניסן תרצ"ו, מרס-אפריל 1936.
26. **בעיות "האיחוד"; שבוע החלוץ; ניב מציון**
מדור: שורות בעיתן
שורות, כנ"ל, עמ' 30-32.
27. **מצפוני הדור**, מאה לטולסטוי, שבעים לרומן רולן
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 12, אייר-סיון תרצ"ו, מאי-יוני 1936.
28. **"גבעולים"**, על המקראת לתלמידים ולבוגרים מאת א. גולרגנט, נ. זלבינסקי, בהשתתפות
ז. גולדשטיין, הוצאת "גליל" בוקרשט, תרצ"ו, 1936
שורות, כנ"ל, עמ' 62-64.

תרצ"ז — 1936-1937

29. **גילוי טרנסילבניה**
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 14/13, תשרי תרצ"ז, ספטמבר 1936, עמ' 31-34.
30. **מן המיצר – על הנתק בין קיבוצי התפוצות לבין ארץ-ישראל**
"חלילה לנו מלהזניח את חיל המילואים ולו גם הם במערכה השנייה"
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 16, טבת תרצ"ז, ינואר 1937, עמ' 1-4.
31. **על "תורת הראשונים"**
חלק ראשון: יסודות התורה שבעל-פה והתפתחותה החיונית בחיים ובספר בדורות הראשונים
מאת ב.מ. חסיד ב"פארמען אין ברען", ווילנע 1937, ווילנער פארלאג פון ב. קלעצקין.
חלק שני: מראשית כניסת ישראל לארץ עד ימי דוד ושלמה מאת ישעיהו רייכער, רב
באיזמאיל (בסרביה), בהוצאת המחבר, תרצ"ו
מדור: לבקורת וביבליוגרפיה
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 17, אדר תרצ"ז, פברואר 1937.
32. **מכאן ומכאן – לחגה הצנוע של החוברת "אדם" – "ADAM"** (ברומנית)
מיסודו של י. לודא ובעריכת אידוב כהן ומ. גרינדיה ליובל המאה (חתום: י. קטן)
שורות, כנ"ל, חוב' מס' 19/18, אייר-סיון תרצ"ז, מאי 1937, עמ' 29-31.

33. **פארטרעטן (דיוקנים) מאת זישע באגיש** (ביידיש), (חתום: י. קטן)
הוצאת "אינזל" בוקרשט
שורות, כנ"ל, עמ' 30, 31.
34. **חזון הנצח – שרטוטים לדמותו של ז. שניאור ליובלו החמישים שורות**, כנ"ל, חוב' מס' 20, תמוז תרצ"ז, יוני 1937, עמ' 2-7.
35. **בתנועה החלוצית – ישיבה פלנרית של מרכז החלוץ ברומניה שורות**, כנ"ל, עמ' 31.
36. **החינוך העברי בבסרביה עם וספר**, תשרי תרצ"ז, אוקטובר 1936, עמ' 11-14.
37. **בעסאראביע, אונזער היים** (בסרביה מכורתנו)
אונזער צייט, כנ"ל, גליון חגיגי, מס' 4000, כ"ו בתשרי תרצ"ז, 1 באוקטובר 1936, עמ' 6, 15.
38. **אין שטויב פון וועגן** (אבק דרכים)
אונזער צייט, כנ"ל, גל' 4219, תמוז תרצ"ז, יוני 1937.
39. **אין שטויב פון וועגן** (אבק דרכים)
המשך להנ"ל: נייע פלאטש מאמא (אל תבכי אמא)
אונזער צייט, כנ"ל, גל' 4220, תמוז תרצ"ז, יוני 1937.

תרצ"ח – 1937-1938

40. **בעקבות הארי – ציונים לזיקת ביאליק בשירת זלמן שניאור שורות**, כנ"ל, חוב' 21, תשרי תרצ"ח, ספטמבר 1937.
41. **אחרי הקונגרס**
מדור: שורות בעיתן
שורות, כנ"ל.
42. **על ספרו של אברהם לוינסון "התנועה העברית בגולה"** (חתום: י. קטן)
הוצאת "ברית עברית עולמית" לונדון-ורשה תרצ"ה
שורות, כנ"ל, עמ' 26-28.
43. **על ספרו של הרב י.ל. הכהן פישמן (מימון) הציונות הדתית בהתפתחותה** (חתום: א. השמשוני)
הוצאת "הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית", ירושלים, תרצ"ח
שורות, כנ"ל.

44. **והיה העקוב למישור – ציונים סביב הקונגרס לתרבות אידיש וביקורו של ה. לייזיק בארץ-ישראל שורות**, כנ"ל, חוב' מס' 22, כסלו תרצ"ח, דצמבר 1937.
45. **על ספרו של ישראל זרחי, "הנפט זורם לים התיכון" שורות**, כנ"ל.
46. **על ספרו של משה שאראנד, "גווילין נשרפים" דאס קאפעראטיווע ווארט**, קישינוב, בסרביה, תרצ"ח, 1938.

תרצ"ט – 1938-1939

47. **פתח דבר, על סגירת "שורות"**
"זה שמונה חודשים שגזירת האלם השתיקה את "שורות", בהעדרן נוכחנו כמה יקרות וחשובות היו לנו..."
אודים, בלצי, בסרביה, חוב' א', תשרי תרצ"ט, ספטמבר 1939, עמ' 5.
48. **מרדכי גולדברג, ליובלו אודים**, כנ"ל, עמ' 53-58.
49. **אומרים ישנה ארץ – שברי הרהורים מסביב לביקור בארץ**, גם "נעש" בנוסעים; גם יהודי פשוט נוסע לארץ ישראל; ארבעה מי יודע, מכיסלון לתל-אביב; חבר "הקונסולים" שלנו; שבת בקיבוץ אחד
אודים, כנ"ל, עמ' 64-79.
50. **ספר הבשורה** (עם קריאה ב"אנשי בשורה" ליעקב פייכמן)
אודים, כנ"ל, חוב' ב', עמ' 143-151.
51. **ממחוז הילדות מאת דוב שטוק** (חתום: א. השמשוני)
הוצאת "דבר" תל-אביב, תרצ"ט, 1938
אודים, כנ"ל, עמ' 155-160.
52. **בעשן האודים**
שורות; המן הגורן או מן היקב; זכר לחורבן; "חידה" (חתום: א. סתרי)
אודים, כנ"ל, עמ' 156-160.
53. **על "תמול דהה"**, שירים מאת ק. א. ברתיני
אודים, כנ"ל, עמ' 163-165.
54. **מלבטיו של החינוך העברי בגולה** (מכתב מהגולה)
שרשים, במה למועצת המורים בארץ-ישראל, שנה שלישית, כרך ג', כסלו תרצ"ט, דצמבר 1938, עמ' 37-39.

55. **בצדי צדדים – שבתי הרהורים בשולי דברי זפוס**
 מן הצד; הפתעות שאינן הפתעות; ספרות צעירה; ענייני הערבה – ענייננו! כיבוש מספיק (חתום: א. סתרי)
 מן-הצד, קישינוב, הוצאת "תרבות", חוב' א', אביב תרצ"ט, 1939, עמ' 23-26.
56. **החגים – גורם חינוכי בעבר** (פרק ממאמר)
 מן-הצד, כנ"ל, עמ' 27-30.
57. **לשאלת הכתיב העברי של שמות פרטיים רומניים** (חתום: א. גלגלי)
 מן-הצד, כנ"ל, עמ' 40-41.
58. **די פארלוירענע פראנטן** (חזיתות אבודות), על יחסי היישוב בא"י וחיזוק עמדות בגולה
אקטועלע פראגן, קישענעוו, אדר תרצ"ט, פעברואר 1939.
59. **טעריטאריאליזם און ציוניזם** (טריטוריה וציונות)
צייט פראגן, בעלץ-קישענעוו, אייר תרצ"ט, מאי 1939.
60. **דער ערשטער ציוניסטישער קאנגרעס אין... מרקולעשט** (קליינער פעליעטאן)
 (הקונגרס הציוני הראשון ב... מארקולשטי)
צייט פראגן, כנ"ל.

תש' – 1939-1940

61. **די לעצטע פראבלעם** (הבעיה האחרונה)
ציוניסטישע פראבלעמען, קישענעוו, שבת תש', פברואר 1940, בל' 26-30.
62. **י.ל. פּרץ, שטריכן צו זיין 25-טן יארצייט** (קווים ליום הזיכרון שלו, במחצית היובל),
 דער נס; דער אייביקער זוכער; ביים מיקראסקאפ; שבת זאל זיין! (הנס; המחפש הנצח);
 ליד המיקרוסקופ; שיהיה שבת)
ציוניסטישע פראבלעמען, כנ"ל, ניסן-אייר תש', מאי 1940, עמ' 26-30.

תש"א – 1940-1941

63. **בצפורני השליטים הנאצים ועבדיהם מ"משמר הברזל"**,
 ראיון עם ל. קופרשטיין, עורך "שורות" ו"אודים", על: השתלטות הגרמנים בממלכה;
 ל"חולצות הירקות" מסרו את היהודים; שיא ההפקרות בערי השדה; כיצד בורחים לרוסיה;
 מתדפקים על שערי הארץ; הקשיים בדרך לארץ ישראל; הרוחות בתורכיה נגד ה"ציר"
 מדור: יהודי רומניה
אמר, תל-אביב, גלי' 631, י"ח בכסלו תש"א, 18 בדצמבר 1940, עמ' 1.
64. **רדיפת הסופרים והעתונאים ברומניה – על הכומר גאלא גאלאקטיאן**
אמר, כנ"ל, גלי' 636, כ"ב כסלו תש"א, 22 בדצמבר 1940, עמ' 2.

65. **א. נושא המכתבים; ב. הנהג**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 644, לי בכסלו תש"א, 30 בדצמבר 1940, עמ' 2.
66. **דוב הוז הנהג**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 652, חי בטבת תש"א, 7 בינואר 1941, עמ' 2.
67. **חצי נחמה**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 658, ט"ו בטבת תש"א, 14 בינואר 1941, עמ' 2.
68. **ילדי החולות; פרוות**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 664, כי בטבת תש"א, 19 בינואר 1941, עמ' 2.
69. **הראשונה לפורענות – על טרנסניסטרית**
אמר, כני"ל, גלי 671, כ"ח בטבת תש"א, 27 בינואר 1941, עמ' 2.
70. **"מוחרם"**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 706, ו' באדר תש"א, 5 בפברואר 1941, עמ' 2.
71. **נוסח; העזים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 683, י' בשבט תש"א, 7 בפברואר 1941, עמ' 2.
72. **בהתרחש הנס; על האי שופרא...**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 690, י"ז בשבט תש"א, 14 בפברואר 1941, עמ' 2.
73. **בסוד סופרים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 700, כ"ח בשבט תש"א, 25 בפברואר 1941, עמ' 2.
74. **הגמל**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 703, ג' באדר תש"א, 2 במרס 1941, עמ' 2.
75. **במזל ג'אז**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כני"ל, גלי 708, חי באדר, 7 במרס 1941, עמ' 2.

76. **בכבשנה של בקורת**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי' 714, ט"ו אדר תש"א, 14 במרס 1941, עמ' 2.
77. **ליל שבת בשכונה**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי' 720, כ"ב באדר תש"א, 21 במרס 1941, עמ' 2.
78. **שמש גנובה מאת ק. צ'וקובסקי** (שירי ילדים), תורגם מרוסית
דבר לילדים, כ"ח באדר תש"א, 27 במרס 1941, עמ' 10-11.
79. **חורבן מרכז יהודי בגולה**
 האדמה, כ"ט אדר תש"א, 28 במרס 1941 (תחליף ל"הפועל הצעיר" שנסגר זמנית על-ידי השלטונות הבריטיים)
הפועל הצעיר, שנה 34, כרך י"ב, תש"א, 1941, עמ' 11-16.
80. **"ארבעה נכנסו לשיר" – חמישים שנה לפרסום "אל הצפור" לביאליק**
אמר, כנ"ל, גלי' 730, כ"ט באדר תש"א, 28 במרס 1941, עמ' 2.
81. **הקונגרס הראשון ב... מרקולשטי** (חתום: א. סתרי)
אמר, כנ"ל, גלי' 744, ט"ז בניסן תש"א, 13 באפריל 1941, עמ' 2.
82. **גטו יהודי ברומניה**
אמר, כנ"ל, גלי' 748, כ"א בניסן תש"א, 18 באפריל 1941, עמ' 2.
83. **פסח בעיר**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי' 755, כ"ח בניסן תש"א, 25 באפריל 1941, עמ' 2.
84. **במערכה העברית ברומניה**
עם וספר, חוב' אייר תש"א, מאי 1941, עמ' 8-11.
85. **על יעקב זנדבנק בנתיבי "תרבות"**
 מאמרים ומסות, הוצאת המרכז ל"תרבות", תל-אביב
 מדור: ספרים
אמר, כנ"ל, גלי' 762, ה' באייר תש"א, 2 במאי 1941, עמ' 2.
86. **עם קריאת חוברות**
 מדור: פכים קטנים
אמר, כנ"ל, גלי' 769, י"ב באייר תש"א, 9 במאי 1941, עמ' 2.

87. **על ספרו של י.ז. לצקי-ברטולדי**
הוצאת "המרכז לנוער של הסתדרות העובדים הכללית בא"י", ת"א, תש"א
מדור: פכים קטנים
אמר, כנ"ל, גלי 776, י"ט באייר תש"א, 16 במאי 1941, עמ' 2.
88. **הרוכלים; הייזים הללו**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 782, כ"ו באייר תש"א, 23 במאי 1941, עמ' 2.
89. **בסרביה: עם הופעת הקובץ** (חתום: א. השמשוני)
אמר, כנ"ל, גלי 787, ג' בסיון תש"א, 29 במאי 1941, עמ' 2.
90. **אדם בחוץ – על ספר סיפורים ושרטוטים מאת מרדכי עובדיהו**
הוצאת "מסדה", תל-אביב, תש"א
אמר, כנ"ל, גלי 789, ו' בסיון תש"א, 1 ביוני 1941, עמ' 2.
91. **עברית במחתרת** ("העם והספר")
אמר, כנ"ל, גלי 792, ט' בסיון תש"א, 4 ביוני 1941, עמ' 2.
92. **פכים קטנים**
אמר, כנ"ל, גלי 794, י"א בסיון תש"א, 6 ביוני 1941, עמ' 2.
93. **מערב עד בוקר**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 802, י"ח בסיון תש"א, 13 ביוני 1941, עמ' 2.
94. **חיל הישע**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 809, כ"ה בסיון תש"א, 20 ביוני 1941, עמ' 2.
95. **שנה לכיבוש בסרביה ע"י הרוסים**
אמר, גלי 817, ד' בתמוז תש"א, 29 ביוני 1941, עמ' 2.
96. **מבחר סיפורים ומאמרים, מאת פרץ סמולנסקי**
מסודרים ומבואים ע"י יעקב פיכמן הוצאת "דביר", ת"א, תש"א
מדור: פכים קטנים
אמר, כנ"ל, גלי 823, ט' בתמוז תש"א, 4 ביולי 1941, עמ' 2.
97. **התייחסות לדברי א. ורבאי, על "פגישות קטנות בעניינים גדולים"**
"הגה" גלי 342, 354
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 830, י"ט בתמוז תש"א, 14 ביולי 1941, עמ' 2.

98. **על כתבי מ.ז. פייארברג**, בעריכת א. שטיינמן, הוצאת "כנסת", תל-אביב, תש"א
 מדור: ספרים
אמר, כנ"ל, גלי 835, כ"ג בתמוז תש"א, 18 ביולי 1941, עמ' 2.
99. **עם "הבימה"**
 מדור: מקרוב — מיומנו של עולה חדש
אמר, כנ"ל, גלי 844, ד' באב תש"א, 28 ביולי 1941, עמ' 2.
100. **הכל תלוי במידות**, על מאמר של ד. קמחי ב"דבר" מס' 4883
אמר, כנ"ל, גלי 848, י"א באב תש"א, 4 באוגוסט 1941, עמ' 2.
101. **פכים קטנים**
אמר, כנ"ל, גלי 866, כ"ט באב תש"א, 22 באוגוסט 1941, עמ' 2.
102. **"מלחמות יהודי פולין"**, על מלחמות יהודי פולניה מאת יצחק גרינבוים
 הוצאת "חברים", ירושלים-תל אביב
אמר, כנ"ל, גלי 877, ט' באלול תש"א, 1 בספטמבר 1941, עמ' 2.
103. **איש ומפעלו שנשכחו**, 15 שנה למות זכריה פישמן ז"ל
אמר, כנ"ל, גלי 880, י"ב באלול תש"א, 4 בספטמבר 1941, עמ' 2.
104. **שופר בעיר**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 886, י"ט באלול תש"א, 11 בספטמבר 1941, עמ' 2.
105. **תירס**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, כנ"ל, גלי 892, כ"ו באלול תש"א, 18 בספטמבר 1941, עמ' 2.
106. **הגן העברי בבסרביה**, פרק בתולדות החינוך העברי בבסרביה
הד הגן, תל-אביב, שנה ו', חוב' ג'ד', תש"א, 1941 עמ' 48-50.
107. **שלטים... מרשמיו של עולה חדש**
 מדור: עיר שכולה ישראל
המזרח, י"ב באלול תש"א, 4 בספטמבר 1941, עמ' 3.

תש"ב — 1941-1942

108. **הקול**
 מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, גלי 899, ה' בתשרי תש"ב, 26 בספטמבר 1941, עמ' 2.

109. **פכים קטנים**
אמר, גלי' 907, י"ד בתשרי תש"ב, 5 באוקטובר 1941, עמ' 2.
110. **ברתוקות מלט**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, גלי' 915, כ"ב בתשרי תש"ב, 13 באוקטובר 1941, עמ' 2.
111. **"בסמטאות ירושלים"**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, גלי' 918, כ"ה בתשרי תש"ב, 16 באוקטובר 1941, עמ' 2.
112. **בעקבות ד'אמיציס**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, גלי' 926, ג' בחשוון תש"ב, 24 באוקטובר 1941, עמ' 2.
113. **על הרומן דרכה של מריטה מאת יואל מסטבוים**
מדור: ספרים
אמר, גלי' 932, י' בחשוון תש"ב, 31 באוקטובר 1941, עמ' 2.
114. **"בכור", מאסף בן זמנו – חוג אבנים**, תל-אביב, תש"א
גזית, כרך ד', חוב' ג'ד', תש"ב, 1941, עמ' 60, 61.
115. **ששים שנה ושנה** על ספרו של ארי אבן זהב
גזית, כרך ד', חוב' ו' (מ"ב), חשוון תש"ב, נובמבר 1941, עמ' 35.
116. **פרוג בעברית**, על שירי שמעון פרוג, בתרגום א. לוינסון, הוצאת "דבר", תש"א
דבר, א' כסלו תש"ב, 21 בנובמבר 1941, עמ' 4.
117. **אותיות**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה חדש)
אמר, גלי' 964, י"א בכסלו תש"ב, 1 בדצמבר 1941, עמ' 2.
118. **על "דמויות קרובות" מאת איציק מאנגר**, "ספרית פועלים", תש"ב, 1941
אמר, גלי' 968, ט"ו בכסלו תש"ב, 5 בדצמבר 1941, עמ' 2.
119. **רחובות**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, כנ"ל, גלי' 977, כ"ד בכסלו תש"ב, 14 בדצמבר 1942, עמ' 2.
120. **לתולדות יהודה שטיינברג** (מתוך מונוגרפיה)
מאזנים, ירחון י"ג, תש"א-תש"ב, עמ' 63-68.

121. **משלי יהודה שטיינברג**
גזית, כרך ד', חוב' ז'-י"ב (מ"ג-מ"ח), שבט-תמוז תש"ב, ינואר-יוני 1942, עמ' 168, 169.
122. **על שלושה ספרים לבעיית הזמן**, הוצאת "עם עובד":
 (א) "מעשים ומגמות", לקט דברים בירח העיון של ההסתדרות;
 (ב) "במלחמה ולאחריה", לקט מובחר ע"י ב. כצנלסון של טובי המחשבה הסוציאליסטית באנגליה: לאסקי, קול, טוני, בריילספורד, גולאנץ ואחרים;
 (ג) "בית הספר לדיקטטורים" מאת איגנציו סילונה
גזית, כרך ה', חוב' א'-ב', תש"ב, 1942, עמ' 60, 61.
123. **על ספרי הספריה לנוער "שחרות"**, הוצאת "עם עובד":
 (א) "מסע הפלאים" מאת סלמה לגרלף;
 (ב) "חלוצים באו לעירה" מאת מ. הלטר;
 (ג) "קורות מעפיל צעיר" מאת ב. חבס;
 (ד) "בין החרבות" בשם "יונתן ודורותיאה" מאת ל. קומפרט;
 (ה) "טיול בבית", מאת ל. אילין;
גזית, כרך ה', חוב' ג'-ד', תש"ב, 1942, עמ' 60, 61.
124. **על "אילת העמק" מאת יעקב פיכמן**
 ספרית "מפרש", הוצאת אגודת הסופרים ע"י "מסדה", תל-אביב
גזית, כרך ה', חוב' ו', תש"ב, 1942, עמ' 37, 38.
125. **על ספרי ספריית "מן המוקד"**, הוצאת "עם עובד":
 (א) "שנים עשר פליטים" מאת ברכה חבס;
 (ב) "קול דמי אחים", תעודות מגיטאות תש"ג;
 (ג) "מכתבים מן הגיטאות", לוקטו בידי ברכה חבס;
 (ד) "אחים קרובים נדחים" מאת ב. חבס;
 (ה) "לבן" מאת אלישע רודין;
 (ו) "מן השבי הגרמני" מאת ש. הכהן;
 (ז) "ובינתיים שבי" מאת ראובן כורת;
גזית, כרך ו', חוב' ד', תש"ב, 1942, עמ' 36.
126. **שריקות בערבה**, מתוך דברים בערב התייחדות עם יהדות בסרביה ב-24 בדצמבר 1941, בהשתתפות: הרב י.ל. פישמן, יוסף שפרינצק, יעקב פיכמן, יוסף ברץ, חיים שורר, מאיר קוטיק, יצחק קורן, לייב קופרשטיין. בחלק האמנות: מרים ברנשטיין-כהן
אמר, גלי' 994, י"ב בטבת תש"ב, 1 בינואר 1942, עמ' 2.
127. **"היד השניה" מאת ש. שלום**, סיפורים בהוצאת "גזית", ת"א, תש"ב
אמר, גלי' 995, י"ג בטבת תש"ב, 2 בינואר 1942, עמ' 2.

128. **זכור ושמור**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, גלי' 997, ט"ז בטבת תש"ב, 5 בינואר 1942, עמ' 2.
129. **ה"אודיסיאה" של מעפילי ה"סטרומה"**
(בספינת מטען רעועה, המסוגלת לשאת כ-120 איש, ברחו 769 יהודים מרומניה. על מסכת היסורים שחוו עד הגיעם לנמל קושטא, שם נאסר עליהם לרדת לחוף).
מי הם הנמלטים? בלא מזון ומטען, לים הסוער; בגידת קברניט; בלא אוויר לנשימה; גזירת השלטונות; מאין יבוא עזרם? עולי רומניה בארץ תובעים עזרה למעפילי ה"סטרומה"
הארץ, כ"ג בשבט תש"ב, 10 בפברואר 1942.
130. **אסון יהודי בסרביה ובוקובינה**
פרטים מחרידים בפי פליטים שנמלטו מרומניה (מכתב מקושטא).
מה קדם לאסון; המלחמה ואותותיה; נקמה כזאת לא ברא השטן; מעבר לדניסטר;
ב"גן-עדן" הבוקוביני
הארץ, כ"ד בשבט תש"ב, 11 בפברואר 1942.
131. **חשבון עגום, לגורלם של סופרים עברים לשעבר מרומניה** (חתום: א. השמשוני)
דבר, גלי' 5052, כ"ו בשבט תש"ב, 13 בפברואר 1942, עמ' 2.
132. **הצריפים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5059, ה' באדר תש"ב, 22 בפברואר 1942, עמ' 2.
133. **בוקר על הכביש**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, גלי' 1040 ז' באדר תש"ב, 24 פברואר 1942, עמ' 2.
134. **הגיהנום ברומניה, מהיכן ברחו בני סטרומה?**
דבר, גלי' 5066, י"ד באדר תש"ב, 8 במרס 1942, עמ' 2, 3.
135. **על ענבי זעם מאת ג. סטיינבק**
דבר, גלי' 5077, כ"ו אדר תש"ב, 15 במרס 1942, עמ' 2.
136. **עיתונים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5082, א' בניסן תש"ב, 19 במרס 1942, עמ' 2.
137. **במקום רשמים – הצעה**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, גלי' 1074, י"ח בניסן תש"ב, 5 באפריל 1942, עמ' 2.

138. **"עיינות"**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, גלי' 1095, י"ב, באייר תש"ב, 29 באפריל 1942, עמ' 2.
139. **לאן? על כתבי הוריא קארפ דבר**, גלי' 5116, י"ז באייר תש"ב, 4 במאי 1942, עמ' 2.
140. **אורח בקבוצה**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5151, ל' בסיון תש"ב, 15 ביוני 1942, עמ' 2.
141. **על שלהבת גנוזה (קובץ ספורים מאת י. זרחי) הגה**, כ"ז בתמוז תש"ב, 12 ביולי 1942, עמ' 2.
142. **רגעים בירושלים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, י' באב תש"ב, 24 ביולי 1942, עמ' 2.
143. **על "סופרים בחייהם" – ליעקב פיכמן**
ספריית "רמון", הוצאת "מסדה" בסיוע מוסד ביאליק
הגה, י"ב באב תש"ב, 26 ביולי 1942, עמ' 2.
144. **ברון רחובות**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5187, י"ג באב תש"ב, 27 ביולי 1942, עמ' 2.
145. **"גם הוא באצילים" – וגם אנו**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
אמר, י"ט באב תש"ב, 2 באוגוסט 1942, עמ' 2.
146. **על "בסוד עניי הכותל" מאת ארי אבן-זהב**
הוצאת "יבנה", תל-אביב
הגה, כ' באב תש"ב, 3 באוגוסט 1942, עמ' 2.
147. **בכרם התימנים**
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5198, כ"ו באב תש"ב, 9 באוגוסט 1942, עמ' 2.
148. **ע. אטינגר – ליובלו השבעים**
דבר, גלי' 5204, ג' באלול תש"ב, 16 באוגוסט 1942, עמ' 2.

149. על "דון יוסף נשיא" מאת ד"ר יוסף טוב בטו
ספרית "רמון", הוצאת "מסדה" בסיוע מוסד ביאליק
הגה, ה' באלול תש"ב, 18 באוגוסט 1942, עמ' 3.
150. עם החוברת האחרונה של "עם וספר"
דבר, גלי' 5207, ו' באלול תש"ב, 19 באוגוסט 1942, עמ' 3.
151. רק לא ברובע היהודי...
דבר, גלי' 5207, ו' באלול תש"ב, 19 באוגוסט 1942, עמ' 2.
152. דגניה בתל אביב – ביקור בתערוכת א. אנדרלה (חתום: א. קליל)
דבר, גלי' 5213, י"ג באלול תש"ב, 26 באוגוסט 1942, עמ' 2.
153. בכינוס השיר
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5222, כ"ד באלול תש"ב, 6 בספטמבר 1942, עמ' 2.
154. לקופת חולים
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5226, כ"ח באלול תש"ב, 10 בספטמבר 1942, עמ' 2.
- תש"ג — 1943-1942
155. ד"ר מאיר אבנר – ליובלו השבעים
דבר, גלי' 5237, י"ד בתשרי תש"ג, 25 בספטמבר 1942, עמ' 2.
156. גם לברגים חזון...
דבר, גלי' 5238, ט"ז בתשרי תש"ג, 27 בספטמבר 1942, עמ' 2.
157. על שלושה ספרים לבעיית הזמן – גלויות מן העמק מאת א. נבון,
גזית, כרך ה', חוב' א'-ב', (מ"ט"נ) תשרי-חשון תש"ג, ספטמבר-אוקטובר 1942, עמ' 63,
64.
158. חשפו אור!
דבר, גלי' 5243, כ"ג בתשרי תש"ג, 4 באוקטובר 1942, עמ' 2.
159. בהתקדש שנה
מדור: מקרוב (מיומנו של עולה)
דבר, גלי' 5249, ל' בתשרי תש"ג, 11 באוקטובר 1942, עמ' 2.
160. עוד יש...
דבר, גלי' 5250, א' בחשון תש"ג, 12 באוקטובר 1942, עמ' 2.

161. **ילדי העברים**
דבר, גלי' 5261, י"ד בחשון תש"ג, 25 באוקטובר 1942, עמ' 2.
162. **הגרמנים מושלים בכיפה ברומניה**,
קילינגר מכניס "סדרים"; גורל הפליטים מפולין; השנאה לגרמנים גדולה; הבטיחו לעשות את בוקרשט עיר פרוזות ולא קיימו
אמר, כ"א בחשון תש"ג, 1 בנובמבר 1942, עמ' 4.
163. **טרנסדניסטריה**
הגה, כ"ב בחשון תש"ג, 2 בנובמבר 1942, עמ' 2.
164. **סופרים בחייהם – ליעקב פיכמן**
הגה, כנ"ל, כ"ב בחשבון תש"ג, 2 בנובמבר 1942, עמ' 2.
165. **עם חקלאים יהודים בתפוצות**,
על ספרו של עקיבא אטינגר, בהוצאת "ספרית הפועלים" תש"ג, 1943
הפועל הצעיר, תל-אביב, חוב' 8-9, כ"ט בחשון תש"ג, 9 בנובמבר 1942, עמ' 21, 22.
166. **מוניציפאום עברי**, 20 שנות שלטון עירוני בתל-אביב
דבר, גלי' 5276, ב' בכסלו תש"ג, 11 בנובמבר 1942, עמ' 2.
167. **במרכאות ובלעדיהן**
דבר, גלי' 5292, כ"א בכסלו תש"ג, 30 בנובמבר 1942, עמ' 2.
168. **הברית העברית זואגת לבית הספר בגולה לאחר המלחמה**
דבר, גלי' 5292, כ"א בכסלו תש"ב, 30 בנובמבר 1942, עמ' 3.
169. **לאור שקיעתה של העיירה – על "יריחים שבורים" מאת ח. הזז**
גזית, כרך ה', חוב' ג'י"ד (נ"א-נ"ב), כסלו-טבת תש"ג, נובמבר-דצמבר 1942, עמ' 52, 53.
170. **"בית סבתא שחרב" (בקורת על ספרו של י. זרחי)**
הוצאת "אחיאסף", ירושלים, תש"א
גזית, כרך ה', חוב' ג'י"ד (נ"א-נ"ב), כסלו-טבת תש"ג, נובמבר-דצמבר 1942, עמ' 63.
171. **על "למי צילצלו הפעמונים?" מאת א. המינגווי**
מאנגלית תירגם מ. לוין, "ספרית הפועלים", תש"ג
דבר, גלי' 5302, ג' בטבת תש"ג, 11 בדצמבר 1942, עמ' 2.
172. **אי-שם במחנות עבודה**
מדור: מקרוב
דבר, גלי' 5315, י"ט בטבת תש"ג, 27 בדצמבר 1942, עמ' 2.

173. **על מבחר מאמריו של פרץ סמולנסקין**, בעריכת שלום קרמר
מדור: בקורת
גזית, כרך ה', חוב' ה' (נ"ג), שבט תש"ג, ינואר 1943, עמ' 39, 40.
174. **הראשונה לפורענות** (חתום: ל.ק.).
דבר, גל' 5342, כ"א בשבט תש"ג, 27 בינואר 1943, עמ' 2.
175. **על "בין עדרי צאן"** מאת עזיז אפנדי (פ. בר-אדון)
הוצאת "אחיאסף" ירושלים, תש"ב
גזית, כרך ה', חוב' ו' (נ"ד), אדר א' תש"ג, פברואר 1943, עמ' 38.
176. **ברומניה – בימי הפוגרום ואחריו**
130 הרוגים יהודים זהו; 1400 עסקים נחרבו; אלפי משפחות בעירום ובחוסר כל; נישול "חוקי" על ידי ממשלת אנטונסקו; ארגון עזרה; אנטונסקו ו"משמר הברזל"; מי מושל עכשיו; הקרבנות והנזקים; איך ניצל הרב הראשי ד"ר שפרן; "אשר נשאר מן הארבה אכל הילק".
מדור: שיחה עם עולים מרומניה (ראה המשך בגיליון הבא)
אמר, י"ז באדר א' תש"ג, 22 בפברואר 1943, עמ' 2.
177. **ברומניה – בימי הפוגרום ואחריו**
"משמר הברזל" והציונות; אורחובסקי הוזמן לנשף הלגיונרים; איך נאסר אורחובסקי ומה אירע לו; מי הוא משה אורחובסקי? הלגיונרים מתעניינים במשרד הא"י
מדור: שיחה עם עולים מרומניה (המשך להנ"ל)
אמר, י"ח באדר תש"ג, 23 בפברואר 1943, עמ' 2.
178. **מגילת האימים של יהודי רומניה**
איך פרץ המרד; נקמות ביהודים; והגרמנים מה אומרים; במחנה היהודים גדולה המבוכה; שביב של תקוה – וגם הוא כבה; פרט קטן.
אמר, י"ח בשבט תש"ג, 24 בפברואר 1943, עמ' 2.
179. **בנתיב הפלא**
מדור: מקרוב
דבר, גל' 5372, כ"ו אדר א' תש"ג, 3 במרס 1943, עמ' 2.
180. **שירה באכסניה שלה – עם "חרוזים ומעשיות" לאליעזר שטיינברג**
ספרית "לילד", הוצאת "עם עובד"
דבר, גל' 5380, ה' באדר ב' תש"ג, 12 במרס 1943, עמ' 2.
181. **על ספריית "מן המוקד", הוצאת "עם עובד"**
"תחנה ד" מאת גיון סטראצי; "בלי ירח" מאת גיון סטיינבק
גזית, כרך ה', חוב' ט"ז (נ"ז-נ"ח), אייר-סיון תש"ג, מאי-יוני 1943, עמ' 63.

182. **על "יונים לבנות" מאת זאב**
 ציורים נחום גוטמן, הספריה "לילד", הוצאת "עם עובד", תל-אביב, תשי"ג
 מדור: ספרות ואמנות
 דבר, גלי 5455, ח' בסיון תשי"ג, 11 ביוני 1943, עמ' 2.
183. **אחרי המבול**
 הגה, גלי 959, י"ב בסיון תשי"ג, 15 ביוני 1943, עמ' 2.
184. **"לטרנדניסטריה ומטרנדניסטריה"...**
 מאסרו של ד"ר פילדרמן; גזר דין מוות
 הגה, גלי 964, י"ח בסיון תשי"ג, 21 ביוני 1943, עמ' 2.
185. **"הלאומיות היהודית" – על ספרו של א. לוינסון**
 הספריה הציונית הקטנה, הוצאת "המכון להשכלה ציונית"
 הפועל הצעיר, שנה 36, חוב' 43, ו' בתמוז תשי"ג, 9 ביולי 1943, עמ' 11-13.
186. **חמישים שנה ליישוב היהודי בארגנטינה**
 הגה, גלי 991 י"ט בתמוז תשי"ג, 22 ביולי 1943, עמ' 2.
187. **"השנים" – על פריס וקשינוב**
 הגה, גלי 992, כ' בתמוז תשי"ג, 23 ביולי 1943, עמ' 2.
188. **חינוך יהודי באמריקה**
 הגה, גלי 1002, ב' באב תשי"ג, 4 באוגוסט 1943, עמ' 3.
189. **"אהליך, יעקב"... על אוטובוס 14, בשכ' התקוה**
 הגה, גלי 1007, ט' באב תשי"ג, 10 באוגוסט 1943, עמ' 2.
190. **לא להתלוצץ...**
 הגה, גלי 1016, י"ט באב תשי"ג, 20 באוגוסט 1943, עמ' 2.
191. **קיטנות לילדים**
 הגה, גלי 1023, כ"ח באב תשי"ג, 29 באוגוסט 1943, עמ' 2.
192. **"קבר רחל" – שקית מאדמת הקודש**
 הגה, גלי 1033, ט' באלול תשי"ג, 9 בספטמבר 1943, עמ' 2.
193. **לקראת שנת הלימודים החדשה**
 הגה, גלי 1037, י"ד באלול תשי"ג, 14 בספטמבר 1943, עמ' 2.

194. **"הנסיעה לארץ אפריקופיה"**, על פי ה. לופטינג בידי לוי קיפניס
הוצאת "יוסף שמעוני", תל-אביב
מדור: בקורת וביבליוגרפיה
הד-הגן, שנה ח', חוב' גי-ד', תשי"ג, 1943, עמ' 61, 62.

195. **"חרוזים ומעשיות" לאליעזר שטיינברג**
הוצאת "עם עובד", תל-אביב, תשי"ג, 1943
מדור: בקורת וביבליוגרפיה
הד-הגן, כנ"ל.

196. **אבא התגייס** (חתום: אבי-עדנה)
שיחות לילדים מאת ל. קיפניס, הציורים מאת ח. אפשטיין
הוצאת "יבנה", תל-אביב
מדור: בקורת וביבליוגרפיה
הד-הגן, כנ"ל, עמ' 62.

תשי"ד — 1943-1944

197. **"מכתב לאי-שם"** — על "אידיליה חדשה" מאת ד. שמעונוביץ
הגה, גלי 1092, ה' בכסלו תשי"ד, 2 בדצמבר 1943, עמ' 2, 3.

198. **לקח טוב** — שלושים שנה למלחמת הלשוניות בחיפה
הגה, גלי 1110, כ"ו בכסלו תשי"ד, 23 בדצמבר 1943, עמ' 3.

199. **טוביה החולב** (לקראת ההצגה ב"הבימה")
הגה, גלי 1111, כ"ז בכסלו תשי"ד, 24 בדצמבר 1943, עמ' 2, 3.

200. **שני כינוסים**
הגה, גלי 1114, א' בטבת תשי"ד, 28 בדצמבר 1943, עמ' 2.

201. **עליית מבחן**
הגה, גלי 1122, י' בטבת תשי"ד, 6 בינואר 1944, עמ' 3.

202. **חקלאות יהודית באמריקה**
הגה, גלי 1126, ט"ו בטבת תשי"ד, 11 בינואר 1944, עמ' 3.

203. **"בנימין השלישי"**, על מחזהו של מנדלי מוכר ספרים (עם חידוש ההצגות ב"אהל")
הגה, גלי 1134, כ"ד בשבט תשי"ד, 20 בינואר 1944, עמ' 2, 3.

204. **כוננות רוחנית**
הגה, גלי 1138, כ"ט בטבת תשי"ד, 25 בינואר 1944, עמ' 2, 3.

205. **התכונותנו לקליטת המונים**
הגה, גלי' 1146, ט' בשבט תש"ד, 3 בפברואר 1944, עמ' 2, 3.
206. **מי ומי ההולכים ואיך?**
הגה, גלי' 1150, י"ד בשבט תש"ד, 8 בפברואר 1944, עמ' 2, 3.
207. **הדבק באדמה** (בשולי שירתו של טשרניחובסקי)
 כל שירי טשרניחובסקי, 1937; ראי-אדמה, 1940; עמא דרדהבא, כנסת תש"א
 מדור: שדה ספר
תלמים, מסי מ"א-מ"ב (ע"ר-ע"ז), שבט-אדר תש"ד, פברואר-מרס 1944, עמ' 68, 69.
208. **שליחים**
הגה, גלי' 1163, כ"ט בשבט תש"ד, 23 בפברואר 1944, עמ' 2.
209. **צבר בצילינדר**
 מדור: מקרוב
הגה, גלי' 1169, ו' באדר תש"ד, 1 במרס 1944, עמ' 2.
210. **צ'רטר יהודי**
הגה, גלי' 1174, י"ב באדר תש"ד, 7 במרס 1944, עמ' 2, 3.
211. **חובת ההתבוללות** (לדברי לורד קרנבורן על המעוטים)
הגה, גלי' 1184, כ"ד באדר תש"ד, 19 במרס 1944, עמ' 3.
212. **רומניה על הפרק**
הגה, גלי' 1191, ג' בניסן תש"ד, 27 במרס 1944, עמ' 3.
213. **יאסי וצ'רנוביץ**
הגה, גלי' 1195, ו' בניסן תש"ד, 31 במרס 1944, עמ' 2, 3.
214. **בערבה – נדבכים למונוגרפיה של מושבה יהודית בבסרביה**
 מרחוק; בראשית; מקדשי מעט
במישור, ירושלים, שנה ה', גלי' קצח-ד, י"ג בניסן תש"ד, 6 באפריל 1944, עמ' לח-מ'.
215. **קישנוב**
הגה, גלי' 1203, י"ז בניסן תש"ד, 10 באפריל 1944, עמ' 2, 3.
216. **דמות האנטישמיות הרומנית, מתוך הספר, "גורל יהודי רומניה"**
 הוצאת "עם עובד"
הגה, גלי' 1207, כ"ג בניסן תש"ד, 16 באפריל 1944, עמ' 2.

217. **הירצו להגר?**
הגה, גלי' 1213, לי' בניסן תש"ד, 23 באפריל 1944, עמ' 2.
218. **הרפואה בבית הספר**
מדור: במערכות החנוך
הגה, גלי' 1230, י"ט באייר תש"ד, 12 במאי 1944, עמ' 2, 3.
219. **ילדי טרנסדניסטריה מספרים** (רשמי פגישה)
ילד נאבק עם המוות; עמוד בפני לוע הרובה; קהילות ישראל נעות מתחנה לתחנה (קופיגורוד);
פרשת עינויים (מאמר ראשון)
הגה, גלי' 1275, י"ז בתמוז תש"ד, 5 ביולי 1944, עמ' 3.
220. **ילדי טרנסדניסטריה מספרים**
האם לא ניסו להתקומם? ובטרנסדניסטריה גופה? (מאמר שני)
הגה, גלי' 1276, ט"ו בתמוז תש"ד, 6 ביולי 1944, עמ' 3.
221. **רשמים מנסיעות חטופות**
"הבית שלנו"; ברשות הרבים
הגה, גלי' 1282, כ"ב בתמוז תש"ד, 13 ביולי 1944, עמ' 2, 3.
222. **הרשמה – מה פירושה?**
הגה, גלי' 1294, ז' באב תש"ד, 27 ביולי 1944, עמ' 2.
223. **הספינה הטרופה**
הגה, גלי' 1306, כ"א באב תש"ד, 10 באוגוסט 1944, עמ' 3.
224. **מיפנה ביחס ססס"ר לציונות?**
דבר, גלי' 5800, כ"א באב תש"ד, 10 באוגוסט 1944, עמ' 2.
225. **עברית בדרך**
הגה, גלי' 1314, א' באלול תש"ד, 20 באוגוסט 1944, עמ' 2.
226. **אנחנו וחבר הלאומים**
הגה, גלי' 1315, ב' באלול תש"ד, 21 באוגוסט 1944, עמ' 2.
227. **חזרה**
הגה, גלי' 1320, ח' באלול תש"ד, 27 באוגוסט 1944, עמ' 3.
228. **עדות לדור** (על ספר עדות לשברון ישראל בפולין), מאת יעקב קורץ
הוצאת "עם עובד", תש"ד
תלמים, מס' מ"ז-מ"ח (פ"ב-פ"ג), אב-אלול תש"ד, אוגוסט-ספטמבר 1944, עמ' 49, 40.

229. **עם שנת הלימודים החדשה** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי 1328, י"ז באלול תש"ד, 5 בספטמבר 1944, עמ' 2.

תש"ה — 1944-1945

230. **ילדים**
הגה, גלי 1339, ג' בתשרי תש"ה, 20 בספטמבר 1944, עמ' 2.
231. **החינוך למלאכה** (חתום: א. קליל)
עם כינוס המורים למלאכה בבתי הספר העממיים
הגה, גלי 1355, י"ט בתשרי תש"ה, 6 באוקטובר 1944, עמ' 2.
232. **היום שביתה, מהרהוריו של אבא** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי 1355, י"ט בתשרי תש"ה, 16 באוקטובר 1944, עמ' 2, 3.
233. **על שביתת המורים** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי 1362, ג' בחשוון תש"ה, 20 באוקטובר 1944, עמ' 3.
234. **אחד מתפקידינו** (חתום: ל.ק.)
הגה, גלי 1371, י"ד בחשוון תש"ה, 31 באוקטובר 1944, עמ' 3.
235. **כשחומות יריחו נופלות** (מתוך קריאת העיתונים היהודים ברומניה)
"שהחינוך", לשמחה מה זו עושה? בן-גוריון במוסקבה; (חלק שני בגלי 1407)
הגה, גלי 1405, כ"ד בכסלו תש"ה, 10 בדצמבר 1944, עמ' 2, 3.
236. **כשחומות יריחו נופלות**, כנ"ל, חלק ב'
בחזית הפנימית; בצלם של חצי מליון יהודים נעדרים
הגה, גלי 1407, כ"ו בכסלו תש"ה, 12 בדצמבר 1944, עמ' 2, 3.
237. **בעית העובדים בגיל העמידה**
הגה, גלי 1423, ט"ו בטבת תש"ה, 31 בדצמבר 1944, עמ' 2, 3.
238. **עזרה סוציאלית וטיפול בנער – לחלוקת התפקידים בועד הלאומי**
הגה, גלי 1429, כ"ב בטבת תש"ה, 7 בינואר 1945, עמ' 2.
239. **הרפורמה החינוכית ברוסיה והגשמתה** (חתום: א. קליל)
קשיים; החינוך הנפרד; הכללים לתלמיד
הגה, גלי 1447, י"ד בשבט תש"ה, 28 בינואר 1945, עמ' 2, 3.
240. **ארגון הלמוד בבית הספר הסובייטי** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי 1453, כ"א בשבט תש"ה, 4 בפברואר 1945, עמ' 2.

241. **אם משיחה את ליבה: "למה אין רואים את המורים בבית?"** (חתום: א. אולפני)
דבר, כ"ב בשבט תש"ה, 5 בפברואר 1945, עמ' 3.
242. **ילדינו מתחנכים בצפיפות אימה** (חתום: א. אולפני)
ספסלי הילדים מגיעים עד לשולחן הקתדרה; 2200 ילד בבית-ספר אחד!
דבר, כ"ט בשבט תש"ה, 12 בפברואר 1945, עמ' 3.
243. **חינוך עברי ברוסיה הסובייטית** (חתום: א. קליל)
הגה, גל' 1465, ה' באדר תש"ה, 18 בפברואר 1945, עמ' 3.
244. **על "פאת שדה" מאת י. פיכמן**
הוצאת "שוקן", ירושלים-ת"א, תש"ה,
זמרת ערב; עלית הבעש"ט
מדור: עם הקריאה
תלמים, מס' נ"ג-נ"ד (פ"ח-פ"ט), שבט-אדר תש"ה, פברואר-מרס 1945, עמ' 36-38.
245. **אידיליה מסלעים... (עם קריאה ב"ספר האידיליות" לד. שמעונוביץ)**
הוצאת "מסדה" תש"ד, 1944
מדור: בשדה ספר
תלמים, מס' נ"ה (צ'), ניסן תש"ה, מרס 1945, עמ' 29-31.
246. **בין רוסיה ורומניה**
הגה, גל' 1475, ט"ז באדר תש"ה, 1 במרס 1945, עמ' 3.
247. **משורר הילדים והעבדים – מאה שנה למות קרילוב**
הגה, גל' 1476, י"ז באדר תש"ה, 2 במרס 1945, עמ' 3.
248. **הבעיה הלאומית ברומניה החדשה** (לקוטים מהעיתונות הרומנית והיהודים ברומניה)
תקנון הלאומים ברומניה והיהודים; תגובות העיתונות היהודית; הסוציאליסטים הרומנים
וארץ-ישראל
הגה, גל' 1482, כ"ד באדר תש"ה, 9 במרס 1945, עמ' 5.
249. **ויכוח על הספרות העברית** (על המשורר והמבקר א. קריב)
הגה, גל' 1499, ט"ז בניסן תש"ה, 30 במרס 1945, עמ' 4.
250. **קוזה** (פרופ' א.צ. קוזה)
הגה, גל' 1504, כ"ג בניסן תש"ה, 6 באפריל 1945, עמ' 3.
251. **חינוך יהודי בסוריה ובלבנון** (שיחה עם קבוצת מורים שבקרו בארץ)
"אלינס" ויעודו החנוכי; מורים מבקרים בארץ; מסיונריות יהודית; העבודה בבתי הספר;
עברית; חינוך דתי; גם מיסיון אינו חסר (חתום: א. קליל)
הגה, גל' 1508, כ"ח בניסן תש"ה, 11 באפריל 1945, עמ' 3.

252. **הדורות בהשתרשותם בארץ** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1525, י"ט אייר תש"ה, 2 במאי 1945, עמ' 2, 3.
253. **עם מאסרם של מנהיגים יהודים ברומניה**
הגה, גלי' 1548, י"ח סיון תש"ה, 30 במאי 1945, עמ' 2.
254. **על העיתונות היהודית באמריקה** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1554, כ"ה בסיון תש"ה, 6 ביוני 1945, עמ' 3.
255. **מפעל קייטנות ו"טרסטים" לקייטנות** (חתום: אבא)
דבר, כ"ט בסיון תש"ה, 10 ביוני 1945.
256. **על גורל ילדי טרנסדניסטריה**
הגה, גלי' 1559, א' בתמוז תש"ה, 12 ביוני 1945, עמ' 2, 3.
257. **לשינויים ב"ג'וינט"** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1567, י' בתמוז תש"ה, 21 ביוני 1945, עמ' 2, 3.
258. **שנים יצאו ושלישי לא שב** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1572, ט"ז בתמוז תש"ה, 27 ביוני 1945, עמ' 2.
259. **למלחמה במותרות** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1580, כ"ז בתמוז תש"ה, 8 ביולי 1945, עמ' 2.
260. **פרופ' ד"ר יוליוס מוזס** (נקרולוג)
הגה, גלי' 1586, ה' באב תש"ה, 15 ביולי 1945, עמ' 2.
261. **פאול אפשטיין** (נקרולוג)
הגה, גלי' 1595, ט"ו באב תש"ה, 25 ביולי 1945, עמ' 2, 3.
262. **ילדי טרנסדניסטריה מספרים** (רשמי פגישה)
לחיים, ולא למוות; ילד נאבק עם המוות; עמוד לפני לוע הרובה! קהילות ישראל נעות מתחנה לתחנה; פרשת עינויים (מאמר ראשון)
הגה, גלי' 1607, כ"ח באב תש"ה, 7 באוגוסט 1945, עמ' 3.
263. **ילדי טרנסדניסטריה מספרים** (רשמי פגישה)
האם לא ניסו להתקומם? (מאמר שני)
הגה, גלי' 1614, ו' באלול תש"ה, 15 באוגוסט 1945.
264. **במערכת החינוך לרגל ביקורו של ד"ר מ. סולובייצ'יק** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1614, ו' באלול תש"ה, 15 באוגוסט 1945, עמ' 3.

תש"ו — 1945-1946

265. **"ה'בונד" בארץ ישראל** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1671, י"ז בחשון תש"ו, 24 באוקטובר 1945, עמ' 3.
266. **על חרבות בסרביה היהודית**
השואה; העזובה; זכרונות עקובים מדם
הגה, גלי' 1689, ט" בכסלו תש"ו, 14 בנובמבר 1945, עמ' 3.
267. **ספר ברנשטיין כהן** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1693, ט"ו בכסלו תש"ו, 20 בנובמבר 1945, עמ' 2, 3.
268. **אנו חוטאים לילדינו** (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1694, ט"ז בכסלו תש"ו, 21 בנובמבר 1945, עמ' 2.
269. **בקישינוב מתלקטים יהודים**
הגה, גלי' 1707, ב' בטבת תש"ו, 6 בדצמבר 1945, עמ' 2, 3.
270. **ראשית מפנה – למצבה של היהדות הסובייטית**
הגה, גלי' 1712, ח' בטבת תש"ו, 12 בדצמבר 1945, עמ' 2, 3.
271. **החינוך היהודי באמריקה**
ההאבקות על שמירת הערכים היהודים; עידוד למעוטים בחנוך האמריקאי; 25% של ילדים יהודים באמריקה מקבלים חנוך יהודי
הגה, גלי' 1724, כ"ב בטבת תש"ו, 26 בדצמבר 1945, עמ' 2, 3.
272. **"מסע המוות"** (על ספרו של ד"ר מ. רייפר בנושא השואה היהודית ברומניה)
דבר, כ"ד בטבת תש"ו, 28 בדצמבר 1945, עמ' 2.
273. **על שלושה ספרים**
(א) סבא אלף בית מאת שלמה ידידיה;
(ב) שמונה בעקבות אחד מאת ימימה טשרנוביץ;
(ג) מולדתי, לוח לנוער ולעם, ערוך בידי א.ז. בן-ישי
מדור: ספרים
להורים, שנה א', חוב' א', טבת תש"ו, ינואר 1946.
274. **יובלות ל"הד הגן" ו"דבר לילדים"**
להורים, כנ"ל.
275. **בית הספר הסובייטי**
הגה, גלי' 1731, א' בשבט תש"ו, 3 בינואר 1946, עמ' 3.

276. **דין ודיין לעצמנו**
הגה, גלי' 1739, י"א בשבט תש"ו, 13 בינואר 1946, עמ' 2, 3.
277. **שלושה ספרים על המציאות הארצישראלית**
 (א) "בעלי יצרים" מאת יוסף אריכא, בהוצאת נ. טברסקי;
 (ב) "בעיר נצורה" מאת אשר ברש, בהוצאת מסדה;
 (ג) "תמול שלשום" מאת ש.י. עגנון, בהוצאת שוקן (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1794, ט"ו באדר ב' תש"ו, 18 במרס 1946, עמ' 3.
278. **שירוהו – שירת יהודי ההרים בקווקז לכבוד סטאלין, והוא שיר-געגועים לציון**
 שבט נידה; מי הם? השירה; שירה ציונית (חתום: א. קליל)
הגה, גלי' 1800, כ"ב באדר ב' תש"ו, 25 במרס 1946, עמ' 2.
279. **מרכז מדעי ברחובות**
הגה, גלי' 1856, א' בסיון תש"ו, 31 במאי 1946, עמ' 2.
280. **עמדת הסוכנות גורמת דאגה לממשלה** (מכתב מלונדון)
הגה, גלי' 1937, י"ג באלול תש"ו, 9 בספטמבר 1946, עמ' 2.
281. **על שלושה ספרים**
 (א) להכרת שכנינו, הכפר הערבי מאת משה סטבסקי;
 (ב) מאגדות רוסיה, סוסון גבנונון מאת פ. ירשוב, תרגם א. אבן-שושן;
 (ג) החדר בחיי עמנו מאת צבי שרפשטיין; (חתום: א. קליל)
 מדור: ספרים להורים
להורים, שנה א', חוב' ב', תש"ו, 1946.
282. **לשנת הלימודים החדשה**
להורים, כנ"ל.
- תש"ז – 1946-1947
283. **עם הקונגרס הכ"ב**
להורים, שנה א', חוב' ג', חשוון-טבת תש"ז, אוקטובר-דצמבר 1946
284. **על שלושה ספרים**
 (א) סיפורים מארץ עוז מאת יצחק שנברג; מדע פופולרי לנוער;
 (ב) עולם הדברים הקטנים והגדולים מאת קארל הארטל;
 (ג) "הדוקטור נשאר", רומן ביוגרפי על יאנוש קורצ'אק מאת פאולינה אפנשלאק
 (חתום: א. קליל)
 מדור: ספרים להורים
להורים, כנ"ל.

285. ה"טיטניק" שלנו (חמש שנים ל"סטרומה")
דבר השבוע, ז' אדר תשי"ז, 27 בפברואר 1947, עמ' 6.
286. בעקבות הכינוס לחינוך עברי
דבר השבוע, מסי' (63)32, ה' באלול תשי"ז, 21 באוגוסט 1947, עמ' 6, 19.
287. בית ההורים ובית-הספר
להורים, שנה ב', חוב' ד', שבט-ניסן תשי"ז, פברואר-אפריל 1947.
288. על שני ספרים
(א) ילדים במחלת מאת לוין קיפניס;
(ב) בית אבא מאת יחיאל לרר;
מדור: ספרים
להורים, כנ"ל.
289. "במתנו", תיאטרון לילדים (חתום: קול)
להורים, כנ"ל.
290. חינוך לגולה
להורים, שנה ב', חוברת ה', סיון-אב תשי"ז, מאי-יולי 1947.
291. החינוך היהודי באמריקה (מתוך שיחה עם ד"ר דושקין)
להורים, כנ"ל.
292. תיאטרון "קולנו" (חתום: קול)
להורים, כנ"ל.
293. על הימים ההם מאת יהודה שטיינברג (חתום: א. קליל)
מדור: ספרים
להורים, כנ"ל.
- תשי"ח — 1947-1948
294. הכינוס העולמי לחינוך עברי
להורים, כנ"ל, עמ' 42-44.
295. לנו ולבנינו
להורים, כנ"ל.

296. **ספרים להורים** על "הפסיכולוגיה של שנות הילדות האחרונות" מאת חיים אורמיאן (חתום: א. קליל)
 ספריה פדגוגית קטנה, הוצאת "המחלקה לענייני הנוער של ההסתדרות הציונית", תש"ו
 מדור: ספרים
להורים, שנה ב', חוב' ו', חשון תש"ח, נובמבר 1947, עמ' 73.
297. **בעולם האגדה, "על כנפי נשרים"**, מאת **מרדכי מיכאלי** (חתום: א. קליל)
 הציורים מאת נחום גוטמן, הוצאת "יבנה", תש"ז
 מדור: ספרים
להורים, כנ"ל, עמ' 73, 74.
298. **ניסיון מקורי** (על "יוצרי ספרות הילדים שלנו" מאת פרופ' צ. שרפשטיין) (חתום: א. קליל)
 הוצאת "שילה", ניו-יורק
 מדור: ספרים
להורים, כנ"ל, עמ' 74.
299. **היאבקותו הפוליטית והמשפטית של החינוך העברי באירופה המזרחית***
 האוטונומיה הלאומית; אישים בימי המלחמה ועד לועידת השלום; תזכיר הוועד של המשלחות היהודיות
שבילי החינוך, כרך ח', חוב' ב', תמוז תש"ח, אוגוסט 1948, עמ' 98-117.
 * מתוך סידרה של ארבעה מאמרים שהופיעו ב"שבילי החינוך" בשנים 1948-1951 ונרשמו בסדר כרונולוגי בביבליוגרפיה זו.
 פרסום ראשון של חיבור המסכם את מצבו של החינוך העברי בארצות אירופה המזרחית בין שתי מלחמות העולם.
300. **יהודה שטיינברג** (במלאת 40 שנים למותו)
הבקר, הוצאה לילדים, תש"ח, 1948.

תש"ט — 1948-1949

301. **היאבקותו הפוליטית והמשפטית של החינוך העברי באירופה המזרחית**
 החוויה עם פולניה, חווה מיעוטים ראשון מסוגו (מאמר שני)
שבילי החינוך, כרך ט', חוב' ב', טבת תש"ט, ינואר 1949, עמ' 8-14. (ראה מאמר ראשון)
 כנ"ל, כרך ח', חוב' ב', תמוז תש"ח, אוגוסט 1948, עמ' 98-117.
302. **פרשה שנשכחה** (על הבעיה המוניציפאלית)
הדור, גל' 74, ד' בשבט תש"ט, 3 בפברואר 1949, עמ' 3.
303. **פעמי פטישים**
הדור, גל' 122, ב' ניסן תש"ט, 1 באפריל 1949, עמ' 3, 4.
304. **בעיות מיוחדות של משרד החינוך**
דבר, ח' בניסן תש"ט, 7 באפריל 1949, עמ' 2.

305. **ארבעה בנים עלו למשלט, אגדה עממית, נוסח חדש**
מדור: לצעירי שבינינו
במעלה, כרך י"ח, גלי' 6, 7, י"ד ניסן תש"ט, 13 באפריל 1949, עמ' 130, 131.
306. **הנוף בשירת י. פיכמן**
הדור, גלי' 148, ז' באייר תש"ט, 6 במאי 1949, עמ' 3, 4.
307. **שירתו של אפרים אורבך**
הדור, ט' בסיון תש"ט, 6 במאי 1949, עמ' 2.
308. **הספרות הרוסית ב-1948** (חתום: ק.)
הדור, י"ד באייר תש"ט, 13 במאי 1949, עמ' 2.
309. **ספרות ילדים עברית בראשיתה**
הדור, גלי' 160, כ"א אייר תש"ט, 20 במאי 1949, עמ' 3, 4.
310. **השירה והדרמטורגיה הסובייטית ב-1948**
אחד עשר משוררים שזכו בפרס השנתי על-שם סטאלין (חתום: ק.)
הדור, כ"ח באייר תש"ט, 27 במאי 1949, עמ' 2.
311. **פושקין בעברית**
הדור, גלי' 177, י"ג סיון תש"ט, 10 ביוני 1949, עמ' 4.
312. **פרחים – ז"ר חיים ווייצמן על ימי מסע במחנה המטה הכללי של אלנבי** (חתום: קול)
דבר, כ"ב בסיון תש"ט, 19 ביוני 1949, עמ' 3.
313. **בשל פושקין** (חתום: קול)
דבר, א' בתמוז תש"ט, 28 ביוני 1949, עמ' 3.
314. **חינוך-חובה או חינוך-חינם** (חתום: א. קליל)
הדור, י' בתמוז תש"ט, 7 ביולי 1949.
315. **עם החוק לחינוך-חובה חינם, למי זכות-קדימה?**
הדור, גלי' 206, י"ז בתמוז תש"ט, 14 ביולי 1949, עמ' 3.
316. **על "נפש רצוצה"** (עם הופעת כל כתבי ש. בן-ציון בהוצאת "דביר")
הדור, גלי' 213, כ"ה תמוז תש"ט, 22 ביולי 1949, עמ' 3, 4.
317. **עבריינים צעירים**
הדור, גלי' 220, ה' באב תש"ט, 31 ביולי 1949, עמ' 3.

318. **מאקארנקו, המחנך הסובייטי** (עשר שנים למותו)
דבר, י' באב תש"ט, 5 באוגוסט 1949, עמ' 3.
319. **יהדות רומניה באספקלריה של "אוניריא"**
הנקודה היהודית; רדיפת "שוביניזם" תחליף ללחם; הפיתוי הציוני; אמת מישראל
הדור, גלי' 229, י"ד באב תש"ט, 9 באוגוסט 1949, עמ' 4.
320. **גורל העליה מרומניה**
הדור, כנ"ל.
321. **כיצד אין מקרבין** (על תערוכת פושקין)
הדור, י"ד באלול תש"ט, 8 בספטמבר 1949.
322. **א יאר מדינת ישראל** (שנה למדינת ישראל)
בלעטער פאר עולים, כ"ה באלול תש"ט, 19 בספטמבר 1949, עמ' 2.
323. **Une annee de Medinath Israel (שנה למדינת ישראל)**
L'Information d'Israel, 19 Septembre 1949, עמ' 2, כ"ה באלול תש"ט, עמ' 2.
324. **קליטת עליה מרומניה**
הפועל הצעיר, שנה 42, חוב' 42, י"ב באלול תש"ט, 6 בספטמבר 1949, עמ' 10, 11.
- תש"י — 1949-1950**
-
325. **"העומר"**, במה ספרותית ראשונה בארץ,
על ש. בן-ציון, אחד-העם, י.ח. ברנר, ש"י עגנון
הדור, גלי' 271, ז' תשרי בתש"י, 30 בספטמבר 1949, עמ' 3, 4.
326. **שמש גנובה**, מסופר לפי שירו של קורני ציוקובסקי (בהמשכים)
הצופה לילדים, כרך ד', חוב' מס' 6, ד' בחשוון תש"י, 27 באוקטובר 1949, עמ' 75, 76.
327. **שמש גנובה**, כנ"ל (סוף)
הצופה לילדים, כרך ד', חוב' מס' 7, י"ב בכסלו תש"י, 3 בנובמבר 1949, עמ' 91-93.
328. **היאבקותו הפוליטית והמשפטית של החינוך העברי באירופה המזרחית**
קשיי בית-הספר העברי בפולניה ויחסם של השלטונות המרכזיים והמקומיים אליו; התקציב;
הזכויות; זכויות המורים; תכנית הלימודים; זכויות פומביות; ההנהלה הפנימית; שלטונות
הפיקוח; בתי-ספר מקצועיים; הכשרת מורים (מאמר שלישי)
שבילי החינוך, ניו-יורק, כרך י', חוב' ג', אדר תש"י, מרס 1950, עמ' 64-69 (ראה: מאמר
ראשון, כנ"ל, כ"ח, חוב' ב', תמוז תש"ח, אוגוסט 1948, עמ' 98-117 מאמר שני, כנ"ל, כ"ט,
חוב' ב', ד' בשבט תש"ט, 3 בפברואר 1949, עמ' 8-14)

329. **קרילוב, המשל הרוסי**, להופעת מהדורה ב' של משליו בעברית בתרגום ח. רייכמן
דבר השבוע, חוב' 23, כ"ג בסיון תש"י, 8 ביוני 1950, עמ' 10.
330. **בסרבאים**
כתבי שלמה הלליס; הדור השני; ספר על יהודי קשינוב: שלמה הלליס, זלמן רוזנטל, יעקב
קוטשר, מרדכי גולדברג, יצחק קורן
הפועל הצעיר, שנה 43, חוב' 46, ב' באלול תש"י, 15 באוגוסט 1950, עמ' 16, 17.
331. **ספרות ילדים לגיל הרך** (נסיונות לסיכום)
פרקים א', ב', ג', ד'
הד הגן, שנה ט"ו, חוב' א', תש"י, 1950, עמ' 29-33.
332. **ספרות ילדים לגיל הרך** (נסיונות לסיכום)
פרקים ה', ו', ז', ח'
הד הגן, שנה ט"ו, חוב' ב', אב תש"י, אוגוסט 1950, עמ' 16-20.
333. **לידידי הצעירים, שירים לכל השנה מאת ש. בס** (חתום: א. השמשוני)
מדור: ביקורת וביבליוגרפיה
הד הגן, כנ"ל, עמ' 78.
334. **SI ANUL! BILANT 5709**
בלעטער פאר עולים, אלול תש"ט, ספטמבר 1949, עמ' 3.
335. **Se desohid scolile** (בתי-הספר נפתחים)
Viata noastra, 1 Septembrie 1950, י"ט באלול תש"י, 1950
336. **A zsidu allam ezy eve kurier Nowin**
Nowiny Kurier 1950 בספטמבר 1, י"ט באלול תש"י, 1 בספטמבר 1950
337. **Izrael graniozy z Nigeria**,
Przygoda w Negevie; Uzanie dla.
stosunkow pracy Izraelczyk wszystko przetlumaczy
Nowiny Kurier 8 בספטמבר 1950, כ"ו באלול תש"י, עמ' 4, 11.
338. **Una aniada de Medinat Israel**
O novomomento 1950 בספטמבר 1, י"ט באלול תש"י, 1 בספטמבר 1950

תשי"א — 1950-1951

339. **היאבקותו הפוליטית והמשפטית של החינוך היהודי באירופה המזרחית, בין שתי מלחמות-העולם**
ברומניה הישנה (ריגט); בבסרביה; בבתי-הספר התיכוניים; ליטא; בולגריה; צ'כוסלובקיה; על התאמת חוזה המיעוטים לבתי-הספר בארצות הני"ל; ההישגים הנרחבים בליטא; היחסים עם המוסדות המרכזיים בבולגריה; תיקונים בצ'כוסלובקיה; יחסים קורקטיים וקשיים עם היהדות המתבוללת והחרדים הקיצוניים. (מאמר רביעי ואחרון)
(בגנזכו של ל. קופרשטיין, נמצאים לצד חיבור זה, במקורו, תוספות ותיקונים וביבליוגרפיה בנושא).
- שבילי החינוך**, כנ"ל, כרך י"א, חוב' א', תשרי תשי"י, ספטמבר 1951, עמ' 9-18
(ראה: מאמר ראשון, כנ"ל, כרך ח', חוב' ב', תמוז תשי"ח, אוגוסט 1948, עמ' 98-107;
מאמר שני, כנ"ל, כרך ט', חוב' ב', שבט תשי"ט, פברואר 1949, עמ' 8-14;
מאמר שלישי, כנ"ל, כרך י', חוב' ג', אדר תשי"י, מרס 1950, עמ' 64-69).

340. **Patria**
Viata Noastra. 30 Noembrie 1950, כ"א בכסלו תשי"י

341. **לרב י.ל. הכהן מימון (פישמון) בן השבעים וחמש**
צור ידעות, עלון מס' 8/7, טבת תשי"א, ינואר 1951, עמ' 3.
342. **בקורת שהחטיאה** (לבקורתו של ש. שפירא על הספר "יהודי קשינוב" מאת י. קורן)
בטרם, חוב' מס' י', ט' באייר תשי"א, 15 במאי 1951, עמ' קכ"ז.

תשי"ב — 1951-1952

343. **הוקם ועד ציבורי ליובלו ה-70 של י. פיכמן**
דבר, כ"ה בתשרי תשי"ב, 25 באוקטובר 1951, עמ' 3.
344. **לקראת יובל ה-70 של יעקב פיכמן**
אמר, כ"ו בתשרי תשי"ב, 26 באוקטובר 1951.
345. **הוקם ועד ציבורי ליובל ה-70 של י. פיכמן**
על המשמר, כ"ט בתשרי תשי"ב, 29 באוקטובר 1951.
346. **אגוזי אדמה או ירקות**
מדור: מכתבים למערכת
דבר, כ"ז באדר תשי"ב, 24 במרס 1952.
347. **לבעיית הגשם המלאכותי**
דבר, ו' בתשרי תשי"ג, 25 בספטמבר 1952.

348. **מאקארנקו, המחנך הסובייטי** (עשר שנים למותו) **דבר**, ו' בתשרי תשי"ג, 25 בספטמבר 1952.

349. **"העיר הלבנה"** (פרק מתוך מונוגרפיה על א. אוירבך) **הפועל הצעיר**, כ' ל"א, ח' 31-32, כ"ח ניסן תשי"ב, 23 באפריל 1952, עמ' 22, 23.

תשי"ג — 1952-1953

350. **הם הלכו בשדות** (על סיורי סופרים בהתיישבות החדשה) **הפועל הצעיר**, שנה 46, חוב' 16/17, ד' בשבט תשי"ג, 20 בינואר 1953, עמ' 20, 21.

351. **50 שנה לפוגרום בקישינוב** **דבר**, כ' באדר תשי"ג, 7 במרס 1953, עמ' 2.

352. **חמישים שנה לפוגרום בקישינוב** פאריס וקישינוב; "עלילת דם קטנה"; הפוגרום; העולם נזדעזע; בחיפוש הפתרון המהיר; בעיר ההריגה וההגנה; זעם ונקם **הדור**, גלי' 1330, כ' בניסן תשי"ג, 5 באפריל 1953, עמ' 2.

353. **מעשה קישינוב בשקף היסטורי** (במלאת 50 שנה לפרעות קישינוב) שני האותות: ההתפרצות; התגובה; ההגנה; גילויי גבורה **מבוע**, ג', תשי"ג, 1953, עמ' 336-345.

354. **דאס יידישע בעסאראביע** קדיש נאך דעם בעסאראבער יידנטום (קדיש לזכר יהדות בסרביה). ראדיו עמיסיע פון **"קול ציון לגולה"** (ציוניסטישע ראדיו סטאנציע) אין דער סעריע "קהילות זאגן קדיש", אונטער דער רעדאקציע פון מ. גרוס צימערמאן. מיט דעם אנטייל פון: יעקב פּיכמן, יצחק קורן, לייב קופרשטיין. הוצאת "נתיב" תל-אביב, תשי"ג.

355. **חגיגות יובל השבעים של המשורר יעקב פיכמן** **צרוך ידיעות**, עלון מס' 11-12, כסלו תשי"ג, דצמבר 1952, עמ' 7.

תשי"ד — 1953-1954

356. **מה יודעים יהודי בראזיל על ההסתדרות?** מדור: כך רואים אותנו **החודש**, גלי' 7, אדר א' תשי"ד, פברואר 1954, עמ' 24.

357. **תל-אביב, עיר המפעלים הקטנים** (חתום: א. קושטאי) **החודש**, כנ"ל, עמ' 33.

358. **מאבטלה לתעסוקה יציבה**
מבוכת המספרים ופתרונם; מה אומרים מספרים אלה? דורשי עבודה מחוץ ללשכה;
דורשי העבודה לאן; לקראת תעסוקה יציבה
החודש, גלי 8, ניסן תשי"ד, אפריל 1954, עמ' 6, 7.
359. **החינוך היהודי בבראזיל**
מדור: בתפוצות הגולה (מאמר ראשון)
הז החינוך, גלי 40, ה' באב תשי"ד, 4 באוגוסט 1954, עמ' 5, 6.
360. **החינוך היהודי בבראזיל**
מדור: בתפוצות הגולה (מאמר שני)
הז החינוך, גלי 41, י"ט במנחם-אב תשי"ד, 18 באוגוסט 1954, עמ' 4.
361. **צבי שארפשטיין, ליובלו השבעים**
הז הגן, שנה י"ט, חוב' א', תשי"ד, 1954, עמ' 64, 65.
362. **בעמק "הירודים"**
הפועל הצעיר, שנה 47, חוב' 18, א' בשבט תשי"ד, 5 בינואר 1954, עמ' 5, 6.
363. **עם משלי אליעזר שטיינברג בעברית**, בתרגומו של חנניה רייכמן, ציורים נחום גוטמן
הוצאת ספרים "נ. טברסקי", תל-אביב, תשי"ד
הפועל הצעיר, שנה 47, חוב' 26, כ"ז אדר א', תשי"ד, 2 במרס 1954, עמ' 14, 15.
364. **החינוך היהודי בבראזיל**
עם וספר, תמוז תשי"ד, יולי 1954, עמ' 30-37.
365. **דער "שאס" פון שדה בוקר קיין ירושלים;**
(א בריוו פון ישראל — ספעציעל פאר "דער נייער מאמענט"), די ליידינשאפטלעכע דעבאטע
ארום בן-גוריוניס בריוו אויף דער סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט; שרת דערציילט מיט
באגייסטערונג וועגן די יידן אין בראזיל
הויכוח המכאיב במושב הוועד הפועל בקשר למכתבו של בן-גוריון; שרת מספר בהתלהבות
על יהודי בראזיל
דער נייער מאמענט, סן פאולו, בראזיל, ד' בשבט תשי"ד, 8 בינואר 1954, עמ' 9.
366. **בנים מעכבים הורים לעלות, תסבוכת מזעזעת בבתי ציונים בדרום אמריקה**
הדור, ט' באדר א' תשי"ד, 12 בפברואר 1954.
367. **פושקין בעברית**
דבר השבוע, כ"ו באדר א', 1 במרס 1954.

תשט"ו – 1954-1955

368. **בספרות ובאמנות**
העליה השנייה באספקלריית יחיד, "בכור מכורה" מאת ש. קושניר, הוצאת "עיינות";
"שירה בהירה", ילקוט שירה ש. שלום ליובלו החמישים; סיפורי דמויות בחוצות ירושלים,
תערוכת יוסי שטרן ("מקרא סטודיו"); כאב הגלות ולהט המדבר, חמש שנים ללהקת
"ענבל" של שרה לוי; צפת בשלהבת עליונות ואותיות פורחות, תערוכת קאסטל (מוזיאון
תל-אביב); 10 סרטים של ההסתדרות, ציורי בנימין דרור איש הקיבוץ איילת-השחר
(חתום: א. קליל)
החודש, גלי' 11, שבט תשט"ו, פברואר 1955, עמ' 14, 15.
369. **בספרות ובאמנות**
"הקמץ" פותח עשור שני; גשמי ברכה, לאן? ניגון חדש ונושא ישן, על "ערוגות" מאת יעקב
פיכמן; רומאן על אנשים אפורים, (על "שש כנפים לאחד" מאת חנוך ברטוב); על אוספים
ואספנים; "גיאוגרפיה של הרעב", מאת גיזה דה קאסטרו (חתום: א. קליל)
החודש, גלי' 12, אדר תשט"ו, מרס 1955, עמ' 18, 19.
370. **צבי שארפשטיין ליובלו השבעים**
הז הגן, תל-אביב, שנה י"ט, חוב' א', שבט תשט"ו, פברואר 1955, עמ' 64, 65.
371. **וארבעה לא ידעתם**
על הצגת "אגדת שלושה וארבעה" וביאליק ב"הבימה" בעיבוד לאה גולדברג; הספר היהודי
הנפוץ ביותר, ה"הגדה של פסח"; והגדת לבנד, על ספרות ילדים מעטם של שלונקי, מכס
נורדוי, רפאל ספורטה, משה סתוי; על הראשונים, על תולדות ההגנה ועל תולדות הפועלים
הארצישראלית, מאת מ. ברסלבסקי; סיפורו של רחוב, על "רחוב המדרגות", מאת יהודית
הנדל; חיתוכי-עץ וציורים אבסטרקטיים, על 60 תערוכות יחיד בתל-אביב ו-30 בירושלים
(חתום: א. קליל)
מדור: בספרות ובאמנות
החודש, גלי' 13, ניסן תשט"ו, אפריל 1955, עמ' 14, 15.
372. **בית ברנר, חדר מס' 35 – כאן בוחרים מקצוע**
לרכוש מקצוע, להשתלם בו, להחליפו באחר; מפעל חדש במהותו; שיתוף מבורך, מרכזי
ההכשרה וההשתלמות; מבחנים, סיווג וציונים
החודש, גלי' 13, כני"ל, עמ' 28, 29.
373. **במערכות היצירה**
תערוכות ניידות של ההסתדרות; ראש חודש מאי; שני ספרים שימושיים ומחבר אחד;
ספרות הסתדרותית (חתום: א. קליל)
החודש, גלי' 14, אייר תשט"ו, מאי 1955, עמ' 18, 19.

374. **במערכות תרבות וספרות**
גאולה לכתבי בר ברוכוב; יהודים בציור הצרפתי במאה ה-20; יובל שנים של תנועת הפועלות
(על ספרה של עדה מימון, "חמישים שנות תנועת הפועלות")
החודש, גל' 15, סיון תשט"ו, יוני 1955, עמ' 12, 13, 24.

375. **"ספרי", ספרך, ספרו...**
הספר היקר הנמכר בזול; סיפוק דרישותיו של החבר הבודד; רכישת הספריות הציבוריות;
הקיבוצים והמושבים; מדוע ספרות יפה; "ספרי" (חתום: א. קליל)
מדור: מערכות תרבות וספרות
החודש, כנ"ל, עמ' 12, 13, 24.

376. **תרבותה של עיר** (על תרבותה של העיר חיפה)
תרבות מצניעה לכת; כיצד מגיעים לאחרון האחרונים? משכנות תרבות; מוזיאון בנוה-
שאנן; לשון אחת; השכלה לפועלים; ספריות; סופרים; ספרות
החודש, גל' 17/16, תמוז תשט"ו, יולי 1955, עמ' 29-33.

377. **די קולטור טעטיקייט פון בעסאראבער פארבאנד** (הפעילות התרבותית של האיגוד
הבסרביאי)
ידיעות של איגוד יוצאי בסרביה בישראל, נומ' 5/4, אב-אלול תשט"ו, יולי-אוגוסט 1955,
זייט 8.

תשט"ז — 1955-1956

378. **די שקיעה-שטראלן פון א פארגאנגענעם יאר** (קרני-שקיעה דאשקד)
דער נייער מאמענט, סך-פאלו (ברזיל), כ"א בתשרי תשט"ז, 7 באוקטובר 1956, עמ' 2.

379. **אחר השביטה בעיריית תל-אביב**
דבר, כ"א בטבת תשט"ז, 5 בינואר 1956, עמ' 2, 3.

380. **תרבות וחינוך, מפעל תרבותי נאה בתל-אביב**
דבר, ב' באדר תשט"ז, 14 בפברואר 1956, עמ' 3.

381. **ביקור גומלין**
דבר, כ"ד באדר תשט"ז, 7 במרס 1956, עמ' 2, 9.

382. **שואת רומניה**
חצי מיליון קרבנות; השוני בשיטות ההשמדה; "טיהור אתני ופוליטי"; טרנסדניסטריה
דבר, כ"ז בניסן תשט"ז, 8 באפריל 1956.

383. **אריקו וריסימו (עם ביקורו בארץ)**
דבר, ד' באייר תשט"ז, 15 באפריל 1956.

384. **אם בעל הבית אומר**
דבר, כ' בסיון תשט"ז, 30 במאי 1956, עמ' 2, 9.

385. **כ"ב אותיות, עולם מלא** (חתום: א. קושטאי)
החודש, סיון תשט"ו, מאי 1956, עמ' 28.

תשי"ז — 1956-1957

386. **ראשיתו של יעקב פיכמן**, 75 שנה להולדתו (פרק מתוך מונוגרפיה)
הפועל הצעיר, שנה 50, חוב' 10, ט' בכסלו תשי"ז, 13 בנובמבר 1956, עמ' 12-14.

387. **"פירוש חי לתנ"ך"**, עם הופעת "פני עולם המקרא" (חתום: ל. קטן)
דבר, ט"ז בטבת תשי"ז, 20 בדצמבר 1956.

388. **להקמתה של מועצת ברית עברית עולמית (ב.ע.ע.) בישראל**
עם **וספר**, חוב' א' (7), אדר א' תשי"ז, פברואר 1957, עמ' 37-39.

389. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 1, יום ג', ט"ז באדר ב' תשי"ז, 18 במרס 1957, עמ' 1.

390. **הם חדלו להיות "מיותרים"**,
מה לעשות עם האנשים? מה זה "המשקם"? "עובד כל הזמן"
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.

391. **עובדות – תגובות – מסקנות**
"הבולגרים"; הארגו הארכיאולוגי; מקלחת בוולובלסקי; ניתן לנשיא את אשר לנשיא; בשדות
לא זרע; "מותק" שבכתב; מים לים; הקואליציה משתלסת; בשבילו הן עמלו; למשפט
ההיסטוריה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

392. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 2, יום ה', כ"ד בניסן תשי"ז, 25 באפריל 1957, עמ' 1.

393. **סבלי ההיסטוריה הולכים לנוח**
המועצה מסבירה; בין יורדי הים; קאפיטאנו; מערבות ארגנטינה; "הצבר" בן השבעים;
הבו עבודה; בין מקימי הפיגומים; "לא לפרסום"; עוד נמשיך (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.

394. **פגומים בשירותי הבריאות העירוניים**
כיצד דנים על עניני בריאות; פיגור בהגדלת מספר המיטות; לא מנצלים את כל המיטות;
הוצאות האישפוז; קופת חולים לעזרת העיריה; אנדרלמוסיה אדמיניסטרטיבית
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.

395. **עובדות – תגובות – מסקנות**
"המבשר"; יחס או ייחוס? חמשת הראשונים; במתח גבוה; הפנקס; אמנים "משלנו";
כיכר או שכונה; השורה ארוכה; דאגות בית-ברנר; בת הארבעים; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
396. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 3, כ"ז באייר תשי"ז, 28 במאי 1957, עמ' 1.
397. **החזירו לנו את הירקון!** (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
398. **עובדות – תגובות – מסקנות**
"דן" וסיני; שלטים ושולטים; המלאכה היתה רבה; כמו באורליאנס; הנקיון והבזיון;
קנאת צרכניות – תרבה צרכנים; ספורט לעובדים; היכן נתרחץ השנה? מאלף לילה –
ולילה; על יתושים וצמיגים; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
399. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 4, כ"ח בסיון תשי"ז, 27 ביוני 1957, עמ' 1.
400. **מבקר המדינה על הליקויים בהנהלת עיריית תל-אביב**
להיפטר מדיון; המסים העירוניים הגדולים ביותר; יד חזקה לגבי החלש; ניפוח מנגנון;
צרות עובדות, מעט מהרבה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
401. **עובדות – תגובות – מסקנות**
צרפתי שבו; בכובד ראש; קו האימונים; ברוך שמש וברוך זכרם; התינוקות שנפצו;
הבו אולפנים בקיץ; בעיניים ארציות; הנעל המעופפת; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
402. **הדמוקרטיה האירונית** (חתום: א. סתרי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
403. **הטור הראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 6/5, י"ח באב תשי"ז, 15 באוגוסט 1957, עמ' 1.
404. **נמשכת המסורת ההסתדרותית**
על דעת עצמם; למצוא את העולים; הכלים הראשונים
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.

405. **עובדות – תגובות – מסקנות**
קולנו כי עלה; יתושים ותכניות; בעיר אחרת; תור לתורה; משנה שם, משנה מזל;
הצרכניות להפצת הספר; שליחות רצון טוב; ברכה לחבר; בצל דמותו; לומדי תנ"ך לדוגמה;
בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
406. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 7, כ"א באלול תשי"ז, 17 בספטמבר 1957, עמ' 1.
407. **עובדות – תגובות – מסקנות**
ממניחי היסוד; אמנים קטנים לחופשה; איש השרשים; שלא ייפגם ה"אחד"; אגרת ללא
בשורה; מעשה למופת; מי יבוא לעזרתה; מועדון שנתחדשו נעוריו; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
- תשי"ח — 1957-1958
408. **ידידות בין ערים**
שירותי התיאום; חלוצי הידידות בארץ
דבר, כ"ז בתשרי תשי"ח, 22 באוקטובר 1957, עמ' 2.
409. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 8, י"ח בחשון תשי"ח, 12 בנובמבר 1957, עמ' 1.
410. **מי כבש את יפו?**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
411. **עובדות – תגובות – מסקנות**
שלושה משוררים; ל"ב נתיבות החכמה; איגרת צער; כחלום יעוף, על משמר הבריאות ביפו;
תפילת שווא; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
412. **מגיל 14 שנה**
מדור: מכתבים למערכת
דבר, א' בכסלו תשי"ח, 24 בנובמבר 1957, עמ' 3.
413. **פרחי הטוב**
הז הגן, שנה כ"ב, חוב' א', חשון תשי"ז, נובמבר 1956, עמ' 76.
414. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 9, ח' בטבת תשי"ח, 31 בדצמבר 1957, עמ' 1.

415. **שישה מיליון לנקיון העיר והיא מלוכלכת**
במקום עירייה-אזור; איפה הן המכונות; הנחמה היחידה; צרת הרבים; סטטיסטיקה של חולדות; (חתום: ק. פשטן)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
416. **אל תשליכנו לעת זיקנה**
מקימים קרן לעצמם; אגודה לוחמת; האגודה גדלה במספר ובהיקף
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
417. **עובדות – תגובות – מסקנות**
הנרות הללו; הנכבדים משנת 2000; מה שלא יעשה ה"בוס" יעשה העובד; כוחם של פשוטי עם; הם עולים לירח; תורה בלי תעודה; בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
418. **זאל געשטארקט ווערן די ברודערשאפט פון די בעסאראבער אין אמעריקע און ישראל**
(חיזוק האחוה בין בסרביים באמריקה ובישראל)
בעסאראבער יידן, ביולעטין געווידמעט דעם פינפטן נאציאנאלן צוזאמענפאר, ניו-יארק
דעם 18-19 יאנואר 1958, זייט 11-13, ארויסגעגעבן דורך דעם נאציאנאלן קאונסיל פאר בעסעראבער יידן
419. **הכומר שהוחשד** (חתום: א. כפיר)
דבר, ט' בניסן תשי"ח, 30 במרס 1958, עמ' 3.
420. **המרד בקובה**
השפעת אמריקה; משקיעי הון מהעולם התחתון; אש המורדים; אם המרד יצליח; שיטת הטרור (מכתב מהוואנה)
דבר, גלי' 9998, ב' באייר תשי"ח, 22 באפריל 1958, עמ' 2.
421. **דוד פלדמן**
דבר, גלי' 10003, ח' באייר תשי"ח, 28 באפריל 1958, עמ' 1, 3.
422. **די בעסאראבער יידן אין אמעריקע** (יהודי בסרביה באמריקה)
ידיעות איגוד יוצאי בסרביה בישראל, תל-אביב, ניסן תשי"ח, אפריל 1958
423. **יהדות קובה בסימן הזעזועים במדינה**
הבקר, י"ב באייר תשי"ח, 2 במאי 1958.
424. **בית ברנר המורחב**
דבר, גלי' 10019, א' בסיון תשי"ח, 20 במאי 1958, עמ' 2, 5.

425. **חברה עשוקה** על הספר "ילדות עשוקה", מאת טובה גגינה, (חתום: א. כפיר) הוצאת "עם עובד"
מדור: בשולי דברים
דבר, גל' 10031, ט"ו בסיון תשי"ח, 3 ביוני 1958, עמ' 2.
426. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 10, י"ז בסיון תשי"ח, 5 ביוני 1958, עמ' 1.
427. **הבית המחודש יפה יותר וצעיר יותר**
לו יכול היה ברנר לספר מחדש; מצפיפות למרחב; תיאור הבית; כולם באו לחג (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
428. **היה היה מרתף – מסע בזק אל העבר**
ראשי פרקים להיסטוריה; אוניברסיטה גדולה; המרתף ההיסטורי; יומנו של בקר; המושג: קיצים; המרתף טרם חוסל
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
429. **עובדות – תגובות – מסקנות**
חזרנו; בעל כל הבתים; עוד יקום דור; בנין חיים בוער; שמור לו תפקיד; סיסמה הפוכה; גם הוא באצילים; מי מסוכן למי; מזכיר הולך ומזכיר בא – וסוכנות דואר איננה; שם תנ"כי; לנחלה הגיע, למנוחה לא
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
430. **בקצווי העיר**
במועדון החדש בעגמי; תחבורה לרמת-אביב; ברמת החייל; הוגברו פעולות התרבות וההסברה בפרו; בירור לנוער בפלורנטיין; עצומה נגד מזבלות; בתי-כנסת בשכונות; השריפה בשכונת שפירא
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
431. **בשלושים לפטירת יעקב פייכמן: עלייתו של הסופר לארץ אמר**, כ"ה סיון תשי"ח, 13 ביוני 1958, עמ' 4.
432. **הלב – על תזירות הופעת המלה "לב" בשירתו של פייכמן**
מדור: בשולי דברים
דבר, גל' 10043, ל' בסיון תשי"ח, 18 ביוני 1958, עמ' 2, 9.
433. **הם יכולים למות מחר** (חתום: ל.ק.)
דבר, גל' 10049, ו' בתמוז תשי"ח, 24 ביוני 1958, עמ' 2.
434. **"חרשנו"** (חתום: א. קושטאי)
דבר, גל' 10053, י"א בתמוז תשי"ח, 29 ביוני 1958, עמ' 2.

435. **הד מבסרביה, התרגשות רבה ביום פטירתו של המשורר יעקב פיכמן דבר, גלי 10057, ט"ו בתמוז תשי"ח, 3 ביולי 1958, עמ' 2.**
436. **טור ראשון דפי בית-ברנר, גלי 11, י"ט בתמוז תשי"ח, 7 ביולי 1958, עמ' 1.**
437. **הוויכוח על יפו יימשך**
המנהל, גטו של "חירות"; לכל הפחות ועדה ציבורית; למה לכם ועדה? למה לכם מינהל;
המצב כבימי הביניים (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
438. **עובדות – תגובות – מסקנות**
אגדות יפו; זכתה ולא זכתה; כבוחר כן נבחרנו; כוחו של בית-מידרש; החור והשלט;
"הגביע הוא שלנו"; בנוצות לאלו; מעשה למופת
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
439. **חיוכים (חתום: א. קושטאי) דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.**
440. **בקצווי העיר**
להידוק הקשרים; מועצת פועלי תל-אביב ומוסדות ההסתדרות בשכונת התקוה; "הפועלי"
בשכונת התקוה מתארגן מחדש; מסיבות סיום ללומדי עברית; זמר, מקרא, ריקודים וכדורגל
בגבעת-עמל; בנות השכונות בדליה; קבוצת כדורגל לנערים בדרום; עתונים לרשות הרבים
בשכונות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
441. **Jacov fichman: omul si opera, Copilaria si educatia marelui poet (articolu I) יעקב פיכמן, האיש ויצירתו; ילדותו וחינוכו של משורר דגול, מאמר ראשון**
Viata noastra, 11 Julie 1958, כ"ג בתמוז תשי"ח, 11
442. **Poetul Iacob Fichman: Viata si opera de maturitate a maestrului (articolu II) המשורר יעקב פיכמן: בגרות וחיי יצירה, מאמר שני**
Viata noastra, 18 Julie 1958, א' באב תשי"ח, 18
443. **דור גבולות דבר, גלי 10065, כ"ה בתמוז תשי"ח, 13 ביולי 1958, עמ' 2.**
444. **ספרי עליה, על ספרי קריאה מובחרים של ז. בן-גוריון**
רשימה קצרה, תגובה לתגובתו של חיים הזו על עשרת הספרים אותם בן-גוריון ממליץ
כספרי הזו מופת; על הערתו של הסופר חיים הזו ששכח את הספרות העברית וביאליק
בתוכה (חתום: ל.ק.)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10066, כ"ו בתמוז תשי"ח, 14 ביולי 1958, עמ' 2.

445. **פרשת אדאמס גולדפיין** (חתום: א. קליל)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10075, ז' באב תשי"ח, 24 ביולי 1958, עמ' 2.
446. **קחו לכם אותו בחזרה**
דבר, י' באב תשי"ח, 27 ביולי 1958, עמ' 2, 9.
447. **הסרחון והכסלון, הירקון בתחרות העולמית בתנ"ך** (חתום: א. קושטאי)
דבר, גלי' 10084, י"ח באב תשי"ח, 4 באוגוסט 1958, עמ' 2.
448. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 12, י"ח באב תשי"ח, 4 באוגוסט 1958, עמ' 1.
449. **לראש העיר אין מה לגלות!** (הופעותיו הפומביות של חיים לבנון)
מדור: האזרח רוצה לדעת ואינו יודע
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
450. **עובדות – תגובות – מסקנות**
פרחי ידידות; כתובה טובה וחתומה טובה; תעלומת הסככה; משתלה לעובדי סעד וחינוך; ספריות בשכונות, מרכזי תרבות; דירה להשכיר; "המתמידים" החדשים; חצי עץ לנפש
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
451. **בקצווי העיר**
רבבות חברים בפעולות תרבות והסברה; תערוכת אמנות בשכונת שפירא; בקרוב בנין חדש לקופת-חולים בגבעת עליה; בית-כנסת ליוצאי לוב; "הפועל" עבר הירקון זכה בגביע; אלף תושבי השכונות עלו ירושלימה; הופעל צריף הנוער העובד ביד המעביר; "כרם התימנים" דורש תשומת לב; ביקורים מאורגנים בתיאטרון; חוגי הריקודים בדליה; תזמורת הנוער של תל-ברוך חידשה פעילותה; החוגים לפגרה, ההרצאות נמשכות; סעדיה אלקיים ז"ל
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
452. **השיר שנשכח על הוצאת מבחר כתביו של חיים ארלוזורוב**. (חתום: ל.ק.)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10085, י"ט באב תשי"ח, 5 באוגוסט 1958, עמ' 2.
453. **על נהר הירקון ישבנו, גם בכינו** (חתום: א. קושטאי)
דבר, גלי' 10086, כ' באב תשי"ח, 6 באוגוסט 1958, עמ' 4.
454. **פגרה או פגורים**
דבר, גלי' 10092, כ"ז באב תשי"ח, 13 באוגוסט 1958, עמ' 2, 9.
455. **בין פיכמן לברנר** (פרקים מתוך ביוגרפיה)
הפועל הצעיר, מסי' 38, שנה 51, כרך כ"ט, כ"ט סיון תשי"ח, 17 באוגוסט 1958, עמ' 18, 19.

456. **עד תומו, על ימי צקלג מאת ס. יזהר** (חתום: ל.ק.)

מדור: בשולי דברים

דבר, גלי' 10095, א' באלול תשי"ח, 17 באוגוסט 1958, עמ' 2.

תשי"ט — 1958-1959

457. **"בית ברנר" אינו רוגש, הוא מודאג**

למה באמת לרמלה? וגם בעובדים אין לזלזל; אין מדיניות מיוחדת למ.פ. ת"א לגבי "הארגון" (חתום: א. קושטאי)

דבר, גלי' 10120, ג' בתשרי תשי"ט, 17 בספטמבר 1958, עמ' 4.

458. **טור ראשון**

דפי בית-ברנר, גלי' 13, ד' בתשרי תשי"ט, 18 בספטמבר 1958, עמ' 1.

459. **עובדות – תגובות – מסקנות**,

שנה טובה ומבורכת; "מועדים לשמחה" גם לקשישים; לפי מקלחת תוכר מדינה; אהבת ציון – יוק; בזכות של בית; צרות איו"ב; הם ברחו דרך הפירצה;

דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

460. **בקצווי העיר**,

יפתח מועדון הסתדרותי חדש בנוזהה-יפו; בית ספר ערב למבוגרים; מוסיקה ביפו גם בקיץ הלוהט; מועדון ההסתדרות בשכונת עגמי; נשלמת מרפאת קופת-חולים בשכונת התקוה; שכונת עזרא תובעת תחבורה; ספורטאי גבעת-עמל מבקשים מגרש ספורט; מועדון טכני לנוער בשכונת פלורנטין; סיימו סמינריון למדריכי ספורט; נסתיים חוג המזרח התיכון בכרם התימנים; רופא קופ"ח יוסיף לקבל בשייך-מוניס; הוקם מעון יום של א.א.ע; מורחבת מרפאת קופת-חולים ברמת החייל

דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

461. **עובדי אלילים אנו?** (חתום: א. קושטאי)

דבר, גלי' 10147, ח' בחשון תשי"ט, 22 באוקטובר 1958, עמ' 2.

462. **בעלי מלאכה בתל-אביב** (חתום: א. קושטאי)

דבר, גלי' 10150, י"ב בחשון תשי"ט, 26 באוקטובר 1958, עמ' 2.

463. **האומנם "התקווה" ללא שביב תקווה?**

מי האשם? הדמות החיובית נעלמה; האומנם מהמזרח של ההסתדרות? – "ותיאטרון?"... עבריינים ויצאניות, מניין? (חתום: א. קושטאי)

דבר, גלי' 10154, ט"ז בחשון תשי"ט, 30 באוקטובר 1958, עמ' 2.

464. **טור ראשון**

דפי בית-ברנר, גלי' 14, ט"ז חשון תשי"ט, 30 באוקטובר 1958, עמ' 1.

465. **לא לשווא עמלו הבונים: שנה ל"בית תבורי"** (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
466. **עובדות – תגובות – מסקנות**
נוסח חדש ומעורר; מועדונים לשמחה; התעשייה ושפמו של הרס"ר; השוטר על הסוס; עולם הפוך; נוסח בית-המרחץ; ברית אפריקה-ישראל; אין הקומץ משיב
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
467. **בקצווי הכרך**
סמינריון לפעילי ההסתדרות ביפו; ביקור עתונאים במועדון נוזהה; שיעורי ערב למבוגרים בשכונת התקוה; תובעים תיקון דרכים בשכונת התקוה; פעילי שכונות עם א. שכטר; התאוששות ב"הפועל" בשכונת התקוה; עצרת חג בגבעת עליה; גבעת עליה ללא קשר עם צפון תל-אביב; חודשה פעולת החוגים בגבעת עליה; הרצאות לפעילי השכונות בדרום יפו; מועדון לנוער העובד באבר-כביר; צעירי הדרום מתכנסים; 500 ירדו לאילת
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
468. **ילדות בבסרביה** (מתוך המבוא ל"אסיף")
מעריב, ט' בכסלו תשי"ט, 21 בנובמבר 1958.
469. **המזדנב האדום, סילוקו של ארנבורג מוועד אגודת הסופרים הרוסית** (חתום: ל.ק.)
דבר, גל' 10195, ו' בטבת תשי"ט, 17 בדצמבר 1958, עמ' 2.
470. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 15, ז' בטבת תשי"ט, 18 בדצמבר 1958, עמ' 1.
471. **כי במקרה עברתי שבעים שנה – בנאים על הפיגומים**
כולם זוכרים אותו; קיציס ורי אליעזר בן עזריה; בעל היובל עם "הגברת הראשונה" בביח"ר ליבר; האנארכיסט; מפתח תיאוריה חדשה; יוסף, לא להיכנע; תרחיב צעדי תחתי (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
472. **השמחה והחולין במעונם החדש של פועלי "ליבר"**
מפעל מייצא; רוצה להישאר בתל-אביב; גן עדן ללקקנים; הפועלים; פעולות חברה ותרבות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
473. **אחות תהיה לנו וטולוז שמה**
הפדרציה לערים תאומות מצמידה תל-אביב וטולוז – צעד נוסף לידידות ישראל-צרפת (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.

474. **ישחקו התרנגולים לפנינו**
תיאור בזק של הימור מלחמת התרנגולים באיי קובה, "משחק דמים פראי ומזעזע".
המהמרים, איבדו צלם האדם (חתום: א. כ.)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10212, כ"ו בטבת תשי"ט, 6 בינואר 1959, עמ' 2.
475. **יהודים בקובה**
על היישוב היהודי באי ערב מהפכת קאסטרו דיווח תמציתי (חתום: א. כפיר)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10212, כ"ו בטבת תשי"ט, 6 בינואר 1959, עמ' 2.
476. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 16, כ"ו בשבט תשי"ט, 29 בינואר 1959, עמ' 1.
477. **לאן יוביל תקציב היובל**
סיעות הפועלים דוחות את תקציב הקנוניות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
478. **מלחמה לנו בשר השכיחה**
תחרות ידע ההסתדרות בשלב ביצוע
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2, 3.
479. **פועלי העיר בעיני "קיבוצניקים" צעירים**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
480. **עובדות – תגובות – מסקנות**
להתנדב בבקשה, לשאול – לא! המכאן חיפה? חפש את האשה; מהרי אפרים לעיר; אין
משורר בעירו; קואליציונר להשכיר; גם מוריד גשם; השתכנע
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
481. **בקצווי הכרך**
נפתח המועדון השלישי ביפו; שיעורי ערב לעברית וחוג לתנ"ך ביפו; מסבירים בעיות חברות
ומסים ביפו; החוגים בכפר-שלם; מגיש ספורט ומועדון נוער בהדר-יוסף; מועדון משתכני
ישגר למ.פ. ת"א; מאמצים לשיכון ב"יד המעביר"; חוג שחמט בשכונת שבזי; התחיל הסיבוב
הראשון של משחקי הליגה לכדורעף בשכונות; שיעורים לעברית בשיך מוניס
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
482. **ניגונים מארץ-ישראל ובסרביה**
תקליט בהופעת T-79 "Tikva Records"
דברי פתיחה באנגלית – ל.ק.
ינואר 1959.

483. **גם השר פנחס ספיר, על עמידתו במשמרות** (חתום: א. קושטאי)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10246, ז' באדר א' תשי"ט, 15 בפברואר 1959, עמ' 2.
484. **עברית בארצות הברית** (חתום: ל.ק.)
דבר, גלי 10150, י"א באדר א' תשי"ט, 19 בפברואר 1959, עמ' 2.
485. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 17, ט' אדר ב' תשי"ט, 19 במרס 1959, עמ' 1.
486. **בית הנוער בשכונת התקוה, תכנית אדריכלית מבטיחה לבית הנוער בשכונה**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
487. **עובדות – תגובות – מסקנות**
העם היושבים בחושך; להקת שושן צהלה ושמחה; ההתנדבות היתה מלאה; "א, לא" בית תבורי; מה שמיטה ענין ליובל? אץ קוצץ קצוצי לקצץ; דייש מטולוז
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
488. **בקצווי הכרך**
פעילי שכונת התקוה ב"אוהלו"; הכבישים ולא החורים אשמים; מועדון לנוער העובד בשכונת הבולגרים; שכונת עזרא מצפה לירק; נחנך מועדון חדש באבו-כביר; עונג שבת בשכונת שפירא; בקרוב המועדון הטכני הראשון בשכונת פלורנטין; 250 תושבי שכונת התקוה מוזמני ה"קאמרי"
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
489. **בקולמוס קל** (חתום: א. קליל)
דבר, גלי 10278, י"ד באדר ב' תשי"ט, 24 במרס 1959, עמ' 2.
490. **ראמאָאים** (חתום: א. קליל)
על ה"ידישיזיה" של המילים העבריות בהוצאה לאור של כתבי שלום-עליכם בבריה"מ
דבר, גלי 10280, ט"ז באדר ב' תשי"ט, 26 למרס 1959, עמ' 2.
491. **ליאון ק: "ציון הלא תפעלי"** (דברים בוועד הפועל של ב.ע.ע.)
עם וספר, חוב' ו', ניסן תשי"ט, אפריל 1959, עמ' 45, 46.
492. **הנהלת ב.ע.ע. ניגשת למפעל ציבורי למען הפעולה העברית בתפוצות**
עם וספר, חוב' ו', ניסן תשי"ט, אפריל 1959, עמ' 3-5.
493. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 19/18, י"ט בניסן תשי"ט, 27 באפריל 1959, עמ' 1.

494. **בהם זה התחיל, אינני המוהיקני האחרון**
על מפגש אנשי העלייה השנייה עם יפו העובדת;
נשמור על ירושתם; זכר בתי-מלון לברכה; וגם משאלות (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
495. **מבחן מידע ההסתדרות שלב ב' – 32 "ידע"נים במירוץ בקיאות**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 6.
496. **צרת הרבים ב"נורדיה" וחצי נחמתם**
שיקום השכונה רוח נקי לקבלנים, פתח להתמרמות לתושבים
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 7.
497. **עובדות – תגובות – מסקנות**
ענני תקופתך קודמים; בית בבית בשכונת "אחוה"; ברית של בונים; על ילדים, שושנים
ולבנון; נהג למופת
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
498. **מקצווי הכרך**
קורסים חדשים לעברית ביפו; מסיבה לעובדי ישראל-מתכת; 1400 ב"ליל שבת"; יחנכו
מגרש כדורסל; מועדון נוסף לנוער העובד בגבעת עמל; מסיבות לדוברי עברית; התחבורה
טרם הוסדרה ברמת הטייסים; ספר תורה לכפר שלם; תושבי השכונות מטיילים
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
599. **הלומדים בערב** (חתום: א. קושטאי)
דבר, גל' 10358, כ"ה בסיון תשי"ט, 1 ביולי 1959, עמ' 2.
500. **ראש עיר בלי פראק**
על יאני קאדרוס מבראזיל, מועמד לנשיאות בארצו וראש העיר לשעבר סאן פאולו (חתום:
א. קליל)
מדור: בשולי דברים
דבר, גל' 10367, ו' בתמוז תשי"ט, 12 ביולי 1959, עמ' 2.
501. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 20, י"ד באב תשי"ט, 18 באוגוסט 1959, עמ' 1.
502. **הם זיכרו ציונות ממש** (מי הם חתני ידע ההסתדרות)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
503. **עובדות – תגובות – מסקנות**
החגורה מתהדקת; יותר מדי ירוקים; ללא שיתוף; זיכרון חלש ורצון רע
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

504. **בקצווי הכרך**
מועדון יום רביעי ביפו; ועדה למועדוני נוער ביפו; חידון מוסיקאלי בעגמי; חגיגת ביכורים המונית ביפו; כנס פעילים חדשי בשכונת שבזי; טיולים על אופניים; מבקשים מדרך לנוער בגבעת עמל; מחפשים בנין למועדון לתושבי ה"כרם"; המונופול נשבר בשידך מוניס; כרטיסית חברים; מגרש כדורסל בכפר שלם; החברות בכפר שלם תלמדנה גם בקיץ; והנערים?... זוכים בפרס; גם בליגה במקום שני
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
505. **לואי בזרק, ראש עירית טולוז** (חתום: א. קושטאי)
מדור: אורחים בישראל
דבר, ג' באלול תשי"ט, 6 בספטמבר 1959, עמ' 3, 6.
506. **כתבי יהודה שטיינברג עם הופעת כל כתבי הסופר**
הוצאת "דביר", מהדורת "מעריב"
הפועל הצעיר, שנה 52, חוב' 54/53, כ"ו באלול תשי"ט, 29 בספטמבר 1959, עמ' 39, 40.
507. **"אביב בארץ"** (על ספר חדש של המשורר פיכמן, מאת אחיספר)
דבר לילדים, כרך כ"ט/16, תשי"ט, 1959.
- תש"כ — 1959-1960**
508. **מילוה גרמני לעיריית תל-אביב; למי מגיע?**
דבר, גלי' 10250, ט"ז בתשרי תש"כ, 18 באוקטובר 1959, עמ' 2, 8.
509. **העיר הקרה ביותר**
דבר, גלי' 10251, י"ז בתשרי תש"כ, 19 באוקטובר 1959, עמ' 2, 9.
510. **בעלי המלאכה בתל-אביב**
דבר, גלי' 10257, כ"ד בתשרי תש"כ, 26 באוקטובר 1959, עמ' 2, 9.
511. **יש גב**
דבר, גלי' 10458, כ"ה בתשרי תש"כ, 27 באוקטובר 1959, עמ' 2, 9.
512. **אבנים כושלות** (חתום: א. קושטאי)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10460, כ"ז בתשרי תש"כ, 29 באוקטובר 1959, עמ' 2, 9.
513. **תרגומים בתשי"ט** (חתום: א. קליל)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10465, ד' בחשוון תש"כ, 5 בנובמבר 1959, עמ' 2.

514. **אחרי 177 שנה** (חתום: א. קליל)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10473, י"ד בחשון תשי"כ, 15 בנובמבר 1959, עמ' 2.
515. **אליהו בויקיס – לזכרו**
דבר, גלי 10480, כ"ב בחשון תשי"כ, 23 בנובמבר 1959, עמ' 2, 5.
516. **כרזה ופירושה** (חתום: א. קליל)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10482, כ"ד בחשון תשי"כ, 25 בנובמבר 1959, עמ' 2.
517. **הקוריאני שלמד עברית** (חתום: א. קושטאי)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10487, כ"ח בחשון תשי"כ, 30 בנובמבר 1959, עמ' 2, 9.
518. **אבא, אתה זוכר?** (חתום: א. קליל)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10494, ח' בכסלו תשי"כ, 9 בדצמבר 1959, עמ' 2.
519. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 22/21, ט"ו בכסלו תשי"כ, 16 בדצמבר 1959, עמ' 1.
520. **משדות קליפורניה למפעלי השמן בנחלת יצחק**
 דרכי ייצור ויחסי עבודה בתעשיית השמנים "יצהר" (חתום: א. קליל)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
521. **לא תגרע זכותכם מאחיכם: ממעמקי "השטח הגדול" בוקעת התקווה לשיכון**
 (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
522. **העולים לדוכן, עלו והצליחו**
 הצגת הנהלת העירייה החדשה מטעם תנועת העבודה; מרדכי נמיר, ראש העיר; אליעזר שכטר, דאגה לקצווי הכרך; לחברי המועצה התשיעית
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
523. **הספר עורר ענין רב תערוכת הספר העברי תשי"ט "בבית תבורי" (חתום: א. קושטאי)**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 6.
524. **עובדות – תגובות – מסקנות**
 לרבי מותר; אמהות העיר; "שערים"; נפתחה הרשמה לקורס למנהלות משק
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.

525. **איזבאן העתונאי והסופר** (חתום: א. קליל)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10505, כ"א בכסלו תשי"כ, 22 בדצמבר 1959, עמ' 2.
526. **הלוחם ב"לארוס"** (חתום: א. קליל)
דבר, גלי 10511, כ"ח בכסלו תשי"כ, 29 בדצמבר 1959, עמ' 2.
527. **אפרים אוירבך אורח בישראל**
דבר, גלי 10516, ד' בטבת תשי"כ, 4 בינואר 1960, עמ' 3.
528. **הסופר ומולדתו על הסופר אלברט קאמי** (חתום: א. קליל)
דבר, גלי 10523, י"ב בטבת תשי"כ, 12 בינואר 1960, עמ' 2.
529. **ה"פרט" החסר** (חתום: א.ק.)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10534, ד' בחשון תשי"כ, 28 בינואר 1960, עמ' 2.
530. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 23, ד' בשבט תשי"כ, 2 בפברואר 1960, עמ' 1.
531. **איש הפסים בקטר ובמשרד. 40 שנה בשרות הציבור** (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
532. **בקצווי הכרך**
על "עלילות עיראקי" ביפו; נפתח בי"ס תיכוני חינוך בשכונת התקוה; קופת חולים בשכונת התקוה; מבקשים שיפורים בשכונת התקוה; חוסלה המזבלה בקרית שלום; תושבי כרם התימנים כותבים לראש העיר
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
533. **מחודש לחודש**
מ. נמיר ראש העיר; שביתות; נמנעו שביתות וסכסוכי עבודה; הצטרפו לקרן פנסיה של "מבטחים"; השתלמות והכשרה מקצועית; נפתחו קורסים שנתיים ע"י משרד העבודה; ארגון אמהות עובדות; יום האחות; בבית תבורי; החלטות מזכירות המועצה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
534. **מינדרו כץ** (חתום: א.ק.)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי 10545, י"ב בשבט תשי"כ, 10 בפברואר 1960, עמ' 2.
535. **12 אלף – על הופעתו של השחקן מוריס שווארץ** (חתום: א. כפיר)
דבר, גלי 10567, ד' באדר תשי"כ, 3 במרס 1960, עמ' 2.

536. **סארטר התנצל** (חתום: א. קליל)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10570, טי באדר תש"כ, 8 במרס 1960, עמ' 2.
537. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 24, כ"א באדר תש"כ, 20 במרס 1960, עמ' 1.
538. **פועלי תל אביב-יפו העלו בהמוניהם את זכר המאורעות בתל-חי** (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
539. **הערפל סביב נמלי תל-אביב ויפו**
 יורדי ים ותיקים מחפשים את המחר; הנמלים ואפשרויות תיפעולם; לפני מאה שנים; תפוזים מיפו למלכה ויקטוריה; ניקח את האשה ואת הילדים ונלך; הנמל לא יברח; נציגי העובדים מכריזים; למ.פ. ת"א עמדה; ברכה לחברים; זה לא קל; שחמט תחביב פועלי; פנס סוציאליסטי
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
540. **מנדלי בלבוש סובייטי (מאיכער סעפארים)**, (חתום: ל.ק.)
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 10583, כ"ב באדר תש"כ, 23 במרס 1960, עמ' 2.
541. **"העיר הלבנה" לא. אוירבאך** (פרק מתוך המונוגרפיה)
 לקראת פירסום הפואימה בתרגום מיידיש ע"י אליהו מייטוס
הפועל הצעיר, מס' 32/31, כרך ל', כ"ח בניסן תש"כ, 25 באפריל 1960, עמ' 22, 23.
542. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 26/25, א' באייר תש"כ, 28 באפריל 1960, עמ' 1.
543. **קידום הפקיד בהשתלמותו המקצועית**
 המאבק לאירגון; גם בסקטור הבנקים והחברות הבינלאומיות; משרדים בבעלות ציבורית ופרטית; חברות ממשלתיות ציבוריות, מוסדות לאומיים וקואופרטיביים; חטיבת עובדי ההסתדרות; 4000 לבחינות מקצועיות; בית הספר לפקידות (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2, 6.
544. **עובדות – תגובות – מסקנות**
 לתיקון פגם אסתטי; מעשה ברבי אליעזר וחבריו; "שלבנים"; "כפר ירוק"; בני חורין
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
545. **מדינאי ביום, סופר בלילה** (על כמיל הוסמאנס, אורח בישראל),
 מהו בליוו האהוב? קונגו "שלו"; יחסו לציונות
דבר, גלי' 10615, ז' באייר תש"כ, 4 במאי 1960, עמ' 2.

546. **ידידנו כמיל הוסמאנס**
Prietenul nostru Camile Huysmans
י"א באייר תש"כ, 8 Mai 1960, *Viata noastra*.
547. **Notre ami de toujours: Camilie Huysmans Le veteran du socialisme mondial,**
Son passetemps favori; Grand musicien et musicologue; Israel en exemple; Il y a cinquante ans...
(תמיד ידיד: כמיל הוסמאנס, מותיקי הסוציאליזם העולמי. שעשועיו האהובים; מוסיקאי גדול ומוסיקולוג; ישראל כדוגמה; הוא בן-חמישים).
ט' באייר תשנ"ב, עמ' 2, 8 Mai 1960, *L'Information d'Israel*.
548. **גלגולו של ניגון**
דבר, גלי' 10634, כ"ט באייר תש"כ, 26 במאי 1960, עמ' 2.
549. **מגילת הלב** (בשולי "רות" ליעקב פיכמן – שנתיים לפטירתו)
דבר, גלי' 10638, ה' בסיון תש"כ, 31 במאי 1960, עמ' 5.
550. **במחיצתו של מישל ביטור**
נעורים בפאריס; יומו של סופר; יוצרי "הרומן החדש" אינם מאורגנים... עורך גלות מרצון. פולחן החפצים; משירה לפרוזה; ניסויים במבנה הפרוזה; חבלי לשון ומכמני לשון; סיומה של שיחה שלא נסתיימה
דבר, גלי' 10654, כ"ב בסיון תש"כ, 17 ביוני 1960, עמ' 7.
551. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 27, ח' באב תש"כ, 1 באוגוסט 1960, עמ' 1.
552. **יותר מ-2 מיליון ל"י לפעולות ההסתדרות בתל-אביב**
התמורות בשלטון העירוני; לבלום בריחת התעשייה; להגברת האירגון; סכסוכי עבודה מתיישבים; צוות עובדים לא גדול; להגברת התוכן הציוני-סוציאליסטי
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
553. **עובדות – תגובות – מסקנות**
גם מילגות; היו זמנים; י. סטוליארסקי אורח המועצה; חוגים לתנ"ך; כפועל יהודי; המדור לעובדת השכירה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
554. **"Beit Brenner", centrul cultural al muncitorimii din Tel-Aviv**
Convorbire cu L. Kuperstein, purtator de cuvânt al Consiliului muncitoresc
(בית-ברנר המרכז התרבותי של פועלי תל-אביב, שיחה עם ל. קופרשטיין, דובר מועצת הפועלים)
ח' באלול תש"כ, 31 August 1960, *Viata noastra*.

555. **המועצה הישראלית של ברית עברית עם וספר, חובי חי"ט, אב תש"כ, אוגוסט 1960, עמ' 14-17**

556. **עם פיאר בודי, סגן ראש עירית טולוז**
M. Pierre Baudus nous dit: Vous avez bien fait de choisir; Toulouse comme ville jumelle de T.A; Les toulousains sont dynamiques et joyeux comme les habitants de Tel-Aviv Jaffa
(עם פיאר בודי: "טוב תעשו אם תבחרו בטולוז כעיר תאומה לתל-אביב. הטולוזאים דינמיים ועליזים כמו תושבי תל אביב")
כ"ז באלול תש"כ, L'Information d'Israel, 19 Septembre 1960

תשכ"א – 1960-1961

557. **טור ראשון: כ"ה לבית ברנר, מבצר עוז להסתדרות ובית נאמן לבאים בשערי דפי בית-ברנר, גלי' 29/28, ו' בתשרי תשכ"א, 27 בספטמבר 1960, עמ' 1.**

558. **אסור לשכוח את העבר אומר יוסף קיציס (חתום: א. קליל) דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.**

559. **בית נתיבות גדול וסואן**
מ. נמיר על שבע שנות נסיונות ומבחנים בבית (חתום: א. כפיר)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.

560. **שנות חיי היפות ביותר מפריז – עם אליעזר שכטר על תקופת פעילותו בבית, עם משמרות ברחוב אלנבי; בית ספר טוב; הקפיצה לים (חתום: א. קושטאי) דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.**

561. **החג שפתח לבבות ושפע זכרונות**
"החיים לא נמאסו"; "שכר" פעם את "בית-ברנר"; שיר כתשורה; הוא יהיה נוכח ביובל ה-50; ולמארגנים תהילה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 5, 7.

562. **צבי לבון מתחיל מהפרה-היסטוריה דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.**

563. **י. בן-אהרון, שר התחבורה: התקופה המעניינת בחיי דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 5.**

564. **מלאכי שלום שיצאו במפח נפש סיפורו של ז. און דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 5.**

565. **עובדות – תגובות – מסקנות**
הבו גודל לסוס הנפט! גילו את תל-אביב השניה; הפעם המלחמה לא פרצה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
566. **סף הבית**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
567. **הגיאוגרף של הרעב** ראיון עם פרופ' זיוה דה קאסטרו מברזיל
מדרמה של שכונת פועלים רעבים בברזיל לדרמה של האנושות כולה; 'תודעת הרעב'
לוחצת על מצפון העולם; ספרו הקדים לבוא; מהבית אל העולם; מקור המחלות והרעב;
"ספר שחור" על הרעב; נגד הדחליל המאלתוסיאני; במקום מענקים – השקעות; בדרכי
יוסף המשביר
מדור: אורחים בישראל
דבר, כ"ז תשרי תשכ"א, 18 באוקטובר 1960, עמ' 3.
568. **Lumea se imparte in doua, O tabara nu mananca si alta nu doarme de frica celor flamanzi**; Cartea neagra a foamei; Impotriva sperietoarei Maltusiene;
Capitol: Toate merdianele
(העולם נחלק לשנים: חלקו רעב, וחלקו האחר אינו ישן מפחד הרעבים; הספר השחור של
הרעב נגד הפחד המלתוסיאי)
Lumea noastra, 23 Octombrie 1960 ב' בחשון תשכ"א,
569. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 30, כ' בכסלו תשכ"א, 21 בנובמבר 1960, עמ' 1.
570. **מחודש לחודש**
נמלי ת"א יפו; במוסדות המועצה; בעיות ארגון; במועצת הייצור; אגודת פועלי המתכת;
הסכמי עבודה; שביתות; נמנעו שביתות; אורחים; ביקורים; ברכות; חגיגות סוכות; ב"בית-
תבורי"; ספריות; ביה"ס הגבוה לפועלים; ביה"ס לפקידות; בארגון אמהות עובדות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
571. **עובדות – תגובות – מסקנות**
שערים לעולם חדש; כל נער עובד שני לומד; חממה לאלופי שחמט; חדר (חיים) מילר ז"ל;
בבית ובעולם; לא יודלוביץ
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
572. **בקצווי הכרז**
המועצה לקליטתם של השיכונים החדשים בגבעת עליה; אלפיים חברים מגבעת-העליה
סיירו בארץ; תושבי השיכון העממי בגבעת העליה דורשים תיקון העלאת דמי חכירות
הקרקע; בקורי חג בשכונת התקוה; אווירת דגניה ביפו; פעילי יפו: "הכר את הסתדרותך";
שמחת בית השואבה בקרית שלום
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

573. **טור ראשון: 100 אלף בחגיגות ה-40 בתל-אביב**
דפי בית-ברנר, גלי מס' 31-32, כ"ח בשבט תשכ"א, 14 בפברואר 1961, עמ' 1.
574. **פועלי יפו בחרו בהם לוועידת ההסתדרות הראשונה**
ניסן בן-ציון, סנדלר בן סנדלר; יצחק קנב-קאניבסקי, "העולה החדש"; יעקב גולדמן, אז פועל מתכת; אהרון פרידמן, המזכיר הראשון
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3, 6, 8.
575. **עובדות – תגובות – מסקנות**
שכונה או שיכון; היא של האיש הפשוט; אורחים על הים; את חטאי אני מזכירה; נבואתם נתבדתה; "לי במולדת בית אין"
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
576. **מגע עם עברים המבקרים בישראל**
עם וספר, חובי י', חשון תשכ"א, נובמבר 1960, עמ' 9-11.
577. **על תקופה קצרה ומסוערת ראיון עם מ. נמיר**
דבר, כ"ז כסלו תשכ"א, 16 בדצמבר 1960, עמ' 3, 11.
578. **קווי פעולה לתנועה העברית** (לקראת הדיון במועצה העברית העולמית)
תנועה עברית, כורח השעה; תנועה נבחרת במעשים; להפצת הספר העברי; השליחות ואופיה
עם וספר, חובי י"א, טבת תשכ"א, דצמבר 1960, עמ' 4-7.
579. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי 33, י"ג בניסן תשכ"א, 30 במרס 1961, עמ' 1.
580. **מחודש לחודש**
נמנעו שביתות; נחתמו הסכמי עבודה; הצטרפו להסתדרות; למען משתכנעי גבעת עליה;
י"א באדר; "הפועל" לריגה; אורחים במועצה, מצד, ציילון ופיליפינים
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
581. **בקצווי הכרך**
ימי רביעי ביפו; חוגים חדשים ביפו; עזרה בלימודים בכרם התימנים; שופצו חזיתות הבתים
בהדר יוסף; חוג הסרט הטוב בצהלה מתמיד; פינת הנוער ברמת החייל הועברה לקולנוע;
התארגנו חוגים ברמת אביב ובתל ברוך; נוער וכבישים בשבזי; נפתח ב"ס כללי בשיך
מוניס; כבישים וטיפת חלב בקרית שלום
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
582. **עובדות – תגובות – מסקנות**
בלי שלט; הבאנו שלום עליכם; אבא יצחקי; "מפטיר" ושלושה סלים; הכשרת טכנאים;
ד. בן-גוריון ורעייתו ליד שולחן המזכירות ב"סעודת פורים" בשוק
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.

583. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 35/34, י"ד באייר תשכ"א, 30 באפריל 1961, עמ' 1.
584. **כי לעורך אחי אני בא... עם יוסף חיים ברנר**, אחרי ארבעים שנה, ב"בית-ברנר"
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
585. **עובדות – תגובות – מסקנות**
 הבו לנו בניס; 9000 חברים; אל תמהרו לחתום; ארבעים שנה; מן המועצה אל הירח;
 120 שעות ידע ההסתדרות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
586. **הנושא בעול – קו לדמותו של י.ח. ברנר במלאת 40 שנה להירצחו** (עם ציורים של פניכל),
 "כפוף נולד"; "המעורר"; "האדמה"; עם שק על גבו; בימי המלחמה והגרוש; דואג לכולם;
 "הכתפים נוצרו לשאת"; ברנר – סזיפוס
אמר, י"ד באדר תשכ"א, 30 באפריל 1961, עמ' 5.
587. **הנושא בעול**. קו בדמותו של י.ח. ברנר, עם הופעת כל כתביו בשני כרכים
 הוצאת "הקיבוץ המאוחד", ו"דביר", תל-אביב, תשכ"א
גזית, כרך י"ט, חוב' א-ב' (ר"ז-ר"ח), ניסן-אייר תשכ"א, אפריל-מאי 1961, עמ' 54-56.
588. **ש.ל. בלאנק, לביקורו בישראל**
דבר, י"א בסיון תשכ"א, 26 במאי 1961, עמ' 8.
589. **Amintirea lor n'a fost evocata (I)**
Tragedia evreimii romane nu si-a gasit ecoul cuvenit in procesul Eichmann, Martorii; Apoteozarea inutila a lui Filderman si Antonescu; nici macar o lacrima Capitolul: Depe toate meriile
 זכרם לא עלה (חלק ראשון), שואת יהודי רומניה לא מצאה הד מספיק במשפט אייכמן;
 העדים; האלה המיותרת של פילדרמן ואנטונסקו; אף לא דמעה
 מדור: מכל העולם
Viata noastra, 9 Iulie 1961, כ"ה בתמוז תשכ"א,
590. **Amintirea lor n'a fost evocata Tragedi evreimii basarabene (II)**
 Diverse statistice; Date legate de fapte; Chisinau, "orasul masacrului"; Calculul cifrelor
 Capitolul: Depe toate meriile
 זכרם לא עלה (חלק שני), שואת יהודי בסרביה, כמה מספרים; עובדות ותאריכים; קישונוב
 עיר "על השחיטה"; חשבון הספרות
 מדור: מכל העולם
Viata noastra, 11 Iulie 1961, כ"ז בתמוז תשכ"א,

591. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גלי' 36, י"א באב תשכ"א 24 ביולי 1961, עמ' 1.
592. **מחודש לחודש**
אירועי אחד במאי; בית "יהושע"; שבתות וסכסוכי עבודה; הכשרה מקצועית; עובדים ערבים בת"א; לילות שבת בבית-ברנר; באולפנים; ארגון אמהות עובדות; אורחים במועצה **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, עמ' 2, 4.
593. **שני חברים יוצאים לדרך – אברהם סגל וחיים שחורי** (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
594. **עובדות – תגובות – מסקנות**
מודה על הכנסת אורחים; השכר עלה ב-30 אחוז; זהירות סטטיסטית
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
595. **Evreimea romana si procesul Eichmann si totusi memoria lor n'a fost evocata!**
Capitolul: Depe toate meriile
יהדות רומניה ומשפט אייכמן, זכרם לא עלה
מדור: מכל העולם
Viata noastra, 24 Iulie 1961, י"א באב תשכ"א.
596. **Die tragedie der Juden Rumeniens, Ein verluschtungsmanover**
שואת יהודי רומניה, נסיון התאבדות
Jedioth chadosoth, 28 Juli 1961, ט"ו באב תשכ"א.
597. **זכרם לא עלה – שואת יהודי רומניה טושטשה במשפט אייכמן**
קצת מספרים; שואת יהודי בסרביה; שום עדות על השואה עצמה
אמר, י"ז באב תשכ"א, 30 ביולי 1961.
598. **ספרים בסימן התקופה**
מכתבים מקרית ספר: ספרות השואה; עליה בתוצרת הספר; שבוע הספר; מילונים; ומה
בבלשנות העברית? מחקר הלשון; צלילה לבארות ביאליק; ספרות העבודה; ספרות וספרים
בתפוצות
מדור: בשדה הספר
עם וספר, חוב' י"ג, אב תשכ"א, אוגוסט 1961, עמ' 22-29.

תשכ"ב — 1961-1962

599. **Ce au facut Mapai si Histadrutul pentru populatia din Iaffo** (din cuvantarea
L. Kuperstein la o mare adunare din Iaffo)
מה עשו מפא"י וההסתדרות למען אוכלוסיית יפו
Viata noastra, 29 September 1961, י"ט בתשרי תשכ"ב.

600. **טור ראשון**
דפי בית־ברנר, גלי' 37, ט"ז בחשון תשכ"ב, 26 באוקטובר 1961, עמ' 1.
601. **אנשי השנה בתעשייה**
בתעשייה הצבאית שוקדים על ייעול וייצור ועל יחסי עבודה תקינים במפעלים הרבים (חתום: א. קושטאי)
דפי בית־ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
602. **מחודש לחודש**
בישיבת המזכירות; נכסים ספורטיביים וציבוריים; שביתות וסכסוכי עבודה; נשף לעזרת מנגנים נוקקים; במסיבת חג הסוכות; קואופרטיב למרפא שיניים; לילות שבת בבית־ברנר; מנחות שבת בבית תבורי
דפי בית־ברנר, כנ"ל, עמ' 2, 4.
603. **עובדות – תגובות – מסקנות**
מאחים אל אחים; ארבעה ביושר; אתה יכול להיות מאושר; כל הדרכים הובילו את רומא לישראל; ובידו הגיש לה פרח; מ"לאור" לפינות אור; גם פיטורים מוסווים מחייבים פיצויים
דפי בית־ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
604. **מיבול השירה בתשכ"א**
מכתבים מקרית ספר (ב'); ברכה לשליחי השירה; בין הקטבים או בין הבתרים; כמישורים זרים; שירי תום ואמונה; נונקונפורמיסטים – האומרים "לא"; רבעון לשירה; וגם בשורה מדור: בשדה ספר
עם וספר, חוב' י"ד, תשרי תשכ"ב, אוקטובר 1961, עמ' 38-43.
605. **"הכלואים מאלטונה" – "המאה השלושים אינה עונה!" – ז.פ. סארטר**,
המחזה; הדלת הסגורה; המשפחה בדור אובד; האב; פראנץ, הדמות המרכזית; כפילותו של פראנץ; גורלם של ווארנאר ויוחאנה; האם כולנו כלואים? "האינטרמצו היהודי"
פרקים, שנה 4, חוב' כ"ו, תשרי-חשון תשכ"ב, אוקטובר 1961, עמ' 20-23.
606. **אמנים, אלים ואמרגנים, בשולי ספרו של ז'אן לואי בארו "יומן הסיפון"** (חתום: ל.ק.)
דבר, כ"ח בחשון תשכ"ב, 7 בנובמבר 1961.
607. **Les impressions de J.L. Barrault sur sa tournée au Japon en Grece et en Israel**
רשמים של ז.ל. בארו ממסעותיו ביפן, יוון וישראל
Section: La chronique des lettres
מדור: ידיעות ספרות
ב' בכסלו תשכ"ב, 10 Novembre 1961, **L'Information d'Israel**.
608. **עוללות פיכמן במלאת שמונים שנה להולדתו**
עת לאסוף; "הסגנון העברי"; שירה רבת קולות וגוונים; מסר במבחן
הפועל הצעיר, שנה 55, חוב' 10, ו' בכסלו תשכ"ב, 14 בנובמבר 1961, עמ' 18-20.

609. **מי קרא את בובר** (חתום: א. סתרי)
דבר, י"ד בטבת תשכ"ב, 21 בדצמבר 1961.
610. **פרס ביאליק, ציונות וספרות המקרא**, מכתבים מקרית ספר (ג)
"פרס ביאליק" וזוכיו; הספריה הציונית; עוד ספרים ציוניים; ההתעוררות התנ"כית מלווה
ספרות ענפה; בשדה מחקר; "פני עולם המקרא"
מדור: בשדה הספר
עם וספר, חוב' ט"ו, שבט תשכ"ב, ינואר 1962, עמ' 41-46.
611. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 38, י"ב בשבט תשכ"ב, 18 בינואר 1962, עמ' 1.
612. **מחודש לחודש**,
חגיגות ההסתדרות; באיגוד המקצועי; שביתות; נמנעו שביתות; לילות שבת בבית תבורי;
ארגון אמהות עובדות; אורחים בבית ברנר
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
613. **עובדות – תגובות – מסקנות**
אוניברסיטה ביפו; תשע הבקשות של עזרא; חילופי-גברא בלשכת המס
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
614. **א.ס. פושקין, 125 שנה למותו**
דבר, ג' באדר ב' תשכ"ב, 9 במרס 1962, עמ' 7.
615. **דער העברעאישער ישראל שרייבער און זיינע קינדער, מעשיות אין יידיש**,
וועגן לעווין קיפניסעס בוך – "אוונטערן טייטלבוים"
הסופר העברי וסיפורי הילדים שלו ביידיש,
על ספרו של לויין-קיפניס "מתחת לעץ התמר"
לעצטע נייעס, ב' בניסן תשכ"ב, 6 באפריל 1962.
616. **שני יובלות ופרס אחד**, מכתבים מקרית ספר (ד),
יהודה בורלא; דב סדן; פרס ללויין קיפניס
מדור: בשדה ספר
עם וספר, חוב' ט"ז, ניסן תשכ"ב, אפריל 1962, עמ' 31-35.
617. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 41/40, כ"ו בניסן תשכ"ב, 30 באפריל 1962, עמ' 1.
618. **מדיניות חדשה בשיכון עובדים בת"א**,
ועדת מנשיה; 464 דירות ראשונות בתכנית של 3000; תכניות בשלב ביצוע; "שיכון עובדים"
לכיבושים חדשים; חדשים (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2, 3.

619. **למראשותיו של מפעל גוסס**
"כותנה"; הנעלם הגדול; "מה יהיה בסופנו?" שואלים הפועלים; "באמת, מי האשם?"; מרכז המאבק בבית ברנר; חד-גדיא על חשבון הפועלים; בזבוז כוח אדם; מ. זילברמן בדעה, כי למפעל כל הסיכויים הטובים להתפתח
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.
620. **הבית והעולם: על ביקורם של תלמידי המכון האפרו-אסיאני**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
621. **עובדות – תגובות – מסקנות**
פעם חוטב עצים, פעם ראש עיר; חזון מתורגם למעשים; על דב סדן
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
622. **בקצווי הכרן**
מסיבה לרפאל בש; יהושע קצמן, אחראי ליפו ולגבעת עליה; מסיבה ושי למתגייסים ביפו; מרפאת מנשיה מוזגה עם מרפאת התקומה; צבע טרי וועד חדש; בקרית שלום חוג ארכיאולוגי פעיל; גם "בית התלמיד" הוקם
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
623. **"דם השמים", עם הקריאה בספרו של פיטר ראביץ**
הוצאת "גאלימאר", פאריס
הפועל הצעיר, שנה 55, חוב' 35, ב' באייר תשכ"ב, 6 במאי 1962, עמ' 21, 22.
624. **אוטופיה פרטית, שלושים שנה למות ש. בן-ציון מעריב, כ"ח באייר תשכ"ב, 1 ביוני 1962, עמ' 14.**
625. **נוסח בסרביה בסיפור העברי, שלושים שנה לפטירתו של ש. בן-ציון**
מדור: לספרות ולאמנות
על המשמר, כ"ח באייר תשכ"ב, 1 ביוני 1962, עמ' 5.
626. **מילון עברי-רומני מאת מנדל פ. מנדל על המשמר, כנ"ל**
627. **ש. בן-ציון ביצירתו הארצישראלית (חלק ראשון)**
מדור: ספרות ואמנות
הפועל הצעיר, שנה 55, חוב' 39, ג' בסיון תשכ"ב, 5 ביוני 1962, עמ' 16, 17.
628. **ש. בן-ציון, כנ"ל (חלק שני)**
הפועל הצעיר, שנה 55, חוב' 40, י' בסיון תשכ"ב, 12 ביוני 1962, עמ' 20, 21.
629. **סגנונו של ש. בן-ציון**
דבר, י"ג בסיון תשכ"ב, 15 ביוני 1962, עמ' 7.

630. **אוטופיה שהפכה למציאות** (על ש. בן-ציון)
אמר, י"ג בסיון תשכ"ב, 15 ביוני 1962.
631. **המלון הרומני-עברי החדש**
אמר, י"ח באייר תשכ"ב, 22 ביוני 1962.
632. **הנס והחסד – "הפנקסים" של אלבר קאמי**
מדור: ספרא וסייפא
מעריב, י"ח בסיון תשכ"ב, 20 ביולי 1962.
633. **Les "carnets" d'Albert Camus, (ה"פנקסים" של אלבר קאמי)**
מדור: יצירות חדשות
Section: Nouveaux ouvrages,
L'Information d'Israel, 20 Juillet 1962, י"ח בסיון תשכ"ב,
634. **דרושה שליטה על המפה העברית ופיתוח השטחים הצחיחים**, בקונגרס העברי השלישי
דבר, כ"ז בתמוז תשכ"ב, 29 ביולי 1962, עמ' 4.
635. **ייעודי ודרכי פעולה, בקונגרס העברי העולמי השלישי**, ירושלים וי"י באב תשכ"ב,
בצמידות לחינוך היהודי; הכתובת – ההסתדרות הציונית; שליטה על המפה העברית; על
נוער ונשים במועצה למען העברית; הממשלה; עוד שותף נעלם; ספרות עברית בגולה;
לפרוץ את הבדידות
עם וספר, חוב'י י"ז-י"ח, תמוז תשכ"ב, יולי 1962, עמ' 10-15.
636. **ועידת הסופרים בין שני הקטבים**, מכתבים מקרית ספר (ה),
הקוטב המעשי; הקוטב הרוחני; שוק הספרים וחלומנו לעתיד
מדור: בשדה הספר
עם וספר, חוב'י י"ז-י"ח, תמוז תשכ"ב, יולי 1962, עמ' 76-78.
637. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 42/40, כ"ט באלול תשכ"ב, 28 בספטמבר 1962, עמ' 1.
638. **התיאבון בא עם המועדון**
יש לנו כתובת, שמחים לקבוע אנשי שכונת פלורנטיין; הופעלו החוגים והספריה; פלישת
הנוער; יעקב ניצני ז"ל
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
639. **כולם לומדים מה זה "הסתדרות"**
סנדלרים, בלתי מאורגנים, פעילי שכונות ופועלות שכירות
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 3.

640. **עובדות – תגובות – מסקנות**
מעדיף להישאר בביח"ר; אגוז קשה בפי השגריר (פגישת ההיכרות של שגריר בריטניה בישראל מר פטריק הנקוק וחברי מזכירות מועצת פועלי תל-אביב-יפו); שיפור ביחסים עם הציבור; חילופי גברי
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
641. **הקונגרס העברי העולמי השלישי**
גשר, שנה ח', אלול תשכ"ב, ספטמבר 1962, עמ' 79-85.
642. **דיוקן של יהודי נבון**, עם קריאה ב"דיוקנו של יהודי" לאלברט ממי, המבקר בישראל
דבר, ט"ו באלול תשכ"ב, 14 בספטמבר 1962, עמ' 7, 8.
643. **לא ליפול, לא ליפול... פרק מתוך ספרו של פיוטר ראביץ, "דם השמים"**
דבר, כ"ט באלול תשכ"ב, 28 בספטמבר 1962, עמ' 17.
644. **Le Sang du Ciel un roman bouleversant de Pioti Rawicz, Ed. Gallimand**
דם השמים, רומן מזעזע מאת פיוטר ראביץ, הוצאת "גאלימאר"
Section: La chronique de lettres מדור: יצירות חדשות
L'Information d'Israel, 1962
645. **L'utopie de S. Ben-Sion est devenue realite 30eme anniversaire de la mort du grand ecrivain hebreique**
האוטופיה של ש. בן-ציון היתה למציאות במלאת שלושים לפטירתו
Section: La chronique des lettres מדור: יצירות ספרותיות חדשות
Information d'Israel, 1962
- תשכ"ג — 1962-1963**
646. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 43, ד' באדר תשכ"ג, 28 בפברואר 1963, עמ' 1.
647. **מחודש לחודש**
במדיניות השכר; שבתות וסכסוכי עבודה; מועדון לאקדמאים; חג ההסתדרות; אורחים בבית ברנר; קבוצת איגוד עובדים הכובענים בארצות הברית וקנדה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2.
648. **עובדות – תגובות – מסקנות**
ספריה ע"ש יואב ז"ל; בלי הרפתקאות ובלי פרטים; סוציולוגים בבית-ברנר; לאחר שבע-עשרה שנה; ברכה ליוצאים ולבאים; אמהות בבית-הנשיא
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4.
649. **הסופר והפועל בעיני קאמי**
דבר, י"ב אדר תשכ"ג, 8 במרס 1963, עמ' 5.

650. **האקטואלי והנצחי ב"על השחיטה" של ח.נ. ביאליק** (שישים שנה לפוגרום קישינוב)
מדור: דף לספרות
על המשמר, י"ח בניסן תשכ"ג, 12 באפריל 1963, עמ' 5.
651. **60 שנה לפוגרום קישינוב שזיעזע את העולם**,
היהודים הגיבו בארגון ההגנה העצמית ובהגירה; בסרביה הנדחת והנחשלת; עלילת דם;
ההתפרצות; ליל אימים; מעשי התגוננות; קציר הדמים; התגובה בעולם; המסקנה: הגנה
ועליה; נוקמי כבוד ישראל; "כל הארץ לי גרדום"
אמר, כ" בניסן תשכ"ג, 14 באפריל 1963, עמ' 3, 6.
652. **הטובעים, אווזים בקרש רקוב** (פרק מהרומן "דם השמים" מאת פיוטר ראביץ)
הבקר, כ"ה בניסן תשכ"ג, 19 באפריל 1963, עמ' 5, 6.
653. **"התקוממי ארץ רפודה בשר שחום וחרוך"** דף מספר "דם השמים" מאת פיוטר ראביץ
העומד להופיע
חרות, גל' 6, כ"ה בניסן תשכ"ג, 19 באפריל 1963.
654. **פעלה של חברת שיכון עובדים, במלאות 15 שנה לעצמאות ישראל**
דבר, ד' באייר תשכ"ג, 28 באפריל 1963, עמ' 9, 10.
655. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 44-45, ו' באייר תשכ"ג, 30 באפריל 1963, עמ' 1.
656. **מחודש לחודש**
שביתות וסכסוכי עבודה; עובדים זמניים בקואופרטיבים; "נהג מעולה"; כנס הטכנאים;
במדור לעובדת השכירה; סדרים וחגיגות פסח; אורחים בבית ברנר; לילות שבת בבית ברנר;
מנחות שבת בבית תבורי
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 6.
657. **Teoria razboiului in tarile biblice in lumina descoperirelor archeologice**,
O carte cu surprize interesante: Analiza sociologica, istorica si geografica
Capitol: Cultura, Arta, Stiinta
תורת המלחמה בארצות המקרא בעקבות תגליות ארכיאולוגיות. ניתוח סוציולוגי, היסטורי
וגיאוגרפי
מדור: תרבות, אמנות, מדע
Viata noastra, 10 Mai 1963, ט"ז באייר תשכ"ג,
658. **תורת המלחמה בארצות המקרא** (על ספרו של יגאל ידין)
דבר, כ"ג באייר תשכ"ג, 17 במאי 1963, עמ' 6.

- Sangele cerului, note de drum dintr'o calatorie apocaliptica** .659
דם השמים, רשמים ממסע אפוקליפטי
Viata noastra, 20 Mai 1963, כ"ו באייר תשכ"ג,
- The art of warfare Yigael Yadin war in Bible Lands Jericho to Judah** .660
אמנות המלחמה בארצות המקרא, לפי יגאל ידין
The Jerusalem Post, 14 June 1963, כ"ב בסיון תשכ"ג,
- על הפרק** .661
"אמר" – שבועון מנוקד לגולה; תערוכת הספר העברי בגולה; שי ספרים לתפוצות; דו-שיח
או שיח עברי
עם וספר, חוב' כא-כב', אב תשכ"ג, אוגוסט 1963, עמ' 7-10.
- רבם ונשיאם של כל בני ישראל, זלמן שז"ר קווים לדמותו** .662
עם וספר, כנ"ל, עמ' 17-21.
- הקרון לתרבות עברית בראשית צעדיה** (שיחה עם ד"ר עמנואל ניומן) .663
עם וספר, כנ"ל, עמ' 25-28.
- מאה חמשים אלף ילדים מקבלים חינוך יהודי** (שיחה עם ד"ר עזריאל אייזנברג) .664
עם וספר, כנ"ל, עמ' 29-33.
- מכתבים מקרית ספר** (ו'), .665
דור וסופריו – דור ודורשיו; למידע הספרות – לידע החברה; פרשיות נשכחות אבל רוטטות;
אל"ף או ע"ן
עם וספר, כנ"ל, עמ' 55-59.
- "הרופא העברי" בן ל"ה שנים** (חתום: א. סוקר) .666
עם וספר, כנ"ל, עמ' 61-62.
- ה'כ"ד — 1963-1964**
- "האהובה ביותר והשנואה ביותר"** (על הכרך השלישי של זכרונותיה של סימון דה בובואר) .667
מעריב, כ"ה בטבת תשכ"ד, 10 בינואר 1964.
- ראיתי שמעתי** .668
פרידה מ"הבימה"; תקציב להוצאות
הארץ, י' בשבט תשכ"ד, 24 בינואר 1964.

669. **דמותה של עיר**
 סימפוזיון בהנחייתו של ל. קופרשטיין, בהשתתפות: א. אלחנני, אדריכל; נחום גוטמן, צייר; א. יסקי, אדריכל; י. יער, אדריכל; מ. עמיעז, מהנדס העיר תל-אביב:
 "כך להמשיך אי אפשר"; תל-אביב עיר ים-תיכונית; דמותה של עיר אינה תלויה רק בארכיטקטורה; לא כל מה שטוב בברזיליה טוב אצלנו; כיצד תיראה תל-אביב מחר? צריכה להיות תכנית אב; מיקומם של אתרים ציבוריים; הצרה שתל-אביב גדלה מתוך סטיכיה ולא במחשבה תחילה; מקומה של ה"סיטי", היכן? אסכולות שונות בבינוי ערים; אל נסמוך על נוקשות החוק; חצי אחוז לטעם אמנותי; התעשרנו בחוף-ים ארוך!
דבר השלטון המקומי, תל-אביב, ינואר-פברואר 1964, עמ' 14-18.
670. **אם יהודיה בגירסה צרפתית** (על הספר "הבטחה עם שחר" מאת רומאן גארי)
הפועל הצעיר, שנה 57, חוב' 20, כ"א בשבט תשכ"ד, 4 בפברואר 1964, עמ' 22-24.
671. **אלבר קאמי סופר ים תיכוני, פרוזאיקן ודרמטורג**
סידרת תכניות רדיו ברשת ב' של קול ישראל
 שבט ואדר תשכ"ד – פברואר ומרס 1964.
672. **ספר הזכרונות השלישי של סימון דה בובואר**
על המשמר, כי בניסן תשכ"ד, 2 באפריל 1964, עמ' 6, 7.
673. **עשרים ושישה פרפרים** (האוטוביוגרפיה של ז'אן פול סארטר)
 מדור: ספרא וסיפא
מעריב, כי בניסן תשכ"ד, 2 באפריל 1964, עמ' 3.
674. **טור ראשון**
דפי בית-ברנר, גל' 47/46, י"ז באייר תשכ"ד, 29 באפריל 1964, עמ' 1.
675. **תכניות לימודים חדשות בביה"ס הגבוה לפועלים**
 בתשכ"ה ייפתחו חוגים משולבים ותיכונה עממית; יקומו חוגי השתלמות משולבים; סדרי הלימודים וייעוץ פדגוגי; הקורסים הבודדים יימשכו כרגיל (חתום: א. קושטאי)
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 6.
676. **מחודש לחודש**
 באיגוד המקצועי; מתכת; אושרו קואופרטיבים חדשים; החלטות; על סכסוכי עבודה; בדיוני המזכירות
 מדור: אורחים מחו"ל ב"בית-ברנר"
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 6.

677. **"שוק זה שוק", מפעל של התנדבות ומהפכה בהווי החברתי של העיר, עובדים ולא "אובדים"; עבודה קשה ועברית קלה; גם לא א.ע. "שרת האוצר" (אסתר שבתאי); גם השכונות משתתפות; השוק נסגר לפני המועד הקבוע דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 7.**
678. **עובדות – תגובות – מסקנות**
עליו ומשלו; זמנים חדשים – זמירות חדשות; מיובל ל"בר-מצווה"; 500 מטיילים בפסח בטיולי בית ברנר; בשליחות בקרב יהדות התפוצות **דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.**
679. **מי ומה בחוברת עם וספר, חובי כ"ג-כ"ה, סיון תשכ"ד, מאי 1964, עמ' 2.**
680. **על הפרק**
הבו ידיעות על היש; שני כנסים; הספר העברי עדיין אינו מופץ בתפוצות **עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-5.**
681. **לעורר תיאבון לחינוך עברי. שיחה עם יצחק הרכבי עם וספר, כנ"ל, עמ' 9-13.**
682. **ויהי בנסוע "הבימה", משמעותה של שליחות אמנותית עברית עם וספר, כנ"ל, עמ' 49-52.**
683. **מאלף עד ת"ו, רומנטיקה של אלף-בית, שיחה עם ד"ר ה. דירינגר, חוקר האלף-בית ומנהל מוזיאון האות באוניברסיטת קמברידג' עם וספר, כנ"ל, עמ' 53, 54.**
684. **מכתבים מקרית ספר (ז')**
משולש ורשה, ניר-יורק, תל-אביב; שיחות עם אהרון צייטלין; ספרות העולם; ב"יד הלשון"; רודף נרדפים; מילונים; מחקרים מדעיים; ומקצת רומנטיקה לשונית מדור: סופר וספר **עם וספר, כנ"ל, עמ' 72-79.**
685. **המדבר אתה "צרפאנגלית"? דברי אזהרה הנוגעים גם לנו מעריב, י"א בסיון תשכ"ד, 22 במאי 1964, עמ' 15.**
686. **נוסח בסרביה: פרס פיכמן תשכ"ד הוענק לאליהו מיטוס ולאפרים אורבך מדור: דף לספרות ולאמנות על המשמר, ט' בתמוז תשכ"ד, 19 ביוני 1964, עמ' 5, 6.**

687. **מדרונות ושיאים "בעיר ההריגה"** (30 שנה למות ח.נ. ביאליק)
 מדור: דף לספרות ולאמנות
על המשמר, כ"ג בתמוז תשכ"ד, 3 ביולי 1964, עמ' 5, 6.

תשכ"ה – 1964-1965

688. **מי ומה בחוברת עם וספר**, חוב' כ"ו-כ"ז, חשון תשכ"ה, אוקטובר 1964, עמ' 2.
689. **על הפרק**
 התיירות הלומדת עברית; פה להם ולא ידברו... עברית; אין מכונה עברית, אין נכונות עברית; סופרים "מהכא להתם"
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-6.
690. **עתיד החינוך בארצות הברית בבתי-ספר כל-יומיים**, שיחה עם פרופ' צבי שרפשטיין
עם וספר, כנ"ל, עמ' 23-27.
691. **Israel dis appoints at Frankfurt Book Fair**
 ישראל מאוכזבים מיריד הספרים בפרנקפורט
 "י"ט בכסלו תשכ"ה, The Jerusalem Post, 24 November 1964
692. **בין גלות למלכות, חמש שנים למות אלבר קאמי**
 מדור: דף לספרות ולאמנות
על המשמר, ה' בשבט תשכ"ה, 8 בינואר 1965, עמ' 5, 6.
693. **"זהרים", על ספר הזכרון לליב גלאנץ**
 מדור: ספרות ואמנות
הפועל הצעיר, שנה 58, חוב' 31/32, "יא בניסן תשכ"ה, 13 באפריל 1965, עמ' 34, 35.
694. **מקורות היניקה של הספרות העברית**
 מדור: על ספרות זמננו
על המשמר, כ' בניסן תשכ"ה, 22 באפריל 1965, עמ' 10.
695. **טור ראשון דפי בית-ברנר**, גל' 48/49, כ"ח בניסן תשכ"ה, 30 באפריל 1965, עמ' 1.
696. **"השוק" ננעל בהצלחה, החלו ההכנות לשוק הבא**
 יש מה לקנות; עבדו ללא תמורה; שאלה שיש לה תשובה
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 2, 7.
697. **אחד במאי 1964 – אחד במאי 1965**
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 4-6.

698. **עובדות – תגובות – מסקנות**
 במקום תעמולה, ביטוי ידידות; מטולוז באהבה; הוד מעלתך טעית; לפי מתכונת החמור;
 אל-על
דפי בית-ברנר, כנ"ל, עמ' 8.
699. **"זהרים", א זאמלונג צום אנדענק פון לייבעלע גלאנץ ז"ל**
 קובץ לזכרו של לייבילה גלאנץ ז"ל
פאלק און ציון, אייר תשכ"ה, מאי 1965, עמ' 51-54.
700. **החי על המת, על הרומן של א. מגד**
די גאלדענע קייט, חוב' מס' 53, תשכ"ה, 1965, עמ' 222-226.
701. **חינוך יהודי והנחלת העברית באירופה**
הפועל הצעיר, שנה 58, חוב' 38/39, אי' בסיון תשכ"ה, 1 ביוני 1965, עמ' 9.
702. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' כ"ח-ל', סיון תשכ"ה, יוני 1965, עמ' 2.
703. **על הפרק**
 היוזמה בדינו נפעילה; בעל פה ובכתב, הקיפוח מתמיד; מתי סוף סוף תזוז העגלה? הגליל
 מחכה לסלנג עברי חדש
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-6.
704. **אבוקת ההבדלה מתיזה ניצוצות, פגישה עם פרופ' אנדרי נאהר**
 מצפון ומצפן; בצל המורשת; בצילן של דראנסי ואושוויץ; פעילות חינוכית מסועפת; גם
 העברית החילונית קדושה היא
עם וספר, כנ"ל, עמ' 23-27.
705. **מכתבים מקרית ספר (ח')**
 הסיפורת המלווה אותנו; דרכו של יצחק שלו בן ה-46 בפרוזה; גם סיפורו של חנוך ברטוב,
 בן ה-39 אינו בדוי מלבן; בסיפור "אחרי החגים"; ביונס סופר ואיש הבורמה
 מדור: סופר וספר
עם וספר, כנ"ל, עמ' 52-55.
706. **מיתה בנשיקה ובסימן שאלה (על הסיפור "מיתה בנשיקה" מאת סימן דה בובואר)**
דבר, כ"ג בסיון תשכ"ה, 25 ביוני 1965, עמ' 6, 7.
707. **תל-אביב הלוהטת כפאריס (חתום: ל.ק.)**
דבר, כי בתמוז תשכ"ה, 20 ביולי 1965.

708. **עם משה שרת בבראזיל**
(הצטרף לביקורו בבראזיל כשליח הסוכנות)
הפועל הצעיר, שנה 58, חוב' 45, כ' בתמוז תשכ"ה, 20 ביולי 1965, עמ' 11, 12.

709. **געגעזעם למדבר, אלבר קאמי, הכרך השני של רשימותיו**
עולמו של קאמי, פסוקים וקטעים מתוך "הפנקסים"
מעריב, י"ג באלול תשכ"ה, 10 בספטמבר 1965.

תשכ"ו -- 1965-1966

710. **עם הצגת "אי-הבנה" לקאמי ב"הבימה"**
דבר, ג' בחשוון תשכ"ו, 29 באוקטובר 1965, עמ' 18.

711. **המכון האפרו-אסייני (הוצאה ראשונה)**
דבר, ח' בחשוון תשכ"ו, 3 בנובמבר 1965, עמ' 3.

712. **ברית עברית עולמית תוציא קובץ מכתבי יוצרים עברית באירופה**
דבר, ד' בטבת תשכ"ו, 27 בדצמבר 1965.

713. **"על השחיטה", על שירו של ח.נ. ביאליק**
הפועל הצעיר, שנה 59, חוב' 14, ח' בטבת תשכ"ו, 28 בדצמבר 1965, עמ' 22.

714. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' ל"א-ל"ב, שבת תשכ"ו, פברואר 1966, עמ' 2.

715. **על הפרק**
"אומר", שבועון לגולה; הזכות לביקורת; דף יומי עברי באורוגוואי
עם וספר, כנ"ל, עמ' 6, 7.

716. **מארץ לארץ בברית עברית עולמית**
עם וספר, כנ"ל.

717. **אולפן עברי שט באוניות יווניות**
המפעל בעיני המורים; הווי ישראלי ועברי; צאינה וראינה; מי ומי בלומדים; השיטות אף
הן מגוונות
עם וספר, כנ"ל, עמ' 37-41.

718. **ארבעה ששבו לגבולם, מכתבים מקרית ספר (ט)**
על ההדרת ספריהם של: דוד פרישמן, ראובן בריינין, מתתיהו שוהם והלל צייטלין
מדור: סופר וספר
עם וספר, כנ"ל, עמ' 53-58.

719. **ידעות תרבות מישראל**
רבעון המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה; מר רחבעם עמיר; פרס על מחקרים בלשון וספרות הרפואה העברית; תקליט אפרים קישון בעברית; אקדמיה בינלאומית לחקר ההלכה והחוק הישראלי החדש; חברי סגל שגרירות ברית המועצות; יהודה סומו; למחצית יובלה של המחברות לספרות; מבחר ספרותנו לעם; סופר המלך; קונסטאנטין סימונוב; נאום י.ד. ברקוביץ; שבעתי פרסים; העברית החדשה בישראל; ראש המטה הכללי של צה"ל; גם להצהיל וגם לאצל את רוחו של העם; שיטה אורקולית חדשה לעברית עם וספר, כנ"ל, עמ' 59-63.
720. **כמו נח בתיבה, על הירחון "סאוועטיש היימלאנד" הפועל הצעיר**, שנה 59, חוב' 24, ט"ו באדר תשכ"ו, 8 במרס 1966, עמ' 13, 14.
721. **אריקו וריסימו**, עם ביקורו בארץ **דבר**, כ"ה בניסן תשכ"ו, 15 באפריל 1966, עמ' 8.
722. **שקיעתה של תקופה**, עם מותו של גיורג' דיהאמל **מעריב**, ב' באייר תשכ"ו, 22 באפריל 1966.
723. **המקיף ביריעתו האפית את תולדות ישראל ועמי האזור בימי קדם** עם הופעת הרומן החדש, "סופר המלך" מאת יוסף אריכא הוצאת אגודת הסופרים ליד "מסדה" **דבר**, ט"ז אייר תשכ"ו, 6 במאי 1966, עמ' 8.
724. **פגישות ושיחות עם אריקו וריסימו**
שמו "האמיתי ביותר"; ילדות ססגונית ועצובה; המצוקה, סדן ליצירה; גיבורה של ביוגרפיה בדויה; הכתיבה – טראומה; היוצא דופן; שליחות שלא נפגמה; ספרות שנותקה ממטרופולין; ישראל – דרשיח בין עבר ועתיד
מדור: דף לספרות ואמנות
על המשמר, כ"ג באייר תשכ"ו, 13 במאי 1966, עמ' 5, 6.
725. **במחיצתו של מישל ביטור (ראיון)**
נעורים בפאריס; יומו של סופר; יוצרי "הרומן החדש" אינם מאורגנים; עורך גלות מרצון; פולחן החפצים; צפורים בראש... משירה לפרוזה; ניסויים במבנה הפרוזה; מוסיקה ולשונות; חבלי לשון ומכמני לשון; סיומה של שיחה שלא נסתיימה
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, כ"ט בסיון תשכ"ו, 17 יוני 1966, עמ' 7, 8.
726. **מישל ביטור, שיטתו ויצירתו**
הרומן והמסע; התמורה; סיפור בגבול שני; "מערכת השעות"; צורות כתיבה חדשות
על המשמר, כ"ט בסיון תשכ"ו, 17 ביוני 1966, עמ' 5, 6.

727. **מישל ביטור אחד משלושה – בדו־שיח הישראלי-צרפתי**
אמר, כ"ט בסיון תשכ"ו, 17 ביוני 1966, עמ' 6.
728. **הדו־שיח צרפתי-ישראלי, הזדמנות שהוחמצה**
מדור: לספרות ולאמנות
אמר, ו' בתמוז תשכ"ו, 24 ביוני 1966, עמ' 6.
729. **ברית עברית עולמית תוציא קובץ מכתבי יוצרים עברית באירופה**, בעידודו של נשיא המדינה ז. שזר ובסיועו של יושב־ראש ועד הקהילות היהודיות באירופה ד"ר א. מאייר,
יוהנסבורג, ו' בתמוז תשכ"ו, 24 ביוני 1966. **Zionist Record**
730. **"הגבול" למשה שמיר** (עם הופעת הרומן בהוצאת "ספרית הפועלים", תשכ"ו)
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, כ"ו באב תשכ"ו, 12 באוגוסט 1966, עמ' 8.
731. **מי ומי בחוברת**
עם וספר, חוב' ל"ג-ל"ד, אלול תשכ"ו, ספטמבר 1966, עמ' 2.
732. **על הפרק**
שליחות-בלשון ההיסטוריה עצמה; מחנכים יהודים מתכנסים בישראל; עתונות עברית בתפוצות
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-6.
733. **האגדה היוונית על רקע המציאות העברית**, בשולי תרגום, קטע מספרו של ניקוס קאזאנצאקיס, פאפאינרוס במבוא בחוברת על אליעזר בן־יהודה
עם וספר, כנ"ל, עמ' 34, 35.
734. **אש התמיד לא תכבה** על הספר "אש התמיד" מאת א. צפוני
עם וספר, כנ"ל, עמ' 36-42.
735. **ידיעות תרבות מישראל** סדרת הערכות על אירועים, תופעות וספרים בנושאי עברית ותרבותה
מדור: סופר וספר
עם וספר, כנ"ל, עמ' 50-55.
736. **רומן עברי נכתב בברית המועצות** על "אש התמיד" מאת א. צפוני.
כרוניקה על הקיבוץ היהודי בברית־המועצות, אגודה עברית בין פארטיזנים ביער
עם וספר, כנ"ל, עמ' 77, 78.

תשכ"ז – 1966-1967

737. **ארבעה שבועות לגבולם**
מלאכות רבות וטובות; הספרות – חווייה אישית; כערער בערבה; איש במדור.
צהר הדרום, בואנוס אירס, תשרי תשכ"ז, 8 בספטמבר 1966
738. **"הגבול" למשה שמיר** עם הופעת הרומן בהוצאת "ספרית הפועלים"
תרבות, לונדון, חשון תכז, אוקטובר 1966, עמ' 54-56.
739. **עתונות עברית בתפוצות** מן התערוכה של העתונות העברית בתפוצות שהוצגה בתל-
אביב, תשכ"ו
הפועל הצעיר, שנה 60, חוב' 4, ג' בחשון תשכ"ז, 18 באוקטובר 1966, עמ' 11, 10.
740. **על שירו של ביאליק "עם שמש"**
הצו והכתובת; כישלון ותחליף לו; השכימו להרים; האנטיזתה, המרתף; ממחשכים לאור
הפועל הצעיר, חוב' 13, שנה 60, ז' בטבת תשכ"ז, 20 בדצמבר 1966, עמ' 21, 22.
741. **ארגון פועלים בצרפת נאבק על זכותו לנטוש הנצרות**
הפועל הצעיר, שנה 60, חוב' 14, י"ד בטבת תשכ"ז, 27 בדצמבר 1966, עמ' 9, 10.
742. **ש"י עגנון מיפו עד שטוקהולם**, הרצאה בבית ההסתדרות ביפו, מועצת פועלי תל-אביב-
יפו, כ"ב בטבת תשכ"ז, 4 בינואר 1967
743. **לבטיו של ממי** על הסופר הצרפתי אלברט ממי
דבר, כ"ד בטבת תשכ"ז, 6 בינואר 1967, עמ' 7, 8.
744. **עולם מוזר. במסדרונות המערכת "חטפו" שיחה** (חתום: ל. קטן)
דבר, כ"ו בטבת תשכ"ז, 8 בינואר 1967.
745. **יצריה ואהבותיה של סימון דה-בובואר** עם ביקורה בישראל
יצר החירות; הזיקה לסארטר; הזיקה לכתיבה
דבר הפועלת, שנה ל"ג, חוב' 2-1, אדר א' תשכ"ז, פברואר 1967, עמ' 28, 29.
746. **הנקודה היהודית בעולמם של סארטר ודה-בובואר**
הדמות האנטישמית; להסיר את הכובע או לא? אותנטיות יהודית זהה עם ציונות; שואת
העולם והרב הפולני; זעזוע בתקופת הפאראנויה הקולקטיבית
דבר, כ"ה באדר א' תשכ"ו, 10 במרס 1967, עמ' 7, 8.
747. **Sartre, Beauvoir es a Zsidóság**
ד' באדר ב' תשכ"ז, 16 במרס 1967, עמ' 3, A Het

748. **La question Juive chez Jean-Paul Sarter et Simone de Beauvoir**
 Oter le chapeau ou non? L'authenticite Juive indentifice au Sionisme; La tragedie mondiale et le Rabbin Polonaic; Remous a l'epoque du paranoia collectif
 השאלה היהודית אצל ז'אן פול סארטר וסימון דה בובואר; להסיר את הכובע או לא? היש זהות בין יהדות אותנטית לציונות; הטרגדיה העולמית והרב הפולני; תסיסה תרבותית בתקופה של פרנויה קולקטיבית
L'Information d'Israel, 17 Mars 1967, 4 עמ' ב' תשכ"ז
749. **יהודיות וכושיות, במבחן פרס ירושלים**, עם ביקורו של הסופר אנדרה שווארצבארט לקבלת פרס ירושלים, על "חרות האדם בחברה"; חולשה להיסטוריצים; תחושת עבר חריפה; כיצד עולים על שני גלים: במלכודת מבחן מדור: לספרות ולאמנות
דבר, גלי' 12718 י"ט באדר ב' תשכ"ז, 31 במרס 1967, עמ' 7, 8.
750. **בעל הפרס והזמן** (חתום: א. קליל),
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 12726, כ"ח באדר ב' תשכ"ז, 9 באפריל 1967, עמ' 3.
751. **בנות המלך והפרלמנט** (חתום: א. קושטאי),
 מדור: בשולי דברים
דבר, כנ"ל
752. **שלושה שברחו, בפתיחת הספרייה הפדגוגית ע"ש צבי שארפשטיין**
 (חתום: א. קליל)
דבר, גלי' 12733, ז' בניסן תשכ"ז, 17 באפריל 1967, עמ' 3.
753. **יותר מדי... (חתום: א. קליל),**
 מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 12734, ח' בניסן תשכ"ז, 18 באפריל 1967, עמ' 3.
754. **איתן מגלה את בית ברנר** (חתום: א. קליל)
דבר לילדים, לז' 33, ט"ו בניסן תשכ"ז, 25 באפריל 1967, עמ' 822, 823.
755. **הנעלם היהודי בדמות פרוסט** על ביוגרפיה של פרוסט מאת גורג פיינטאר בן לשתי אומות מנודות; האגרטל שנשבר מזכיר מנהג יהודי; פרשת דרייפוס; פרוסט מתערב בפרשה; ומה עם הקאתוליות שלו?
דבר, י"ח בניסן תשכ"ז, 28 באפריל 1967, עמ' 6, 7.
756. **הבת הבוכה בלילות** סיפור חדש של סימון דה-בובואר
מעריב, גלי' 12742, י"ח בניסן תשכ"ז, 28 באפריל 1967, עמ' 3.

757. **מאו נגד התנ"ך** (חתום: א. קליל)
דבר, גלי' 12745, כ"ב בניסן תשכ"ז, 2 במאי 1967, עמ' 3.
758. **הפרוטוקול שנגז**
מדור: בשולי דברים (חתום: א. קליל)
דבר, גלי' 12746, כ"ג בניסן תשכ"ז, 3 במאי 1967, עמ' 3.
759. **דו־שיח רצוי על שירת יידיש בברית המועצות**
דבר, גלי' 12747, כ"ד בניסן תשכ"ז, 4 במאי 1967, עמ' 3.
760. **זראמה בלי תמלוגים** (חתום: א. קליל)
מדור: בשולי דברים
דבר, גלי' 12751, ל' בניסן תשכ"ז, 10 במאי 1967, עמ' 3.
761. **פעלתנותו המדינית והחברתית של סארטר**
סארטר איש הרוח; "אנו אויבי עולם כולו"; מתקרב אך אינו מצטרף; אלג'יר, הנושא השליט
הפועל הצעיר, שנה 60, חוב' 36, כ' באייר תשכ"ז, 30 במאי 1967, עמ' 7-9.
762. **הסכסוך היהודי הערבי דרמה אישית שלי, מאת ז'אן פול סארטר**
הפועל הצעיר, שנה 60, י"ב בסיון תשכ"ז, 20 ביוני 1967.
763. **קלארה גולדשמידט על אנדרי מאלרו**
משפחה אחת, שתי מולדות; הנעלם הגדול – הביוגרפיה; היי לי יהודיה ביותר, נשית ביותר; הריאליה וההגות; שסועת אהבה, אימה וספקנות
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, גלי' 12789, ט"ו בסיון תשכ"ז, 23 ביוני 1967, עמ' 7, 8.
764. **פרי ביקורו של סארטר, התייצבות לימין ישראל**
הביקור במצרים; יחסי ערב ישראל – בראי מצרי; אירגון הביקור בישראל; נקודת המוקד בביקורו בישראל
הפועל הצעיר, שנה 60, חוב' 40, י"ט בסיון תשכ"ז, 27 ביוני 1967, עמ' 9-11.
765. **ערבים וישראלים באכסניה של סארטר** (על חוברת "זמנים מודרניים" בעריכת ז'אן-פול סארטר)
שכנות של "גב אל גב"; יהודי, מליץ יושר לערבים; הערבים, שנאה עיוורת לישראל; אטום שלנו ואל-פאתח שלהם (מאמר ראשון)
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, גלי' 12801, כ"ט בסיון תשכ"ז, 7 ביולי 1967, עמ' 7, 8.

766. **544 יהודים ישראליים ב"זמנים מודרניים"**
 ערבים ישראלים בחוברת של סארטר: במחנות-הסגר פסיכולוגים; אינטרמצו דרוזי; יהודים או אוריינטלים? הגושפנקה, שמאלנית ישראלית; האימפריאליזם, הפליטים וכל היתר; הבזים והיונים (מאמר שני)
 מדור: לספרות ולאמנות
דבר, גלי' 12807, ו' בתמוז תשכ"ז, 14 ביולי 1967, עמ' 7, 8.
767. **משוררים מבקשים גניזת "עיר ההריגה"**
 שלילה סיטונית; הבחינה החינוכית; כשלונו של חינוך, אתגר להגנה ולעליה; ביאליק מה היה אומר?
על המשמר, כ' בתמוז תשכ"ז, 28 ביולי 1967, עמ' 5, 6.
768. **גם אנחנו באצילים**
 על יצירתו של מולייר, "קומדיות", שלושה כרכים בתרגום נתן אלתרמן מבן-טובים לקומדיאן; בחסות המלך ואויב החצר; המשרת האנטי-גיבור, הגיבור מכולם; בין מולייר לאלתרמן; איסטרא בלגינא לאטינא; מהדורה נאה
דבר, גלי' 12848, ג' באלול תשכ"ז, 8 בספטמבר 1967, עמ' 7, 9.

תשכ"ח — 1967-1968

769. **ארבעה ששבו לגבולם**
 מלאכות רבות וטובות; הספרות, חווייה אישית; כערער בערבה; איש במדור **היינט** (היום), ו' בתשרי תשכ"ח, 10 באוקטובר 1967.
770. **"הים הגדול", מוקד ליצירת עגנון**
 מדור: דף לספרות ולאמנות
על המשמר, י"ד בתשרי תשכ"ח, 18 באוקטובר 1967, עמ' 5, 6.
771. **אליהו מן האדומים המזדנבים** (על הסופר היהודי-רוסי איליה ארנבורג)
 דם יהודי ודמם של יהודים; אין תחליף לברדיצ'ב; אחיהם הזוחל של גיבורים ענקים; לפלשתינה — הבורסה המקראית; מי אני? המשל נהרג — הנמשל מת
דבר, גלי' 12884, ט"ז בתשרי תשכ"ח, 20 באוקטובר 1967, עמ' 7, 8.
772. **המדפים הריקים על ישראל בפרנקפורט**
 רשמי ביקור ביריד הספרים הבינלאומי שנערך בפרנקפורט, גרמניה
 מי ומי המציגים? הביתן הישראלי
דבר, גלי' 12908, י"ד בחשון תשכ"ח, 17 בנובמבר 1967, עמ' 7, 8.
773. **רומניה בין מזרח ומערב, חזרה לדמות הלאומית** הרוסיפיקציה נכשלה; זכר בסרביה
דבר, גלי' 12914, כ"א בחשון תשכ"ח, 24 בנובמבר 1967, עמ' 6.
774. **Vizitand "Perla Balcanilor", Bucuresti un oras frumos si ospitalier, ca totdeauna**
 סיור ב"פנינת הבלקנים", בוקרשט יפה ומכניסת-אורחים כתמיד
Viata noastra, 27 Noiembrie 1967, כ"ד בחשון תשכ"ח

775. **אחות לנו קטנה, יהדות רומניה** (רשמי ביקור ברומניה באוקטובר 1967)
דבר, חשון תשכ"ח, נובמבר 1967.
776. **Romanii privesc spre Occident, De la sfaramarea statuii lui Stalin, la afirmarea originii latine**, Emanciparea limbii romane; Romanii nu au uitat Basarabia (הרומנים צופים למערב, מהריסת פסל סטאלין עד להכרזה על זיקה לטינית, האמנציפציה של השפה הרומנית; הרומנים לא שכחו את בסרביה)
Viata noastra, 5 Decembrie 1968, ח' בכסלו תשכ"ח, ג'
777. **עמדתה העצמאית של רומניה לגבי המזרח התיכון**
מה הם חושבים על ישראל? מה המניעים? מעשה בנהג
דבר, גלי' 12929, י' בכסלו תשכ"ח, 12 בדצמבר 1967, עמ' 3.
778. **בקונגרס הבינלאומי של העתונות הפריודית בונציה**
כתב-העת והתקשורת; חופש העתונות; בשם ישראל; האינטרמצו היהודי
הפועל הצעיר, שנה 61, חוב' 11, י' בכסלו תשכ"ח, 12 בדצמבר 1967, עמ' 7-9.
779. **הספרות הרומנית פתוחה לרווחה** (על הספרות הרומנית בדורנו)
דבר, גלי' 12932, י"ג בכסלו תשכ"ח, 15 בדצמבר 1967, עמ' 5, 6.
780. **Comunitatea evreeasca din Romania soara noastra mai mica**
אחות קטנה לנו – הקהילה היהודית ברומניה
Viata noastra, 16 Decembrie 1967, ח' בכסלו תשכ"ח, י"ד
781. **Atitudinea independenta a Romaniei in problema Israelo - Araba**
Adeveratii socialisti rasing atitudinea anti-sionista; Mandrie fata de realizarile in Israel ale evreilor originari din Romania; Exista Perspective de reproccitate in domeniul vietii culturale?
(עמדה עצמאית של רומניה בנושא הישראלי-ערבי; סוציאליסטים אמיתיים דוחים עמדה אנטי-ציונית; סיפוק מהשגיי יהודים יוצאי רומניה בישראל; האם קיימים סיכויים להדדיות ביחסים התרבותיים?)
Viata noastra, 20 Decembrie 1967, ח' בכסלו תשכ"ח, י"ח
782. **Romanii receptivi la literatura universală**
Portretul unui scriitor (Zaharia Stancu); Dorinta de a se traduce din literatura ebraica. (הרומנים עושים חסד עם הספרות העולמית; דיוקנו של הסופר זכריה סטאנקו; שאיפה לתרגומים מעברית)
Viata noastra, 8 Decembrie 1967, ח' בכסלו תשכ"ח, כ"ו
783. **המיני הגיע לבוקרשט**
דמות חדשה; תיכנון במקום יגון; מי מוכר תירס
דבר, גלי' 12045, כ"ט בכסלו תשכ"ח, 31 בדצמבר 1967, עמ' 3, 4.

784. **יהודי רומניה יכולים להיות אזרחים טובים ואוהדי ציון**, עם הרב רוזן **דבר**, גלי 12947, א' בטבת תשכ"ח, 2 בינואר 1968, עמ' 2.
785. **הרב ד"ר רוזן אורח האיגוד של עורכי כתבי־עת בישראל הצופה**, א' בטבת תשכ"ח, 2 בינואר 1968.
786. **הרב רוזן: חופש מוחלט ליהודים ברומניה הארץ**, א' בטבת תשכ"ח, 2 בינואר 1968.
787. **עתון עברי יחיד באירופה יוצא לאור ברומניה דבר**, גלי 12948, ב' בטבת תשכ"ח, 3 בינואר 1968, עמ' 2.
788. **ד"ר רוזן אצל איגוד העורכים של כתבי־עת בישראל על המשמר**, ב' בטבת תשכ"ח, 3 בינואר 1968.
789. **עמדתה העצמאית של רומניה לגבי המזרח התיכון, מה הם חושבים על ישראל? דבר**, גלי 12948, ב' בטבת תשכ"ח, 3 בינואר 1968, עמ' 3.
790. **הספרות הרומנית פתוחה לרווחה**
עם ואלריה סטאנקו, יו"ר אגודת הסופרים ברומניה, ועם גבריאלה מאלניסקו, העורכת הראשית של בית ההוצאה לספרות עולמית **דבר**, גלי 12950, ד' בטבת תשכ"ח, 5 בינואר 1968, עמ' 5, 6.
791. **La "Beit Brenner" cu sef rabinul Rosen**
"Dor, dorule" si "az der rebe lacht", Nu "mamelusen" ...ci "babelusen": un mie examen; Bialik... dupa ara 8 seara Sector: Marginale
(ב"בית ברנר" עם הרב רוזן, דור, דורי; ו"כאשר הרבי צוחק", נו "בשפת־אם" או ב"שפת־סבתא"; בחינה קטנה; ביאליק אחרי 8 בערב; מדור: קצוות)
Viata noastra, 7 Ianuarie 1968, ח' בטבת תשכ"ח, 7
792. **Evantaiul teatrului romanesc - influenta Occidentului nu mai este socotita o erezie.**
Promovarea unei dramaturgii neconformiste de critica sociala: "Un" flirt cu Occidentul; Repertoriul si avaturile selectiei; Un "sabru" la teatrul de comedie
לזכותו של התיאטרון הרומני, השפעת המערב כבר אינה כפירה; דרמטורגיה נון־קונפורמיסטית וביקורת חברתית; "אהבהבים" עם המערב; הרפרטואר והופעות־הבכורה סלקטיביים; "צבר" בתיאטרון הקומדיה
Viata noastra, 9 Ianuarie 1968, ח' בטבת תשכ"ח, 9
793. **עם בקורו של הרב הראשי מרומניה**
"להתפלל במקומות הקדושים"; "קשה עלי פרידתכם"; במאבק עם הייבסקציה; כוחן של אותיות עבריות; חבלי החיסול
הפועל הצעיר, שנה 61, חוב' 15, ח' בטבת תשכ"ח, 9 בינואר 1968, עמ' 10, 11.

794. **גלגולי האמנות ברומניה**
42 תיאטרונים במדינה; רוצים בזרימה דרסיטרית; במאי שנולד בתל-אביב
דבר, גלי' 12956, י"א בטבת תשכ"ח, 12 בינואר 1968, עמ' 6, 7.
795. **מי ומה בחוברת עם וספר**, חובי ל"ה-ל"ו, טבת תשכ"ח, ינואר 1968, עמ' 2.
796. **על הפרק המלחמה העברית**; תוספת כוח ויוקרה; לקראת הקונגרס הרביעי; בעיתה אחישנה
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-6.
797. **עברית ממעמקים – כוחן של אותיות עבריות עם וספר**, כנ"ל, עמ' 40-43.
798. **ידיעות תרבות מישראל מעטים מול רבים**; פרס ביאליק לספרות; אבא בנדויד קיבל פרס ביאליק לחכמת ישראל; יפים הלילות בכנען; בל ימיתו בעברית הקלה שלהם; העברית אינה קלה; מפעל הביבליוגרפיה להוראת הלשון העברית הולך ונשלם; קתדרה לתולדות הציונות והיישוב היהודי; חוברת צנועה ירוקה; גם ל"ו שנים של "דבר לילדים"
עם וספר, כנ"ל, עמ' 55-58.
799. **ציונות ושואה העלו יהודים מרומניה תל-אביב מוארת ויפו נטושה**; יחוסם של ראשונים; מיליון אזרחים ללא אזרחות; (מאמר ראשון בסידרה של 4 מאמרים)
מדור: עדות מספרות
דבר, גלי' 13010, ט"ו באדר תשכ"ח, 15 במרס 1968, עמ' 4.
800. **Brith Ivrit Olamit is intensifica activitatea, Ebraica limba victoriei Un dialog intre Japoneza si Ebraica,**
progresul in Kibut; Un cere de Ebraica in Japonia; Un milion de copii fara de educatia Ebraica; Singurul cotidian Ebraic din Galut
Capitol: Marginale
(ברית עברית עולמית מגבירה את פעילותה, עברית שפה מנצחת, ויכוח בין היפנית לעברית, הקדמה בקיבוץ; חוג עברית ביפן; מיליון ילדים ללא חינוך עברי; כתב-העת היחיד בגלות)
מדור: קצוות
Viata noastra, 21 Martie 1968, כ"א באדר תשכ"ח,
801. **יהדות רומניה בת זמננו הכשרה למיזוג גלויות**; שואה ויסורי עליה (מאמר שני בסידרה)
מדור: עדות מספרות
דבר, גלי' 13016, כ"ב באדר תשכ"ח, 22 במרס 1968, עמ' 4.

802. **עולמה הרצוף של סופרת מזדקנת** (על ספרה של סימון דה-בובואר "האשה הרצוצה")
מעריב, כ"ב באדר תשכ"ח, 22 במרס 1968, עמ' 24.
803. **מספינות מעפילים להתיישבות וצבא**
האור הגדול, העליה החלוצית; צנחנים נושאי הבשורה; יהודי "כל השנה" (מאמר שלישי בסידרה)
מדור: עדות מספרות
דבר, גל' 13022, כ"ט באדר תשכ"ח, 29 במרס 1968, עמ' 7.
804. **ספרות פתוחה וחופשית**
דבר, גל' 13026, ה' בניסן תשכ"ח, 3 באפריל 1968, עמ' 4.
805. **הבאר השביעית לא נגנבה, הם שואבים מכל בארות ישראל**
השיבושים שבדרך... יסורי קליטה; החמורה בבעיות, הקשישים; ההשתלבות ההדרגתית (מאמר רביעי בסידרה)
מדור: עדות מספרות
דבר, גל' 13028, ז' בניסן תשכ"ח, 5 באפריל 1968, עמ' 4.
806. **Turismul spre Romania misiune de bunavointa**
תיירות לרומניה, שליחות של רצון טוב
Facla, 26 Aprilie 1968 כ"ח בניסן תשכ"ח
807. **עשרים שנות ספרות עברית במדינת ישראל ספרות פתוחה וחופשית** (דיון)
על המשמר, ב' באייר תשכ"ח, 30 באפריל 1968, עמ' 15.
808. **על ספרו של ריימון ארון, "דה-גול, ישראל והיהודים"**
במקום שאין פוצים פה; לצדקת תקומתה של ישראל; חשבונותיו של דה-גול ולא חשבון עמו; שירותיו בימי המשבר (מאמר ראשון)
הפועל הצעיר, שנה 61, חוב' 31, ט' באייר תשכ"ח, 7 במאי 1968, עמ' 11.
809. **תיירות לרומניה, שליחות של רצון טוב**
דבר, גל' 13059, י"א באייר תשכ"ח, 9 במאי 1968, עמ' 6.
810. **על ספרו של ריימון ארון, "דה-גול, ישראל והיהודים"**
רחמים על הטריקולור; משנת 1960 עד 1967 (מאמר שני)
הפועל הצעיר, מס' 32, שנה 61, ט"ז באייר תשכ"ח, 14 במאי 1968, עמ' 15.
811. **ביקורת של יוצר** (מעין מכתב לעורך על מאמרו של אברהם שאגן "ביקורת יוצרת" על י. פיכמן)
דבר, גל' 13972, כ"ו באייר תשכ"ח, 24 במאי 1968, עמ' 9, 10.

812. **מקורות היניקה של הספרות העברית** (מתוך משאל "על חובותיה ותפקידיה של ספרות זמננו")
דבר, אייר תשכ"ח, מאי 1968.
813. **ישראליות, על סיפור אחד של הסופר ז'אן נוואלגירגאן**
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, י' באב תשכ"ח, 4 באוגוסט 1968, עמ' 7.
814. **מי ומה בחוברת עם וספר**, חוב' ל"ז-ל"ח, אלול תשכ"ח, ספטמבר 1968, עמ' 2.
815. **על הפרק נשיאות נוסח חדש; גל נעול; חרדה שלאחר קונגרס; עם וספר**, כנ"ל, עמ' 3, 4, 19.
816. **הבט ושמע – שיטה אורקולית חדשה עם וספר**, כנ"ל, עמ' 20-24.
817. **אוטופיה עברית בלב אמריקה, היבוא המשך?** (על אברהם שפיזהנדלר בשיחה עם בנו, פרופ' עזרא שפיזהנדלר),
אברהם העברי; "את מדברת איתו בשפה מתה!" רובינזונים עבריים; בכבודם של סופרים; פוזמקאות במקום גרביים; חשבתני כי דוסטויבסקי כתב עברית; עוד לא קראת את "הדואר"? המשך יבוא; הם דברו עברית; שכתוב לארמית; דניאל הארמי מופנה לגויים; שארית יהודה דברה עברית
עם וספר, כנ"ל, עמ' 25-40.
818. **ידיעות תרבות מישראל**, פרסי ישראל תשכ"ח; רבעון למדע וספרות "הספרות"; החלטת האקדמיה לספרות העברית; ספרות ילדים, מהותה ובחינותיה
עם וספר, כנ"ל, עמ' 52.

תשכ"ט — 1968-1969

819. **האוטוביוגרפיה העצובה של אנדרה מאלרו**
בשליחות אדונו דה-גול; במקום אנטי ממואָן־ים — אנטיביוגרפיה
דבר, ט' בתשרי תשכ"ט, 1 באוקטובר 1968, עמ' 8.
820. **מרסל פרוסט מבחינה רפואית** (עם פרסום מחקר חדש נוסף בשם "מרסל פרוסט מבחינת הרפואה" מאת ד"ר רובאר סופו)
על המשמר, י' בחשוון תשכ"ט, 1 בנובמבר 1968.
821. **Berlinul despartit astazi de zid cel mai trist oras din Germania**
Minunea unificarii Ierusalimului trezeste in inima locuitorilor nadejdea reintregirii metropole mari din trecut; "Avem nevoie de tineri"; Cadre profesionale Zidul trist, censusu "Nu ne miscam de aci"
ברלין החצויה העיר העצובה בגרמניה; איחוד ירושלים, תקות תושבי ברלין לתחיית המטרופולין; "אנחנו זקוקים לצעירים ועובדים מיומנים"; חומה אפורה, עצובה; "לא נוז מכאן"
- Viata noastra**, 20 Decembrie 1967, כ"ט בכסלו תשכ"ט
822. **ברלין ובלבה חומה**
תודעה של מטרופולין; ברלין מחכה לצעירים; יש שבר בברלין; זוועותיה של חומה; אוטופיה או סטאטוס קוו?
הפועל הצעיר, שנה 62, חוב' 12, ג' בטבת תשכ"ט, 24 בדצמבר 1968, עמ' 16-18.
823. **Gazetarul Jean Daniel si pozitia lui fata de Israel**
העמדה הישראלית של העיתונאי ז'אן דניאל
Viata noastra, 7 Februarie 1969, י"ט בשבט תשכ"ט
824. **Exista un specific al aliinei romane? Raspund azi la ancheta "Viatii noastra"** Poetul Tan Pai si scriitorul L. Kuperstein, Nu specificul creaza artistul, declara scriitorul Kuperstein
על ייחודה של העליה הרומנית — תשובותיהם של המשורר טן-פי והסופר ל. קופרשטיין למשאל של העתון "ויאצה נוסטרה": "לא המיוחד יוצר את האמן"
- Viata noastra**, 7 Februarie 1969, י"ט בשבט תשכ"ט
825. **תמרורים ובנאות** ב"משירי הפרוזודור הארוך" לשלונסקי, תלת-שיח
דבר, י"ט בשבט תשכ"ט, 7 בפברואר 1969, עמ' 7, 8.
826. **רומאן גארי, עם ביקורו בארץ**
דבר, כ"ד באדר תשכ"ט, 14 במרס 1969, עמ' 7.

827. **"יש לנו אפשרות מלאה לגלות הזדהותנו עם ישראל"**
(ראיון עם הרב הראשי ליהודי רומניה ד"ר מ. רוזן),
אהדת רומניה לישראל; ביצוע מלא של החלטת מועצת הביטחון; לא להתיימשך מתנועת
השלום
על המשמר, כ"ח באדר תשכ"ט, 18 במרס 1969, עמ' 4, 5.
828. **Tot timpul ce exista Israel nu exista pericol de antisemitism, convorbire cu Roman Gari**
כל זמן שקיימת ישראל אין סכנה באנטישמיות, שיחה עם רומאן גארי
Viata noastra, 2 Aprilie 1969, י"ד בניסן תשכ"ט, 2
829. **השלושה בסירתו של גארי** שיחה עם רומאן גארי
תעודות ליצירה; גארי – משמעותו הידלק; לידיש – יחס מיוחד; שלום עליכם, באבל,
גוגול, קאפקא; כותל הדמעות אינו קיים יותר
דבר, י"ד בניסן תשכ"ט, 2 באפריל 1969, עמ' 15.
830. **Isi amintesc oare germanii de Bergen-Belsen? O vizita in lagarul in care a murit Anna Frank.**
Monumente comemorative si incercarea de a uita trecutul. Ce forte politice se azi in
Germania infanta Israelu"
"Pace cei ce poarta povara trecutului; Indulgenta "democrata" fata de neo-natisti
האם הגרמנים זוכרים את ברגן-בלזן? ביקור במחנה בו מתה אנה פרנק; מצבות הנצחה
וניסיון לשכוח את העבר; הכוחות הפוליטיים המתחרים בגרמניה; "שלום לישראל!" סוחפים
את מבוכת העבר; אינדולגנציה "דמוקרטית" מול נאו-נאציזם
Viata noastra, Aprilie 1969, כ"ח בניסן תשכ"ט, 2
831. **ביקור בברגן-בלזן**
רגשות, מבוכה ואדישות; המימסד, כתובת; נ.פ.ד. – דחליל או סכנה
הפועל הצעיר, שנה 62, חוב' 28, כ"ו בניסן תשכ"ט, 17 באפריל 1969, עמ' 20, 21.
832. **המורה שלא נתקנא בתלמידו** על ספרו של ז'אן גרניא "אלבר קאמי"
מדור: לספרות ולאמנות
דבר, ז' באייר תשכ"ט, 25 באפריל 1969, עמ' 6, 7.
833. **השקיעה במערב** (עם הופעת הקובץ "הגות עברית באירופה", בעריכת אריה טרטקובר
ומנחם זהרי)
דבר, כ' בסיון תשכ"ט, 6 ביוני 1969, עמ' 7, 8.
834. **הספרים יצרו את אגדת מאלרו** (על הסופר הצרפתי אנדרה מאלרו)
הרפתקה שניה; כשלוך חלומות ההשתלבות; "לחיי טרוצקי!"...
דבר, כ"ט באלול תשכ"ט, 12 בספטמבר 1969, עמ' 26.

תש"ל — 1969-1970

835. **אלבר קאמי סופר והוגה ים-תיכוני** (עשר שנים למותו)
מעריב, ב' בשבט תש"ל, 9 בינואר 1970, עמ' 27, 28.
836. **ספר ראשון בסדרת "פנקסי הקהילות" – רומניה** (על ספרו של תיאודור לביא)
מעריב, כ"ח באדר א' תש"ל, 6 במרס 1970, עמ' 32.
837. **"ישראל, הרפתקה אצילה וצודקת"**, שיחה עם הסופר הצרפתי ז'וזף קסל
דבר, כ"ו באדר ב' תש"ל, 3 באפריל 1970.
838. **מסעו הארוך של ז'וזף קסל**,
הדקדוק הרוסי והמילון הצרפתי; בלחץ האקטואליות הבוררת; ספרות או עתונות? חבלי
כתיבה; זהות יהודית ואנטישמיות
מדור: סופרים – אורחים
דבר, י"ד ניסן תש"ל, 20 באפריל 1970, עמ' 13.
839. **מסעו הארוך של יוסף קסל**: (מתוך שיחה עם הסופר, עתונאי יהודי-צרפתי)
הדאר, שנה 49, ב' באייר תש"ל, 8 במאי 1970, גל' כ"ד, עמ' 424, 425.
840. **פגישות עם פיוטר ראביץ, מיליונר היסורים** (על הסופר היהודי-צרפתי),
חידת "הביוגרפיה האוטנטית"; "יליד הגבולות שבזמן ובמקום"; כיפה וביקורים בבית-
כנסת; מעבדתו הספרותית
מדור: לספרות ואמנות
דבר, כ"ג באייר תש"ל, 29 במאי 1970, עמ' 8.
841. **Intilniri cu Piotr Ravici**
Capitol: Literatura, Arta, Stiinta
(פגישות עם פיוטר ראביץ, מדור: ספרות, אמנות, מדע)
- Viata noastra**, 29 Mai 1970, כ"ג באייר תש"ל, 29 במאי 1970, עמ' 8.
842. **פורצי הדרכים של ארי אבן-זהב** (עם הופעת שלושת הכרכים של יצירתו)
מעריב, א' בסיון תש"ל, 5 ביוני 1970, עמ' 31.
843. **ספר עצוב על זיקנה** (על סיפרה של סימון דה-בובואר "הזיקנה")
הוצאת "גאלימאר", 1970
מעריב, ה' באב תש"ל, 7 באוגוסט 1970, עמ' 32.
844. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' ל"ט-מ', סתו תשכ"ט, 1969, עמ' 2.

845. **על הפרק**
אורחים של זהב ושל עברית; העיר העברית בת שישים; הלפידים הנושאים הנפש עד לב השמים
עם וספר, כנ"ל עמ' 3-5.
846. **החן העגום של שקיעה** (עם הופעת הספר "הגות עברית באירופה", בעריכת אריה טרטקובר ומנחם זהרי)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 30-33.
847. **זעקת מיליון האילמים** (שיחה עם חיים פינקלשטיין)
עם וספר, כנ"ל.
848. **הפתרון בית ספר שלם** (שיחה עם הסופר ד"ר ב. בן-יהודה על ביקורו בארבע ארצות אמריקה הדרומית)
עם וספר, כנ"ל.
849. **הנרי מילר, כל מה שקרא בילדותו – בעברית קרא**
ובצלאל שץ מה הוא אומר? שיחה עם שץ על מאמרו של הנרי מילר, הגילוי העיקרי: צבריות; תרבות בכלים עבריים
עם וספר, כנ"ל, עמ' 46-48.
850. **גל התעוררות הנוער היהודי ברומניה** (שיחה עם ד"ר מ. רוזן, רבה הראשי של יהדות רומניה)
משקל נגד לייבסקציה; הממשלה היא הדואגת; אחווה יהודית – אתגר לנוער; יחסי רומניה-ישראל יציבים
דבר, ט' בשבט תש"ל, 16 בינואר 1970, עמ' 12.
851. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' מ"א-מ"ב, חורף תש"ל, 1970, עמ' 2.
852. **על הפרק**
העברית בחג גבורותיה; ינתנו למחלקות אמצעים וכלים נוספים; והיו עיניך רואות את ספריך; גלגלו של כתב-העת מרומניה
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-6.
853. **רציפות החיים היהודיים ברומניה נמשכת** (שיחה עם ד"ר ד.מ. רוזן, רבה הראשי של יהדות רומניה)
מדור: עברית ממעמקים
עם וספר, כנ"ל, עמ' 33-36.

854. **תרבות בישראל**
 על "אהל" ותיאור מרגלית, על יהודה בורלא ולאה גולדברג
עם וספר, כנ"ל, עמ' 50, 51.
855. **א. רובינזוני או מרכז משפיע** (ראיון עם ד"ר אברהם גאניס)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 62-64.
856. **כבו האורות בספרות העברית** (על מות ש"י עגנון)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 85.
857. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חובי מ"ג-מ"ד, אביב תש"ל, 1970, עמ' 2.
858. **על הפרק**
 אוניברסיטה לועזית – אשליה מסוכנת; יובל ולקחו; ישראלים – שליחי העברית
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-5.
859. **ש"י עגנון, הסופר שהתבצר בלשון עמו**
 מלכות אקזוטית ולשונה עברית; אותיות קדושות; האותיות – שעשועיו; עד עולם (מאמר,
 ראשון)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 39-45.
860. **מרכז סובייטי בלנינגרד, סוד כמוס**
 לימוד ומחקר אקדמי רציני במחלקה העברית באוניברסיטה; אוצרות בלתי משוערים של
 כתבי יד נדירים בספריה הממלכתית; קשה לחדור, אסור להציץ, הכל אלמוני ואילם
 מדור: עברית ממעמקים
עם וספר, כנ"ל, עמ' 46-52.
861. **תרבות בישראל**
 על תערוכת התנ"ך; אביגדור המאירי, נתן אלתרמן וחנוך ילון לפטירתם; מקבלי פרס
 ישראל אבא קובנר והרב עובדיה יוסף
עם וספר, כנ"ל, עמ' 57-59.
862. **מכונית אין לו – "ברקאי" יש לו**
ברקאי, ט' בניסן תש"ל, 15 באפריל 1970, גלי ל"ט-מ, עמ' 3.
863. **Barkai He has no Car, he has Barkai. the only independent**
 (מכונית אין לו – ברקאי יש לו)
Barkai, Johannesburg. 15 April 1970, ט' בניסן תש"ל,

864. **גל התעוררות בקרב הנוער היהודי ברומניה** (שיחה עם ד"ר ד.מ. רוזן, רבה הראשי של יהדות רומניה)
משקל נגד לייבסקציה; אחווה יהודית – אתגר לנוער; יחסי רומניה – ישראל יציבים
ברקאי, י"ב באב תש"ל, 14 באוגוסט 1970, עמ' 13, 14.

תש"ל 1970 1971

865. **ספרו המרתק של גאי טלאס על העתון "ניו-יורק טיימס"**
לא אצים לספר על עצמם; סוויטלאנה סטאלין, לשיווי משקל; סקופ, שביתה בעתון; סקס
זה סוציולוגיה; עתון – ממסד (פרק ראשון)
מדור: הממלכה והכוח
דבר, י"א בתשרי תשל"א, 30 בספטמבר 1970, עמ' 35.

866. **Istoricul ziarului "New York Times: Informarea la timp si cu multa seriozitate, lau consert ca pe o autoritate necontesrata** In prezent marele cotidian american apare interesele Israelului; De la porumbeii calatori la masina electronica; Relatiile intre cadre; Atitudina ziarului – un sprijin pentru Israel
היסטוריון ה"ניו יורק טיימס": "מתן אינפורמציה רצינית ובזמן, עשו את העיתון לסמכות בלתי מעורערת"; היומון האמריקאי הגדול מגונן על ישראל; מיונים נודדות לאמצעים אלקטרוניים; היחסים בין העובדים; עמדת העתון – תמיכה בישראל
Viata noastra, 30 Septembrie 1970, י"א בתשרי תשל"א,

867. **"ניו-יורק טיימס" בסבך יהדותו** (על דניאל בורוס)
"אברהם" – הוא שם אסור; נגד הציונות בראשיתה; מיפנה ביחס לישראל; רק לא עתון יהודי... אך זכותם לא הגנה עליהם (פרק שני)
מדור: הממלכה והכוח
דבר, כ"ז בתשרי תשל"א, 16 באוקטובר 1970, עמ' 14.

868. **פורצי הדרכים של ארי אבן זהב** (מתוך נאום במסיבה בבית הנשיא זלמן שזר עם הוצאת שלושה כרכי כתביו של ארי אבן-זהב)
צהר הדרום, תשרי תשל"א, אוקטובר 1970.

869. **קאמי נגד המהפכה** (עם הופעת הספר "האדם המורד" בתרגום עברי)
הוצאת ספרית אפקים, "עם עובד"
מעריב, כי בכסלו תשל"א, 18 בדצמבר 1970.

870. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' מ"ה-מ"ו, חורף תשל"א, 1971, עמ' 2.

871. **על הפרק**
מפעלי קייט, גורם עברי; "אלף מילים" בצל הקרמלין; "יבנה" בטרם יבוא הפוגרום; השיר שעלה; כחול לבן
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-5.

872. **בין עברית לפיננסים** (על פגישה עם די"ר ארנסט להמן, יו"ר הדירקטוריון של בנק לאומי לישראל)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 30, 31.
873. **מקדושת האות לקדושת הספר והלשון**
 ספר בים סוער ואכזר; הספר, פשוטי-עם דבקים בו; איבוד המפתח בדרך לספר; ריכוזיות בעברית; ש"י עגנון, הסופר שהתבצר בלשון עמו (מאמר שני)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 32-37.
874. **איך הם לומדים עברית** (על ספרו של בן-חורין, עולה שבא מהכפור הסובייטי)
 מדור: עברית ממעמקים
עם וספר, כנ"ל, עמ' 38-44.
875. **יהודי גרוזיה קנאים לעברית** (על ספרו של מ. ניישטט, "יהודי גרוזיה והמאבק של השיבה לציון")
עם וספר, כנ"ל, עמ' 44-47.
876. **קאמי נגד המהפכה** (על ספרו "האדם המורד")
 ספרית אפקים "עם עובד", מצרפתית צבי ארד
 מדור: שתי הערות על ספר אחד
הדאר, שנה 50, ד' בטבת תשל"א, 1 בינואר 1971, גל' ט', עמ' 140.
877. **מיכאל לנדאו מספר על חייו מעריב**, כ"ח בטבת תשל"א, 25 בינואר 1971, עמ' 30.
877. **יהודי בריה"מ נמשכים לגבולות**
 מישה, עולה חדש מברית-המועצות, למרגלות החרמון; בימי שלטון הצארים; בימי שלטון הסובייטים
דבר, ו' בניסן תשל"א, 1 באפריל 1971.
879. **"הספריה שלי", על אוסף ספריו של הסופר הצרפתי אנדרה מלרו**
 מדור: לספרות ולאמנות
דבר, ז' בניסן תשל"א, 2 באפריל 1971, עמ' 14, 15.
880. **גורדון באור חדש** (על ספרו של אליעזר שביד, "היחיד, עולמו של א.ד. גורדון"),
 להציל מגניזת השכחה; גורדון, ביאליק ו... הרב קוק; קבעה האיכפתיות האישית; לא השתעבד, לא התבטל; החוויה, חידוש לשוני
דבר, י"ב באייר תשל"א, 7 במאי 1971, עמ' 12, 13.
881. **Vor dem 4 Hebraischen Weltkongress**
 (לקראת הקונגרס העולמי העברי הרביעי)
Israelitisches wochenblatt, 14 Mai 1971, י"ט באייר תשל"א,

882. **האלונים הנגדעים... מאלרו מספר על דה-גול מעריב**, ד' בסיון תשל"א, 28 במאי 1971, עמ' 35.
883. **הקונגרס העברי העולמי הרביעי יפתח ב-10 בינואר "מוסף עברי"** לעתון של ההסתדרות הציונית בדרום אפריקה, מס' 102 יוהנסבורג, ב' בתמוז תשל"א, 25 ביוני 1971, עמ' 17.
884. **Congresul Brith ivrit olamit, Raspandirea limbii Ebraice - si promovarea valorilor noastre culturale - convorbire M.H. Bady cu I. Kuperstein**
Pentru aplicarea unor metode eficiente; Realizarea unui bogat program
על הפצת השפה העברית והחדרת ערכים תרבותיים, שיחה בין מ.ג. באדו ול. קופרשטיין
Viata noastra, 18 Iunie 1971, כ"ה בסיון תשל"א, 17.
885. **הקונגרס העברי העולמי הרביעי**
מי מוזמן לקונגרס הרביעי; האם העברית יכולה לשמש אידיאולוגיה? מחשבת העברית בת-זמננו; דרוש שיתוף פעולה בין העושים למען העברית; מה בברית המועצות? עזרים וכלים להנחלת הלשון
ברקאי, יוהניסבורג, כ"ה באב תשל"א, 16 באוגוסט 1971, עמ' 6, 7.
886. **פרוטוקול משיבת הנהלת הברית העברית העולמית**, שנערכה ביום ט' אייר תשל"א, 4 במאי 1971
ברקאי, יוהניסבורג, כנ"ל.
887. **הקונגרס העברי העולמי הרביעי**
מי מוזמן לקונגרס הרביעי, היכולה העברית לשמש אידיאולוגיה? הנושאים לדיון; העולם הלא יהודי מתעניין בעברית; דרוש שיתוף פעולה בין העושים למען העברית; הגילוי המופלא, עברית בברית המועצות; דרושים כלים חדשים; עברית עליזה ומבטיחה; צפויה השתתפות גדולה
הדאר, שנה 50, אלול תשל"א, ספטמבר 1971, חוב' ל"ח, עמ' 671, 672.
- 1972-1971
888. **אויפגאבן פון פערטן העברעישן וועלט-קאנגרעס**
עברית באוועגונג פארברייטערט זיך; פאקטאר פון יידישער אחדות; וואס וועט באהאנדלט ווערן אויפן קאנגרעס; די ניט יידישע-וועלט; צוזאמענארבעט פון עברית-טוער; וונדערבארע אנטפלעקונג: עברית אין ראטנפארבאנד; נויטיק נייע כלים; מען דערווארט א גרויסע באטייליקונג
יעדי הקונגרס העברי העולמי הרביעי;
תנועת העברית מתרחבת; גורם באחדות יהודית; הנושאים שידונו בקונגרס; העולם הלא יהודי; שיתוף פעולה עם עסקני עברית; גילוי ייחודי: עברית בברית-המועצות; נדרשים כלים חדשים; מצפים להשתתפות גדולה
פאלק אין ציון, תשרי תשל"ב, ספטמבר 1971, עמ' 79-81.

889. **קאמי מחזיר את קליגולה להיסטוריה** (עם הצגת "הבימה"),
התיאטרון לקאמי משאת-נפש; לידתו של המחזה; קליגולה זקוק לירה; בשליחותה של
הטרגדיה
על המשמר, ט' בתשרי תשל"ב, 28 בספטמבר 1971.

890. **Der 4. Hebraische Weltkongress nach Jerusalem einberufen**
(הקונגרס העולמי הרביעי לעברית התכנס בירושלים)
Jedioth chadashoth, 30 September 1971, י"א בתשרי תשל"ב,

891. **הרהורים עבריים במלאת שלוש שנים ל"מלחמת ששת הימים"**
ברקאי, יוהניסבורג, תשרי תשל"א, אוקטובר 1971, עמ' 96.

892. **קונגרס עברי עולמי רביעי, כ"ג-כ"ו טבת תשל"ב, 10-13 ינואר 1972**
ידיעון ב', ברית עברית עולמית, תשרי תשל"ב, אוקטובר 1971, עמ' 1, 2.

893. **דער 4-טער קאנגרעס פון ברית עברית עולמית קומט פאר אין יאנואר**,
די נישט יידישע וועלט לערנט עברית; די נייע מעטאדן פון לערנען; און נאך אנדערע פאקטארן;
א שטארקע פאראינטערעסירונג מיטן קאנגרעס
הקונגרס הרביעי של ברית עברית עולמית יתכנס בינואר;
העולם הלא יהודי לומד עברית; שיטות לימוד חדשות; התעניינות גבוהה בקונגרס
אונזער וועג, טורונטו נומ. 37 (1101), ו' בחשוון תשל"ב, 29 אוקטובר 1971.

894. **En preparation: Un congres mondial pour la langue, Hebraique**
L'etude de l'hebreu en Union Sovietique; L'hebreu comme instrument ideologique; In-
terview B.H. Cohen avec M. Leon Kuperstein membre de comite de direction de "Brith
Ivrith Olamit" et president du comite d'organisation du Congres.

קונגרס עולמי לשפה העברית;
עברית בברית-המועצות; עברית כמכשיר אידיאולוגי; ראיון עם ב.ח. כהן, ול. קופרשטיין,
חבר הוועד הפועל של "ברית עברית עולמית" ויושב-ראש הוועד המארגן של הקונגרס
Israelitisches Wochenblatt, 29 Oktober 1971, י" בחשוון תשל"ב,

895. **Der 4. Hebraische Weltkongress tritt im Januar 1972**
Wer wird zum vierten Kongress eingeladen? Kann das Hebraisch als ideologie dienen?
Die Verandlungsthemen: Die nicht Judische Welt interessiert sich fur die Hebraisch
Sprache: Kooperation der Aktivisten der hebraische sprache; Die wundervolle
Erschaining: Hebraisch in der Sowjet union; Neue Instrumente sind erforderlich; Ein
frohliches und aussichtsraiches Hebraisch; Grosse Teilnahme vorausgesehen;

הקונגרס העולמי הרביעי לעברית יתכנס בינואר 1972;
מי מוזמן לקונגרס הרביעי? האם יכולה העברית לשמש אידיאולוגיה? על סדר-היום; העולם
הלא-יהודי מתענין בשיתוף עם פעילי השפה העברית; עברית בברית-המועצות
Das neue Israel, Zurich, 3 Novemmer 1961, pag. 365-370, ט"ו בחשוון תשל"ב,

896. **ברית עברית עולמית: דער פערטער העברעאישער אלוועלטלעכער קאנגרעס וועט זיך צונויפקומען אין יאר 1972 אין ירושלים**

צו קענען דינען עברית אלס אידעאלאגיע? וואס וועט באהאנדלט ווערן אין קאנגרעס? אויך די נישט-יידישע וועלט אינטערעסירט זיך; נויטעק א צוזאמענארבעט פון די עברית-טווער; די וונדערבארע אנטפלעקונג, עברית אין ראטן-פארבאנד; א פריילעך און צוזאגענדיק עברית; דערווארט א גרויסע באטייליקונג

ברית עברית עולמית: הקונגרס העברי העולמי הרביעי ב-1972 בירושלים;

האם יכולה עברית לשמש אידיאולוגיה? סדר-היום בקונגרס: גם העולם הלא-יהודי מתעניין; על שיתוף פעולה בין עסקני העברית; התופעה הנפלאה עברית בברית-המועצות; צפויה השתתפות גדולה
היינט, 8 בנובמבר 1971, כ" בחשוון תשל"ב, זייט 5, 12.

897. **דער פערטער קאנגרעס פון ברית עברית עולמית קומט פאר אין ינואר**,

די נישט-יידישע וועלט לערנט עברית; די נייע מעטאדן פון לערנען; און נאך אנדערע פאקטארן; א שטארקע פאראינטערעסירונג מיטן קאנגרעס
הקונגרס הרביעי של דוברי עברית עולמית;

העולם הלא-יהודי לומד עברית; שיטות לימוד חדשות; התעניינות רבה בקונגרס
אונזער וועג, Undzer veg – View נומ' 37 (1101), כסלו תשל"א, דעצמבר 1971

898. **4th Hebrew Congress**

Who Has Been. Invited to the Fourth Congress? Can Hebrew Serve as Ideology? The Non-Jewish World takes an Interest in Hebrew; Cooperation is needed among; Promoters of Hebrew The Amazing Discovery: Hebrew in the Soviet Union; Joyous Hebrew; Large; Participation expected

קונגרס עברי רביעי,

מי מוזמן לקונגרס? האם יכולה עברית לשמש כאידיאולוגיה? הלא-יהודים מתעניינים בעברית; שיתוף פעולה הכרחי; העברית – תופעה בברית המועצות; שפה מבטיחה
The Jewish Post, 9 December 1971, כ"א בכסלו תשל"ב,

899. **Der Vierte Hebraische Weltkongress tritt in Januar 1972 zusammen,**

Wer wird zum Vierten Kongress eingeladen? Rumanien; Ungarn und Jugoslawien Kann das Hebraische als ideologie dienen? Die nichtjüdische Welt interessiert sich um hie hebraische sprache; Die wundervolle Erscheinung: Hebraisch in der Sowjetunion; Neue Instrumente sind erforderlich: Ein frohliches und aussichtstreiches Hebraisch; Grosse Teilname; vorausgesehen

הקונגרס העולמי הרביעי לעברית יתכנס בינואר 1972;

מרומניה, הונגריה ויוגוסלביה; האם יכולה העברית לשמש אידיאולוגיה? העולם הלא-יהודי מתעניין בשפה העברית; התופעה הנפלאה, עברית בברית המועצות; דרושים מכשירים חדשים; עברית מבטיחה וחוגגת

Jüdische rundschau maccabi, Basel, 10 Dezember 1971, כ"ב בכסלו תשל"ב,

900. **אופגאבן פון פערטן העברעאישן וועלט־קאנגרעס**
 עברית באוועגונג פארברייטערט זיך; פאקטער פון יידישער אחדות; וואס וועט באהאנדלעט
 ווערן אויפן קאנגרעס; די נישט יידישע וועלט; צוזאמענארבעט פון עברית־טוער; וונדערבארע
 אנטפלעקונג: עברית אין ראטן פארבאנד; נויטיק נייע כלים; מען דערווארט א גרויסע
 באטייליקונג
אונזער ווארט, 27 בדצמבר 1971, ט' בטבת תשל"ב, נומער 294 (6275).
901. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' מ"ז-מ"ח, אביב תשל"ב, 1972, עמ' 2, 5.
902. **על הפרק**
 הזמנה לקונגרס; כנס מחנכים; במשוך היובל
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-5.
903. **הרצאה שהפכה אמונת חיים** ד"ר ישראל גולדשטיין בן שבעים וחמש, דיוקן
 מדור: מפנקסו של עורך
עם וספר, כנ"ל, עמ' 13-21.
904. **מעבר לבוסטון, בעיבורה של ירושלים: שיחה עם ד"ר יצחק זילברשלג**
 מדור: מפנקסו של עורך
עם וספר, כנ"ל, עמ' 18-21.
905. **השיר שגאל או המשורר שנגאל, ש"י עגנון הסופר שהתבצר בלשון עמו** (מאמר שלישי
 בסידרה)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 44-49.
906. **השליחות במוסקבה, שליחות עברית** (על ספרו של מ. נמיר, "השליחות במוסקבה")
עם וספר, כנ"ל, עמ' 55-60.
907. **האסטרונואוטים מבואנוס־אייירס, על ירושלים עיר הנצח** (עם הופעתו בארגנטינה של
 הקובץ שנערך ע"י משה גוטנטג)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 68.
908. **"צדק ולא רחמים"** (על ספרו של ד"ר מאיר קוטיק, "משפט שווארצבארד")
 הוצאת "מפעלי ניר חדרה", 1972
דבר, כ"ט באדר תשל"ב, 15 במרס 1972, עמ' 11.
909. **בין משורר למנהיג פוליטי: א. שלונסקי – מ. יערי** (חתום: א. קושטאי)
דבר, ד' בניסן תשל"ב, 19 במרס 1972, עמ' 9.
910. **דג'ונגל בהיכל** (חתום: א. קליל)
דבר, י"ג בניסן תשל"ב, 28 במרס 1972.

911. **גשר הנייר של הרב רוזן**
שבעים קהילות; שמחה וכשרות; ממלכת-הסעד; חזרה למקור; בשר כשר טרי; דו-קיום;
נאמנות והסתגלות; ללא חיסול; עליית הספרים
ידיעות אחרונות, י"ד בניסן תשל"ב, 29 במרס 1972, עמ' 18, 19.
912. **הביקור בבוקרשט – עימות היסטורי. אירופה והמזרח התיכון באספקלריה רומנית**
(לביקורה של גולדה מאיר ברומניה)
דבר, י" באייר תשל"ב, 24 באפריל 1972, עמ' 7.
913. **צ'אושסקו, מנהיג אמיץ בשדה מוקשים**
ידיעות אחרונות, כ"א באייר תשל"ב, 5 במאי 1972.
914. **הרב רוזן אינו שתקן: ישראל נוימן משיב**
דבר, י"א בסיון תשל"ב, 24 במאי 1972, עמ' 10.
915. **מועצת פועלי תל-אביב אינה מזניחה את המועדון בשכונת התקוה**
דבר, י"א בסיון תשל"ב, 14 ביוני 1972, עמ' 10.
916. **הדין והגמול** (על עונש המוות)
דבר, ד' בתמוז תשל"ב, 16 ביוני 1972, עמ' 15.
917. **"היינו בארץ לפני האנגלים, ונהיה אחריהם"** (אמר מי שהיה שר הדתות הראשון בישראל,
הרב י.ל. מיימון, שהשבוע מלאו 10 שנים לפטירתו, לשר החוץ הבריטי, בוין)
ידיעות אחרונות, ד' בתמוז תשל"ב, 16 ביוני 1972, עמ' 21.
918. **מדריך לעתונאות ואזרחות טובה** (על ספרו של טארנר קאטלארג, "חיי והטיימס")
מדור: ספר חדש
דבר, י"ח באלול תשל"ב, 28 באוגוסט 1972, עמ' 11.
- תשל"ג — 1972-1973**
919. **על מ. חסיד, עם בואו לישראל**
על המשמר, י"ד בתשרי תשל"ג, 22 בספטמבר 1972, עמ' 7.
920. **ספר חדש, "סטרומה"**
דבר, כ"ז בכסלו תשל"ג, 3 בדצמבר 1972, עמ' 5.
921. **מי שאין לו לשון, אינו אומר שירה. ש"י עגנון הסופר שהתבצר בלשון עמו** (מאמר רביעי
בסידרה)
עם וספר, חוב' מ"ט-נ', תשל"ג, 1973, עמ' 33-40.

922. **סימון דה־בובואר חוזרת אל זכרונותיה**
 תרבות כתיבה; עצב הפרידה
ידיעות אחרונות, כ"ט בסיון תשל"ג, 29 ביוני 1973, עמ' 2.
923. **על הפרק**
 חג המדינה — חג העברית; עלה הקוף העברי; אחרי הקונגרס העברי
עם וספר, חוב' מ"ט-נ"י, תשל"ג, 1973.
924. **ד"ר יוהנה נסטלור, השגרירה האוסטרית, הגישה כתב האמנה לנשיא המדינה בשירה עברית**
 מדור: מפנקסו של עורך
עם וספר, כנ"ל
925. **קרנו של ביאליק, קרן הבמה**
 מדור: רשימות על תרבות בישראל
עם וספר, כנ"ל
- תשל"ד — 1973-1974**
926. **ביקור אבן — ביטוי לעמדה העצמאית של רומניה**
דבר, י' בחשון תשל"ד, 5 בנובמבר 1973.
927. **מי ומה בחוברת**
עם וספר, חוב' נ"א-נ"ב, תשל"ד, 1974, עמ' 2, 5.
928. **על הפרק**
 המלחמה העברית, ההרפתקה צריכה להימשך; מובלעות עבריות ישראליות
עם וספר, כנ"ל, עמ' 3-5.
929. **לראות את הלשון העברית לאורך כל קיומה כזהות אחת: שיחה עם פרופ' ז. בן-חיים**
נשיא האקדמיה ללשון עברית (חתום: א. השמשוני)
עם וספר, כנ"ל, עמ' 17-22.
930. **עולמו של פרופ' צבי שרפשטיין** (בשיחה עם בנו, פרופ' בן-עמי שרפשטיין)
 מדור: מפנקסו של עורך
עם וספר, כנ"ל, עמ' 30-34.
931. **סידרת תכניות רדיו על דמותו ויצירתו של אלבר כהן: "ארמונותיו האירופאיים ומרתפיו היהודיים של סולאל"**
 הפרקים: נסיד וסופר יהודי מסימטת הזהב בקורפו; הנועזים והמיואשים; בין הטרקלין והמרתף
קול ישראל, המדור לספרות, אב תשל"ד, יולי 1974.

932. **מתוך "הנועזים" מאת אלבר כהן** (תרגום מצרפתית ל. קופרשטיין)
על המשמר, י"ד באב תשל"ד, 2 באוגוסט 1974, עמ' 7.
933. **חמש מאות שנות דפוס בא"י**: (על "אמנות הדפוס" מאת יוסף אוליצקי, הוצאת "מוזיאון לאמנות הדפוס" ומפעלי נייר חדרה, 1973)
דבר, כ"ב באלול תשל"ד, 9 בספטמבר 1974, עמ' 11.
- תשל"ה — 1974-1975**
934. **פראנסואז ז'ירו אמרה "לא"**
דבר, כ"ה בכסלו תשל"ה, 9 בדצמבר 1974, עמ' 9.
935. **סלסט היקרה, האשה האחרונה בחיי מרסל פרוסט** (על ספרה של סלסט אלברא "אדון פרוסט", הוצאת "רוברט לפונט")
על המשמר, ז' באייר תשל"ה, 18 באפריל 1975, עמ' 6.
936. **לעקור את הדברים מן הלילה** (על סימון דה-בובואר המקבלת פרס ירושלים)
נוכחות האלוהים; החופש והיצירה; הפרייה הדדית; העתיד כאלבי
מדור: תרבות וספרות
הארץ, י"ד באייר תשל"ה, 25 באפריל 1975, עמ' 18.
937. **"שחרור האשה אין פירושו שלילת הנשיות"**, **אומרת סימון דה-בובואר**, כלת פרס ירושלים באפריל 1974
דבר הפועלת, אייר תשל"ה, אפריל 1975, עמ' 38, 39.
938. **אהבת ציון נוסח קאתולי-וינאי** (פגישה עם פרופ' קורט שוברט, ראש המכון למדעי היהדות בווינה, קתולי שהחל ללמוד יהדות כמחאה נגד הגזענות הנאצית)
דבר, סיון תשל"ה, מאי 1975.
939. **התפילין שנשרו**
עול מצוות; כנגד הלב; גוף נקי
ידיעות אחרונות, חג השבועות, סיון תשל"ה, מאי 1975.
940. **א יידישע מאמע** (על הספר "מול המציאות" אודות יצאנית יהודייה המגדלת ילד ערבי)
דבר הפועלת, תשל"ה, 1975, עמ' 42.

תשל"ו — 1975-1976

941. **ארמונות אירופיים, מרתפים יהודיים, מקרא באלבר כהן קשת, חובי מ"ט, סתו 1975, עמ' 45-64.**

942. **סופר רומני מגלה אהדה ליהודים – על מירון פראדא הוקעת האנטישמיות; אורות הכרך; אהבת נעורים; דמות עממית ידיעות אחרונות, י"ב באדר א' תשל"ו, 13 בפברואר 1976, עמ' 2, 7.**

943. **זכרונותיו של אנדריי מאלרו: (עם הופעת הספר הרביעי בסידרת זכרונותיו) גילגולים אישיים; מעבדת היצירה; דו־שיח שנון; אריג ומגדת-עתידות; דרך הייסורים ידיעות אחרונות, כד' אדר ב' תשל"ו, 26 במרס 1976, עמ' 3.**

944. **זעקה מתגלגלת בעולם ואין מציל. קאמי של כיס בסיפור, בהצגה, ובמהדורה חדשה ובלתי מתוקנת, על "הנפילה" של קאמי; הסיפור – מסר מורשת; מונולוג, מונודרמה; ההפקה הפרשנית; בין פסגות לתהומות; הדו־משמעויות של קאמי; "הים שלנו" – Mare nostrum; ברובע היהודי – ללא יהודים; בעל תשובה או אסיר חרטה? פרוזה, גל' מס' 5/4, כרך א', ו' באייר תשל"ו, 6 במאי 1976, עמ' 25-27.**

תשל"ח — 1977-1978

945. **עם הגיליון הראשון תל־אביב שלנו, גל' מס' 1, חשון תשל"ח, נובמבר 1977, עמ' 1.**

946. **הרבה חן והרבה כיעור, שני אדריכלים, אברהם יסקי ויצחק ישר ואמן אחד, עמי שביט, בתלת־שיח: "מה טוב ומה רע בתל־אביב" מגרש בדזנגוף 7 מיליון לירות; אין מחלקת תכנון בפועל; עיר שאין לה יחס לעצמה; הבו מרכזים להתקהלויות; שעון בצבעים של ארובת רידינג; נמל תל־אביב למרכז חברתי; אמנות ששמה תכנון ערים; פארק הירקון יפהפיה (חלק ראשון) תל־אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 5-7.**

947. **ספרות פתוחה וחופשית, עשרים שנות ספרות עברית חדשה במדינת ישראל מעריב, כ"ט בכסלו תשל"ח, 9 בדצמבר 1977.**

948. **עם הגיליון תל־אביב שלנו, גל' מס' 2, טבת תשל"ח, דצמבר 1977, עמ' 3.**

949. **הרבה חן – הרבה כיעור גנים מתרוקנים עם ערב; יש תקוה לשכונת התקוה; התחנה המרכזית החדשה, טעות היסטורית; הי דרומה, (תלת־שיח, חלק שני) תל־אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 6, 12.**

950. **עם הגיליון**
תל-אביב שלנו, גלי מס' 3, שבט תשל"ח, ינואר 1978, עמ' 3.
951. **אי אפשר לנהל עיר בהברקות ובאילתורים**, (רב-שיח)
"לחם ושעשועים"; עזיבות ו... גירושים; העיר זקוקה לרחמים רבים; לית דין ולית דיין;
תפקיד חדש; מנהל שכונה; האומנם אין מקום לתעשייה בעיר?
תל-אביב שלנו, כני"ל, עמ' 6, 7.
952. **המסעות לחיפוש הידידות האבודה**
ריו – נשיקות במקום חתימה; אלכסנדריה – בלי הזמנה; טולוז – ללא "כימיה";
קלן – מקנאה בברלין (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כני"ל, עמ' 16.
953. **עם הגיליון**
תל-אביב שלנו, גלי מס' 4, ניסן תשל"ח, אפריל 1978, עמ' 5.
954. **הצד השני של המטבע – ראשיתו של המטבע הישראלי בתל-אביב**
(שיחה עם ד"ר ארנסט להמן)
הרצל אינו מזכיר המטבע; בנק לאומי הוסמך להפקת המטבע; בנקוטים פרימיטיביים
בדפוס שושני; סרט מתח בים ובאוויר; מחלקת הוצאה לכסף חוקי; מלה זרה על המטבע
– פוגעת בהוד המדינה; מותר הלירה מה"שקל" (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כני"ל, עמ' 22, 23.
955. **מבית... ומחוץ – חתני פרס ישראל, נחום גוטמן, אנדה עמיר-פינקרפלד, ליון קיפניס**
תל-אביב שלנו, כני"ל, עמ' 28, 29.
956. **תל-אביב מתחרה עם קייב ואטלנטה על ידידות טולוז**
(ראיון עם ראש עיריית טולוז)
המדיניות הצרפתית לא השפיעה; תל-אביב דינאמית יותר; הסתירו את ההסתדרות
והמשלחת; הטלזואים עליזים ורציניים
תל-אביב שלנו, כני"ל, עמ' 32.
957. **השואה וספיחיה באספקלריה של כתבי-עת עבריים** (לפי הרישום בביבליוגרפיה מאת
מנדל פיקאז' על ספרו של ז.פ. סארטר: "הכלואים מאלטונה" – המאה השלושים אינה
עונה? – ערך 6771)
פרקים, תשרי-חשוון תשכ"ב, אוקטובר 1961, עמ' 20-23.
958. **על "דם השמים", עם הקריאה בספרו של פיטר ראביץ בצרפתית (ערך 6645)**
הפועל הצעיר, ב' באייר תשכ"ב, 6 במאי 1962, עמ' 21, 22.
959. **על תרגומו של ל. קופרשטיין מצרפתית את "דם השמים" מאת פיטר ראביץ, מאמרו**
של הלל ברזל (ערך 6644)
הפועל הצעיר, י' בתמוז תשכ"ג, 2 ביולי 1963, עמ' 20, 21.

960. על ספרו של רומן גארי "הבטחה עם שחר", עם תרגומו לעברית, מאמרו של ל. קופרשטיין: "אם יהודיה בגירסה צרפתית" (ערך 6098)
הפועל הצעיר, כ"א בשבט תשכ"ד, 4 בפברואר 1964, עמ' 22-24.

961. על "ביקור בברגן-בלזן", מאמר מאת ל. קופרשטיין
הפועל הצעיר, כ"ו בניסן תשל"ט, 17 באפריל 1969, עמ' 20, 21.

962. אוריאה פאלאצי: אלוהים, האם להודות לך, או לסלוח לך?
שגעון גדלות; תוצר עיתונות-המערב; אינדירה שאיכובה; גולדה – "לאהוב אותה מעל לכל"; העיתונאי כותב את ההיסטוריה, הכוח לומר "לא": קיסניגר – "הפרש הבודד"; כמתאגרף בזירה
נעמת, סיון תשל"ח, יוני 1978, עמ' 46-48.

963. עם הגיליון
תל-אביב שלנו, גלי מס' 6, אלול תשל"ח, ספטמבר 1978, עמ' 3.

964. להחזיר לתל-אביב את הצעירים שלה (רב-שיח עם חברי מועצת העיר תל-אביב)
בריחת התעשייה; שיכון לצעירים; מוטיבציה והשקעות; הצורך במרכז עסקים בקריה;
"תנוחת" לזקנים בדומה ל"גחלת"; גרעון שני מיליארד ל"י; איזון בפיתוח בין חלקי העיר;
פופולאריות בכל מחיר; לשתף אוכלוסיית השכונות; ועדי שכונות ולא מנהלי שכונות
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12-14.

תשל"ט – 1978-1979

965. "משפט בייליס" עדיין אקטואלי (עם הופעת ספרו של ד"ר מאיר קוטיק, משפט בייליס, עלילת-דם במאה העשרים).
דבר, י"ג בכסלו תשל"ט, 13 בדצמבר 1978.

966. עם הגיליון החגיגי – נ"ח להסתדרות
תל-אביב שלנו, גלי מס' 7, כסלו תשל"ט, דצמבר 1978, עמ' 3.

967. המסע המופלא אל ה"שטעטל"
בבית הקברות היהודי ביאסי; "הקשבת לשיירים בלשון משוררים"; שלוש קהילות – שמורות יהודיות; קולינאריה יהודית – חגיגה לחך; מקהלות, "מעשי ניסים"; וידויו של הנציג ממזרח-גרמניה; רוטשילד בדורוהוי; 30 שנה לכהונתו של הרב ד"ר ד.מ. רוזן
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 14, 15.

968. הרב וקהילתו (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 16, 17.

969. עם הגיליון, חג השלום והחרות פסח
תל-אביב שלנו, גלי מס' 8, ניסן תשל"ט, אפריל 1979, עמ' 3.

970. תוכנית סינגפור – פתרון לתחבורה או תכתיב נפל
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 4.
971. עם הגיליון – 70 שנה לתל-אביב
תל-אביב שלנו, גלי מס' 9, אב תשל"ט, אוגוסט 1979, עמ' 3.
972. העבודה העברית שעל עפרות ארצנו לא ניתנה להם
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 5.
973. ממועצת פועלי יפו – למועצת פועלי תל-אביב
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12, 13.
974. סערות שנות השלושים חיזקו את מועצת הפועלים (שיחה עם אהרון בקר)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 17.
975. שמעון פינקל מספר על חנא רובינא
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 23.
976. המועצה בימי מדינה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 29.
977. להיות ראש העיר של כולם (על תקופת מרדכי נמיר, בשיחה עם אלמנתו אורה)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 32, 33.
978. במאסר ובשבי נשאו עמם את שם "בית ברנר" (נמיר ובן אהרון בראש המועצה על סף
מלחמת העולם השנייה)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 48.
979. לא מה שכתב אלא לשם מה כתב
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 50.
980. ז'אן קריסטוף רודריגז, הידיד הקטן מטולוז
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 50.
- תל-אביב שלנו – 1979-1980
981. עם הגיליון
תל-אביב שלנו, גלי מס' 10, תשרי תשי"מ, אוקטובר 1979, עמ' 4.
982. חינוך לאזרחות טובה ופעילה (ראיון עם ז"ר שמשון שושני)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 10, 11.

983. אל תשליכנו לעת זקנה – משען בדאגה לקשישי ת"א (חתום: א. קושטאי)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12.
984. אלה הם חיינו: חושך, אש והבשר החי (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 16, 17.
985. מבית ומבחוץ
ארנסט קיסינג'ר חייט וחונך; כאן זה לא שכונת התקווה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 27.
986. עם הגיליון
תל-אביב שלנו, גל' מס' 11, שבת תש"מ, פברואר 1980, עמ' 4.
987. דיפלומטיה וממליגה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 15.
988. הרב מיימון, חוזה לוחם ומגשים
סיני, כרך פ"ו, שבט-אדר תש"מ, פברואר-מרס 1980.
989. עם הגיליון
תל-אביב שלנו, גל' מס' 12, ניסן תש"מ, מרס 1980, עמ' 4.
990. כולנו היינו שם בפעוטון במשגב-עם
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12, 13.
991. ראיון עם משה טיומקין מפקד משטרת ת"א, לקוראי ת"א שלנו
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 32, 33.
992. ישראל, המשיחיות והמהפכה; סארטר מתמודד עם הבעיה היהודית
רתיעה מסארטר בגלל מחלוקת פוליטית? פגישה עם הנושא היהודי; הזמנה לישראל; הגילוי
היהודי; גילוי איש הקיבוץ; בימים בהם הדם ניגר; המהפכה והמשיחיות
מדור: תרבות ופנאי
מגוון, גל' 47, אייר תש"מ, מאי 1980, עמ' 42-46.
993. עם הגיליון
אם אשכחך ירושלים; להפוך את המדיניות המוניציפלית לנושא השעה; הבחירות לאגודות
ולהסתדרות עם הפנים לאוניברסיטה
תל-אביב שלנו, גל' מס' 13, תמוז תש"מ, יולי 1980, עמ' 4.
994. "אני תל-אביבי בדם ובמנטליות", ראיון עם פרופ' חיים בן-שחר, נשיא האוניברסיטה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 16-19.

995. **שירי ציון על אדמת ציון** (מפי 45 חברי מקהלת יהדות רומניה)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 21.

996. **יד ושם לסלוניקי – בצפון תל-אביב**
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 37.

תשמ"א – 1980-1981

997. **עם הגיליון** – לוועידה השלישית של מפלגת העבודה בתל-אביב, ברכות מועצת פועלי תל-אביב-יפו; 60 להסתדרות; דגניה בת 70; אין מקום לאלימות; גם התדמית נשחקת
תל-אביב שלנו, גלי מס' 14, טבת תשמ"א, דצמבר 1980, עמ' 5.

998. **אין תת-תזונת ילדים אך יש להיאבק עם השפל הכלכלי**, רב-שיח עם רופאים ומומחים
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 10-12.

999. **הכל בגלל תור אחד** נוה צהל הפגנה קולנית בשכונה שקטה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 16, 17, 59.

1000. **"לכשיבנה בית המקדש – רק עם פרקינג"**
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 43.

1001. **עם הגיליון**
חוק השבירה; לנצל את זכות הבחירה ולבחור; "להתפטר? מה פתאום"; לשמוח – כן, להשתולל – לא;
תל-אביב שלנו, גלי מס' 15, אדר תשמ"א, מרס 1981, עמ' 5.

1002. **"מאז הייתי נער אני רוחש אהדה לתל-אביב"**, ראיון עם פרופ' אפרים קציר עם היבחרו
כאזרח כבוד של תל-אביב (ראיון ל.ק.)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 10-12.

1003. **הממלכה השביעית**
מדור: עתונות
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 28.

1004. **משטרה וחוק – סמים בצהרי היום**
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 37-39.

1005. **תחבורה בתל-אביב שלנו**
רכבת חדשה לפארק הירקון; נשקלת אפשרות למסלולי אופנים בעיר; כביש חדש נסלל בהמשך שדרות הר-ציון בת"א; ועדת התנועה משותקת; השתנו סדרי בראשית בעורקי תחבורה ראשיים
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 40, 41.

1006. קתדרה לעתונות על שם ע. קרליבך
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 50.

1007. מלחמה ב"עמוד האש" ומאבק לשטחים ירוקים
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 50.

1008. תודה וברכה יקירי ת"א
פרס סוקולוב; פרס ישראל לעובד מצטיין לשנת תשמ"א; אנדרה עמר ז"ל, יוסף חלד,
מיכאל אסף, פרופ' איליה שפירא, רפאל קלצקין
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 51.

1009. עם הגיליון – במעלה הדרך ירושלימה
תל-אביב שלנו, גלי מס' 16, תמוז תשמ"א, יולי 1981, עמ' 3, 9.

1010. שמעון פרס – דיוקן
להיות או לעשות; מסורת וציונות רומנטית; "לא תוספת שטחים אלא תוספת יהודים"
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 5-7.

1011. קאמי חיפש את קפקא וגילה את פראג
רצח לשם אושר; חיבור נסיוני ויסודות אוטוביוגרפיים; ביקור תמוה בפראג; האם עלה
לקברו של קפקא? גילויי המועקה שבלב; "נחנקתי בין החומות"; החדר שקאמי נשא בתוכו
מגוון, מס' 62, אב תשמ"א, אוגוסט 1981, עמ' 64-68.

תשמ"ב – 1981-1982

1012. עם הגיליון
אחרי ועידת ההסתדרות; חסן בק בין קודש לחול
תל-אביב שלנו, גלי מס' 17, חשון תשמ"ב, נובמבר 1981, עמ' 3.

1013. "השכלה לעמך" – ג'ורג' וייז, נגיד אוניברסיטת תל-אביב, אזרח כבוד ה-56 של תל-אביב
(דיוקן)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 6-8.

1014. ואגנר, כן או לא?
היחידי בין החרמות; התזמורת רעמה בשתיקתה; הצעד הראשון, צלילי ואגנר הושמעו;
וכדור השלג הולך ומתעבה (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 9-11.

1015. עם הגיליון
מועצת הפועלים בחרה את מוסדותיה; שלום למיטראן
תל-אביב שלנו, גלי מס' 18, אדר תשמ"ב, פברואר 1982, עמ' 3.

1016. **הרפורמה בקופת-חולים**
אין לסמוך על תושיית החברים; אישפוז – לאן? מחסור בתרופות והעדר הסברה; המיעוד;
מעבדה; בית המרקחת; מצרור המכתבים
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12, 13.
1017. **"ביקור מיטראן דרך סלולה ליחסים טובים לא רק עם צרפת"**, ראיון מיוחד עם שגריר
צרפת בישראל, ד"ר מארק בונפוס (חתום ל.ק.).
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 24-28.
1018. **דין התנועה**, ראיון עם מנהל אגף התנועה אינג' דן הולצמן
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 37, 38.
1019. **עם הגיליון**
"מזי רעב" אינה סיסמה שדופה; הטנק הסדוק לא זז; רכב ישראל ופרשיו
תל-אביב שלנו, גלי מס' 19, סיון תשמ"ב, יוני 1982, עמ' 3.
1020. **"הבנייה בעיר לא מגדל בבל אלא מגדל בבלול"**, ראיון עם אדריכל אברהם יסקי, חתן
פרס ישראל באדריכלות
"בניין הארץ חשוב הוא אבל חשוב גם כיצד תיראה"; "יש לטפל במרחב הגבול של תל-
אביב המטרופוליין"; צריך להיות פונקציונאלי; לא הכל התחיל מאפס; לא חייבים לגור
בבית משותף; אין לגרש משרדים מתל-אביב; נניח שצ"ץ גר שם; ליצור מרחבים סימפטיים
לאנשים; מעל הקומה הרביעית; חי עם חצי ארץ-ישראל; אדריכלים פורחים בגיל מבוגר
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 8-11, 42.
1021. **כתב-עת עברי יחיד באירופה – ברומניה**
בלי שם ובעל שם טוב; היחיד באירופה שיש לו עמודים עבריים; מגלים יחידה עולמית של
העם היהודי; שלושה עורכים הזכורים לטוב (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 26, 27.
1022. **יום האמנויות במוזיאון משך אלפי בני נוער: שילוב מוצלח של ביקור במוזיאון והאזנה
לקונצרט התזמורת הקאמרית**
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 33.
1023. **דרייפוס, המשפט והפרשה** (על ספרו של ד"ר מאיר קוטיק, "פרשת דרייפוס")
ממשפט לפרשה; אנטי-גיבור
מדור: משא
דבר, כ"ג בניסן תשמ"ב, 16 באפריל 1982, עמ' 20.

1024. **המצע הרוחני של אלבר כהן** (על הספר "אשר לאמי" מאת אלבר כהן, עם הופעת התרגום העברי של ניצה בן-ארי)
סיפור ללא פבולה; בדידות של מהגרים; "עבודה זרה" ואהבה זרה; בחזרה אל המרתף היהודי
על המשמר, ספרות, י"ד אייר תשמ"ב, 7 במאי 1982, עמ' 6.

1025. **פגישות עם יהודים מרומניה**
קהילה מצטמקת מחפשת את העבר; הניתן לחזור על הניסיון הרומני
דבר, ג' באלול תשמ"ב, 22 באוגוסט 1982.

תשמ"ג – 1982-1983

1026. **עם הגיליון**
הוויכוח בשיאו וגם הכאב בעומקו טרם מוצו; "להרים את המוראל"; חג מחצית היובל להיכל התרבות
תל-אביב שלנו, גלי מס' 20, תשרי תשמ"ג, אוקטובר 1982, עמ' 3.

1027. **בין חזית לעורף** (דעתו של פילוסוף, שיחה עם פרופ' בן-עמי שרפשטיין)
תחושת אשמה חזקה; סכנות מבחוץ שומרות על התבדלות; משהו תמיד לא ברור; אנחנו דומים קצת ל... איראן ולארה"ב (ראיין ל.ק.)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 8, 9.

1028. **עם הגיליון**, העוז לתמורה; ראש חדש לעיר, דב בן-מאיר
תל-אביב שלנו, גלי מס' 21, ניסן תשמ"ג, מרס 1983, עמ' 3.

1029. **כפר שלם אינו משלים**
לא מחכים לאב; שלושה קליעים; ארון ספרים בבית פועל הניקיון; אין מדיניות פינוי; "יש לי סמכות להרוס ולא רציתי להמתין"; הסטיגמה – מצוקה; חורבות וגם... חורבה אנושית; שיקום של אמת ולא פינוי; "בני, אל תאחז בנשק"; להט המדיניות המתהפכת
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 4-8.

1030. **ראיון עם יוהנס ראו, ראש ממשלת צפון רהיין ווסטפליה בגרמניה המערבית**, (מטפח הידידות עם מועצת פועלי תל-אביב)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 22, 23.

1031. **"הגוף – מערכת השקיה"**, רב-שיח עם **רופאים מומחים**, בהשתתפות פרופ' אלכסנדר אבירם, ד"ר רונלד סילברברג, פרופ' תלמה רוזנטל, פרופ' יוסף לוי:
"לטפל אבל לא להיכנס לבהלה"; לעודד חולים להיבדק; על החולה להכיר את התרופות; "שליש מהאוכלוסיה סובל מלחץ דם גבוה"; יש צורך במבדקים המוניים; להסביר את תופעות הלוואי לתרופות; בימי חרום עולה לחץ הדם; להוציא את הרפואה מתוך המוסדות ולהובילה לקהילה
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 24-27.

1032. **עם הגיליון – טוב לי בתל-אביב**
לוי! ולכס? תנו כבוד לשכונה; בחזרה אל העיקרון ואל הערכים
תל-אביב שלנו, גלי' מסי' 22, מנחם אב תשמ"ג – יוני 1983, עמ' 5.

1033. **סיפור הפרברים של רמטכ"ל החדש, רב-אלוף משה לוי**
החמין של אמא; הרגשה של צפיפות; בניך כשתילי זיתים סביב לשולחן; משה וחצי;
הקוריוז; הרחוב המחנך; פילוסופיה של צנע; חלק מפואמה פדגוגית; ציוני דרך; עם הראש
בספר עד חצות הליל; הם עשו את עצמם; הצבא-יעד לאומי, חברתי ואישי; הכימיה
המשפחתית והרקע המסורתי; חיננה בבית הכנסת (חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 12-15.

1034. **הניתוח הצליח – והחולה?**
שביתת הרופאים כשלו: השביתה הטובה ביותר; דייסה של "לוקשים"; ללא מטען ניסיון
איגוד מקצועי; שבירת כל טאבו; שביתת רעב; מוקדם נטע זר; המעסיקים הכינו מסמר
אחרון; קופת-חולים במצור; אזל החמצן לכולנו; תם ולא נשלם
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 36, 37.

1035. **פיוטר רביץ, הסופר שהשואה היתה לו למולדת**
האתגר לתרגום; "החזרה לנצחיות היהודית"; חבלי תרגום; "דם השמים" הפאבולה; קידוש
השם בהעלמת השם; "לחזור אל החיים"? משחק בווריאציות של ביוגרפיה; בכבודה של
ירושלים
מדור: לספרות ולאמנות
על המשמר, ה' חשון תשמ"ג, 22 באוקטובר 1982, עמ' 6, 7.

1036. **Dreyfus der prozess und die affare**
Trauriges Verdict; Verhaftung und Prozess; Ungeheure Tragödie; Zeichen an der
Wand; Ain Anti-Held; Meinungsumfrage
(דרייפוס – המשפט והזיוף; צוואה עצובה; המשפט והמאסר; הטרגדיה הגדולה; הכתובת
על הקיר; האנטי-גיבור; משאל דעות)
Israel nachrichten, 28 Januar 1983, עמ' 7, י"ד בשבט תשמ"ג, עמ' 7.

תשמ"ד – 1983-1984

1037. **עם הגיליון – תשמ"ד?**
העתון הותיק חוגג יום הולדתו ה-40; בחירה טובה; כולנו "על המשמר"
תל-אביב שלנו, גלי' מסי' 23, תשרי תשמ"ד, אוקטובר 1983, עמ' 3.

1038. **יש דין ודיין בבתי משפט לעבודה**
בית הדין לעבודה מחזק את האיגוד המקצועי טוען השופט הראשי החדש; שפיטה במקום
שביתה; אין עירור לבית משפט עליון; אף רמז לבוררות חובה; מכת הסחבת, גם בבתי דין
לעבודה? משימות – לגמור את הסחבת; אין מקום לאימת הדין (בשיחה עם א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 7, 8.

1039. **יפו עיר פרזות – על ערבי יפו**
האוכלוסיה גולשת לפשע; "אני מאשים" כבד נגד לשכת הסעד; הסכנה לא תישאר בעגמי;
תקציב (רשימה ראשונה)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 10, 11.
1040. **אוטובוס ושמו תעמולה**
בין דם המכבים ל"שדרות ההשכלה"; קומו מקברותיכם אליעזר בן-יהודה ומאיר דיזנאוף;
בשייח מוניס 170 תושבים שרוצים לחיות; קרית שלום, חדר השינה של העיר; שכונת
מונטיפיורי מתכרת, מתנוונת והופכת שכונת רפאים
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 14, 15, 17.
1041. **דרכו של אהרון בקר, עם הזמן ובני הדור**
פעם נלחמו על שמונה שעות עבודה; "להיות פועל"; על כס הנאשמים; התבצרות בזירה
הבינלאומית
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 22.
1042. **ראובן של ארץ ישראל**
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 28.
1043. **עם הגיליון**
שבעים וחמישה אביבים; האינקובטור המסוכן; בלי הכאבים ועימם
תל-אביב שלנו, גלי מס' 24, אייר תשמ"ד, מאי 1984, עמ' 3.
1044. **מעשיך יקרבוך מעשך ירחקוך** (חתום: א. קושטאי)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 7.
1045. **שלמה שטיינקלפר: "לא נדחפתי לראש התור"**
דרושה נוכחות מתמדת במקומות עבודה; הערבים והשטחים, מחוץ למועצה; "נתחלק
ביום העבודה"; להחזיר את הכבוד האבוד של מועצת הפועלים; יותר מדי ידיים בוחשות
(חתום: א. קליל)
תל-אביב שלנו, כנ"ל, עמ' 17, 18.
1046. **בחזרה אל פיכמן** (על "מושג השירה המודרנית", בעריכת זיוה שמיר)
אין ניגוד בין המשורר למבקר; בין פיכמן לפיכמן; ר' יהודה הלוי ו... שאל; חוכמת הפייטן
ואהבתו לביאליק; סוף-סוף: התייחסות לזמן, למקום ולראות המיוחדת; "נע בין הדורות";
מחנת לחולל מיפנה תימטי; פיכמן האוהב והאויב
דבר, הי אדר ב' תשמ"ד, 9 במרס 1984, עמ' 17, 18.

1047. **יצירת אלבר כהן** (עם פרסומם של "אוכל מסמרים", "בני החיל", ו"סוללי"), להטרים שואה בהומור; היסוד הביוגרפי ביצירתו וגיבוריו; הכוּך בקפלוניה מול ארמונות גינבה; דון ז'ואן יהודי ונקמתו; הדמויות הלא-יהודיות **על המשמר**, כי תמוז תשמ"ד, 20 ביולי 1984, עמ' 20-22.

תשמ"ה — 1985-1984

1048. **עם הגיליון**, זהירות אבטלה; מזכיר חדש; עולם במצוקה **תל-אביב שלנו**, גלי מס' 25, תשרי תשמ"ה, ספטמבר 1984, עמ' 3.

1049. **האתיופים עולים לתל-אביב** בקמפוס רוקדים, והם נשאררו בחוץ; זינה (שמחה) אבבה (פורחת) — עולה כפורחת; אורה שריר; מנהלת ביה"ס לאחיות — "תנו לנו בנות כמו זינה מהעדה הפלאשית"; מה אומרות המדריכות? (חתום: א. קליל) **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, עמ' 8-10.

תשמ"ט — 1989-1988

1050. **בנתיבי הפלא של לוי קיפניס**, צ"ה שנה להולדתו, מציב תמרורים; רגישות מיוחדת לקצב; פרוזה למבוגרים **הצופה**, י"ז מנחם-אב תשמ"ט, 18 באוגוסט 1989, עמ' 6.

תש"נ — 1990-1989

1051. **מגילותיו הגנוזות של קאמי** (במלואת שלושים שנה למותו של אלבר קאמי שנספה בתאונת דרכים) **דבר**, כ"ו באדר תש"נ, 23 במרס 1990, עמ' 19.

1052. **"תמיד — אותו דבר"** (על ספרו של ד"ר מאיר קוטיק, "משפט עלילה, פרשה") — היהודי זיס; עלילת דמשק; פרשת פרנק **דבר**, כ"ז בתמוז תש"נ, 20 ביולי 1990, עמ' 19, 20.

1053. **הציונות בסגנון בינלאומי** (פרק ראשון) **הציונות**, גלי 16, ניסן תש"נ, אפריל 1990, עמ' 41.

1054. **הציונות בסגנון בינלאומי** (פרק שני) **הציונות**, גלי 17, אלול תש"נ, ספטמבר 1990, עמ' 31.

תשנ"א — 1990-1991

1055. **שליחות שעלתה 32 שנות חיים** (על שליחותו של מוני זיסמן בברית-המועצות) **שורשים**, הוצאה מיוחדת, 70 שנה להסתדרות כסלו תשנ"א, דצמבר 1990, עמ' 8.
1056. **עשר שנותיו "הרומניות" של יצחק בן-אהרון** (רישומי דיוקן) **שורשים**, כנ"ל, עמ' 11.
1057. **התייחדות לשם מיזוג גורדוניה מכבי הצעיר**, ביטאון חברי גורדוניה-רומניה, גלי מס' 22, ניסן תשנ"א — מרס 1991, עמ' 5.
- מאמרים שנרשמו על-פי גזירי עתון שנמצאו בארכיונו של ל. קופרשטיין***
1058. **אדם ואדמה** (חתום: ל. קופרשטיין)
1059. **על אנדריי מאלרו** (חתום: כנ"ל)
1060. **אחר השביתה בעירית ת"א** (חתום: א. קושטאי)
1061. **א פעטע ערד האט אויסגעטרוקענט** (חתום: לייב קופרשטיין)
1062. **Le portait ideal lanimateur d'un foyer de culture populaire**, par L. Kuperstein
Un entretien avec M. Biasini, directeur du Theatre, de la Musique et de l'Action Culturelles en France qui se trouve actuellement en Israel le II-e congres de l'I.I.T.
1063. **Partidul "unit" al celor trei fractiuni**. Contra "micilor burghezi"; Simonism fare Sekel sau marxism Freudian; cine a inghitit Marea Rosie? (חתום: כנ"ל)
- Viata noastra**
1064. **Beghin in cautarea unui "punct de sprijin"**, (חתום: כנ"ל), **Viata noastra**
1065. **"Vatikim" de clasa I-a**, (חתום: כנ"ל)
1066. **"Tionismul" lui Rokah et Co (Abeceul politic)**, (חתום: כנ"ל)
1067. **Cursa spre frontiera**, (חתום: כנ"ל), **Viata noastra**, תשכ"ח, 1968
- * לצערי לא הצלחתי לאתר מקום ותאריך פרסום המאמרים (מ.ז.)

ספרים ואסופות

ספרים ואסופות

תרצ"ו — 1936-1935

1068. **מקראה לתלמידים** חלק ב' (עם א.ג. ריספלר)
הוצאת "סלובה" בוקרשט, תרצ"ו, 1936.

תרצ"ח — 1938-1937

1069. **פרוגרמה ללימודים העבריים בבתי הספר העממיים בבסרביה:**
הרצאה על תכנית הלימודים העבריים בכיתות ב', ג', ד' וניסוחם בחוברת בעקבות מליאת
הוועדה הפדגוגית המיוחדת של "תרבות" בבסרביה, במושב בבלצי בתרצ"ח, 1938, בבנין
הליציאום העברי
הוצאת "תרבות", הוועד המרכזי לחינוך ולתרבות עברית בבסרביה, קישינוב, תרצ"ח, 1938,
45 עמודים.

תרצ"ט — 1939-1938

1070. **ספר לימוד להוראת הכתיבה והדקדוק לכתה ב'**
הוצאת "שביל", בלצי, בסרביה, תרצ"ט 1938.

1071. **פרוגרמה ללימודים עבריים בבתי הספר העממיים בבסרביה** (בהשתתפות: א. מיידניק,
צ. גרינאוצקי, ש. קילימניק, ל. קופרשטיין, א. גולרגנט וא. טור כספי).
הוצאת מרכז "תרבות" קישינוב, בסרביה, תרצ"ט, 1938.

תש"ב — 1942-1941

1072. **בסרביה וחלקה בספרות אידיש**
"בסרביה", קובץ בהוצאת חוג עולים מבסרביה, תל-אביב, תש"א, 1941, עמ' 165-167.

1073. **מגילת סטרומה**
הוצאת "התאחדות עולי רומניה בארץ ישראל", תל-אביב, תש"ב, 1942, 134 עמודים.

1074. **האומנם שכחנו?** על התנועה הציונית ברומניה
ילקוט מאמרים בהוצאת "המרכז לתרבות של ההסתדרות הכללית של העובדים העברים
בארץ ישראל", תל-אביב, תש"ב, 1942, עמ' 25-29.

תש"ד — 1944-1943

1075. **גורל יהודי רומניה**
הוצאת "עם עובד", תל-אביב, תש"ד, 1944, 108 עמודים.

תשי"א — 1951-1950

1076. **יחודו בשירתנו — מנחה ליעקב פיכמן בן השבעים**
הוצאת איגוד יוצאי בסרביה בישראל, תשי"א, 1951, עמ' 27, 28.

תשי"ב — 1951-1952

1077. **יהודה שטיינברג** (ביוגרפיה)
פרקי בסרביה, הוצאת "נתיב", תל-אביב, שבט תשי"ב, ינואר 1952, עמ' 121-136.
1078. **מרקולשטי מתחרה ב... באזל**
פרקי בסרביה, כנ"ל, עמ' 139-140.
1079. **פרקי בסרביה, כרך א'**
מאסף לעברה של יהדות בסרביה בהשתתפות יצחק קורן
הוצאת "נתיב", שבט תשי"ב, ינואר 1952, 140 עמודים.
1080. **החינוך בבית ההורים**, (ליקט, ערך ותרגם)
הוצאת "לעם" תל-אביב, תשי"ז, 208 עמ', מהדורה שניה, הוצאת "כפיר", תשי"ב, 1952.
1081. **ילדי ישראל**, אלבום בעברית, אנגלית, צרפתית
הוצאת "לעם", תשי"ב, 1952, איורים, לוח"ת 22x25 ס"מ, 144 עמודים.

תשט"ז — 1955-1956

1082. **מנחה לר' יהודה לייב הכהן מימון בגבורות**
הוצאת "נתיב", תל-אביב, י"ב כסלו תשט"ז, 27 בנובמבר 1955, 108 עמודים.
1083. **נוף ילדות**, רשימה ביבליוגרפית מאת נפתלי בן-מנחם
קובץ כתבי הרב י.ל. הכהן מימון, עמ' 15-18.

תשי"ח — 1957-1958

1084. **בסרביה הציונית** (מאמר)
קובץ מאמרים ומסות על "יהודי רומניה בארץ גלותם ובמולדת", בעריכת שרגא עמיאל
מדור: על מה שהיה
הוצאת התאחדות עולי רומניה בישראל, תל-אביב, תשי"ח, 1958, 431 עמודים.
1085. **פרשת סטרומה סללה דרך גאולים**
קובץ מאמרים ומסות, כנ"ל
מדור: במלחמת העליה וההעפלה, עמ' 209-211.
1086. **חלקם של יהודי רומניה בשדה היצירה העברית**
קובץ מאמרים ומסות, כנ"ל,
מדור: בחיי הרוח ובכלכלה, עמ' 395-410.

תשי"ט — 1958-1959

1087. **יעקב פיכמן "אסיף" מבחר כתביו, ילקוט דברים של המשורר ויצירתו**, מבחר כתביו בשירה ובפרוזה, במסה וביקורת. ליקט, ערך והקדים מבוא הוצאת "מסדה", תל-אביב, תשי"ט, 1958, 274 עמודים.

1088. **יעקב פיכמן, פרשות חיים ויצירה** מלאי גידול; על הסף הנכסף; בין שתי ערים ואסכולות; בחזרה למכורתו; הפגישה והבשורה; עלייתו הראשונה; ימי מסה; עלי אדמה בטוחה; יוצר ומדריך; שנות נדודים עם ביאליק; בשיאי פעולתו כעורך; עת כנס "אסיף", הוצאת "מסדה", תל-אביב, תשי"ט, 1958, 274 עמודים, עמ' 9-43.

תשי"כ — 1959-1960

1089. **מונוגרפיה, כסוף דבר לספר של המשורר אפרים אירבון "קריה לבנה"** הבית; ילדות במזל תוגה; פסיעות ראשונות וארשה; עלייתו לארץ ישראל; בין שיני גלגלי ההיסטוריה; על אדמת אמריקה; המקורות מהם שאב; המקור האמריקני; קריה לבנה; שירת ערב עצובה. הוצאת ספרית י.ל. פרץ, תשי"כ, 1960, 134 עמודים, עמ' 105-134.

תשכ"א — 1960-1961

1090. **המועצה הישראלית של הברית העברית** הוצאת "ברית עברית עולמית", ירושלים, תשכ"א, 1961, 15 עמודים.

תשכ"ב — 1961-1962

1091. **ש. בן-ציון, משוררה של העיירה הבסרביאית** על אדמת בסרביה, כרך ב', תשכ"ב, 1962, עמ' 116-146.

1092. **ש. בן-ציון, משוררה של העיירה הבסרביאית** (חוברת מיוחדת מס' 31) הוצאת "איחוד הארגונים של יוצאי בסרביה", תל-אביב, תשכ"ב, 1962.

1093. **הספר והסופר העברי בתפוצות** הרצאות ודיונים בקונגרס העברי העולמי השלישי, ירושלים, וי"י באב תשכ"ב, 6-10 באוגוסט 1962.

תשכ"ו — 1965-1966

1094. **אדם ועמלו**, סיפורה של הסתדרות (ת"א), מבוא מאת ש. שלום, 1965, בשפות: עברית, אנגלית, צרפתית, ספרדית הוצאת "תרבות וחינוך" כפורמט גדול על נייר כרומו, בצבעים, 64 עמודים.

1095. **קלרש מתגלה בין ערפילי זכרונות** (מאמר)
ספר קלרש, תל-אביב, תשכ"ו, 1966, עמ' 11-14.

תשל"ג — 1972-1973

1096. **מועדון בית ברנר מארח**
מערכות פועלי תל אביב-יפו (ד'), תקופת תשכ"ט-תשל"ג, 1970-1973
הוצאת מועצת פועלי תל אביב-יפו, תשל"ג, 1973, דבר העורך, עמ' 247-249.

1097. **בשולי הספר**
מערכות פועלי תל אביב-יפו (ד'), כנ"ל, עמ' 513, 514.

תשל"ז — 1976-1977

1098. **מרקולשטי**
בעריכת לייב קופרשטיין, מאיר קוטיק, בעברית ויידיש, שער נוסף באנגלית
הוצאת "ארגון יוצאי מרקולשטי בישראל", תל-אביב, תשל"ז, 1977, 572 עמודים.

1099. **מרקולשטי, יד למושבה יהודית בבסרביה**
ספר בהוצאת "ארגון יוצאי מרקולשטי בישראל"
תל-אביב, תשל"ז, 1977, 572 עמודים.

1100. **בעקבות אורה הגנוז של העיירה**
בראשית; הריאוט; בתי-הכנסת; מלחמת העולם הראשונה; המהפכה הרוסית; ציונות בסגנון
בינלאומי; רבנות — ה"סאגא" לבית לוביש; הרכבת; הוויי של תרבות.
בספר מרקולשטי.
הוצאת "ארגון יוצאי מרקולשטי בישראל", תשל"ז, 1977, עמ' 91-173.

1101. **הפואימה הפדגוגית המרקולשטאית**
מוסדות החינוך הטרומיים; בית הספר; החדר המתוקן; נס במושבה — גימנסיה עברית
מדור: חינוך בעיירה
ספר מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 203-225.

1102. **ראשיתן של תנועות הנוער**,
ייסוד "מכבי"; ביקור בקפרשטי; הצופים; מ"הצופים" ל"השומר הצעיר"; סטייה ראשונה;
גם "השומר הצעיר" — מהפכה; ועידה ארצית.
מדור: נוער, חלוצים, עליה
ספר מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 257-272.

1103. **הירש (האנריקו) פקלמן, ממרקולשטי — לראשות קהילת בראזיל**
מדור: דמויות ואירועים
ספר מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 326-327.

1104. **אסתר דכטר, מלבישת עירומים**

מדור: דמויות ואירועים
ספר מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 337-339.

1105. **מחנה ריכוז על אדמת העיירה**

הקרונות; הפגישה עם עיירת הרפאים; המחנה; מיפקדת המחנה; העינויים נמשכו בדרך; הנישול מבצע רשמי; נעילת המחנה.
מדור: מחנה הריכוז במרקולשטי
ספר מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 447-463.

תש"מ – 1979-1980

1106. **סטרומה – ספינת האובדן**

קובץ עדות ישראל, פרקי ספרות, הווי והיסטוריה בעריכת אברהם שטאל, כרך ב', הוצאת "עם עובד" והמרכז לשילוב מורשת המזרח, משרד החינוך והתרבות, תש"מ, 1979, עמ' 385-390.

1107. **גימנסיה למכירה**

ספר "קפרשט עיירתנו"
מדור: מורים ותלמידים
הוצאת אירגון יוצאי קפרשט בישראל, חיפה, תש"מ, 1980, עמ' 74, 75.

1108. **ניסיון לארגן סניף "מכבי" בקפרשט**

מדור: מפלגות, תנועות-נוער, "החלוץ"
ספר קפרשט, כנ"ל, עמ' 135, 136.

תשמ"א – 1980-1981

1109. **מרקולשטי, יד למושבה יהודית בבסרביה**

חוברת מוקדשת למלאת 40 שנה לחורבן העיירה, 1941-1981, בעריכת זאב דוידזון
הוצאת אירגון יוצאי מרקולשטי בישראל, תל-אביב, תמוז-אב תשמ"א, יולי-אוגוסט 1981, 39 עמודים.

1110. **לייב יפה (נקרולוג)**

חוברת מרקולשטי, כנ"ל, עמ' 27.

1111. **האקטואלי והנצחי ב"על השחיטה" של ביאליק**

ערבות ברוח, אנתולוגיה של סופרי בסרביה בעריכת: ק.א. ברתני, ד. ויניצקי, ב.י. מיכלי
הוצאת "ברונפמן", תל-אביב, כרך ב', תשמ"א, 1981, עמ' 563-570.

תשנ"ב – 1991-1992

1112. יהדות בסרביה

גילגוליה הגיאופוליטיים; הפוגרום בקישינוב; ציונותה השלמה; אישים ומנהיגים; חינוך ותרבות; אחרי הכרזת בלפור; הנושא הציוני; כרך א', הוצאת ש.ג.ר. – שבת יוצאי רומניה בישראל, תל-אביב, 1992, עמ' 69-78.

1113. ירחמיאל יפה

ספר, יד וזכר ליהדות בלצי, בסרביה
הוצאת "ועד יוצאי בלצי בישראל", קיץ 1992, עמ' 111-115.

1114. יעקב פיכמן פרשות חיים ויצירה

ספר, יד וזכר ליהדות בלצי, בסרביה
הוצאת "ועד יוצאי בלצי בישראל", כנ"ל, עמ' 448-453.

תרגומים

תשי"ג — 1942-1943

1115. הזכות למעשה — שיחה על מינכהויזן מאת ק. צ'וקובסקי (מרוסית)
הד-הגן, שנה א', תשי"ג, 1943, חוב' א-ב', עמ' 20-22.

תש"ד — 1943-1944

1116. זבובה זהובה, מאת ק. צ'וקובסקי, (לילדים, מרוסית)
איורים לאה גרונדיג
ספר לילדים
הוצאת "מסדה", תל-אביב, תש"ד, 1944, 18 עמודים.
1117. שמש גנובה, מאת ק. צ'וקובסקי, (לילדים, מרוסית)
איורים לאה גרונדיג
ספר לילדים
הוצאת "מסדה", תל-אביב, תש"ד, 1944, 11 עמודים.

תש"ו — 1945-1946

1118. החינוך המיני, מאת א. מקרנקו (מרוסית)
להורים, שנה א', חוב' א', טבת תש"ו, ינואר 1946.
1119. החדר בברית המועצות, מאת מ. קאן (מידיש)
להורים, כנ"ל.
1120. ועדי עובדים בשכונות ובבתי מגורים בברית המועצות (מרוסית)
להורים, שנה א', חוב' ב', תש"ו, 1946.

תש"ז — 1946-1947

1121. החינוך בנורבגיה, מאת א.ג. סקרד (מאנגלית)
להורים, שנה א', חוב' ג', חשוון-טבת תש"ז, אוקטובר-דצמבר 1946.
1122. בעיות הקריאה לנוער בארצות הברית מאת א.י. קראווצנקו (מרוסית)
להורים, כנ"ל.
1123. פיזור נפש של ילדים והמלחמה בו, מאת פרופ' מ.ס. סמירנוב (מרוסית)
להורים, כנ"ל.
1124. החינוך בבית ההורים, ליקט, ערך ותירגם (מרוסית)
ספר בהוצאת "לעם", תל-אביב, תש"ז, 208 עמודים.

תש"ח — 1947-1948

1125. **ילדים קפריסיים ועקשנים, מאת ל.ג. רסקין** (מאנגלית)
להורים, שנה ב', חוברת ו', חשון תש"ח, נובמבר 1947.

תש"י — 1949-1950

1126. **בבושקינה א.פ. מאת לב טולסטוי**, לילדים, (מרוסית)
הד הגן, שנה ט"ו, חוב' ב', אב תש"י, אוגוסט 1950, עמ' 21-25.

תש"כ — 1959-1960

1127. **קריה לבנה (ווייסע שטאט), מאת א. א. אורבך**, מיידיש א. מייטוס
טכסט יידי ותרגום עמוד מול עמוד, כולל סוף דבר המשורר ויצירתו מאת ל.ק.
הוצאת "ספרית י.ל.פ.רץ" ו"איגוד עולמי של יהודי בסרביה", תש"כ, 1960, 134 עמודים.

תשכ"ג — 1962-1963

1128. **דם השמים, מאת פיוטר ראביץ'** (מצרפתית)
הוצאת "מנורה" תל-אביב, תשכ"ג, 1963, 264 עמודים.

1129. **לא ליפול, לא ליפול... מאת פיוטר ראביץ'**, פרק מתוך הספר "דם השמים" (מצרפתית)
דבר, כ"ט באלול תשכ"ב, 28 בספטמבר 1962, 17 עמודים.

תשכ"ו — 1965-1966

1130. **אברשקה הגולן מאודיסה, מאת אברהם טרץ'** (מרוסית)
מדור: אספקלריה
דבר, גלי 12378, ה' באדר תשכ"ו, 25 בפברואר 1966.

תשל"ה — 1974-1975

1131. **הממשלה הוקמה, הולכים להסתפר, מאת אלבר כהן**, (פרק מהספר "מנזיקלוי" מצרפתית)
הארץ, י"ד תשרי תשל"ה, 30 בספטמבר 1974, עמ' 16.

1132. **ידידי, המלך ג'ורג' התשיעי, מאת אלבר כהן**, מתוך הספר "הנועזים" (מצרפתית)
מדור: משא לספרות, אמנות ועיון
דבר, גלי 15137, א' כסלו תשל"ה, 15 בנובמבר 1974, עמ' 3.

1133. **אמא של שבת, סיפור מאת אלבר כהן** (מצרפתית)
דבר הפועלת, שנה מ"א, חוב' א', אדר תשל"ה, ינואר-פברואר 1975, עמ' 50-53.

1134. **הקריאה היא הרפתקה, אמו של סארטר, מאת סימון דה בובואר, קטעים מתוך "אחרי ככלות הכל" (מצרפתית)**
מדור: משא לספרות, אמנות ועיון
דבר, גלי' 15172, י"ד באייר תשל"ה, 25 באפריל 1975, עמ' 1, 3.

תשל"ח — 1977-1978

1135. **"אני מאמינה בישראל", גולדה בראיון לאוריאנה פאלאצ'י, בספרה "רשימות מן ההיסטוריה" (מאנגלית)**
פער בין הרעיון וחיי יום-יום; לו הייתי ברוסיה הייתי דתית; קשה יותר, מאכזב יותר; להסתפק במוסיקה ובשירה, לכך לא נועדתי; המים צריכים להראות נקיים; סמל ישראל — אני? מעולם לא הייתי גבר; הזיקנה משולה למטוס בסערה,
תל-אביב שלנו, גלי' 5, סיון תשל"ח, יוני 1978, עמ' 6, 7, 39.

1136. **סמטת הזהב, מאת אלבר כהן, מתוך הספר "הנועזים" (מצרפתית)**
נועם א', תשל"ח, 1978, עמ' 36-39.

1137. **הוד מעלתה כנועת הנפש, אמא שלי, מאת אלבר כהן, מתוך הספר "אמא שלי" (מצרפתית)**
נועם א', תשל"ח, 1978, עמ' 57-64.

תשל"ט — 1978-1979

1138. **משקאות קרים! מיץ משמש! מאת אלבר כהן, מתוך הספר "סולל" (מצרפתית)**
נועם ב', תשל"ט, 1979, עמ' 73, 74.

1139. **מאנז'קלו הוא אוכל מסמרים, מאת אלבר כהן, מתוך הספר "מאנז'קלו" (מצרפתית)**
נועם ב', תשל"ט, 1979, עמ' 128-133.

תשמ"ד — 1983-1984

1140. **לשכוח את פלרמו, מאת אדמונד שארל-רו (מצרפתית)**
ספר בהוצאת "עם עובד", תל-אביב, תשמ"ד, 1984, 271 עמודים.

עריכה

תרצ"ה — 1935-1934

1141. **שורות**, בלצי, בסרביה, חוב' 1, שבט תרצ"ה, ינואר 1935.
1142. **שורות**, כני"ל, חוב' 2, אדר א' תרצ"ה, מרס 1935.
1143. **שורות**, כני"ל, חוב' 3, אדר ב' תרצ"ה, אפריל 1935.
1144. **שורות**, כני"ל, חוב' 5/4, אייר-סיון תרצ"ה, יוני-יולי 1935.

תרצ"ו — 1936-1935

1145. **שורות**, כני"ל, חוב' 6, תשרי תרצ"ו, אוקטובר 1935.
1146. **שורות**, כני"ל, חוב' 7, חשון תרצ"ו, נובמבר 1935.
1147. **שורות**, כני"ל, חוב' 8, כסלו תרצ"ו, דצמבר 1935.
1148. **שורות**, כני"ל, חוב' 9, שבט תרצ"ו, פברואר 1936.
1149. **שורות**, כני"ל, חוב' 11/10, אדר-ניסן תרצ"ו, מרס-אפריל 1936.
1150. **שורות**, כני"ל, חוב' 12, אייר-סיון תרצ"ו, מאי-יוני 1936.

תרצ"ז — 1937-1936

1151. **שורות**, כני"ל, חוב' 14/13, תשרי תרצ"ז, ספטמבר 1936.
1152. **שורות**, כני"ל, חוב' 15, חשון תרצ"ז, נובמבר 1936.
1153. **שורות**, כני"ל, חוב' 16, טבת תרצ"ז, ינואר 1937.
1154. **שורות**, כני"ל, חוב' 17, אדר תרצ"ז, פברואר 1937.
1155. **שורות**, כני"ל, חוב' 19/18, אייר-סיון תרצ"ז, מאי 1937.
1156. **שורות**, כני"ל, חוב' 20, תמוז תרצ"ז, יוני 1937.

תרצ"ח — 1938-1937

1157. **שורות**, כני"ל, חוב' 21, תשרי תרצ"ח, ספטמבר 1937.
1158. **שורות**, כני"ל, חוב' 22, כסלו תרצ"ח, דצמבר 1937.

תרצ"ט — 1938-1939

1159. **אודים**, קובץ ספרותי, בלצי, בסרביה, חוב' א', תשרי תרצ"ט, ספטמבר 1938.

1160. **אודים**, כנ"ל, חוב' ב', שבט תרצ"ט, פברואר 1939.

תש"ב — 1941-1942

1161. **תנועה במחנת** (ילקוט מאמרים)
הוצאת "המרכז לתרבות" של ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל,
תל-אביב, תש"ב, 1942.

תש"ה — 1944-1945

1162. **חורבן יהודי בסרביה** (חוברת)
הוצאת הועד למען יהודי בסרביה בארץ-ישראל, תש"ה, 1945.

תש"ו — 1945-1946

1163. **להורים**, דו-ירחון, תל-אביב, שנה א', חוב' א', טבת תש"ו, ינואר 1946.

1164. **להורים**, כנ"ל, שנה א', חוב' ב', ניסן-סיון, תש"ו, אפריל-יוני 1946.

תש"ז — 1946-1947

1165. **להורים**, כנ"ל, שנה א', חוב' ג', חשון-טבת תש"ז, אוקטובר-דצמבר 1946.

1166. **להורים**, כנ"ל, שנה ב', חוב' ד', שבט-ניסן תש"ז, פברואר-אפריל 1947.

1167. **להורים**, כנ"ל, שנה ב', חוב' ה', סיון-אב תש"ז, מאי-יולי 1947.

תש"ח — 1947-1948

1168. **להורים**, כנ"ל, שנה ב', חוב' ו', חשון תש"ח, נובמבר 1947.

תשי"א — 1950-1951

1169. **מנחה ליעקב פיכמן בן השבעים** (אנתולוגיה)
הוצאת "נתיב", תל-אביב, תשי"א, 1951, 28 עמודים.

1170. **צור ידעות**

מן הנעשה ומתרחש באיגוד יוצאי בסרביה בישראל ובמוסדותיו
תל-אביב, עלון מס' 7-8, טבת תשי"א, ינואר 1951, 19 עמודים.

1171. **צורר ידיעות**

כנ"ל, עלון מס' 9-10, אב תשי"א, אוגוסט 1951, 16 עמודים.

תשי"ב — 1951-1952

1172. **פרקי בסרביה**, כרך א'

מאסף לעברה של יהדות בסרביה בהשתתפות יצחק קורן
הוצאת "נתיב", שבט תשי"ב, ינואר 1952, 140 עמודים.

1173. **החינוך בבית ההורים**, (ליקט, ערך ותירגם)

הוצאת "לעם" תל-אביב, תשי"ז, 208 עמ', מהדורה שניה, הוצאת "כפיר", תשי"ב, 1952.

1174. **ילדי ישראל**, אלבום בעברית, אנגלית, צרפתית

הוצאת "לעם", תשי"ב, 1952, איורים, לו"ת 25x22 ס"מ, 144 עמודים.

תשי"ג — 1952-1953

1175. **צורר ידיעות**

מן הנעשה ומתרחש באיגוד יוצאי בסרביה בישראל ובמוסדותיו
תל-אביב, עלון מס' 12/11, כסלו תשי"ג, דצמבר 1952, 20 עמודים.

תשט"ז — 1955-1956

1176. **מנחה לר' יהודה לייב הכהן מימון בגבורות**

הוצאת "נתיב", נכסי תרבות יהדות בסרביה בע"מ, תל-אביב, י"ב כסלו תשט"ז, 27 בנובמבר
1955, 108 עמודים.

1177. **עתון הקונגרס כ"ד**

הוצאת לשכת הקונגרס הציוני כ"ד, בנייני-האומה, ירושלים,
גלי מס' 1, י"ד באייר תשט"ז, 25 באפריל 1956.

1178. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 2, ט"ו באייר תשט"ז, 26 באפריל 1956.

1179. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 3, ט"ז באייר תשט"ז, 27 באפריל 1956.

1180. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 4, י"ח באייר תשט"ז, 29 באפריל 1956.

1181. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 5, י"ט באייר תשט"ז, 30 באפריל 1956.

1182. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 6, כ"א באייר תשט"ז, 2 במאי 1956.

1183. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מס' 7, כ"ב באייר תשט"ז, 3 במאי 1956.

-
1184. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מסי 8, כ"ג באייר תשט"ז, 4 במאי 1956.
1185. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מסי 9, כ"ה באייר תשט"ז, 6 במאי 1956.
1186. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מסי 10, כ"ו באייר תשט"ז, 7 במאי 1956.
1187. **עתון הקונגרס כ"ד**, כנ"ל, גלי מסי 11, כ"ז באייר תשט"ז, 8 במאי 1956.
1188. **פני עולם המקרא** (אלבום), יו"ר המערכת, פרופ' ב. מזר
הוצאת החברה הבינלאומית להוצאה לאור בע"מ, רמת-גן, תשט"ז, 1956.

תשי"ז — 1956-1957

1198. **מערכות פועלי תל אביב-יפו, א'**
תקופת תשי"ח-תשט"ז 1948-1955, בהשתתפות א.ש. שטיין
הוצאת מועצת פועלי תל אביב-יפו, תשי"ז, 1957, 528 עמודים.
1190. **דפי בית-ברנר**, מוסף ל"דבר", גלי מסי 1, ט"ז אדר ב' תשי"ז, 18 במרס 1957.
1191. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 2, כ"ד בניסן תשי"ז, 25 באפריל 1957.
1192. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 3, כ"ז באייר תשי"ז, 28 במאי 1957.
1193. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 4, כ"ח סיון תשי"ז, 27 ביוני 1957.
1194. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 5/6, י"ח באב תשי"ז, 15 באוגוסט 1957.
1195. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 7, כ"א באלול תשי"ז, 17 בספטמבר 1957.

תשי"ח — 1957-1958

1196. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 8, י"ח בחשוון תשי"ח, 12 בנובמבר 1957.
1197. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 9, ח' בטבת תשי"ח, 31 בדצמבר 1957.
1198. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 10, י"ז בסיון תשי"ח, 5 ביוני 1958.
1199. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 11, י"ט בתמוז תשי"ח, 7 ביולי 1958.
1200. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מסי 12, י"ח באב תשי"ח, 4 באוגוסט 1958.

תשי"ט — 1958-1959

1201. **יעקב פֿיכמן "אסיף" מבחר כתביו, ילקוט דברים על המשורר ויצירתו**
מבחר כתביו בשירה ובפרוזה, במסה וביקורת, ליקט, ערך והקדים מבוא
הוצאת "מסדה", תל-אביב, תשי"ט, 1958, 274 עמודים.
1202. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 13**, ד' בתשרי תשי"ט, 18 בספטמבר 1958.
1203. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 14**, ט"ז בחשוון תשי"ט, 30 באוקטובר 1958.
1204. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 15**, ז' בטבת תשי"ט, 18 בדצמבר 1958.
1205. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 16**, כ' בשבט תשי"ט, 29 בינואר 1959.
1206. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 17**, ט' באדר ב' תשי"ט, 19 במרס 1959.
1207. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 18/19**, י"ט בניסן תשי"ט, 27 באפריל 1959.
1208. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 20**, י"ד באב תשי"ט, 18 באוגוסט 1959.

תשי"כ — 1959-1960

1209. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 22/21**, ט"ו בכסלו תשי"כ, 16 בדצמבר 1959.
1210. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 23**, ד' בשבט תשי"כ, 2 בפברואר 1960.
1211. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 24**, כ"א באדר תשי"כ, 20 במרס 1960.
1212. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 25/26**, א' באייר תשי"כ, 28 באפריל 1960.
1213. **דפי בית-ברנר, כנ"ל, גלי מס' 27**, ח' באב תשי"כ, 1 באוגוסט 1960.

תשכ"א — 1960-1961

1214. **בקונגרס כ"ה (עתון)**
הוצאת לשכת הקונגרס הציוני הכ"ה, בנייני-האומה, ירושלים
גלי מס' 1, ט' בטבת תשכ"א, 28 בדצמבר 1960.
1215. **בקונגרס כ"ה, כנ"ל, גלי מס' 2**, י' בטבת תשכ"א, 29 בדצמבר 1960.
1216. **בקונגרס כ"ה, כנ"ל, גלי מס' 3**, א' בטבת תשכ"א, 30 בדצמבר 1960.
1217. **בקונגרס כ"ה, כנ"ל, גלי מס' 4**, י"ג בטבת תשכ"א, 1 בינואר 1961.

1218. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 5, י"ד בטבת תשכ"א, 2 בינואר 1961.
1219. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 6, ט"ו בטבת תשכ"א, 3 בינואר 1961.
1220. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 7, ט"ז בטבת תשכ"א, 4 בינואר 1961.
1221. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 8, י"ז בטבת תשכ"א, 5 בינואר 1961.
1222. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 9, י"ח בטבת תשכ"א, 6 בינואר 1961.
1223. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 10, כ"א בטבת תשכ"א, 9 בינואר 1961.
1224. **בקונגרס כ"ה**, כני"ל, גלי מסי 11, כ"ג בטבת תשכ"א, 11 בינואר 1961.
1225. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 29/28, ו' בתשרי תשכ"א, 27 בספטמבר 1960.
1226. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 30, כ' בכסלו תשכ"א, 21 בנובמבר 1960.
1227. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 32/31, כ"ח בשבט תשכ"א, 4 בפברואר 1961.
1228. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 33, י"ג בניסן תשכ"א, 30 במרס 1961.
1229. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 35/34, י"ד באייר תשכ"א, 30 באפריל 1961.
1230. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 36, י"א באב תשכ"א, 24 ביולי 1961.

1231. **המועצה הישראלית של ברית העברית** (חוברת)
הוצאת ברית עברית עולמית, ירושלים, תשכ"א, 1961, 16 עמודים.

תשכ"ב — 1961-1962

1232. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 37, ט"ז בחשוון תשכ"ב, 26 באוקטובר 1962.
1233. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 38, י"ב בשבט תשכ"ב, 18 בינואר 1962.
1234. **דפי בית-ברנר**, כני"ל, גלי מסי 41/40, כ"ו בניסן תשכ"ב, 30 באפריל 1962.

1235. **הספר והסופר העברי בתפוצות** (חוברת)
ירושלים, תשכ"ב, 1962.

1236. **הקונגרס העברי העולמי השלישי של ברית עברית עולמית**

ב-וי מנחם-אב תשכ"ב, 6 באוגוסט 1962 בירושלים, (חוברת מיוחדת לקראת כינוסו).
דברי: נשיא מדינת ישראל, יצחק בן-צבי; ראש הממשלה, דוד בן-גוריון; נשיא ההסתדרות
הציונית, ד"ר נ. גולדמן; יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, משה שרת; שר החינוך והתרבות,
אבא אבן; יו"ר ההנהלה הישראלית של הקונגרס, פרופ' א. טרטקובר; יו"ר המועצה
הישראלית, לייב קופרשטיין ואחרים, ירושלים, תשכ"ב, 1962, 16 עמודים.

תשכ"ג — 1962-1963

1237. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מס' 43, ד' באדר תשכ"ג, 28 בפברואר 1963.

1238. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מס' 45/44, ו' באייר תשכ"ג, 30 באפריל 1963.

1239. **עם וספר**, בטאון ברית עברית עולמית

תל-אביב, חוב' כ"א-כ"ב, אב תשכ"ג, אוגוסט 1963.

תשכ"ד — 1963-1964

1240. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מס' 47/46, י"ז באייר תשכ"ד, 29 באפריל 1964.

1241. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' כ"ג-כ"ה, סיון תשכ"ד, מאי 1964.

תשכ"ה — 1964-1965

1242. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' כ"ו-כ"ז, חשון תשכ"ה, אוקטובר 1964.

1243. **Man and His work; the story of 'The Histadrut. the general federation of labour in Israel.**

Tarbut wechinuch publishing house. English version Shlomo Ketko, Tel-Aviv 1965.

על האלבוים **"אדם ועמלו"** מפי עורכו ל. קופרשטיין, בישיבת הוועדה המרכזת של הוועד-
הפועל של ההסתדרות.

ב"הסתדרות" מס' 2, שנה רביעית, אדר א' תשכ"ה, מרס 1965.

1244. **מערכות פועלי תל אביב-יפו, ב'**

תקופת תשי"ז-תשכ"ה 1956-1965

הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו", תשכ"ה, 1965.

1245. **בשליחות התנועה העברית**

דין וחשבון על שליחות מטעם ברית עברית עולמית בארצות צרפת, אנגליה, בלגיה, הולנד,
שוויצריה ואיטליה, חשון-טבת, תשכ"ה, אוקטובר-דצמבר 1964, חוברת 97 עמודים
הוצאת "ברית עברית עולמית", ירושלים, אדר א' תשכ"ה, פברואר 1965.

1246. **דפי בית-ברנר**, כנ"ל, גלי מס' 49/48, כ"ח בניסן תשכ"ה, 30 באפריל 1965.

1247. עם וספר, כנ"ל, חובי כ"ח-ל', סיון תשכ"ה, יוני 1965.

תשכ"ו — 1966-1965

1248. עם וספר, כנ"ל, חובי ל"א-ל"ב, שבט תשכ"ו, פברואר 1966.

1249. עם וספר, כנ"ל, חובי ל"ג-ל"ד, אלול תשכ"ו, ספטמבר 1966.

1250. אדם ועמלו, סיפורה של ההסתדרות, הנוסח הספרדי:

El nombre y su labor: imagenes de la Histadrut Confederation general de 'los trabadores en Israel. Editorial "Cultura y Education", Redactor L. Kuperstein, Tel-Aviv, 1966 Tradujo del hebreo: Samuel Pecar.

1251. אדם ועמלו, סיפורה של ההסתדרות, הנוסח הצרפתי:

Israel au travail l'Histadrut et son histoire Condefederation generale du travail en Maison, Israel bedition mifalei tarbut wechinuch, Redacteur en chef L. Kuperstein, Version Francaise: Suzanne Hazan, Tel-Aviv, 1966.

תשכ"ח — 1968-1967

1252. עם וספר, כנ"ל, חובי ל"ה-ל"ו, טבת תשכ"ח, ינואר 1968.

1253. עם וספר, כנ"ל, חובי ל"ז-ל"ח, אלול תשכ"ח, ספטמבר 1968.

1254. דין וחשבון לאספה הכללית של איגוד העורכים של כתבי-העת בישראל חוברת בעריכת: א. שטיין, צ. סולל, ל. קופרשטיין, תל-אביב, בית-סוקולוב, יי בטבת תשכ"ח, 11 בינואר 1968.

תשכ"ט — 1969-1968

1255. בית ברנר מארח הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו, המחלקה לעתונות וליחסי-ציבור", תל-אביב, תשכ"ט, 1969, 84 עמודים.

1256. מערכות פועלי תל אביב-יפו, ג': תקופת תשכ"ה-תשכ"ט, 1965-1969, הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו, המחלקה לעתונות וליחסי ציבור", תשכ"ט, 1969, 224 עמודים.

תש"ל — 1969-1970

1257. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' ל"ט-מ', סתו תש"ל, 1969.
1258. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' מ"א-מ"ב, חורף תש"ל, 1970-1969.
1259. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' מ"ג-מ"ד, אביב תש"ל, 1970.
1260. **כתיב עברי, מלא או חד משמעי**,
דברים בדיון איגוד עורכי כתבי העת בישראל ב-2 בינואר 1969 בהשתתפות של פרופ' חיים
רבין ואלכסנדר דותן
הוצאת "איגוד העורכים של כתבי העת בישראל", תל-אביב, תש"ל, 1970.

תשל"א — 1970-1971

1261. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' מ"ה-מ"ו, חורף תשל"א, 1971.

תשל"ב — 1971-1972

1262. **קונגרס עברי עולמי רביעי בירושלים**, בכ"ג-כ"ו טבת תשל"ב, 10-13 ינואר 1972
ידיעון ב', תשרי תשל"ב, אוקטובר 1971.
1263. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' מ"ז-מ"ח, אביב תשל"ב, 1972.

תשל"ג — 1972-1973

1264. **מערכות פועלי תל אביב-יפו, ד'**:
תקופת תשכ"ט-תשל"ג, 1970-1973
הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו, המחלקה לעתונות וליחסי ציבור", תשל"ג, 1973, 261
עמודים.
1265. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' מ"ט-נ', תשל"ג, 1973.
1266. **החלוץ ברובשקה**, יוסף קיציס האיש ופעלו
הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו" ו"המרכז לקואופרציה", תשל"ג, 1973, 112 עמודים.
1267. **מועדון בית ברנר מארח**
הוצאת "מועצת פועלי תל אביב-יפו, המחלקה לעתונות וליחסי-ציבור", תשל"ג, 1973, 514
עמודים.

תשל"ד — 1973-1974

1268. **עם וספר**, כנ"ל, חוב' נ"א-נ"ב, תשל"ד, 1974.

תשלי"ז — 1976-1977

1269. **מרקולשטי יד למושבה יהודית בבסרביה**
בעריכת ל. קופרשטיין ומאיר קוטיק
ספר בהוצאת "אירגון יוצאי מרקולשטי בישראל"
תל-אביב, תשלי"ז, 1977, 572 עמודים.

תשל"ח — 1977-1978

1270. **תל-אביב שלנו**, בטאון מועצת פועלי תל אביב-יפו, גלי מס' 1, חשון תשל"ח, נובמבר 1977.
1271. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 2, טבת תשל"ח, דצמבר 1977.
1272. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 3, שבט תשל"ח, ינואר 1978.
1273. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 4, ניסן תשל"ח, אפריל 1978.
1274. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 5, סיון תשל"ח, יוני 1978.
1275. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 6, אלול תשל"ח, ספטמבר 1978.

תשל"ט — 1978-1979

1276. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 7 חגיגי, ני"ח להסתדרות, כסלו תשל"ט, ספטמבר 1978.
1277. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי השלום וחג החרות, מס' 8, ניסן תשל"ט, אפריל 1979.
1278. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 9, 70 שנה לתל-אביב, אב תשל"ט, אוגוסט 1979.

תש"מ — 1979-1980

1279. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 10, תשרי תש"מ, אוקטובר 1979.
1280. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 11, אדר תש"מ, פברואר 1980.
1281. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 12, ניסן תש"מ, מרס 1980.
1284. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 13, תמוז תש"מ, יולי 1980.

תשמ"א — 1980-1981

1283. **תל-אביב שלנו**, כני"ל, גלי מס' 14, טבת תשמ"א, דצמבר 1981.

1284. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 15, אדר תשמ"א, מרס 1981.

1285. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 16, תמוז תשמ"א, יולי 1981.

תשמ"ב — 1982-1981

1286. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 17, חשון תשמ"ב, נובמבר 1981.

1287. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 18, אדר תשמ"ב, פברואר 1982.

1288. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 19, סיון תשמ"ב, יוני 1982.

תשמ"ג — 1983-1982

1289. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 20, ראשית תשמ"ג, אוקטובר 1982.

1290. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 21, ניסן תשמ"ג, מרס 1983.

1291. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 22, אב תשמ"ג, יולי 1983.

תשמ"ד — 1984-1983

1292. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 23, תשרי תשמ"ד, אוקטובר 1983.

1293. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 24, אייר תשמ"ד, מאי 1984.

תשמ"ה — 1985-1984

1294. **תל-אביב שלנו**, כנ"ל, גלי מסי 25, תשרי תשמ"ה, ספטמבר 1984.

תשנ"א — 1991-1990

1295. **שורשים, 70 שנה להסתדרות: תרומת יהודי רומניה לייסודה ולהתעצמותה של ההסתדרות**

הוצאה מיוחדת: חוג יוצאי רומניה חברי ההסתדרות; התאחדות עולי רומניה בישראל; ש.י.ר. — שבט יהודי רומניה; מרכז לחקר יהדות רומניה בישראל; תל-אביב, כסלו תשנ"א, דצמבר 1990.

הדים

תרצ"ו — 1935-1936

1296. "מפעל צנוע": מאמר הערכה עם הופעת החוברת השישית של "שורות", בעתונה המרכזי של ההסתדרות הציונית העולמית "העולם", לונדון, בגיליון מ"ו, מב' כסלו תרצ"ו:

"דלה ועלובה היא עמידת העברית ברומניה רבתי, ומתוך כך גם התנועה הציונית הולכת ונעשית חיוורת ומחוסרת-דם. אין המצב דומה אמנם בכל הנפות ויש לתחום תחום בין רומניה הישנה, הנגועה בחידקי התבללות, ובין בסרביה למשל, שקיימת בה מסורת עברית מלפנים ושיש לה רשת בתי-ספר מיסודה של "תרבות". אבל החשבון הסופי אין בו כדי לשמח גם כאן. גם בבסרביה חוט השדרה של התנועה העברית הולך ומתפרק ומראות-הנגעים הולכים ומתרבים. התמונה בכללה היא זו: מצד אחד — תנועה ציונית בגיאאותה, וכשהיא צועדת במעלה-ההר, נצמדות אליה נפשות חדשות, ומכסים כלימה פני צוריה ומשטייניה; ומצד שני — שכינת התרבות הלאומית הולכת ומסתלקת, בתי-הספר העברים הולכים ונסגרים ולספר ולעתון העברי אין קורא ואין דורש. ולא שאנו חסרים "חובבי-עברית" ברומניה — חס וחלילה! אדרבה, ערב ובוקר וצהרים מתנים עסקינו אהבים עם שפת-עבר ומדברים גדולות ונצורות על תרבותנו. "זה המעיין ממנו שאבנו עוז ותעצמות בצוק העתים". אבל אין זו אלא אותה ה"אהבה" של המלמד לעזו שהונצחה ע"י דוד פרישמן...

ואם בכ"ז לא אבד עדיין ניר לתרבות העברית ברומניה, אם מזמן לזמן עוד נעשים מאמצים להבקיע את חומות האדישות ואפס-המעשה — חייבים אנו להחזיק טובה בעד זה לקומץ קטן של עברים נאמנים, שלא נסחפו בזרם ה"גיאאות" של הציונות ואינם בזים ל"קטנות". והם מוסיפים למשוך בעול ולשמור על הגחלת שלא תכבה.

והנה קם אחד מנאמני העברית האלה, הסופר הצעיר ל. קופרשטיין, ועשה מעשה: יצר במה עברית בעיר בלצי (בסרביה), ושם צנוע נתן לבמה זו: "שורות" ("שורות" לספרות, לחינוך ולענייני הצבור היהודי). בחודש סבת תרצ"ה הוצא קול-הקורא, שהעביר במדינתנו את הבשורה של הקמת הבמה הזאת. הליצנים שבקרבו, שעם כל "חובבותם" לעברית הנם מכ"ז "פקחים" ו"אנשי-מעשה", נדו ראש: אכן, עוד לא פסו בטלנים מני ארץ! בטוחים היו שהעובר הזה עוד במעי אמו ימות, שהקול-הקורא יעורר קצת וויכוח, יגע באיזו נימה חבויה, אבל מיד הכל ישוב כשהיה. הם יודעים כבר מן הנסיון, שאין מקום ברומניה לבמה עברית. הרי לפני כמה שנים עמדו להוציא ירחון עברי בצירנוביץ ("פינה"); ובקשינוב התכוננו לייסד במה עברית "מן הצד" — וכל התכניות עלו בתוהו, כה יהיה בהכרח, גם גורל של ה"שורות", ולמה זה נהיה כחולמים? — והנה "אכזבה"! בחודש שבט ש"ע הופיעה החוברת הראשונה של "שורות", חוברת צנומה, "לחמא עניא" דרומניה, אבל מתוכה גלשו כוחות-יצירה והועלו בה על הפרק שאלות חשובות כלליות ומקומיות, ונמצאו כמה עסקנים חמימים שנתעוררו מן הקפאון והבטיחו את סיועם לבמה העברית היחידה. אך גם אז לא נפלו חלילה העסקנים ה"נבונים", "מלומדי" הנסיון, בפח האשליה. מתינתם וזהירותם מן ה"פיזיות" לא נתערעה. כן, הופיעה החוברת הראשונה! ומה הרעש? כמה וכמה עתונים כבר "הופיעו" ואחרי גילונם הראשון שבקו חיים לכל חיי. על כן הוסיפו לעמוד מרחוק, כשעטרות ה"בינה העליונה" על ראשיהם והביטו מן הצד לפרפוריה של הצעירה הזאת. והנה הופיעה גם החוברת השניה והשלישית; שופרה הצורה והועמק התוכן; נתרכזו מסביב לבמה זו הסופרים העברים הותיקים שבמדינה והופיעו כוחות מבטיחים של צעירים. ואעפ"כ עדיין עסקינו עומדים ותוהים, עומדים ומתנבאים...

וראו! הנה הופיעה כבר החוברת השישית. בכדי להגיע אליה היתה דרושה גבורה נפשית,

מידה גדולה של סבלנות, התמדה רבה במפעל, שקידה ללא-יגע על אש-המונה שלא תדעך בקור האדישות של אותם השאננים, שאינם נוקפים באצבע ומביטים במנוד-ראש על "בעלי-החלומות". וניצחו דווקא אלה האחרונים, שנתנו את ידם למפעל הצנוע, מבלי חיטוטים והתפלפלות... ובצדק הם רואים את הופעתה של החוברת הששית של "שורות" כיום-טוב קטן שלהם.

ומן הראוי לציין, שלא רק הכיסופים לבמה עברית בלבד הולידו את ה"שורות". היא מספקת באמת צרכים חיוניים; בסרביה זו שנתנה לנו את יהודה שטיינברג ואת ש. בן-ציון, את יעקב פייכמן ואת ש.ל. בלנק – עדיין לא נס ליחה ויש בה כוחות יוצרים המתפרצים לאויר העולם, מלבד הסופרים הותיקים כמרדכי גולדברג, ז. רוזנטל, י. קוטשר, י. וויינשטיין (המשורר אליהו מייטוס הצליח סו"ס לחרוג מן המיצר ולצאת למרחב הא"י). הולכים וצצים גם כוחות צעירים ברוכי כשרון, אשר באין במה עברית הולכים הם לרעות בשדה האידיש. ה"שורות" באו לקרוע את מכסה-הקפאון ממעיינות היצירה העברית ברומניה הגדולה.

ומצד שני הנה תנועת-הנוער, שפניה מועדות לארץ-ישראל, וגם זקוקה היא לבמה עברית. א"א לצאת ידי חובת העברית רק בהחלטות של ועידות וכנסים; יש צורך לקשר את הצעיר היהודי, את ה"חלוץ", בקשר ממשי ומתמיד אל הספר העברי והעתון העברי, וצריך שהעתון הזה יהיה טבוע דווקא בחותם החיים המקומיים, שינתן בו ביטוי לסבלו של הנוער היהודי המקומי ולחזון הגאולה שלו. נימה מיוחדת הכניסו ל"שורות" באי כוח הנוער הזה עצמו, שניסו לנתח את המציאות היהודית שבארץ זו בכלל ולקבוע את דרכו של הנוער היהודי בקרב המציאות הזאת. ולבסוף – הרי גם הציבור הקטן של העברית ברומניה הוא עצמו זקוק למעורר, שיאחז בציצית ראשו ויוציאו מן האדישות הפלילית של "שב ואל תעשה". צריך לשנן בפעם המאה ואחת, שהציונות והתרבות העברית כרוכות הן ואחוזות זו בזו כפתיל בשלהבת.

ויכולים אנו להגיד, שבשני השטחים הראשונים מילאו ה"שורות" את תעודתן במדה רבה. עד היום השתתפו ב"שורות" ממיטב הסופרים העברים במדינה, הן הוותיקים והן הצעירים, כגון: אליהו מייטוס, מרדכי גולדברג, י. ווינשטיין, ק. א. ברתני, ד"ר י. נמירוב, ד"ר א. מבשן, אביגדור עתיד, נ. הוברמן, ל. קופרשטיין וכו'. שלחו מפרי עטם גם סופרי חו"ל: י. ליכטנבוים, ד"ר מ. הלפמן, דניאל פרסקי, ישראל בן שם וכו'. הנוער התחיל להוכיח את התעניינותו בבמה זו, ולשם כך נוצר ב"שורות" מדור מיוחד ב"מחנה הנוער", בשטח השלישי אמנם עדיין גדולות לא נעשו, הציונים שלנו עדיין שקועים ב"פוליטיקה", ואינם שמים לב ל"קטנות" אלה של התנועה העברית, של במה עברית. אבל גם בחומה זו ניבעו כבר פראים, והלוחמים הצנועים של "שורות" מוסיפים להסתער עליה במשנה-מרץ, וסוף הנצחון לבוא. ל. קופרשטיין, מייסד ה"שורות" ועורכן, שהלך בדרך החתחתים של יצירת במה עברית ברומניה, ששמר עליה מכל פגעים רעים והתמיד בהוצאתה מתוך עקשנות והקרבה – תבוא עליו הברכה!"

שורות, מס' 12, אייר-סיון תרצ"ו, מאי-יוני 1936, עמ' 55-57.

1297. "שורות על שורות", למלאת חצי שנה ל"שורות"

אונזער צייט, קישינוב, בסרביה, מס' 3932, י"ז בחשוון תרצ"ו, 13 בנובמבר 1935.

1298. הירחון הספרותי "ADAM" (אדם), בוקרשט-רומניה, מס' 84, מ-15 באוקטובר 1935:

"בבלצי מופיע ירחון עברי בעריכת אדם חרוץ ויודע מלאכתו ל. קופרשטיין, לימינו עומדים קומץ אנשים חדורי אהבה לניב העברי. העתון נקרא "שורות" וקיים קיום צנוע ולעומת זה פורה. בחוברות שהופיעו אין אנו מעריצים רק את המעוף והמרץ שאותו אדם משקיע, מבלי לקבל תמיכה כלשהי, בהקמת בימה המפיצה את המלה העברית והרעיון העברי; אנו מעריצים עוד יותר את התוכן המרהיב החזור בקו השקפה ברורה ונועה; בעיות הסופר והספרות במראם הסוציאלי, טפולים פדגוגיים ודאגה בעד דרכו האידיאולוגית של הנוער העברי. הירחון אפוא, חי ואקטיבי. ועוד מה: על חשבוננו יש לזקוף גלוי כמה כוחות חדשים רעננים וצעירים בעלי כשרון ספרותי וראויים לשבח המטפלים והפועלים מסביב לירחון זה; הנם גורמים תרבותיים פעילים וחשובים."

1299. "ערד און ארבעט", בטאון צעירי-ציון (התאחדות) ברומניה, קישינב, מס' 21, 1936:

"...שורות' בעריכת ל. קופרשטיין הציג לו למטרה להביא לידי בטוי את הבעיות הבערות בשדה התנועה העברית, תנועת הנוער והיצירה הספרותית. הירחון מצטיין בגישה רדיקלית-ציונית לכל הענינים, בשפה עסיסית עשירה ובשורה שלמה של תכונות טכניות מלאות טעם, המעמידות את הירחון הצנוע בטור הראשון של הוצאות מעין אלו בגלות."

1300. ד"ר א. רוזנפלד, בשם הוועד המרכזי ברית עברית עולמית, בארץ-ישראל:

"הברית עברית עולמית, מגישה לך בזה את רחשי הוקרתה למפעל התרבותי הספרותי העברי שהקמת ביזמתך ובעמלך. התרבות העברית הלאומית היא אחד הגורמים החשובים ביותר בתחיית האומה העברית והגולה. שומה עלינו בימי הכרעה אלו למולדת ולעם לשמור על הגחלת העברית בכל תפוצות הגולה ו"הברית עברית עולמית", המאגדת ומכנסת תחת דגלה את כל הנאמנים לתרבות ישראל, לקחת עליך תפקיד קשה זה. היא מאמינה שבעזרת כל דוגלי התרבות העברית בעולם תלכד את השורות ותבצר את חומת ציון מבפנים. שא ברכה, ברכת חברים נאמנה מאתנו, והמשיך לעמוד על משמר התרבות והספרות העברית בבסרביה זו שהיתה, הווה ותהיה אחד ממבצרי התנועה העברית העולמית". שורות, חוב' מס' 12, אייר-סיון תרצ"ו, מאי-יוני 1936, עמ' 59.

1301. המשורר אליהו מייטוס:

"קופרשטיין יקירי, שמח אני שמרצך ועקשנותך עמדו לך להתגבר על כל המכשולים, התלויים בהוצאת עתון עברי בגולה, והבאת את ה"שורות" שלך למספר גליונות, שיש כבר לברך עליהם ברכת ש"החינו" וישר כוחך. יהא רצון שיעלה בידך להרחיב את הבמה הספרותית שלך... ואני, שהייתי בעזרתך עוד בראשית הופעת ה"שורות", לא אסתלק לתת לך את ידי גם להבא, ובטוח אני, שעוד הרבה מסופרינו, יוצאי בסרביה, יתמכו בכל לבם ב"שורות" שלך". שורות, חוב' מס' 12, כנ"ל, עמ' 59.

1302. **הסופר נתן גרינבלט, תל-אביב:**

"כמי שהיה בירכתיים, בליטא העברית, שנתאבקה כל השנים קשות על מלה עברית נדפסת – יודע אנכי להוקיר את פעלכם. יברכו מאמציכם לדובב שפתים צמודות, ללבות זיקים לוחשים במסתרים, ללכד מחנה הנאמנים תמיד, בכל מקום ובכל זמן; ואם בדרכי המלך של הספרות לא תמיד יאזינו לרנת המשעולים – אין דבר! כל הצלול בניבכם, כל הטהור בהגיגכם, ישמר בנאדכם ויצורף לנכסי היצירה הישראלית".
שורות, חוב' מס' 12, כנ"ל, עמ' 60.

1303. **ישי אדלר, עורך המדור "לשונונו" בעתון "הארץ", תל-אביב, כותב:**

"גם אני בברכתי אליכם ליום-טובכם, יום-הולדת בן יקירכם "שורות" פרי לבכם ועטכם, מי יתן וזה הכתב-עת הקטן גדול יהיה ושורותיכם תצהרנה ותארנה את הנתים לאחוד הפעולות לשם הגדלת התרבות העברית והאדרתה".
שורות, חב' מס' 12, כנ"ל, עמ' 60.

1304. **ד"ר יעקב יצחק נמירובר, רב ה"כולל" ונשיא האכסקוטיבה הציונית ברומניה:**

"אני הגבר ראה עני העתונות העברית בארץ רומניה, יודע אני את העבודה הקשה שאתם עובדים בהוצאת ה"שורות", משום כך אינני שואל מה זו עושה אם מופיע גליון הי"ב של הירחון, לפום צערא אגרא.
מעומקא דלבא הנני מברך אתכם ואת ה"שורות" והנני שולח לכם את המאמר 'שאלות היהודים ופתרונותיהן' כשי לבבי, כסימן שאני מוקיר ומעריך את עבודתכם הקשה והפוריה".
שורות, חוב' מס' 12, כנ"ל, עמ' 60.

1305. **החוקר ד"ר מאיר הלוי מבוקרשט:**

"...אם נמצאים עובדים נאמנים לעבודה כפויט-טובה כזו, כמה גדולה צריכה להיות הכרתם של אלה היודעים ומבינים את ערך העתון העברי! תחזקנה, איפוא, ידי המוסרים את נפשם על מזבח המלה העברית בשעת חירום ומשבר עולמי. ויהי רצון ש"השורות" תלכנה מחיל אל חיל ומספר מעריציהן ילך הלוך וגדול מיום אל יום".
שורות, חוב' מס' 12, כנ"ל, עמ' 61.

1306. **ד"ר בן-ציון כתבן, יו"ר מפלגת "האיחוד" בצירנוביץ:**

"...שנה לקיום במה עברית ברומניה מחייבת אותנו לסמן את המאורע הזה לא רק ב"יובל צנוע" כי אם כיובל אמת. אם עלה הדבר לכתב ברומניה שורות עבריות שנה שלמה ולהוציא שתיים עשרה חוברות "שורות" אז – יובל הוא לקהל העברי ברומניה...
...אחולי הם שלא תכשלנה ידיו של העורך תחת המשא הכבד שלקח עליו ביצירת במה עברית ברומניה".
שורות, חוב' מס' 12, עמ' 61, 62.

1307. יוסף ליכטנבוים, במכתב למערכת:

"... בהזדמנות זו רצוני לומר לך, כי הסופר העברי בארץ עוקב בהתעניינות מרובה אחרי כל הופעה ספרותית עברית בארצות הגולה באשר הן, התנועה העברית בגולה בדור האחרון מצטמצמת, לצערנו, בדבור העברי בלבד. הספרות העברית החדשה, ובפרט זו הנוצרת בארץ, אינה זוכה כמעט לשום תשומת-לב. והרי אין הדיבור העברי אלא כלי שיש למלאו תוכן, בלי תרבות עברית ויצירה עברית מקורית לא תצויר שום תנועה עברית. לפיכך יש לקדם בברכה כל ניסיון שהוא להקים במה ספרותית עברית בגולה, שמלבד ערכה החינוכי כשלעצמו הריהי עלולה לשמש גשר בין הגולה והתרבות העברית בארץ. השתדל נא אפוא לעורר את קוראי "השורות" שלך להתעניינות ביצירות העבריות החדשות, ואז תמלא את יעודך בשלמות."

שורות, מס' 6 כנ"ל, עמ' 1.

תרצ"ז – 1936-1937

1308. שלמה יצחקי, שליח העתונות העברית מאמריקה, מפרסם בין רשמיו על רומניה ובסרביה, גם על "שורות" קטע הערכה ב"דרך" (פולניה) מ"ח תרצ"ז וב"הדואר" (אמריקה) גליון מ' תרצ"ז:

"לא אוכל, ברשומות קצרות אלה, להרבות בדרישות שלום – יש גם ליהודי בסרביה הנענים תחת אגרופיהם וסכיניהם של האנטישמיים, תחת לחץ היד הרשעה של הרשות... – מעשרות עיירות וכפרים שביקרתי בפלך מדולדל זה שליד גדות הדניסטר מתוך הרב-גווניות והצבעוניות המלטפת והמרנינה שבעיירות אלה, כשאין מדברים ע"ד העוני והמשבר הכלכלי האיום ברחוב היהודי, אפשר להוציא ולהציג לפני העולם היהודי בפרט את העיר היהודית המצוינת – בלצי. ואף כאן, לא דוקא בבתי-הספר העבריים המשוכללים, ראש עם גמנסיה עברית, מוסדות עברים, רוח ציונית-לאומית, ערנות מבטיחה בשורות הנוער משפיעים. אלא עובדה זעירה אחרת מרשימה את המבקר מן החוץ, מן העולם העברי הגדול, חוברת עברית קטנה, במה לספרות עברית בפניה עזובה זאת.

כן, בעיירה הקטנה בלצי, חגגו בימי שהותי שם חגיגה צנועה ונלבבה: החוברת העברית, מאסף ספרותי מצוין, אשר מחולליה והמקריבים בעבודה את דמם ולשדם קראו בשם "שורות", הגיעה לשנת בגרותה הראשונה: 12 גליונות חדשיים הופיעו כבר, העורכים וקהל הקוראים ששון ושמחה בפייהם, כי המשך "שורות" יבוא...

מעניין: ההעפלה לקראת יצירת במה ספרותית עברית ברומניה הגדולה. העפלה נועזה במלוא מובן המלה אם נתחשב בתנאים הכלכליים המסכנים של היהדות הביסרבאית בפרט – והעברית מתפרנסת רק במחוז זה ולא בארבעת הגלילים האחרים של רומניה – מצוא תמצאה דוקא בעיירה קטנה עזובה לנפשה בעלת אוכלוסיה יהודית מצערה, אך – בנים מצוינים לה. מורים עבריים, עסקנים זריזים ונעלים. הם יצרו את ה"יש מאין", מעצמות יבשות, מבלי שום תמיכה וסעד מן החוץ.

"שורות" – כל חוברת הריהי ספר עברי נהדר. אך כמה קרבנות קשים הוקרבו למען ביסוסה והופעתה הקבועה! העורך, אדם נולד לסבל בעד עקשנותו החבר. ל. קופרשטיין, מורה עברי בבלצי, נע ונד מקצה האחד של רומניה אל קצה האחר. אוסף חותמים, צובר מודעות, – אך המשך "שורות" יבוא. ולאט לאט הורגלה היהדות הרומנית אל הבמה העברית שלה. ספרות, מחקר, פרי-עטם של סופרים מוכשרים ילידי-המקום וסופרים עבריים מחו"ל – הירחון עושה רושם מצוין ובו חומר מעניין ורב-גווני בשפה חיה חדישה.

לפי רוב משתתפים ב"שורות" סופרים מילידי רומניה בפרט הרב הראשי ד"ר נמירוב, ד"ר

הלפמן, המשורר יעקב קוטשר, ב. דוחובני, אליהו מייטוס ועוד.
שורות, חוב' 16, טבת תרצ"ז, ינואר 1937.

תרצ"ח — 1937-1938

1309. **טס, דרך אגב, התייחסות למאמרו של ל. קופרשטיין בעקבות הארי, ציונים לזיקת ביאליק בשירת ז. שניאור**
ב"שורות", חוב' 21, תשרי תרצ"ח, ספטמבר 1937, עמ' 9-13.
דבר, ח' בשבט תרצ"ח, 10 בינואר 1938, עמ' 3.

1310. **גווילין נשרפים ואותיות פורחות**, על הגזירה שפגעה ב"שורות":
בסוף שנת 1937 הגיעה לשלטון מפלגה אנטישמית בראשותם של פרופ' א.צ. קוזה והמשורר אוקטביאן גוגה. בהשפעתו של הנאציזם הגרמני, התירה על יהדות רומניה גזירות גזעניות קשות, זדוניות ומרושעות. בין היתר, חל איסור על השימוש באות המרובעת – האלף בית של עברית ויידיש – בפרסומי עתונות.
וכך, ממש בראש השנה האזרחית 1938 נתקבל מברק, לכתובתו האישית של עורך "שורות" בחתימתו של יו"ר המיניסטרים אוקטביאן גוגה, ובו הפקודה לסגור את "שורות", בהסתמך על החלטת הממלכתית האוסרת הדפסת עתונות באותיות מרובעות.

תרצ"ט — 1938-1939

1311. **שלמה הלל'ס, במכתב לעורך, 8 באוקטובר 1938:**
"מה יאה השם 'אודים' שבחרת למאספך! אמנם אוד מוצל הוא מתוך התבערה הגדולה, מוקדי עולם המכלים הכל מנפש ועד בשר, לבי, לבי, לבסרביה האהובה, אך גם בימי מרודה ועניה מתגלה כחה החיוני העצום והחזק. גם בימים רעים ומטורפים כימינו לתרבות ולספרות אפילו בארצות חזקות ועשירות, נמצאות בה שבלים בודדות המתלקטות ונפגשות באכסניה של ספרות שאתה בנית והקימות לך בכוחך זה; פחה ולבה באודים עד שיפוח הלילה וינוס החושך ואש טובה, בהירה, מאירה ומחממת תתלקח, תנייה ותצהיר על 'שורות' שתתלכדנה ותתחזקנה..."
אודים, קובץ ב', מדור "הדסים", שבט תרצ"ט, עמ' 101, 102.

1312. **יוסף שפרינצק, במכתב לעורך, 18 באוקטובר 1938:**
"התרגשתי, קודם כל, לעובדה, למאמץ הצלת האוד מאש – מה חשוב ומה יקר מאמץ זה בתוך השממה בפניות העזובות של גלות ישראל! בימים אלה קשה להיפנות לדברים שמחוץ לשאלות המכריעות של חיי השעה הגדולה כאן תקועה בכמה עניינים מכריעים ומחשבתנו נתונה לבחור לבוש המדים, לאלפי הבחורים הפזורים בין סלעי ההרים ושבילי הפרדסים ואשר ביום ובלילה, בחייהם ובגופותיהם שומרים על ההבטחה לישראל. קשה להתפנות לעניינים שמחוץ להתאבקותנו הגדולה כאן ובלונדון, בכ"ז החוברת מבלצי משכה את לבי באשר גם בה תוספת מה שדאגתנו נתונה בשעה זו."
"חשוב לנו הבול – תו 'כופר הישוב' אשר נראה כמטבעת העברים מימי המרידה של החשמונאים ובר כוכבא בזמנם, אולם חשוב לנו גם המאמץ להצלת האוד מאש, אשר ביסודו לא כאוד הוא, כסנה הנהו במדבר חיינו בגולה."

1313. **יעקב פיכמן, במכתב לעורך, 23 באוקטובר 1938:**
"שמחתי על המאסף שלך ואני מקוה שתמשיך, אם גם אלהים יודע באילו אמצעים... אבל חזק ואמץ, לבל תכבה הגחלת במכורת ילדותנו."
1314. **נתן גרינבלאט (על "אודים"):**
"ברוכות הידים המטפחות נכסי ספרות עברית גם בשעת זוועה זו ובמקום אימים זה... יקר הוא לנו ונבקש את החברים מרומניה ולא רק מרומניה – לשמור על 'אודים'."
הארץ, ב' בכסלו תרצ"ט, 25 בנובמבר 1938.
1315. **י. בר"ש (על "אודים"):**
"... בסיכום יש להגיד שמהווה הקובץ 'אודים' נסיון חשוב ויבורכו העושים"
הצופה, ח' בטבת תרצ"ט, 30 בדצמבר 1938.
1316. **במות עבריות בגולה: על "אודים" בעריכת ל. קופרשטיין, מאת ז. חיים.**
ספרות צעירה
שבועון, ירושלים, גל' ז', ח' באייר 27 באפריל 1939, עמ' 15.
1317. **ב. טוטשינסקי על "אודים", א', ב', קובץ ספרותי, בעריכת ל. קופרשטיין**
מן הצד, קישינוב, אביב תרצ"ט, 1939, עמ' 20, 21.
1318. **על ספר לימוד להוראת הכתיבה והדקדוק לכתה ב',**
הוצאת "שביל", בלצי-בסרביה, תרצ"ט, 1939
מן הצד, כנ"ל.
1319. **בברית העברית העולמית: בהוצאת "שביל" בלצי הופיע "דקדוק לכתה ב" מאת ל. קופרשטיין**
בהתאם לפרוגרמת הלימודים העבריים בבתי הספר העממיים בבסרביה של חברת "תרבות".
הספר בא למלא חלל בהוראת הדקדוק בבית הספר העממי והתלמיד מוצא בו הכול מן המוכן. בתוך הספר ישנם דפים נתלשים שנועדו לעבודה במחלקה ואשר אחרי תקונם באים בתיק מיוחד הרצוף לחוברת ומשמשים עדות חיה להתקדמות החניך...
אודים ב', כנ"ל, עמ' 177.

תש"א – 1940-1941

1320. לכבוד עסקני התרבות העברית ברומניה,

במסיבה שנערכה מטעם הברית העברית העולמית, לכבוד ל. קופרשטיין, עורך "שורות" מבוצי, בסרביה, וד"ר י. בריסקר מטימישורה, טרנסילבניה, בוטא רגש הכאב על אבדן נקודות-משען חשובות לתרבות העברית בגולה. בשם מרכז הברית העברית ברך ד"ר א. רוזנפלד וציין את מסירותם הרבה ופעולתם החשובה של האורחים בארצותיהם. יעקב פייכמן תאר את הרקע הכלכלי והרוחני של יהדות בסרביה וחלקה בספרות העברית והעלה על נס את פעילותו של ל. קופרשטיין כעורך, סופר ומורה ואיחל לו למצוא בארץ כר למרצו הרב בשדה החינוך והספרות. נשמעו דברי הערכה חמים על התנועה העברית בבסרביה ובטרנסילבניה ועל פעולתם של חתני המסיבה מפי נתן גרינבלאט, א. מייטוס, י. סקוירסקי, י. קורן, צ. ויינשטיין, ד"ר א. בעהם, ונ. טל, נתקבלה ברכה מאת מ. גרדון מ"מוסד ביאליק". ל. קופרשטיין תאר בדברים הנוגעים ללב את מלחמתם הנואשת של עסקני התרבות העברית לקיום בית-הספר העברי ואת הקשרים האמיצים עם הברית העברית העולמית, שעזרה ככל יכלתה לסניפי "תרבות" ברומניה.

הדגיש, כי דוקא השנה האחרונה היתה שנת שגשוג לתנועה העברית בבסרביה ואילמלא הונף הגרזן על תרבות ישראל היו רואים ברכה בעמל שהושקע בחינוך העברי בבסרביה. ד"ר י. בריסקר עמד בדבריו על ההתבוללות שבקרב יהודי טרנסילבניה ועל הפעולה העברית החלוצית שנעשתה, למרות התנאים הקשים, לשרש את רוח הטמיעה מבין יהודי מדינה זו. הובעה הדרישה לדאוג לגורל החינוך העברי בבתי-הספר היהודיים שהוקמו ברומניה עקב התנאים המדיניים החדשים.

אמר, תש"א, 1941.

תש"ב – 1941-1942

1321. מגילת "סטרומה", כתובה וערוכה בידי ל. קופרשטיין הופיע בהוצאת "התאחדות עולי

רומניה". "ריכוז המיסמכים ומיצוי הידיעה של מכת גורל טראגית זו מן הדין שישמשו בסיס, צידוק ודחיפה לזכותה ולמלחמתה של יהדות רומניה לעליה. מן הדין לזכור את קרבנה של "סטרומה" בבוא היום".

דבר, כ"ט סיון תש"ב, 14 ביוני 1942, עמ' 1.

1322. מגילת "סטרומה", כתובה וערוכה בידי ל. קופרשטיין, תל-אביב, דפוסי ארץ ישראל,

ספרים וחוברות, תש"ב, 1942, 134 עמודים: האניה "סטרומה" יצאה מקונסטנצה (רומניה) עם 769 מעפילים יהודים לארץ ישראל, ואחרי שהסתובבה האניה בלבב ימים עלתה ב-24 לפברואר 1942 על מוקש והתפוצצה סמוך לנמל טורקי ו-760 נוסעים טבעו. התוכן: מבוקרשט-לקונסטנצה; קונסטנצה-שער העליה; ארבעת ימי הגבלה; ספינת האבדון; ההפלגה; האנטישמיות ברומניה; שנת הדמים 1941; העליה בכל הדרכים; נסים על הים; לנוכח חופיה של קושטא; החיים באניה; נסיונות הצלה; האסון; הד האסון; שמות המעפילים; דבר עולי רומניה; תזכיר התאחדות עולי רומניה; כתב מחאה.

תש"ג — 1942-1943

1324. כרוניקה, על עבודת מחקר של ל. קופרשטיין בשדה החינוך עם וספר, תמוז תש"ג, יולי 1943, עמ' 88.

תש"ח — 1947-1948

1324. מפגש ילדי הנגב עם סופריהם ועם ילדי תל-אביב בתערוכת ועד-ההורים המרכזי בתל-אביב. השתתפו הסופרים: משה שמיר, ימימה צ'רנוביץ, יצחק אבנון, לוי קיפניס, שלמה הלליס ול. קופרשטיין
דבר השבוע, כ"ח באב תש"ח, 2 בספטמבר 1948, עמ' 10.

תש"ט — 1948-1949

1325. אלבום תקומת ישראל
... אין ספק, שמתנה נאה מזו אין יהודי יכול למצוא לצורך אחיו היושב בתפוצות הגולה, זוהי מתנה ששכרה הרוחני בצדה, כי בתוכה לקבץ גלויות ולעורר בלב נימות של "חזרה הביתה".
... יש לציין בעריכה את מר ל. קופרשטיין — סופר ומבקר עברי — המתפנה מדי פעם בפעם גם לשאלות אקטואליות כדי להנציחן, זכור בין היתר ספרו "מגילת סטרומה", שתורגם גם בארה"ב לאנגלית ועשה רושם רב, וכן "גורל יהודי רומניה" שיצא ב"עם עובד"
העולם הזה, מס' 611, כ"ו בסיון תש"ט, 23 ביוני 1949, עמ' 9.

תשי"ב — 1951-1952

1326. אוריאל אופק במאמרו, "יהודה שטיינברג בעיר וביער":
"...תולדות חייו של יהודה שטיינברג ידועות למדי. פרופ' קלויזנר ויעקב פיכמן כתבו מסות מעניינות עליו, אך שניהם הזכירו רק בקציה את חלקו המבורך של שטיינברג בספרות-הילדים. נבדל לטובה הוא ל. קופרשטיין, שבמסתו המצוינת כלל פרטים לא-ידועים על תחילת דרכו של שטיינברג אל ספרות-הילדים..."
קובץ פרקי בסרביה, א, תל-אביב, תשי"ב, 1952, עמ' 121-135.

תשי"ג — 1952-1953

1327. "שילומים וגידופים" מתוך הספר "גורל יהודי רומניה",
בתוך ילקוט "השוואה והמרות" על חורבן והכאת אירופה בשנות ת"ש-תש"ה.
הוצאת המדפיס הממשלתי, תשי"ג, 1953, 200 עמודים, עמ' ע"ע"ו.

תשט"ז — 1956-1955

1328. ש.א. נכון, מנהל לשכת הקונגרס הציוני הכ"ד, במכתבו מס' 181/1376 מ"ג בסיון תשט"ז, 13 במאי 1956, ללייב קופרשטיין:
"אחרי שהקונגרס הציוני הכ"ד נגמר, הנני רוצה להביע לפניך את תודתה של לשכת הקונגרס עבור עבודתך המסורה והמוצלחת בתור עורך עתון הקונגרס בעברית. העתון זכה בהערכה כללית גם בגלל צורתו העתונאית וגם בגלל הדיוק שבו הופיעו 11 הגליונות שלו. יחד עם חבר עובדיך, בצעתם את המשימה בצד הכי טוב, ועל-כן, תודה והוקרה!"

תשי"ז — 1957-1956

1329. ברוח, במחרשה, במטוס, מנחה י.ל. הכהן מימון
הארץ, י"ד בחשון תשי"ז, 19 באוקטובר 1956, עמ' ב'.

תשי"ח — 1958-1957

1330. ש. איזבאן: לייב קופרשטיין, פירער פון לאנדסמאנשאפט באוועגונג אין מדינת ישראל
לייב קופרשטיין, מנהיג תנועת יוצאי בסרביה
(דער אמעריקאנער) *The Jewish American*, 18 April 1958, Vol. 58, N. 16
כ"ה ניסן תשי"ח

1331. "Assif", fragmente din opera lui Iaacov Fichman de M. Ben-David:
"...Nu putem incheia aceste cateva aprecieri fara a scoate in evidenta marele merit a lui Leib Kuperstein, care a muncit cu multa dragoste si insufletire pentru a ne reda un Fichman cat mai complet, intr'un singur volum. Si a reusit pe deplin."
"אסיף", פרקים מיצירתו של יעקב פיכמן מאת מ. בן-דוד:
"... אין ביכולתנו לסכם קביעותנו מבלי להבליט ולזקוף לזכותו של לייב קופרשטיין שטרם בהתלהבות ובכשרון להציג בכרך אחד את פיכמן המושלם והצליח במשימתו במלואה"
Viata noastra, 13 Junie 1958, תשי"ח, כ"ה בסיון תשי"ח

תשי"ט — 1959-1958

1332. על "אסיף", מבחר יצירתו של י. פיכמן, עריכה והקדמה של ל. קופרשטיין מאת
י. קורא
בקורת-מאזנים, ירחון (סדרה חדשה), תשי"ט, 1959, עמ' 129-128.

1333. "אסיף" ליעקב פיכמן, מאת ברוך קרוא
הבוקר, כ"ד בחשון תשי"ט, 7 בנובמבר 1958.

1334. **דב סדן במכתב לעורך מ-7 בנובמבר 1958:**
"חן-חן לך בעד השי היקר: הספר 'אסיף'. את מאמרך היפה קראתי, ממש יבלעתי כבכורה בטרם קיץ, כדברי המליצים הקדמונים. מאמרך מעניין מאד. אתה עוקב אחרי התפתחות יצירתו של פיכמן בדרכי נודדיו הרבים, מציג תמרורים למאור נתיבותיו. כתוב המאמר באהבה לסופר המנוח, היקר לכולנו ובסגנון ציורי נאה. ותבוא עליך ברכת כל הקוראים..."
1335. **"אסיף", משדהו של פיכמן, מאת ר. חוה מעריב, ט' בכסלו תשי"ט, 21 בנובמבר 1958.**
1336. **יצירתו של יעקב פיכמן, מאת משה קושניר אמר, א' בטבת תשי"ט, 12 בדצמבר 1958.**
1337. **ליון קיפניס, במכתב לעורך, 15 בדצמבר 1958:**
"זה עתה גמרתי לקרוא את המבוא שלך ל'אסיף', היתה לי זאת קריאה של תענוג ממש! הכתיבה הטובה והדשנה, הידיעה הרבה במכמני פיכמן, וחכמה רבה בבנין המבוא, ובעיקר – כמה אהבה שקעת גם בין השיטין! בקיצור – יישר כוחך!"
1338. **"אצלנו ואצלם", על ביוגרפיות של סופרים יהודים, ויכוח בין דוד לור (חתום: ד.ל.), העורך הספרותי של "מעריב", לבין ל. קופרשטיין מדור: ספרא וסיפא מעריב, י"ב בחשוון תשי"כ, 13 בנובמבר 1959.**
1339. **"אצלנו ואצלם", המשך הוויכוח על הנושא הנ"ל (חתום: ד.ל.) מעריב, י"ט בחשוון תשי"כ, 20 בנובמבר 1959.**
1340. **"אסיף", מבחר כתבי יעקב פיכמן, ליקט והקדים מבוא ל. קופרשטיין, הוצאת "מסדה" בסיוע איגוד יוצאי בסרביה בישראל מעריב, י"ב באדר א' תשי"ט, 20 בפברואר 1959.**
1341. **"אסיף", ליצירתו של י. פיכמן, מאת מ. אג"ף חרות, ספרות ואמנות, תשי"ט, 1959.**
1342. **"אסיף", מאת י. ליכטנבוים הפועל הצעיר, חוב' 7, תשי"ט, 1959, עמ' 21.**
1343. **ערב פיכמן ב"בית תבורי", תל-אביב, י"ג בתמוז תשי"ט, 19 ביולי 1959: (הרצאה על השוני והחידוש בשירתו). דבר, י"ד בתמוז תשי"ט, 20 ביולי 1959.**

תש"כ — 1959-1960

1344. ליטערארישע וועלט, "געקליבען און געזיפט" פון אפרים אויערבאך
"אסיף", די אנטאלאגיע פון יעקב פּיכמאניס שאפונגען,
העולם הספרותי, מאת אפרים אורבך, "אסיף", האנתולוגיה של כתבי יעקב פּיכמן, ליקט
והקדים מבוא ל.ק.
דער טאג-מארגען זשורנאל, ט' בשבט תש"כ, 7-טער פעברואר 1960.

1345. "אסיף", מכוננית הספרים
מאזנים, תש"כ, 1960.

תשכ"א — 1960-1961

1346. *Evreimea romana si procesul Eichmann*, Raspuns la articolele d-lui L. Kuperstein -
de Dr. Th. Loewenstein-Lavi (I)

יהדות רומניה ומשפט איכמן, תשובה מאת ד"ר ת. לוינשטיין-לביא למאמרים של ל.
קופרשטיין (I)

Viata noastra, 16 Julie 1961, ג' באב תשכ"א,

1347. *Vesnicirea memoriei celor asasinati trebuie facuta - cu demnitatea cuvenita*. de Dr.
Th. Loewenstein-Lavi (II)

הנצחת זכרונם של הנרצחים בהערכה הראויה, מאת ד"ר ת. לוינשטיין-לביא (II)

Viata noastra, 17 Julie 1961, ד' באב תשכ"א,

1348. *Tragedia evreimei romane*. Raspuns adresat d-lui L. Kuperstein de Vily Marcus
השוואה של יהדות רומניה, תשובת וילי מרכוס לל. קופרשטיין

Viata noastra, 26 Juli 1961, י"ג באב תשכ"א,

1349. *Wen Judenraetler geschichte machen, S.R.*
כאשר שונאיישראל עושים היסטוריה, ס.ר.

Weg und Ziel, 26 Juli 1961, י"ג באב תשכ"א,

1350. *Pro domo - In legatura cu marturia despre Romania in procesul Eichmann*. de Dr.
Th. Loewenstein-Lavi

פרו דומו, בהתייחסות לעדויות על רומניה במשפט איכמן, מאת ד"ר ת. לוינשטיין-לביא

Viata noastra, 28 Julie 1961, ט"ו באב תשכ"א,

1351. *Cine poarta raspunderea polemicii?* de Zilberman, Ierusalim
Capitolul: Scrisori la redactie

מי אחראי לפולמוס? מאת זילברמן, ירושלים, מדור: מכתבים למערכת

Viata noastra, 5 August 1961, כ"ג באב תשכ"א,

1352. **Die tragoedie des Rumanenen Judentums** von Dr. Siegfried Rosenzweig
(שואת יהדות רומניה, מאת ד"ר זיגפריד רוזנצווייג)
Weg und Zeit, August-September 1961, אלול תשכ"א, 6

תשכ"ב — 1962-1961

1353. **שלא עשנו כגויי הארצות... דב בר-ניר חולק על ההנחה היסודית שבמאמר של ל. קופרשטיין (ב"דבר", מ-ט"ו באלול תשכ"ב, 14 בספטמבר 1962, "דיוקן של יהודי נבון") על המשמר, כ"ב באלול תשכ"ב, 21 בספטמבר 1962, עמ' 5, 6.**

1354. **ל. קופרשטיין, בשליחותה של התנועה העברית הוצאת ברית עברית עולמית, ירושלים, 1962.**

תשכ"ג — 1963-1962

1355. **ברוך קרוא מתייחס לספר "על אדמת בסרביה" מאת ל. קופרשטיין, הכותב על ש. בן-ציון וקורא לו: "המשורר של העיירה הבסרבאית"**
מדור: ספרים והספרות העברית
דבר, א' בטבת תשכ"ג, 28 בדצמבר 1962.

1356. **הסופר פיטר ראביץ, מחבר הרומן "דם השמים" כותב לל. קופרשטיין מתרגם הספר: "אוהב עד כדי יאוש! מכל התרגומים של הרומן שלי, התרגום העברי שלך הינו היחיד בשבילי בעל ערך של ממש והקרוב ביותר לליבי. האם זה ילדותי מדי? הצגתי לעצמי וחזרתי והצגתי זו השאלה: האם ראוייה היא יצירתי זו להופעה בעברית — הלשון בה הנני מאוהב כמו באשה, מאוהב עד כדי יאוש, כל עוד אינני מצליח לכבוש אותה באמת, 'לדעת' אותה במושגה המקראי של מלה זו, היחידה הבאה בחשבון."**
מעריב, י"א בניסן תשכ"ג, 5 באפריל 1963.

1357. **רומן על ימי השואה, מאת אברהם ריבלין, על ספרו של פיטר ראביץ, "דם השמים" בתרגומו של ל. קופרשטיין:**
"... התרגום הוא מעשה אמנות, ופעמים אינו תרגום כלל, כי אם שותפות במעשה היצירה הספרותית..."
אמר, ט"ז באייר תשכ"ג, 10 במאי 1963.

1358. **"דם השמים", מאת אדיר כהן (על הרומן של פיטר ראביץ, בתרגומו של ל.ק.).**
"... לציון מיוחד ראוי תרגומו הנאמן והעשיר של ל. קופרשטיין אשר הטיב להעתיק לעברית סימפוניית סיוטים זו בלי לפגוע בריכוזה הפיוטי.
לפנינו תרומה חדשה ומקורית לספרות על שואה המשאירה את הקורא הלום, אחוז זוועה וחרון אין-אונים."
דבר, כ"ג באייר תשכ"ג, 17 במאי 1963.

1359. **פיוטר ראביץ קורא עברית, מתברר מהשורות שכתב לל. קופרשטיין, מתרגם ספרו "דם השמים"**
דבר, כ"ט בסיון תשכ"ג, 21 ביוני 1963.

1360. **השואה בתפיסה סוריאליסטית, מאת גרשון מאיר, על "דם השמים" לפיוטר ראביץ,**
"... נקרא ברגשות מעורבים. מצד אחד זה יומן השמדה ושואה באוקראינה... לעומת זאת הצד השני של הספר: הלוא הוא צד טישטוש-התחומים הסוריאליסטי שבו...
... ואילו חטיבה שלישית היא ממלכת הפלגות סוריאליסטית מיותרת.
התרגום העברי מגובש ונאמן כאחד."
דבר, ו' בתמוז תשכ"ג, 28 ביוני 1963.

1361. **רומאן שהפך לשירה, מאת משה בן-שאול, על "דם השמים" לפיוטר ראביץ, בתרגום העברי**
מעריב, ו' בתמוז תשכ"ג, 28 ביוני 1963.

1362. **"דם השמים" לפיוטר ראביץ, מאת הלל ברזל בהופעת התרגום מצרפתית, הוצאת "המנורה", תל-אביב, תשכ"ג, 1963:**
"...תרגומו העברי של לייב קופרשטיין הולם יפה את היסודות היהודיים שבספר. המתרגם השקיע מאמץ ראוי להערכה בהתאמת הדברים המסופרים לתבנית לשונית נאותה. נופים של פיוט, דימויים שיריים, מטבעות לשון סאקראליות מתקשרות לפרקים היונקים את כוחם מרבדים של פולקלור יהודי. מפליאה ההסתגלות של המתרגם לצרכים המילוליים של הטקסט..."
הפועל הצעיר, חוב' 39, י' בתמוז תשכ"ג, 2 ביולי 1963, עמ' 20.

1363. **יונה במעי הדג, מאת דב בר-ניר, על "דם השמים" לפיוטר ראביץ:**
"... ספרו האחרון של פיוטר ראביץ, שזכה לפרס ריבארול בפאריס הבירה, ובתרגומו הנאמן, הזך והלירי של ל. קופרשטיין, הוא צעד נוסף לקראת ראיית האפוקליפסה הנוראה של מיליונים בחושיו המחוודים, במוחו האכזר ברגשותיו הקרועים של הפרט השותת את דם עצמו ודם עמו..."
על המשמר, ה' באב תשכ"ג, 26 ביולי 1963, עמ' 17.

1364. תחת שמים שותתי דם, מאת ש. סקולסקי (חתום: ש"ס), עם הופעת התרגום לעברית של "דם השמים" מאת פיוטר ראביץ:

"... תרומתו של ל. קופרשטיין לא תרומת תרגום גרידא היא. מוסר הוא את כל דקות לשונו של המחבר ושומר בתרגומו על זו האוירה, המבעית בריגושה המוצנע בה. כמה וכמה חיזוקי לשון מקימים דקות זו. (אל-קיום, מכובעים, צנתרות-העוגב, משיש (בר מישוש) ורבים אחרים, מלבד משחקי מלים השומרים גם פה אמונים למקור (כגון: "התלאה שלה לאה"). המחבר עצמו אומר על התרגום העברי כדברים האלה: "אני מנסה לחדור לעמקו של הנוסח העברי אם כי ידיעותי בעברית אינן שלמות, אבל אין מספיקות למדי, כדי להביע לך את מלוא הערכתי הכנה על מאמציד ועל השכלתך. אם אני מוצא לנחוץ לחזור עוד פעם על הכרת תודתי הרי זה משום שהיא עוברת מעל לכל משמעות אישית ואפילו במובן הספרותי האסתטי. אם הרומן שלי מכיל משהו בעל ערך הרי החזרתו לעברית, הווה אומר, לנצחיות שביהדות, מה שמגיע לה בזכות ואשר הושמט ממנה בעקבי פרדוכסים מסויימים וקפנדריות של היסטוריות. אך אם אין הדבר כן, הרי זוהי נחמה, כי יש לי שותף לדבר-עבירה כה דייקן וכה מעמיק. מה יהא גורלו ללא אותה מערכת שלמה וללא אותו סולם של שותפויות כה ערניות. בודאי ובודאי שאשמח לדעת כיצד נתקבל הדבר בישראל ובעיקר על הנוער..." (מתוך מכתבו של המחבר). ואכן תרגום מעולה הוא זה שאפשר להגדירו כשותף רב-משקל ליצירה המקורית."

חירות, ספרות ואמנות, תשכ"ג, 1963.

1365. Desperate fight for survival, By Miriam Arad

(מאבק נואש להישרדות בחיים, מאת מרים ארד)

The Jerusalem Post, 13 September 1963, כ"ד באלול תשכ"ג,

1366. Le "Sang du cial" traduit en Hebreu, Article par M. Politi

Section: Le vie de livres

("דם השמים" תרגום לעברית, מאמר מאת מ. פוליטי, מדור: אמנות הספרים)

L'Information d'Israel, September 1963, אלול תשכ"ג,

1367. הלל ברזל, בראיון עם המתרגם של "דם השמים", ב"קול ישראל", תשכ"ג, 1963

1368. על לייב קופרשטיין ותרגומו מצרפתית של "דם השמיים" מאת פיוטר ראביץ

ספרות יפה, סיפורת מתורגמת לעברית, תל-אביב, תשכ"ג, 603, 604.

תשכ"ד — 1963-1964

1369. ברית עברית עולמית על הוצאת קובץ מכתבי יוצרים כותבי עברית באירופה, בעידודו

של נשיא המדינה ז. שזר, פרטים על התכנית מסר יו"ר המועצה הישראלית של הברית ל.

קופרשטיין

דבר, י"א בטבת תשכ"ד, 27 בדצמבר 1963.

1370. ראיתי שמעת

דת ומדינה; הבדלה; על מועדון "בית תבורי" והפעיל בשטח ל. קופרשטיין (רו"ן)

הארץ, ז' באב תשכ"ד, 16 ביולי 1964.

1371. דער משפט אויף "בעיר ההריגה", פון יעקב גלאטשטיין
(המשפט "בעיר ההריגה", מאת יעקב גלשטיין)
אידישער קעמפער, דעם 21-טן אוגוסט 1964, י"ג באלול תשכ"ד, עמ' 7, 8.
1372. כנ"ל, אידישע צייטונג, אב תשכ"ד, יולי 1964.

תשכ"ה — 1964-1965

1373. על ביקורו באנגליה של יו"ר המועצה הישראלית של ברית עברית עולמית
תרבות, חוב' ד', חשון תשכ"ה, אוקטובר 1964.
1374. דער שרייבער ל. קופערשטיין מיט א שליחות פון ברית עולמית אין פאריז
"...פריינט לייב קופרשטיין א געניטער געזעלשאפטלעכער טוער אליין א פען-מענטש, זיינע
ליטערארישע קריטיק-עסייען איבער דער העברעאישער און אוניווערסאלער ליטעראטור,
ווערן פערמאנענט פארעפנטליכט אין 'דבר', 'על המשמר' און 'מעריב'. ער איז דער רעדאקטור
פון ארגאן ברית עולמית 'עם וספר'. ער איז א גוטער קענער פון דער פראנצויזישער שפראך
און ליטעראטור און ער האט אפילו לעצנס איבערזעצט 'דאס בלוט פון הימל' פון פיאטר
ראוויטש אין עברית..."
- הסופר ל. קופרשטיין בשליחות ברית עברית בפריס,**
"... לייב קופרשטיין, איש עט ואיש ציבור מוכשר. מסות הבקורת שלו על הספרות העברית
והעולמית מופיעות בתדירות ב'דבר', 'על המשמר' ו'מעריב'. הוא עורך את כתב העת 'עם
וספר'. בקי בשפה ובספרות הצרפתית ולאחרונה תרגם לעברית את הרומן 'דם השמים'
מאת פיוטר ראביץ'..."
- אונזער ווארט, פאריס, י"ד בתשרי תשכ"ה, 10 אוקטובר 1964.
1375. באנייט די טעטיקייט "ברית עברית" אין פראנקרייך
דער באזוך אין פאריז פונעם מיטגליד פון דער וועלט לייטונג פן "ברית עברית" אין ירושלים,
דער טאלאנפולער שרייבער און רעדאקטור פון "עם וספר" ה' ל. קופרשטיין.
חודשה הפעילות של "ברית עברית" בצרפת,
עם ביקורו של לייב קופרשטיין הסופר והעורך המוכשר וחבר ההנהלה העולמית של "ברית
עברית עולמית"
- אונזער וועג, כ"א בתשרי תשכ"ה, 16 אוקטובר 1964.
1376. "די שוועבנדיקע יידישע אותיות..." "מענדל מאן בעת דעם שמועס... מיט דעם ישראל-
שליח ל. קופערשטיין, וואס איז אליין א יידיש-העברעאישער, און, אפשר, פינקטלעכער
וואלט געווען צו זאגן א העברעאיש-יידישער שרייבער, ווארעם ערקען אוסגעצייכנט די
יידישע ליטעראטור..."
- "האותיות היהודיות הפורחות..." "מנדל מאן בשיחה עם ל. קופרשטיין"**
שליח מיישראל שהוא בעצמו סופר עברי, או, יותר מדויק סופר עברית-יידיש, מפני שהוא
מעורב מאוד בספרות יידיש..."
- אונזער ווארט, כ"א בתשרי תשכ"ה, 17 אוקטובר 1964.

1377. "לערנען עברית דארף ווערן א נייער סיני-געבאט פארן פראנצויזישן יידנטום", משה לבני אין א געשפרעך מיט לייב קופרשטיין, מיטגליד פון דער וועלט-לייטונג פון ברית עברית עולמית
"על לימוד העברית להיות תורה מסיני חדשה עבור יהדות צרפת",
משה לבני משוחח עם לייב קופרשטיין, חבר הנהלת ברית עברית עולמית.
אונזער ווארט, לי בכסלו תשכ"ה, 5-טען דעצעמבר 1964.

1378. **Mittglieder und Freunde des Moadon Ivrit trafen sich mit L. Kupperstein**,
Vorstandsmitglied der Brit Ivrit Olamit und Herausgeber der Zeitschrift "Am Wassefer"
(חברים וידידים של מועדון עברית בפגישה עם ל. קופרשטיין, חבר הנהלה של ברית עברית עולמית ועורך כתב-העת "עם וספר")
Israelitisches Wochenblatt, 18 Dezember 1964, "ייג בטבת תשכ"ה,

1379. **Un visiter Israelien nous dit**, "De passage a Geneve, L. Kupperstein membre de l'Executif de la Brit Ivrit Olamit (Alliance mondiale des hebraisants) et editeurs d "Am Vasefer", son organe, nous a accorde volontairement un entretien. Il nous a fait part de ses observations et son opinion concernant notamment l'enseignement de l'hebreu et du judaisme en Suisse..."
"ל. קופרשטיין חבר האקזקוטיבה של ברית עברית עולמית, ועורך "עם וספר", העניק בגיבנה ראיון בו מסר את התרשמויותיו ממערכת הלימודים בשווייץ, בנושאי עברית ויהדות..."
Israelitisches Wochenblatt, (Journal Israelite Suisse), 1 Januar, 1975, כ"ז בטבת תשכ"ה

1380. **"Adam W'amalo"**, Albumul Histadrut Haovdim
(**"אדם ועמלו"**, אלבום של הסתדרות העובדים)
Viata noastra, 25 Martie 1965, כ"א באדר ב' תשכ"ה,

1381. **אדם, ועמלו המתוק, לרגל הוצאת האלבום "אדם ועמלו"**
למרחב, כ"ד באדר ב' תשכ"ה, 28 במרס 1965, עמ' 2.

1382. **הופיע האלבום "אדם ועמלו"**
אמר, כ"ה באדר ב' תשכ"ה, 29 במרס 1965.

1383. **הופיע האלבום "אדם ועמלו"**
דבר, כ"ו באדר ב' תשכ"ה, 30 במרס 1965.

1384. **Armata salvarii** - Necesitatea unei intense actiuni pentru mentinerea legaturilor cu
Judaismul European - a informat L. Kuperstein
צבא ההצלה – ל. קופרשטיין, על הצורך בפעולה נמרצת להידוק היחסים עם יהדות
אירופה.

Viata Noastra, 1 Aprilie 1965, כ"ח אדר ב' תשכ"ה,

1385. **הספר הנאה**, התקדמות ניכרת בצורה האסתטית של הספר העברי, על הופעת האלבום
המפואר "אדם ועמלו"
מעריב, י"ד בניסן תשכ"ה, 16 באפריל 1965.

1386. **צבי רימון על אלבום ההסתדרות "אדם ועמלו"**
הבוקר, כ"ב באב תשכ"ה, 20 באוגוסט 1965.

תשכ"ו – 1965-1966

1387. **תפוצת הלשון העברית**
עם וספר, ה' בניסן תשכ"ו, 26 במרס 1966.

1388. **"פינה עברית" בעתוני הגולה**, בתערוכת כתבי-העת העבריים המופיעים בגולה, שנערכה
על-ידי "ברית עברית עולמית" ביוזמתו של ל. קופרשטיין
מעריב, ו' באלול תשכ"ו, 22 באוגוסט 1966.

1389. **תערוכה לעתונות עברית בגולה**: ברית עברית עולמית, בשיתוף עם המחלקה לחינוך ולתרבות
בגולה של הסוכנות היהודית, קיימו לאחרונה תערוכה מיוחדת של עיתונים וכתבי-עת
עבריים המתפרסמים בדפוס בתפוצות.
התערוכה נערכה בידי יו"ר המועצה הישראלית ל. קופרשטיין ור. סוקר
במערכה, מס' 71, אב תשכ"ו, אוגוסט 1966.

1390. **עיתונים עבריים בגולה, מאת י. שחר**, בבית העם בירושלים התקיימה תערוכה של עיתונות
עברית בגולה. זה לצד זה הוצגו עיתונים מהודו, אורוגואי, ארגנטינה, ברזיל, קנדה, ארצות-
הברית, ועוד ועוד.
למתחיל, גיליון 539, אב תשכ"ו, אוגוסט 1966, עמ' 5.

תשכ"ז — 1966-1967

1391. **אינטערעסאנטע אויסשטעלונג פון דער העברעישער פרעסע אין די תפוצות, וואס קומט פאר אין תל-אביב**, פון יצחק רימון, דער ספעציעלר קארעספאנדענט פון דער צייטונג "אונזער ווארט" אין ישראל:

"... די פייערליכע דערעפענונג פון דער אויסשטעלונג אין תל-אביב איז פארגעקומען אין דעם קולטור-הויז פון תל-אביבער ארבעטער ראט "בית-תבורי", און עס האבן זיך אין איר באטייליקט שרייבער, זשורנאליסטן, לערער און קולטור-טוער און פיעל יוגנטלעכע פאר וועלעכע דער גאנצער ענין, אז מען שרייבט, מען דרוקט און מען פארעפנטליכט אין עברית אין די תפוצות, איז איז געווען ממש אן איבערשנדיקע אנטפלעקונג...
... דערעפנט די אויסשטעלונג האט ל. קופרשטיין, שרייבער און זשורנאליסט, הסתדרות-טוער און דערצו אויך איין אקטיווער מיטגלידער פון דער וועלט-לייטונג פון דער העברעישער באוועגונג "ברית עברית עולמית" — וועלכער איז אגב געווען דער הויפט-איניציאטאר פון דער דאזיקער אויסשטעלונג..."

על תערוכה מעניינת של העתונות העברית בתפוצות שנערכת בתל-אביב מאת יצחק רימון, הכתב המיוחד בישראל של העתון "אונזער ווארט": "...הפתיחה החגיגית של התערוכה בבית התרבות של מועצת פועלי תל-אביב בית-תבורי, התקיימה בהשתתפות סופרים, עתונאים, מורים, עסקני-תרבות והרבה בני-נוער שעבורם כתיבה, הדפסה והוצאה לאור בעברית בתפוצות, היה גילוי מפתיע.
... את התערוכה פתח ל. קופרשטיין, סופר ועתונאי, וחבר בהנהלה העולמית של הברית העברית העולמית שיום את התערוכה".
אונזער ווארט, פאריס, 8 נאוועמבער 1966, כ"ה בחשוון תשכ"ז.

1392. **וועגן אינטערעסאנט-באלערנדע אויסשטעלונג פון דער העברעישער פרעסע אין די תפוצות**, די רשימה פון די העברעישע צייטונגען; אין די פארייניקטע-שטאטן; אין ענגלאנד; אין ארגענטינע; אין דרום-אפריקע; אין אורוגואי, פון יצחק רימון
על תערוכה מעניינת ומאלפת של העתונות העברית בתפוצות, מאת יצחק רימון. רשימת העתונים בעברית; בארצות הברית; באנגליה; בארגטינה; בדרום אמריקה; באורוגואי.
די פרעסע, כ"ו בחשוון תשכ"ז, 9-טען נאוועמבער 1966.

1393. **אמת ו"עמעס" על ארן ורגליס**, הויכוח מסביב ורגליס מאת חיים יערי **דבר**, ט' באייר תשכ"ז, 19 במאי 1967, עמ' 3, 4.

תשכ"ח — 1967-1968

1394. **איגוד כתבי העת בישראל מתכוון לאסיפתו הכללית השנתית**
האיגוד הישראלי הצטרף לפדרציה הבינלאומית של העתונות הפרוידית והשתתף בקונגרס שלה, העתונות בוונציה. בראש המשלחת הישראלית עמד יו"ר איגוד העורכים של כתבי העת בישראל ל. קופרשטיין; כוחה של העתונות התקופתית; הקונגרס הבא בישראל? החודש — אסיפה כללית של האיגוד (מאת ד. שבלת)
מדור: באיגוד המקצועי
דבר, ב' בטבת תשכ"ח, 3 בינואר 1968.

1395. עם וספר, בטאון הברית העברית העולמית בעריכת ל. קופרשטיין
איתנים, תל-אביב, שבט תשכ"ח, פברואר 1968.
1396. משורר האור, לזכרו של יעקב פיכמן, לשנת העשר למותו, מאת צבי שארפשטיין עם
הופעת קובץ שיריו בעריכת ל. קופרשטיין
מדור: במערכות החיים
הדאר, ניר-יורק, ט"ו באדר תשכ"ח, 15 במרס 1968, עמ' 321.
1397. יהדות של יום ראשון, כמיליון ילדי ישראל בתפוצות ללא חינוך יהודי, בחוברת ל"ה-ל"ו
של "עם וספר" בעריכת ל. קופרשטיין
היום, י"ט באדר תשכ"ח, 19 במרס 1968.
1398. "ילדים יהודים בתפוצות ללא חינוך יהודי", מתריעה החוברת החדשה של "עם וספר"
מס' ל"ה-ל"ו
דבר, כ"ב באדר תשכ"ח, 22 במרס 1968.
1399. חוברת חדשה ל"עם וספר" בעריכת ל. קופרשטיין
אמר, ב' בניסן תשכ"ח, 31 במרס 1968.
1400. חוברת חדשה של "עם וספר"
על המשמר, ה' בניסן תשכ"ח, 3 באפריל 1968.
1401. על חינוך יהודי ב"עם וספר"
למרחב, כ"ו באייר תשכ"ח, 24 במאי 1968.
1402. עורכי כתבי העת מתארגנים
חיפה העובדת, ד' בסיון תשכ"ח, 31 במאי 1968.
1403. תיכונה עממית, בי"ס לפועלים,
לימוד לשמו; התיכונה — בי"ס להשלמת ההשכלה; על מטרותיו של בית-הספר עמד יו"ר
ההנהלה שלו, ל. קופרשטיין
מדור: באיגוד המקצועי
דבר, ט' בסיון תשכ"ח, 5 ביוני 1968.
1404. על סיום קורס לעריכת עתונות מקצועית
הארץ, כ"א בתמוז תשכ"ח, 17 ביולי 1968.
1405. על סיום קורס לעריכת עתונות מקצועית
דבר, כ"ב בתמוז תשכ"ח, 18 ביולי 1968.

תשכ"ט — 1968-1969

1406. **פראבלעמען פון קולטור-טעטיקייט פון מועצת פועלי תל אביב-יפו פון נתן באלעל** (פעילויות ונושאי תרבות במועצת פועלי תל אביב-יפו, מאת נתן באלעל) **לעצטע נייעס**, ח' בחשון תשכ"ט, 30 באוקטובר 1968.
1407. **על האנציקלופדיה הסובייטית ועל "לארוס", שידורו המעניין של הסופר ל. קופרשטיין, במסגרת המדור "הספרייה שלי", מאת שמעון שפיגל מעריב, כ"ב בטבת תשכ"ט, 12 בינואר 1969.**
1408. **Scriitori originari din Romania in literatura ebraica contemporana - Prezenti si activi in cultura Israeliana, sciitorii din aliaua noastra au misiunea de a aborda teme specifice judaismului din romania si sa sprijine valorificarea operelor scriitorilor olim, de M. H. Bady** (סופרים יוצאי רומניה כותבים בעברית ופעילים בתרבות הישראלית. יש ליזום נושאים יחודיים ליהדות זו ולתמוך בהערכת יצירתיהם, מאת מ.נ. באדו) **Viata noastra**, 7 Februarie 1969, י"ט בשבט תשכ"ט, 7

תשל"א — 1970-1971

1409. **המאמר של גורדון, מאת י.י. מילין** (על מאמרו של ל.ק. "גורדון באור חדש") **מדור: מכתבים לעורך המוסף דבר**, כ"ו באייר תשל"א, 21 במאי 1971, עמ' 13.
1410. **World Congress of Hebrew - J.V. Foreign News Desk** (קונגרס עולמי לעברית — ידיעות חוץ לסיקור) **Jewish voice**, 21 May 1971, כ"ו באייר תשל"א, 21
1411. **הפעולות למען הקונגרס העברי מוסף עברי לעתון של ההסתדרות הציונית בדרום אפריקה, מס' 101, ט"ו בסיון תשל"א, 26 במאי 1971, עמ' 1.**

תשל"ב — 1971-1972

1412. **על החוברת החדשה מס' מ"ז-מ"ח של "עם וספר". על המשמר, ט' בניסן תשל"ב, 24 במרס 1972, עמ' 7.**

תשל"ד — 1973-1974

1413. **עולמו של אלבר כהן, לקראת סידרת תכניות בשידורי ישראל על המשמר, י"ד באב תשל"ד, 2 באוגוסט 1974.**

1414. מלים המנסות לגעת: לקראת שידורים, מאת מ. זרומי
מעריב, י"ג באב תשל"ד, 1 באוגוסט 1974.

1415. אלמוניותו של אלבר כהן, מאת יוסי ביילין
דבר, י"ט באב תשל"ד, 7 באוגוסט 1974.

1416. Wagaris of fame, by Olga Dudman
חופן של תהילה, מאת הלגה דודמן
The Jerusalem Post, 9 August 1974, כ"א באב תשל"ד, 9 August 1974

תשל"ה — 1974-1975

1417. The Beth Brenner Club Jewish telegraphic agency - Daily news bulletin
מועדון בית-ברנר. סוכנות הידיעות היהודית — ביולטין חדשות יומי
25 October 1974, vol. 55, N 189, page 4. 1974 באוקטובר 25

תשל"ח — 1977-1978

1418. עיון ראשון על תולדות מרקולשטי, בעריכת לייב קופרשטיין ומ. קוטיק
מדור: ספרים חדשים
מעריב, כ"ט כסלו תשל"ח, 9 בדצמבר 1977, עמ' 39.

1419. תיעוד, מרקולשטי שהיתה, מאת אורי סלע (על הספר מרקולשטי, עורכים ל. קופרשטיין
ומ. קוטיק)
ידיעות אחרונות, כ' טבת תשל"ח, 30 בדצמבר 1977, עמ' 4.

1420. "המושבה שהתמודדה עם באזל", על הספר מרקולשטי, בעריכת ל. קופרשטיין ומ. קוטיק,
מאת אהביה מרגלית
הארץ, ה' שבט תשל"ח, 13 בינואר 1978, עמ' 19.

1421. יד לעיירה בסרבית, על הספר מרקולשטי, יד למושבה יהודית בבסרביה, ערכו ל. קופרשטיין
ומ. קוטיק, מאת יוסף פרידלנד
מאזניים, כרך מ"ו, חוב' 5, 6, ניסן-אייר תשל"ח, אפריל-מאי 1978, עמ' 433, 434.

1422. "ראיון לחוד, ותל-אביב לחוד", על הופעתו של הגיליון השני של הירחון החדש "תל-
אביב שלנו" מאת א. אברהם
דבר, כ"ח בכסלו תשל"ח, 8 בדצמבר 1977.

1423. על "מערכות פועלי תל אביב-יפו", בעריכת ל. קופרשטיין (כרך א' 1948-1955; כרך ב'
1956-1965; כרך ג' 1965-1969; כרך ד' 1970-1973, הוצאת מועצת פועלי תל אביב-יפו)
מאת דב בן-מאיר
ספר ההסתדרות, הוצאת "כרטא", ירושלים, 1978, עמ' 357.

1424. **על מועדון בית ברנר מארח**, בעריכת ל. קופרשטיין, הוצאת מועצת פועלי תל אביב-יפו, 1973.
ספר ההסתדרות, כנ"ל.

תשל"ט — 1978-1979

1425. **ביקור בברגן-בלזן מאת ל. קופרשטיין**, שהופיע ב"הפועל הצעיר", חוב' 28, כ"ו בניסן תשל"ט, 17 באפריל 1969, עמ' 20, 21.
ביבליוגרפיה, השואה וספיחיה באספקלריית כתבי-עת עבריים, מאת מנדל פיקאזי "יד ושם", ירושלים, תשל"ט, 1978, (ערך 5096).

1426. **אם יהודיה בגירסה צרפתית מאת ל. קופרשטיין, על הספר "הבטחה עם שחר" לרומאן גארי, עם תרגומו לעברית**, ב"הפועל הצעיר", חוב' 20, כ"א בשבט תשכ"ד, 4 בפברואר 1964, עמ' 22-24.
ביבליוגרפיה, השואה וספיחיה, מאת מנדל פיקאזי (ערך 6098).

1427. **על תרגומו של ל. קופרשטיין לספר "דם השמים" לפיוטר ראביץ, מאת הלל ברזל**, ב"הפועל הצעיר", חוב' 39, י' בתמוז תשכ"ג, 2 ביולי 1963, עמ' 20, 21.
ביבליוגרפיה, השואה וספיחיה, מאת מנדל פיקאזי (ערך 6644).

1428. **עם הקריאה של הספר "דם השמים" לפיוטר ראביץ, בתרגומו מצרפתית של ל. קופרשטיין**, ב"הפועל הצעיר", חוב' 35, ב' באייר תשכ"ב, 6 במאי 1962, עמ' 21, 22.
ביבליוגרפיה, השואה וספיחיה, מאת מנדל פיקאזי (ערך 6645).

1429. **על הביקורת של ל. קופרשטיין לספר "הכלואים מאלטונה" מאת פ. סארטר**, ב"פרקים", חוב' כ"ו, תשרי-חשוון תשכ"ב, אוקטובר 1961, עמ' 20-23.
ביבליוגרפיה, השואה וספיחיה, מאת מנדל פיקאזי (ערך 6771).

תשמ"א — 1980-1981

1430. **"תל-אביב שלנו" חוברת חדשה**
דבר, כ"ח באב תשמ"א, 28 באוגוסט 1981.

תשמ"ג — 1982-1983

1431. **רקדניות הבטן והתרבות הישראלית**, בהתייחס לראיון עם פרופ' בן-עמי שרפשטיין לעתון "תל-אביב שלנו"
מעריב, תשרי תשמ"ג, אוקטובר 1982.

תשמ"ה — 1984-1985

1432. **"לשכוח את פלרמו" לאדמונד שארל-רו, בתרגום ל.ק. מאת אמנון ז'קונט**
כותרת ראשית, גלי' 109, ז' בטבת תשמ"ה, 2 בינואר 1985, עמ' 27.

1433. "לשכוח את פלרמו" לאדמונד שארל-רו, בתרגום ל.ק. (דפדוף ראשון), מאת עמוס כרמל
דבר, י' שבט תשמ"ה, 1 בפברואר 1985, עמ' 21.

תשנ"ב — 1992-1991

1434. על ל. קופרשטיין, המורה, המחנך והסופר, מאת י. מזור
ספר בלצי בסרביה, הוצאת "ועד יוצאי בלצי" בישראל, קיץ 1992, עמ' 211-228.

תשנ"ט — 1999-1998

1435. ספרות בסרביה וסופריה, מאת נורית גוברין
כתיבת הארץ (ארצות וערים על מפת הספרות העברית), הוצאת "כרמל" 1998
עמ' 377, 382-383, 587, 600.

ערכים באנציקלופדיות ולקסיקונים

תש"י — 1950-1949

1436. **קופרשטיין יהודה לייב**
אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוניו, דמויות ותמונות, מאת דוד תדהר
תל-אביב, הוצאת "ספרית ראשונים", 1950, כרך רביעי, עמ' 1864, 1865.

תש"כ — 1960-1959

1437. **קופרשטיין לייב**, מחנך, עתונאי, סופר, מבקר ספרותי, אגרונום
"אישים בישראל", בעריכת אליהו כרמל, "המכון להוצאה לאור בישראל" בע"מ, ירושלים,
תשכ"א, 1960, עמ' 262.

תשכ"ז — 1967-1966

1438. **קופרשטיין, יהודה לייב**
לכסיקון הספרות העברית, בדורות האחרונים, מאת ג. קרסל, כרך שני, ספרית פועלים,
הוצאת "הקיבוץ הארצי השומר הצעיר", מרחביה, תשכ"ז, 1967, עמ' 746.

תשל"א — 1971-1970

1439. **על "פרקי בסרביה, מאסף לעברה של יהדות בסרביה, חוב' א'** בעריכת לייב קופרשטיין
ויצחק קורן, תל-אביב, שבט תשי"ב, פברואר 1952
אנציקלופדיה של גלויות: כרך אחד-עשר, על "יהדות בסרביה", בהוצאת חברת
"אנציקלופדיה של גלויות" בע"מ, ירושלים, תל-אביב, תשל"א, 1971, עמ' 241.
1440. **על "אודים", קובץ ספרותי בעריכת לייב קופרשטיין**, בלצי, הופיעו שתי חוברות בתשרי
תרצ"ט ובשבט תרצ"ט
אנציקלופדיה של גלויות, כנ"ל, עמ' 943.
1441. **על "שורות", לדברי ספרות ולענייני החינוך העברי**, העורך לייב קופרשטיין, בלצי, הופיעו
22 חוברות בשנים תרצ"ה-תרצ"ח (רוב החוברות כוללות 32 עמודים)
אנציקלופדיה של גלויות, כנ"ל, עמ' 944.

תשל"ו — 1976-1975

1442. **קופרשטיין ל.** אנציקלופדיה העברית, כללית, יהודית וארצישראלית, בערך צ'וקובסקי
ק.א. על תרגומו, "שמש גנובה" ו"זבובה זהובה", תש"ד,
ירושלים, תשל"ו, תל-אביב, כרך כ"ח, עמ' 571.

תשמ"א — 1980-1981

1443. קופרשטיין יהודה-לייב

ציונים ביבליוגרפיים "ערבות ברוח" אנתולוגיה של סופרי בסרביה

בעריכת: ק.א. ברתיני, ד. ויניצקי, ב.י. מיכלי

הוצאת "ברונפמן"

תל-אביב, תשמ"א, 1981, כרך ב', עמ' 830.

1444. קופערשטיין לייב

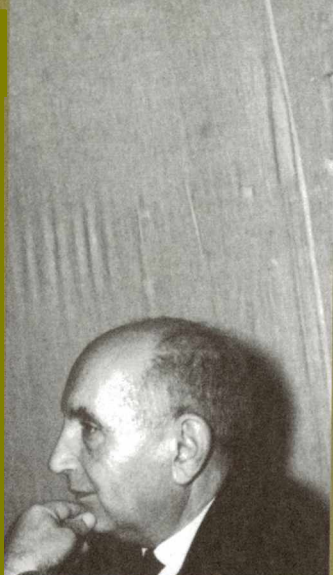
לעקסיקאן פון דער נייער יידישער ליטעראטור

ארוסגעגיבן פון אלוועלטלעכן יידישן קולטור-קאנגרעס, ניו-יורק, 1981, באנד 8, עמ' 171,

172.

לכסיקון לספרות יידיש החדשה,

הוצאת הקונגרס לתרבות יידיש, ניו-יורק, 1981, פרק 8, עמ' 171, 172.

בד' אמות

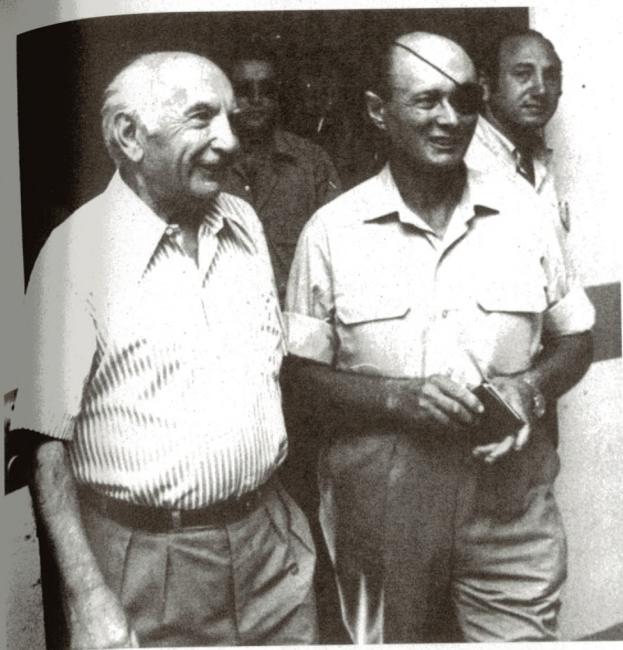
עם דוד בן-גוריון

עם נשיא המדינה השני יצחק בן-צבי

עם הנשיא זלמן שזר

עם משה דיין

עם משה שרת בביקור בברזיל

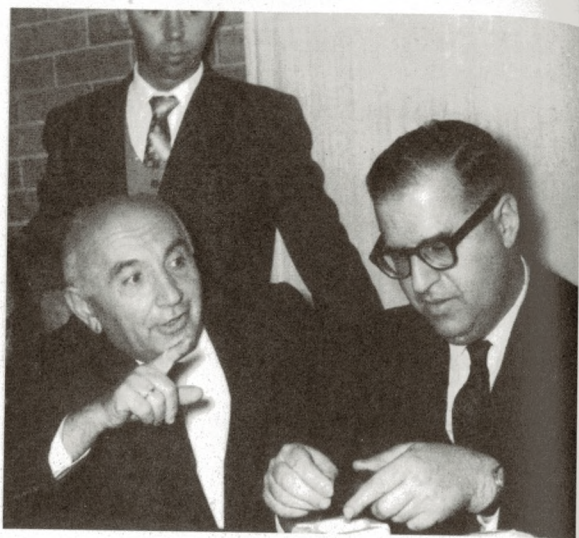
בחברת ראש הממשלה לוי אשכול

עם גולדה מאיר

עם יגאל אלון

עם אבא אבן

עם יצחק רבין

עם שר הפנים די"ר יוסף בורג

עם נשיא המדינה אפרים קציר

עם נשיא המדינה יצחק נבון

עם שר הבריאות י. ברזילי

עם מבקר המדינה יצחק נבנצאל

עם מאיר עמית

עם הרב משה רוזן

עם פרופ' שלמה אבינרי

עם זובין מהטה

עם הרב י.ל. הכהן (מימין) והמשורר יעקב פיכמן

עם המשורר יעקב פיכמן ונכדו

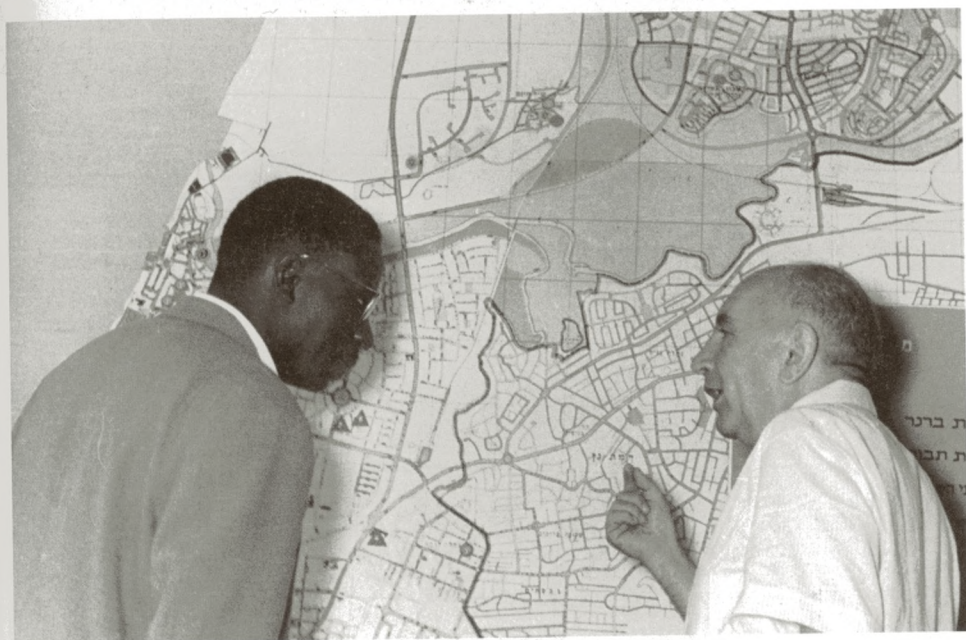

ל.קופרשטיין במפגש סופרים
 וילדים, בהשתתפות ימימה
 טשרנוביץ, לוי קיפניס,
 שלמה הלליס, אשר ברש,
 שמואל בס, מרדכי מיכאלי
 וזאב.

ביקור בבית ספר יהודי בעת שליחות בברזיל

עם משתלם – אורח מקניה

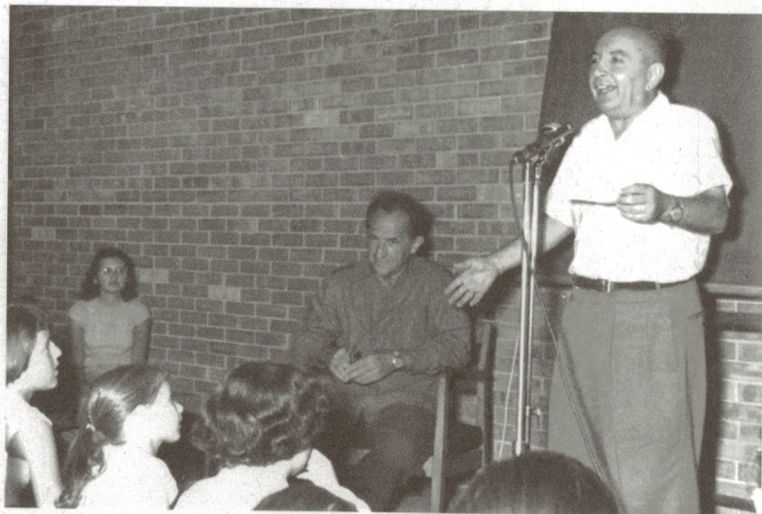
עם הסופר הברזילאי
אריקו וריסימו

עם הצייר ראובן

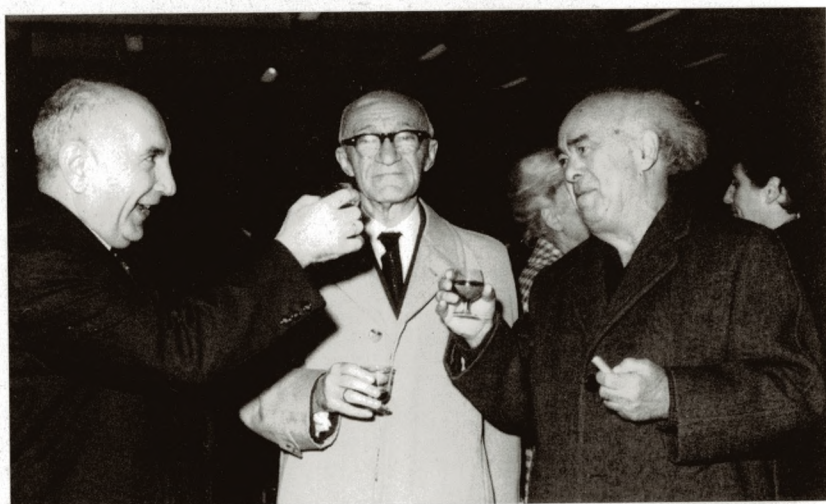

עם הצייר
נחום גוטמן וילדים

במיפגש סופרים,
משמאל – אלבר
קאמי

עם המשורר אברהם
שלונסקי. בתוך –
י.טומרקין מנהל
הגימנסיה בה למד
ל. קופרשטיין
בילדותו.

עם הסופר הצרפתי
מישל ביטור

עם רעייתו אסתר

עם רעייתו אסתר ועם אסתר רובין

תמיד כותב...

ל. קופרשטיין, בימיו האחרונים עם בתו עדנה פאר

5. קופרשטיין. ביכלונג רפוח

נספחים

אליהו מייטוס

צעיר לימים נכנס לפני ולפנים של היכל השירה העברית. נכנס הציץ, לכהניו לא נשק אפודם, כתר כהונה לא ענד לראשו, אם כי הסבירו לו פנים כהנים גדולים וסלסלו תלתלי ראשו. הציץ, עיניו בקשו את אליהו, בקשו – ולא מצאו.
כי בן הדור היה. בלבו שלטה מרוצת דור שלם, שאיבד את דרכו, כי דרכים רבות לו; דור שרצה לכבוש את הכל ונמצא כבוש. ברחוב העברי קמה הדממה הגדולה שלאחרי הסער, עברו ימי ההתקפה ברוב עם, נושאי הדגל נעלמו גם הם, איש לעברו פנה. טרם נגאל הכלל, והתועים הראשונים התחילו להתנבא במחנה, תועים בספרי נפשם המיותמה, תועים מדעת, שבפיק ברכים ובחולשת לב פורשים לקרן-זווית ומבכים את נשמתם שנתערפלה.

ואליהו מייטוס רואה את עצמו לא כעמוד אש שנוהר אחריו דור תועה במדבר. מה לו ולהם בשעה שאין מזור לנפשו המתלבטת בכאבה ובמבוכתה? לא לבוש בגדי ארגמן של מורה אין-דרך, – בודד, גלמוד הוא תועה "בדרכים בבגדי עניים".

"בערפל תעינו איש וחלומו בלבבו.

איש פנסו בידו לבקש את זהבו."

את זהבו הוא. חג חוגה לעצמו. רוצה הוא באור שלנגהו יתעלס רק הוא. לא כאב הדורות, לא צער עולמים, אלא את זהבו הוא מבקש. אבל מה גדול הכאב, בשעה שקווי אור הללו, בהם חשקה נפשו, עלולים לחשוף ולגלות את נבכי התהום. שמש עלתה וגלתה את כל ערטלאות המשורר המתחבט ביסוריו. כאדם הראשון שנגלו מערומיו עומד המשורר מבויש ונכלם על שהעלה חרס בחכתו, בצודו בים החיים. ודומם הוא מליט פניו ובוכה.

"איש בפינתו התפלל,

הוריד דמעות בדממה

על שממות הנשמה."

צהלת נעורים, רעננות עלומים, רן שחרית, קרובים למשורר יליד הדרום. ברם מרגיש הוא שנפשו אכולת עש הספקות, ומגרש ביודעים ובלא יודעים כל הבא להתחמם לאשו, שלא יכזה בצרבות נשמתו. ויש שהוא גופו מתירא מכל זיק אור שלמרות כל זאת פולח ובוקע מעבי נשמתו. צעד לפנים, שתיים לאחור. הנהו מושיט ידו לאור, עוד רגע ומלא חפניו סחט אל פיו הצמא עסיס החיים המתוקים – והנה נעלם ממנו חזון האור. הלוך ורון, "בעיני געגועים ואש תאוה בבשרו" הוא בא לנערה "לחולל סער הדמים".

ודם לבו זה החוטט בעורקיו, טופח לו על פניו וכאלו קורא לו: שובה, אחרוך, לא זו

דרכך, לא לכך נוצרת!

והמשורר מפרפר ומתלבט תשוש-כח בין שתי רשויות: בין גיל הרגע ויגון התמיד, בין שכחה וחסוט, בין תאוות הרף-עין וצער עולמים. חרב החיים מתהפכת על פתחו באורות וצללים. שניות של כמיה לחיים והבריחה מהם; "נשמתו ילידת אדמה נדחקת בצמאון אל השחקים" ("עם הרוח"), ויגע ונלאה ממלחמה נפשית זו הוא מבקש ומתחן מאת בוראו: "נא שלח, ביד מי תשלח". לא חדשה היא תפלת המשורר לשחררו מ"האש היוקדת בקרב" – הנביאים והמשוררים שבכל דור ודור, קובלים על האלהים ועל האש שהצית בלבם.

אבל תפילתו של מיטוס שאני. מיטוס אינו מתימר להיות גואל העם, לא לו שירתו. העם, ההמון רוצים בגאולה ואינם זקוקים לה, ודוקא להיות אחד מהם רוצה מיטוס.

ואהיה כאחד מבני האדמה

"בלי דעת השחקים רחוקים

"יוקסם עולמות וצערם". ("התפלה")

מייטוס אינו דואג לזה ש"אשו היוקדת" לא הביאה אור וחום לעולם. אין ברצונו לתקן

עולם במלכות שדי, הוא לעצמו דואג, למנוחת נפשו היגעה.

וכילד שלא נתפייס, שלא נענה לשרירות לבו התם, הוא קובל, שבוי בין "שתי הרשויות"

הקורעות את נפשו קרעים קרעים; כנמר בקרקס המתעוות ומתפרכס בין צלופי שבת רודו

חלומות כמיה על מולדת וחרות, מתנער מיטוס להשליך ממנו את כבלי המשחק שאסרוהו

בהם אלהים והשטן ואוו אותו לפקעת שעשועם. מתוך המבוכה הזאת הולך ופולס לו נתיב

"המרד הגדול", זהו רוח "הבהימיה" העולמית – ורלן ובודלר, דימל וייסנין המוצצים

בפראות כוס החיים הסואנים על אפם וחמתם של נחשים מרעילים המקננים בלבם. נלאה

הוא כחבריו מחפוש דרכים לא נודעו ושבילים שלא נגלו, ולמה להרים וילונות המכוסה

ולחקור מה לפנים ומה לאחור? כ"משיח בשער רומי" מחולל מכאובות ישב וחכה ש"יפרחו

פריח גאולה מחרוצי לבו" ו"יזרחו מפצעיו, שבע שמשות – והפלא לא היה ומתוך צער

והתמרמרות, הולך הוא להקריב את ילדי לבו קרבן ל"בעל";

"אני חפץ להשיג רום גבעת העוון

"מתהום אל תהום זנק, בין רכסים נדד;

"אני חפץ להטביל לבבי בזפת

"וליקוד אזי כעמוד אש נורא הוד" (הפקר)

הוא עומד בחרון אפו ובמשובת לב-ומכהן לבעל... ואמנם "שירי מתן כהן הבעל" המה

הימנונים איתנים ל"הפקר", במ חפץ המשורר להאכל ולהחרב מאשו. שם בצל החטא, על

עברי פי פחת, מקום "לילית ההפקר חולצת לו שד" רוצה הוא לנפץ את נשמתו הדווה על

סלעי גבעות העוון.

והנה הסמבטיון נח רגע מזעפו. סוף סוף, נשמת המשורר מזדככת ונזכרת שדרכה

בקודש " כי נתיבו לטהרה", רק "הסערה טאטאה ואבדה כל שביל". עיפה ממשובה,

מהוללות פראית, שבעת סעודת ההפקר, להוטת אש תפתה של חטא, מתכווצת נשמתו

לקונכיתה. כתינוק שמעפעף בעיניו ומשתעשע מתוך עצלות בקוי האור החודרים עם בקר

בעד "סדקי התריסים מתעלס המשורר באור חזיונות מנוחה.

כאיוב בשעתו שנתמרק ביסוריו ובנפשו קמה המנוחה הגדולה, נוכח המשורר כי זהו

גורל האדם ומשפטו ואין לקבול לא על הטוב ולא על הרע. ואם בחטוטים לא העלה כלום,

הן בודאי שיש יופי ונחת-רוח ב"יש" הסובב אותך. וכמה מן ההתחטאות, כמה מן הערצת

החיים וקבלת מרות הדין יש בציקלוס "ענוה".

"ואראה אז ואבין כי לא מארותי -

"כי ברכות אלהים מסביבי פרחו

"וחסדיו חופפים עלינו תמיד;

"ואשתחוה שפל-ברך לאמר: ברכו!" ("ברכו")

ואז מרגיש מיטוס את רוח הטבע וחסדו. בין רגע נודע לו שתפקידו תפקיד "ציפור רננים לשיר מבין בדי היער". לא להצטלף בשוטי זרדים שקלע בעצמו, לא להתגודד ולקרוע את תחבושת פצעיו, כי הלא "אליו כוכבים ידברו" ולמענו. הארץ "בעדיה תיף"

"ואיך אוכל ולא אשירה, אם לי אלי

"את חסדו צוה ושם בפי חלילי" ("גילי")

ובצוחת אושר, ככפיר ששבר את בריחי מכמרתו, הוא רץ לערות את שירו "לקמה".

"כי מטרף-מאויים פרצתי את החומות

"ובשאגת מרי: לחיים! קבתי את הקומות

"ואליכן רצתי, קמות, ובחיקכן חם אשפכה

"התפלות והחלומות" – (שם)

ביאליק הקדים לו בשירתו לקמה, אפס שירתו של ביאליק היתה שירת השתפכות

הנפש של הכלל היהודי הגדול שנעתק בכמחיק האדמה, וכשליח צבור עומד ביאליק

ומקריב קרבן תשובה לאלהי-האדמה, מנחת חתן שב ממרחקים לכתו. לא כן מיטוס.

שליח נפשו הוא. הוא רץ בעוד חרוכים שולי בגדו מאש "ההפקר", על שפתיו קללת הכרז

של אנדריוב ב"קללת החיה", והוא טובל בקמה להטהר בקדושתה.

בהלך-נפש זה העשיר מיטוס את ספרותנו בשורה שלמה של שירי טבע שהם בכללם

"ברכי נפשי" חדש, ויש בהם כדי לזכך את הלב ולזקק את הנשמה.

בשאננות הטבע ובשלוותה רואה מיטוס שוב פעם את האשה. לא את האשה בפריצותה

ובהפקרותה, לא את לילית ש"ירבצה על יצועה, חיה טמאה בשער פזור, עומס" שלצדה נפש

המשורר לקויה ודוויה "בכתה דומס". בין כרים וקמות הוא קורא לאשה-אחות שתשלים

ותמשיך בלי קץ את המנוחה ששבה לנפשו הנהלאה.

"סלסליני, סלסליני, אחות!"

כי כירא הפרח את הסתו ירא המשורר מפני "קור האלמון במגדל הבדידות", ובכל

ישותה עורגת נפשו "לידידות וללב הולם", וערוגון זה הוא הרשרוש הרך, המלוה כל שירי

"העדנה" שלו.

אך המנוחה השלמה, עם כל זאת, טרם באה. עוד צללים שחורים אורבים על פתחו

ומטילים עליו פחד באפלוליתם הקרה והמאיימת.

"אנה אברח משעפי,

"שעיפים שחורים כעורבים,

"שיקררו על ספי

"וללבבי הם אורבים?" (עורבים)

אין מפלט, אליהו, גם במדבר ימצאוך עורבים...

תוגת נפשו של המשורר תענה בו כי משורר עמו הוא. אילו היה מיטוס יליד ערבות

בסרביה הרוות גרידא, ודאי שלא היתה בוכה בו נימה מטרדת זו "בערבים נוגים, בחוגי

אימים שחורים" ב"שועת עם נחנקה". הוא ספק אל קרבו את ה"בכי האנוש, בכי זה בדומיה, בכי החורבן והעזובה. ובהתנערות עמו, "כעבור ליל הנקמות" רואה הוא לא רק גאולת עמו, אלא גם גאולת כאבו.

- - - "חזיתי מטך פרח

"ואת ראשך ענד שמש אשר זרח.

"אמונתי, כאבי, גילי! נרך יהל

"בערפל שנות דור ודור, ישראל" ("ישראל")

ובהתהלכו בין אחיו כבד משנה צער, צערו היחידי וצער האומה החיה בדמיה, לוחשות שפתיו "ברכתה הקודחה" של אמו: "רק אעבורה לי הלאה, בתרמילי ובצדקי ועיני נשואות למעלה" (קרית פטרוס).

עוד יש תקוה למשורר בן עם התקוות.

* פורסם ב"פְּרָדוֹת", קובץ לדברי ספרות, קישינוב, בסרביה, תרצ"ד, 1934, עמ' כ"ז-רי"א

ביבליאגראפיע

"חומש-לידער" – איציק מאנגער. פארלאג "אלעגנט" וארשע 1935

דער צארטער דיכטער פון ליד און באלאדע, האט גרויס געפיל פאר אייביגקייט. זיין לירישע, אויף וואלאכישער ערד אויפגעוואקסענע ארפע כאפט אויף אזעלכע טענער סובטילע און ווייטע, פאר וועלכע דאס געוועהנליכע אויער האט ניט קיין שליטה איז אויך ניט אפיניטעט.

ניט אומזיסט איז ער דער שאפער פון דער אידישערא באלאדע, – די באלאדע וואס בלונדזעט אויף געקרייצטע וועגן און געפונט ניט איר גואל ביז מאנגערן. דערנעהנטערן "שטערן" צום "דאך" איז א גרוסיע קונסט; און זאל ווער ניט זיין צופרידן מיט מאנגערן, וואס האט זיך פארקויפט דער סענטימענטאלער יחידישער ליריק. מיר ווייסן אבער, אז אין גרויך פון פארלורענע און צוקוועטשטע יחידים, לייזיגע בעטלער'ס, באשפיגענע זונות און געקרייצטע משיחים. כאפן מיר ארויס דעם אומעט פון א וועלט א גאנצער, וועלכער איז אזוי צוברעקלט און צושטויבט געווארן, אז מ'דארף א קינסטלער פון גאט'ס גענאד ווי מאנגער, זיין אויפברענגען, פארגרעסערן און זיכטבאר מאכן, און במילא זיי אויסלעזן. און ווייל טאקע מאנגער האט אזא סובטילע אויפנאם קראפט, האט ער זיך אויסגעקלויבן אלס סוביעקט פון זיין לעצט ביכל די "חומש לידער" – די פאבולע פון חומש. די פאבולע פון חומש האט געטראפן די זעלבע לאגע וואס זיינע געשטאלטן פון באלאדע. אין דער דאזע און אויף אזא אופן, ווי דאס האט זיך ביז ניט לאנג אריינגעפילטירט אין פאלקס באוואוסטזיין – די געשיכטע פון חומש – וועט דאס מער ניט געשעהן. און חדר באם רביין, און שוהל באם ליינען און די שבת קודשידיגע נאך טישן דורך די טויערן פון "צאינה וראינה" האט זיך איינגעזאפט דער וואונדער פון א פארגאנגענהייט, וואס האט מיט זיך פארגעשטעלט צויערנדיג עפאס, אייגנארטיגקייט פון פארבן, רעליגיעזער עקסטאז. דאס אלעס צוזאמן האט זיך אין מויל פון פאלק פארוואנדלט אין א נייעס געזונטן פאלקלאר. ווער פון אונז, וועלכער האט נאך פארכאפט דאס זיסקייט פון חומש ליד האט ניט געפילט, בשעת דעם לערנען חומש, ווי דער ווייטער מיטאס, קומט אן ווי א פאנאמע, וועלכע וואס נעהנטער זי קומט צו אונז, ווערט זי אלץ פלישיגער, גשמיות'דיגער און נאהנט. יעדערער פון אונז האט די נאהענטע טאפאגראפיש אומגעבונג פון שטעטל פארוואנדלט אין א רעלעפער טעאטער-מאפע, אויף וועלכער ס'האבן זיך פריי באוועגט די תנכיישע געשטאלטן. אויך די "דעקאראציעס" און "גרים" זיינען געווען דורך אונזער פאנטאזיע, היימישע קענטליכע און נאהענטע.

מאנגער'ס דיכטערישער זכרון איז שטארק און ער געדענקט גוט די געשטאלטן פון חומש און נאטירליך ניט אזוי ווי ער האט זיי געזעהן, ווי מיר האבן זיי געזעהן, ווי דאס פאלק האט זיי געזעהן.

ניט אומזיסט גיט מאנגער צו אין זיין העכסט מאנגערישער הקדמה, אז "דער געניטער לעזער, וועט זיך כאפן, אז די לאנדשאפט אין וועלכער די חומש געשטאלטן באוועגן זיך, איז ניט די כנענישע, נאר סלאווישע". דער "געניטער לעזער" – און דאס איז דער כח פון

מאנגער! – וואלט גערן זיך ניט געכאפט און לאזט זיך פריי מיטשלעפן אין דער "ליריש פֿרומע פֿאנטאמינע" פֿונקט ווי אלס קינד האט דער זעלבער לעזער געלאזט מיט אזוי פֿיל נאאיוויטעט איבערלעבן און מיטגעריסן ווערן.
"א זיסער גרויל פֿון קינדערישע געמיטן!"

אודאי וועלן זיך געפונען אזעלכע, וועליכע וואלן קאליפיצירן די "שטיפעריי אזא, מיט די גרייז גראע בערד פֿון די אבות או מיט די שטערנטיכלער עקן פֿון די אמהות" פינקט ווי דאס "שעלמישע מיצל פֿון אידישן פֿורים שפֿיל" – אלס פֿראפֿאנאציע. דאס נאטירליך שטעלט אפ אמווינצ'גסטן איציק מאנגערן, אבער ס'דארף ניט אפשטעלן אויך די וועלכע זיינען געבונדן מיט פֿיעטעט און רעספעקט פֿולער באציאונג צו די סוביעקטן פֿון תנ"ך. אויך אזעלכע ווען זיי וועלן זיך פֿארטראכטן, און בעיקר וועלן זיין אויפֿריכטיג מיט זיך זעלבסט, וועלן זיי אננערקענען, אז ס'איז גארניט פֿארפֿאנירט געווארן. ס'איז גיכער א אינטערמעצא אזא ווי ס'זאגט מאנגער זעלבסט. און לאמיר זיין אופֿריכטיג און מודה זיין, אז מיר האבן זיינער צייט, און אונזער פֿאנטאזיע ניט געזעהן קיינמאל די ארכעאלאגישע אויטענטישע פיגורן פֿון די אמאליגע העברעער און זייער ריכטיגער דעקאראציע. מיד האבן שטענדיג געהאט פֿאר זיך די דע אדער יענע פיגורן, וועלעכע מיר האבן געקענט. און זאגט אליין צי האבן מיר דען געזעהן אנדערש ווי מאנגער?

"די שפּחה הגר זיצט און קיך,
א רויכג לעמפֿ ברענט
או שאטענס סאמע קעץ און מייז
אויף אלע גראע ווענט".

אדער יעקב קויפט אפ די בכורה בא עשוין.

"טשויעטע עשו, זיי אזוי גוט
קום אויף א וויילע זו מיר אריין
כ'האב ערשט פֿון קעלער ארויפגעבראכט

דעם אמת'ן העמער מיט וויין".

עשו קראצט די פֿאטילניצע
או ספקט: געהן צו ניט?
צו נארט נישט אט דער יאנקל אפ
דער קליינער כיטרע זשיד?"

און נאטירליך א פֿרייער פֿון די פֿיעטעטסקייטן מיידט מאנגער ניט אויס די געלעגנהייט

אויסצודריקן זיין פרוטעסט געגן די סאציאלע עולות, וועלכע ווערן באגאנגען דורך די אפיציעלע באהערשער פון פאבולע.

"און הגר נעמט פאר א עדות
דעם הימל און די ערד
אט אזוי פירן זיך די אבות
מיט די לאנגע פרימע בערד".

מאנגער האט נישט נאר פארדינסטן פון קאנסערווירן דאס פשטות און די אידיליע פון אונזערע פאטריארכן. מאנגער האט באוויזן אויך אופצוהיטן דעם פאלקסטימליכן סטיל, די פאלקס פארם און אופן אויסדרוקן זיך. סזיינען אין די פארשידענע לידער איינגעפלאכטן מאמענטן, וועלכע געבן אויס דעם טיפן אינטיאוויוון חוש פאר פאלקס-סיטואציע, וועלכע ווערן אונז איבערגעגעבן מיט דער גאנצער איינפאכקייט פון פאלקס שפראך. ס'איז דערפאר א גרויסע פראגע צי וואלט די גאנצע סעריע לידער גאקאנט איבערגעזעצט ווערן אין א אנדערער שפראך, — כאטש די פאטריארכאלע תנ"ך פאבולע איז פמיליער און אלע שפראכן — ווייל די שאפונג איז פאר אלעמען א אידישע, לויט איר שפראך, לויט איר פארם. זי דערמאנט די געטא-גאס, דעם גאנצן טאן פון "עמד".

"אוי, אזוי ווי א רויך פון א קוימען
און אזוי ווי א רויך פון א באה
אזוי איז מאמע געטרייע
די ליבע פון א מאן..."

ווי וועהל איך מיך איצט אהינטאן
מיטן פיצל קינד אויף די הענט!
סיידן נעמען זיין בענקארט
און געהן דינען אין דער פרעמד.

צו דעם נאטירליכן פאלקטימליכן שלייער געהט צו דער חן פון א שפיעציריגן גראמעך ווי ס'פאסט פאר א פאלקס שאפונג.

"דאס שעלמישע מיצל — פון אידישן פורים-שפיל האט מיר כסדר געשוועבט פאר די אויגן, באם שרייבן דאס דאזיגע ברוך" — שרייבט מאנגער.

צו דעם אלעמען האט מאנגער ניט פארגעסן אין דעם דיכטער אין זיך און זיין צארטע ליריק וועלכע באגלייט אפטמאל פארשידענע פאסזאשן פון ווערק. די ליריק דרינגט ארייע דורך די פארמאכטע טויערן פון ווייטענע פעלדיגע געפיהלן אין וועמענס שפיגל, סיענטפלעקן זיך אפטמאל אזויפיל מענשליכע, רידענדע וואונדן.

מיר זענען דאמאלס אין שטאנד מוחל צו זיין דעם דיכטער אייניגע סטיליסטישע
אונרייפקייטן, וועלכע ווארפן זיך דא און דארט אין געוועב פון ליד און זיינען: אדער או
נפארמיידליכע שטרויכלונגען אויף זיין אלץ שטייגענדן וועג צו בגרות, אדער אלס
רעזולטאט פון פעהלן א רעדאקציאנע לער האנט, וועלכע זאל צוימען און קונטרולירן די
סטיכיע — איציק מאנגער.

* פורסם ב"אונזר צייט", קישענעוו, בעסאראביע אדר א' תרצ"ה, דעם 9 מערץ 1935.

"הספריה שלי"

כשהודיע לי שמואל הופרט, מעורכי המדור הספרותי ב"שידורי ישראל" על כוונתו לשדר מפי שיחה על "הספריה שלי" – בסדרת שידורים על ספריות פרטיות, נבוכות במקצת. אך כאשר הופיע עם כל משלחת המיקרופונים והרשמקולים ליד הכותל המזרחי, בו דחוסים בצפיפות מזעיקה ששת אלפים הספרים שבספרייתי הצנועה – נתבלבלתי כליל. וכי על מה יש לספר כאן. הקשבתי, ולא במקרה, לסדרת תכניות והבינותי למזגם העיתונאי של עורכי התוכנית. כוונתם הרדיופונית – הצודקת בהחלט – היא לכידת האוזן וסיבּוּרָה בכל היוצא-דופן שבספרייה הפרטית וממילא ליצר האספן של בעליה. לא אני ולא ספרייתי נתברכנו בכגון אלה.

אין להטיל דופי ביצר זה, אמרתי לשדר, באותה חיבה תמהונית לספֵר של האספנים למיניהם: מהם הנמשכים אל המיוחד שבפריט ובאסופת הפריטים המיוחדים, אל הספרים העתיקים. למשל ורק עתיקים, אל ספרי השירה ורק שירה, אל תרגומי התנ"ך, ההגדות של פסח או סידורי התפילה. בהשוואה לאוספי מפתחות או מציתים, הרי ההרפתקה שלהם נלבבת ועדינה למדי. ברוכים הם באותו כוח נדיר להתרכז בנושא אחד ולחיותו עד תומו. לדידי שורה זו, או יותר נכון סדרה זו, מקלקלת את האהבה ופוגמת בה. שכן בכך מוכרעת כף המאזניים לא אל הספר, אלא אל היוצא מן הכלל שבו, אל מראהו, לסוג הדפוס, לתאריך הופעתו, לכריכת העור, לריח העובש הנודף ממנו, לכתמי השעווה של הנר שנטפו על הדפים הצהובים לפני מאתיים שנה. אספנים אלה, נדמה לך, כי יותר שמבלים הם באנטיקוואַריום; בנבירה ובנהירה יותר אחרי הנדיר, מאשר אחרי המאלף. חושדני לפעמים כי האהבה לקולקציה, לאסופה, הינה ראוותנית כזאת, אכסהיביציוניסטית ר"ל, לעת מצוא. אינני בעל אסופות, טענתי כלפי הופרט, אינני קאָזאַנובה של ספרים. סיפורי עליהם ספק אם עשויים להיות מגרה-ענין.

ללא סטיות רווקיות

בתחילת המאה ה-19 כתב אספרי קלבט, אחד הספרנים של הספרייה הידועה באביניון, בצוואתו, כי לדעתו יש להעניק מעמד של ספרן רק לרווקים ולפטר אותו ברגע שהוא נושא אשה. ספרייתי פטורה מסטיות רווקיות אלה. אינני אספן כלל וכלל; יהיה נכון יותר לאמור כי הנני ברן. ואם תשאלני כיצד נצטברו הספרים על מדפי, אומר: ספרייתי הקטנה והצנועה מסודרת מדורים מדורים, שנצטברו תוך כדי נהירה אחרי הנושא. הנני מאהב לירי נאמן, המחזר אחרי הספר והנושא האהובים עלי. אינני נקי מאהבות, כל תקופה ואהבתה, ואני שומר אמונים גם לאהבות נושנות, והן אינן מתקפחות בספרייתי. ברגע שאני נזקק לנושא אני מנסה למצותו עד תומו.

כך, למשל, כדי להשלים את מדור ספרי "על-יד", האנציקלופדיות, הלכסיקונים והמילונים הכלליים למיניהם, הדקדוקים והספרים על לשון עברית, הלכתי לפני שנים מספר לרכוש את האנציקלופדיה הסובייטית הגדולה. הינחתי כי בה יתפענח לפני עולם גדול, רחוק, סגור. כיום אנציקלופדיה זו מונה יותר מחמישים כרך. אז הופיעו רק שבעת הראשונים. כשבאתי לחתום עליה אמר לי ביאלוסלאווסקי, מוכר הספרים הרוסים: אוכל

להמשיך ולספק לך את המשכם. אבל את שבעת הכרכים הראשונים, עליך לגלות אצל מישהו שלא התמיד ברכישתה. חיפשתי ולא מצאתי. יום אחד ביקר אצלי ידידי העתונאי ישעיהו קלינוב ז"ל. כשיצאתי מביתי ללוותו למכוניתו, הבחנתי כי בתחתיתה מונחים שבעת הכרכים. שאלתי: מה עושים הללו במכוניתך. ענה לי: אני נוסע להחזירם למוכר הספרים. קפצתי על הזדמנות נדירה זו כְּמִי שנחפז לא להחמיצה, הצטעקתי: מכור לי אותם. "הנח" – אמר – "למה לך, הריהם שקר אחד גדול. כל מה שבדקתי ערער את אימוני בהם". נרתעתי. שבועיים אחרי־כן פורסם בעתונות שנתנה הוראה לתלוש מכל הספרים את דפי הערך "סטאלין" והמערכת שלחה תחליף לדפים התלושים. לא ידעתי אם להצטער על ההזדמנות ששמטתי: לו היה בידי אותו כרך היה מתוסף בספרייתי קוריוז ביבליופילי. ואולי יצאתי נשכר שלא שיכנתי עדות־שקר בספרייתי. החלטתי שלא להצטער כשם שאינני מצטער על שאין בספרייתי מהדורת ה"לארוס" בה הופיע הערך המסולף על ליאון בלוס, בנוסחו האנטישמי. אני מסתפק ב"לארוס" שלי הנקי משיקוף זה, אם־כי נתערער אמוני בו במקצת. כאמור, אינני מחזר אחרי הקוריוז בספר. אני מחפש אחר האור שבספר.

החיבה והדוגמה

החיבה לספר באה לי מבית יהודי רגיל. אבא שלי ז"ל היה סוחר אוהב ספר ומעיין בו לעת מצוא, כשהתפנה מטרדותיו ומעסקיו, בעיקר בערבים ובשבתות. ככל הורה שאף להקנות לבנו מה שלא השיג בעצמו. כיהודי דתי רצה מאוד שאהיה מורה לספרות היהודית המסורתית לדורותיה, בקי במקרא, בתלמוד ופוסקים, אך גם בספרות העברית החדשה. כמי שבעצמו קרא בהערצה את "הצפירה" של סלוניםסקי וסוקולוב, היה אבא מזדמן לאודיסה הקרובה ומתפעל מהאווירה הספרותית המתקדמת אז בדורם של ביאליק, קלויזנר ומנדלי. הוא רצה בו בזמן שאקנה גם השכלה כללית. אינני יודע באיזו מידה הצדקתי לגביו אחד מחלומותיו, אך ברור לי כי הוא רצה מאוד שהספר יהיה אחד מקניני הרוחניים שלי. אולי משום שהוא עצמו לא הצליח להגיע אליו ואולי מתוך קנאה סמויה לחברו הקרוב, שהתגלה כבר בשחר ילדותו כ"צנא מלא ספרא" וכל מעייניו היו בספרים. חבר זה השאיר אחריו אחת מהספריות הפרטיות העשירות והמעניינות ביותר. בעודו יושב במושבה חקלאית נידחת בקצה הדרומי של בסרביה, מארקולשטי, הוסמך אותו צעיר לרבנות, התחיל להתכתב עם גדולי הרבנים ואנשי הרוח של תחילת המאה. אחרי־כן הפך להיות הרב י. ל. מיימון, שר הדתות הראשון במדינת ישראל. בעודו נער הסתייע בחבריו והקים אגודה בשם "תיקון ספרים". עד לשואה, מי שהיה מזדמן באותו בית־מדרש בעיירה, בו עמד ארון ספרים זה, היה מגלה ספרים נדירים שנשאו רישומים והערות בכתב־ידו של הרב מיימון. יסוד השכלתי החילונית שאבתי מבית־הספר התיכון העברי, אבל החיבה לספר היא מורשת עמוקה יותר מבית אבא. שם הורגלתי לגלות בספר לא את המושא לאספנות, אלא את הנושא שבו, את בשורתו הייחודית. עם צר לי, זוהי ספרייתי השנייה. הראשונה הלכה בדרך שהלכה כל יהדות אירופה. עם

עלייתי ארצה בסוף 1940 דרך רומניה הנאצית ומשטר "משמר הברזל" לא יכולתי לקחת עמי. היה מסוכן לסחוב אתי כל ספר עברי או כתב-יד. ובכל זאת הגיעו בדרך לא-דרך, כמה כרכים של התנך בפירושו של ש. ל. גורדון, שרק אחרי-כן הושלמה סדירתם במהדורה ארצישראלית.

הסיפור על תנ"ך גורדון שמחציתו עלתה ארצה ומחציתה אבדה בוודאי בשואה מגרה את העורך-המראיין. הוא נטפל אל המדור הצנוע של חובב תנך (לא חוקר) בספרייתי. במדור זה דחוסים בכמה מדפים ספרי פרשנים חדישים ומתקדמים וחוקרי תנך וארכיאולוגיה, יהודים ולא יהודים, ולצידם גם ספרי התנך בפירוש המלבי"ם, במהדורה וילנאית תרנ"א, דברים שנכתבו לפני יותר ממאה שנים. ברצונו של הופרט לדעת מה עושה פרשן רבני ומליץ זה בספרייתי, בכפיפה אחת עם פרשנים מתקדמים. אני טורח להבהיר לו מה רב העניין באותה פרשנות מליצית ומיושנת, עד כמה היא מופלאה, פיוטית, המחולקת בשתי עמודות אחת לביאור העניין והשנייה לביאור המילות. פרשנות זו שנכתבה לפני מאה שנים ויותר (אשתקד מלאו 90 שנה לפטירתו) מפתיעה כל פעם שאני חוזר אליה, במקוריותה, בהעזתה ובבלשנותה המבריקה. לפני שנים נזדמן לי לשמוע את הרצאתו של פרופ' עזרא מלמד על המלבי"ם כבלשן ומדקדק והייתי לו אסיר תודה. הנני נתפס כל פעם לתחושה הספרותית והאפוקליפטית כאחת שבפירושו. הנה מציג הוא לנו את איוב כספר דרמטי המחולק לארבע מערכות והנה הוא בין מחשבי הקיצין ו"מתנבא" לזמן הגאולה – תרפ"ח, ובכן, שגה בעשרים שנה. אך העיקר המסקנה: "והגם שיימשכו הימים עד יוגמר הדבר, כבר החל החזון לצמוח..."

ספרות – מקור ותרגום

המדור לתנ"ך, מוביל אל המדורים הצנועים, אך המרוכזים מאד, של ספרות עברית לדורותיה. היא בשבילי ישות יהודית גדולה. יחסי אליה רגשי גם בגלל משמעותה ההיסטורית, בגלל נוכחותה הבלתי נפסקת. חיינו, מוצאותיהם ומבואותיהם, על כל הטוב והרע שבהם, שקועים בה. היא שלנו בכל גילגוליה המעורפלים והבהירים. בכל ספר: בכרכי התלמוד, בספרות ימי הביניים, בספרות החדשה – בכל היא שוב אותה סלמנדרה אגדית, כל פעם נולדת מחדש בכבשני האש והיא נושמת את נשימותיה האחרונות-ראשונות. ועם כל ספר חדש בפרוזה, עם כל חרוז חדש, עם כל ספרון דק של שירה, שיש ולפעמים אני מהסס להשאירו בין הסדקים, הרי היא גלגול חדש ולא אחרון. אהבה זו מאותתת דווקא באזהרותיה; שכן ככל שמתרבים הספרים אתה מצווה על בררנות-יתר. קשה לך לראותה בנוולותה, בהזנחתה, בזלזול שבה, הדברים נסובים גם על הדרך בה אנו מגישים את הספרים. הנה עומדים הם, ספרי הקלאסיקה שלנו צמודים ונפחדים. גושים גדולים, כבדים, מסורבלים. בכך בלבד אין בהם כדי ללבב את הקורא או להתחבב עליו. מחוץ למה שאינם נוחים להצבה ולשימוש. וכשאני משווה בתוך ספרייתי את מהדורת הקלסיקונים העבריים של "דביר" למהדורת סופרי-המופת הצרפתיים "לאַ

פלייאָד", לבי מתמלא קנאה. כמה זו הצרפתית נחמדה מבחינת התבנית הנוחה, הנייר המשובח, הסידור הנאה. בכל ספר תמצא מחוץ למחקרים מקיפים ובדוקים, גם תלי תלים של טיטות, נוסחאות, רשימות תכנון מארכיוניו של הסופר, בהם השקיע ממיטב ניסויו לגיבוש היצירה. ואילו באותם כרכים שבהוצאת "דביר" מחוץ לכמה פירושי מלים מיושנות ומסתמבוא אף היא מיושנת מלפני דור-דורותיים, כמעט ואין כל הבדל בין מהדורת "דביר" לבין זו של "מוריה" מלפני מלחמת העולם הראשונה (ביהודה שטיינברג למשל).

העיתונאי שבהופרט, לבו טוב עליו. נהרה נמשכת על פניו. טענה יש כאן, ביקורת יש כאן ומה פיקאנטים משתיהן בראיון, ואפילו של בעל ספרייה. "שמא תהיינה האוזניים קשובות להן" – מקווה העורך הספרותי שבו, והוא לוחץ יותר ויותר על הקו האישי בספרייה. אנו עולים עליו, כאשר אני מוכיח לו שאין כמעט שוני רב בין הכרך לש. בן-ציון מהדורה חדישה, לבין זו של מהדורת תרע"ג, דפוס איתן-שושני. אינני מעלים ממנו: גורלם של ש. בן-ציון, יהודה שטיינברג ויעקב פיכמן, נוגעים לי במיוחד. ולא רק באשר הם חלק מנוף הילדות שלי, הגיאוגרפי (בסרביה). אני מהרהר בקול – הפעם באמת ב"צלצלי שמע" – שהיה הראשון מבין אנשי העלייה השנייה שנשא בחונו אוטופיה על מרכז ספרותי עברי בארץ-ישראל; צר לי על שנשכח, והן גם יצירותיו הינן תרומה חשובה לראשית הספרות העברית הארצישראלית. על אף גוון המקומי, טמונים בן מיסודותיה של ספרות המופת הטובה.

פיצוי-מה, אם כי לא שלם, אני מוצא בצורה הארכיטקטונית של הסדרות של שלום עליכם ופרץ ("דביר"), עגנון וטשרניחובסקי ("שוקן"), פרישמן (ניומן), בורלא והזו ("עם עובד") ועוד. הם מסתדרים יפה במדפים...
לגבי ביאליק גיליתי אותה חולשה כלגבי המקרא. כמעט כל הפרשנות על ביאליק שנכתבה בצורת ספרים הצלחתי לרכז; הפרשנות הביאליקית מגיעה לעשרות ספרים. אם-כי עדיין רחוקה להגיע לממדים של קלסיקן בכל לשון אחרת; לחובר וקלויזנר, ישורון קשת ופיכמן, אביגדור המאירי ומרדכי עובדיהו, קורצווייל וזושא, שפירא, גורן ושבייד, י"ט הלמן וראובן צור, הסדרה התייעודית והביבליוגרפית של מ. אונגרפלד, הקונקורדנציות והמילונים לאבן-שושן, אבינרי ואביטל ועוד. (לאחרונה צירפתי לסידרה את חיבורו הרציני של י. ח. בילצקי על ביאליק ואידיש). חסרים לי במקובץ מחקריו של דוב סדן, שהיו מתאספים לכמה כרכים נכבדים ועודני מצפה להם; למען סדן הביאליקאי הנני מוכן לפנות לא סדרה אחת בספרייתי. כדאי יהיה הדבר. איש-שיחי ומראייני מתעלם מפיסקה אחרונה זו. הוא בא לספר על היש ולא על החסר...

בספרייתי לא תמצא הרבה תרגומים מלועזית, במידת מה מעדיף אני, מחוסר מקום, את ספרי המופת במקור על אלה שבתרגום. אכן נתברכנו במתרגמים מעולים ועל מקצתם אינני מוותר ולא בגלל חשיבות היצירות המתורגמות, אלא בגין התרגומים עצמם. בשעות התפרקות או לאות רוחנית אוהב אני להשתעשע בהשוואות בין מולייר הצרפתי לבין תרגומיו של אלתרמן, בין ייבגני אוניגין לפושקין הרוסי ולנוסחו העברי המזהיר של

שלונסקי ואם אני חוזר מדי פעם אליהם ולדומים להם, הרי זה מתוך עניין לאותה דראמטיות שנתלוותה למעשה התרגום, אשר תרם כה רבות להתפתחות השפה העברית. עד היום אני מעדיף לקרוא את "תאיס" של אַנְאָטוֹל פֶּראַנס בנוסחו התנכי של פרישמן, עם כל שיבושיו, על מקורו הנפלא והחריף של אמן הסיפור והלשון הצרפתית כפי שהיה א. פראנס. וכשהנך מעיין ב"מסתרי פאריס" לאיג'ן סיו, בתרגומו של הבטלן המליצי החביב וההיסטוריון התמים קלמן שולמן, הנך מרגיש מה קשה היה להם לראשוני המתרגמים שלנו לתאם מלים, להרכיב משפטים, לשוות קצב ומשקל לעברית האלמת והבלתי-מדוברת של אותם הימים. אני משתעשע בקריאת תרגומו של משל מאת קרילוב הרוסי בספר שנדפס בברדיצ'ב שנת תרי"ז (הופרט נהנה: סוף סוף "אנטיקה!") "משלי קרילאו, נעתקו משפת רוסיא לשפה העברית מאתי מאיר זאב זינגער". המבקר תרגום זה ביהמגיד' ב-1885 (המהדורה שלי היא חמישית ואחת-עשרה שנה אחרי הופעת הראשונה), כתב בשבח התרגום: "שפתו צחה וברורה מאד, כל שמץ כבדות ומן הנמנע להכיר כי הורקה מכלי אל כלי, אף כי משפת רוסיא הרחוקה מהעברית רחוק צפון מקדם, כל אוהבי שפת עבר יתענגו בקריאת המשלים האלה בהעתקם זו". כל מה שנעשה ב-1885 בתום-לב בשדה התרגום מחוויר לעומת ההפקרות המתרחשת כיום, כאשר מגישים לנו בתרגום עברי מזעזע, מסובך ובלתי תואם חיבור ספרותי-בקורתי של סארטר, שמנגנוני החשיבה והביטוי שלו הם מן המשוכללים והמדויקים ביותר. זוהי יומרנות קרתנית שאין לה כפרה וראויה המתרגמת לטיפול מיוחד שלא תהיה חוטאה ומתעה את הרבים...

הופרט עולץ על אשר העליתי על שרטון את השיחה על התרגומים ונתגלגלתי אל... סארטר. בכך ניתן לו לפסוח על המדורים הקטנים והמרוכזים להיסטוריה, לתולדות ישראל במיוחד לתולדות הציונית ותנועת הפועלים (אלה בודאי אינם מענינם של המאזינים). השם סארטר הוא לו ראש גשר לאהבתי המיוחדת לספרות הצרפתית והוא מהמר על פינה זו, בה לחוצים מאות ספרים ממיטב הספרות החדשה והמחקר המקיף סביב לה ובזרמיה העיקריים. הוא מנסה להתחקות אחרי מעיני אהבתי לספרות זו ואני מנסה – בגמגום-מה כפי שנשמע אחרי-כן בשידור – להסביר אהבתי זו, אם בכלל ניתן להסביר אהבה. זוהי ספרות יס-תיכונית על כל המשמעויות האזוריות, הפילוסופיות והחברתיות, מחוץ להיותה ספרות טובה. ספרות זו, בגלגוליה של תקופתנו, חושפת הינתקות מהמסורת הקתולית-הנוצרית, ונוכחותנו בישראל, לנו נקודת-מגע. מאז משפט דרייפוס גברו בה מוקדי הנקודה היהודית, המטרידה אותם ומסקרנת אותנו.

מתוך שהופרט יודע על עיסוקי בקאמי, התופס תת-מדור נכבד במדור הצרפתי של ספרייתי, רוצה הוא לדעת סוד משיכתי אליו. אני מעמיד אותו על שלושה עיקרים: אמונתו הגדולה באדם, התקוממותו נגד כבלי האבסורד ואהבתו את החיים, השמש והים. אותה יס תיכונית ססגונית של אירופי יליד אלג'יר, שאירופה מתגלית לו בפנים קודרות וקטלניות. פגישתו הראשונה עם אירופה היתה בציכוסלובקיה, בסוף שנות השלושים, ואני מנסה לתרגם לו משה מעניינת בשם "עם המוות בלב". בתיאורו את העיר פראג מורגשת

המבוכה הגדולה של עיר אירופית ערב כיבוש היטלר: "נשמטה הקרקע מתחת רגלי. משהו בהילוכי היה דומה למנוסה. לא הייתי רק בודד בפראג, נחנקתי בין החומות. במישור האיטלקי הזרוע שמש וחיוכים, תפסתי יותר מאשר בכל מקום אחר את ריח המוות והחדלון האישי הרודפים אחרי", דברי נבואה כאלה נאמרו 30 שנה לפני המאורעות שפקדו את פראג לאחרונה.

שיחתנו השקטה, נשכחת מאלוהים ואדם, הפכה לשידור. כשהאזנתי לו לא זהיתי את קולי. נדהמתי כמה קול זה היה רק הד עמום מכל חוויותי המרטיטות בהתבודדי עם ספרי... אך גם ההתבודדות עצמה – מי נותן לך לקיימה?!

מפתח אישים ומקומות

- הערה: ת' = תמונה
- אנטונסקו, יון 31, 71
 אסף, מיכאל 116
 אפנשלאק, פאולינה 40
 אפשטיין, ח' 33
 אפשטיין, פאול 38
 ארגנטינה 32, 51, 106, 170, 171
 ארד, מרים 167
 ארון, רמון 94
 אריכא, יוסף 40, 85
 ארלוזורוב, חיים 15
 ארנבורג, איליה 59, 90
 ארצות-הברית 61, 170, 171 ראו גם אמריקה
 אשכול, לוי 182 ת'
- באבל, איזק 97
 באגיש, זישע 18
 באדו, מ"נ 103, 173
 באלל, נתן 173
 בארו, ז'אן לואי 73
 בובואר, סימון דה 11, 79, 80, 83, 87, 88, 94
 109, 108, 98
 בובר, מרטין 74
 בודי, פייר 68
 בודלר, שרל פייר 196
 בוין, ארנסט 107
 בויקיס, אליהו 64
 בולגריה 46
 בונפוס, מרק 117
 בוקובינה 27
 בוקרשט 10, 30, 90, 91, 92, 107, 160
 בורג, יוסף 183 ת'
 בורוס, דניאל 101
 בורלא, יהודה 74, 100, 206
 בזל 126
 בזרק, לואי 63
 בטו, יום-טוב 29
 ביאליק, חיים נחמן 11, 18, 22, 49, 56, 72,
 78, 82, 84, 87, 90, 102, 108, 120, 127,
 129, 158, 197, 204, 206
 ביטור, מישל 67, 85, 86, 190 ת'
 ביילין, יוסי 174
 בייליס, מנחם מנדל 112
- אבינרי, שלמה 186 ת'
 אבירם, אלכסנדר 118
 אבן, אבא 145, 183 ת'
 אבן-זהב, ארי 25, 28, 98, 101
 אבן-שושן, אברהם 40, 206
 אבנון, יצחק 161
 אבנר, מאיר 29
 אברהם, א' 174
 אג"ף, מ' 163
 אדלר, ישי 156
 אוהלו 61
 אוירבך, אפרים 43, 47, 65, 66, 81, 127, 164
 אוליצקי, יוסף 109
 און, ז' 68
 אונגרפלד, מ' 206
 אופק, אוריאל 161
 אורוגוואי 84, 170, 171
 אורחובסקי, משה 31
 אורמיאן, חיים 42
 אז"ן, סי 207
 אחד העם 44
 אטינגר, עקיבא 28, 30
 אטלנטה 111
 איזבאן, ש' 65, 162
 איטליה 145
 אייזנברג, עזריאל 79
 אייכמן, אדולף 17, 72, 164
 אילין, ל' 26
 אילת 59
 אלברא, סלסט 109
 אלון, יגאל 183 ת'
 אלחנני, א' 80
 אלכסנדריה 111
 אלנבי, ארמונד הנרי הימן 43
 אלקיים, סעדיה 57
 אלתרמן, נתן 9, 90, 100, 206
 אמריקה 32, 33, 38, 39, 41, 54 ראו גם
 ארצות-הברית
 אנגליה 145, 171
 אנדרלה, א' 29

בריסקר, י" 160
 ברית-המועצות 86, 89, 102, 103, 104, 105
 ראו גם רוסיה
 ברלין 96, 111
 ברנר, יוסף חיים 44, 57, 71
 ברנשטיין-כהן, מרים 26, 29
 ברסלבסקי, מ' 49
 ברץ, יוסף 26
 ברקוביץ, י"ד 85
 ברש, אשר 40, 187
 בר"ש, י" 159
 ברתיני, ק"א 19, 129, 154, 178
 בש, רפאל 75

 גאלאקטיאן, גאלא 20
 גאניס, אברהם 100
 גארי, רומן 11, 80, 96, 97, 112, 175
 גוברין, נורית 176
 גוגה, אוקטביאן 10, 158
 גוגול, ניקולאי 97
 גוטמן, נחום 32, 48, 80, 111, 189
 גוטנט, משה 106
 גולאנץ, ויקטור 26
 גולדברג, לאה 49, 100
 גולדברג, מרדכי 15, 19, 45, 154
 גולדמן, יעקב 70
 גולדמן, נחום 145
 גולדפיין, אדאמס 57
 גולדשטיין, ז' 17
 גולדשטיין, ישראל 106
 גולדשמידט, קלרה 89
 גולרגנט, א' 17, 125
 גורדון, א"ד 102, 173
 גורדון, ש"ל 205
 גלאנץ, לייב 82, 83
 גלטשטיין, יעקב 168
 גנדי, אינדירה 112
 גרדון, מ' 160
 גרוזיה 102
 גרינאוצקי, צ' 125
 גרינבוים, יצחק 10, 24
 גרינבלט, נתן 159, 160, 165

בילצקי, י"ח 206
 בלגיה 9, 145
 בלום, ליאון 204
 בלנק, ש"ל 71, 154
 בלצי 125, 130, 153, 155, 157, 158, 159
 בן-אהרון, יצחק 68, 113, 122
 בן-ארי, ניצה 118
 בן-גוריון, דוד 36, 48, 56, 70, 145, 181
 בן-דוד, מ' 216
 בן-חורין, י" 102
 בן-חיים, ז' 108
 בן-יהודה, אליעזר 86, 120
 בן-יהודה, ברוך 99
 בן-ישי, א"ז 39
 בן-מאיר, דב 118, 174
 בן-מנחם, נפתלי 126
 בן עזריה, רבי אליעזר 59, 66
 בן-צבי, יצחק 145, 181
 בן-ציון, ניסן 70
 בן-ציון, ש' 11, 43, 44, 75, 76, 77, 127, 154, 165, 206
 בן-שאול, משה 166
 בן-שחר, חיים 114
 בן שם, ישראל 154
 בנדויד, אבא 93
 בס, שמואל 45, 187
 בסרביה 9, 10, 18, 23, 24, 27, 34, 39, 46, 54, 56, 59, 71, 72, 90, 125, 126, 130, 153, 155, 157, 158, 160, 206
 בעהם, א' 160
 בקר, אהרון 113, 120
 בר-אדון, פסח (עזיז אפנדי) 31
 בר-ניר, דב 165, 166
 ברגן-בלזן 97, 112, 175
 ברדיצ'ב 90, 207
 ברוכוב, בר 50
 ברזיל 47, 48, 69, 84, 128, 170
 ברזילי, י" 185
 ברזל, הלל 111, 166, 167, 175
 ברטוב, חנוך 49, 83
 בריילספורד, הנרי נוואל 26
 בריינין, ראובן 84

המינגווי, ארנסט 30	גרינדה, מי' 17
הנדל, יהודית 49	גרניא, זיאן 97
הנקוק, פטריק 77	
הרי אפרים 60	ד'אמיצ'יס, אדמונד 25
הרכבי, יצחק 81	דגניה 115
הרצל, בנימין זאב 111	דה-גול, שרל 94, 96, 103
	דודמן, הלגה 174
ואגנר, ריכרד 116	דוחובני, ב' 158
וייז, ג'ורג' 116	דוידזון, זאב 129
ויינשטיין, י' 154	דורוהוי 112
וייצמן, חיים 43	דושקין, אלכסנדר מרדכי 41
ויניצקי, ד' 129, 178	דותן, אלכסנדר 147
וינשטיין, צ' 160	דיאמל, ז'ורז' 85, 196
ויקטוריה, מלכת בריטניה 66	דיזנגוף, מאיר 120
ונציה 91, 171	דיין, משה 182
ורבאי, א' 23	דירינגר, ה' 81
ורגליס, ארן 171	דכטר, אסתר 129
וריסומו, אריקו 50, 85, 189	דליה (קיבוץ) 56, 57
ורלן, פול 196	דניאל, זיאן 96
	דרום אמריקה 48, 171
זאב, אהרן 32, 187	דרומי, מי' 174
זהרי, מנחם 97, 99	דרור, בנימין 49
זושא 206	דרייפוס, אלפרד 88, 117, 119
זילברמן, מי' 75	
זילברשלג, יצחק 106	הארטל, קארל 40
זינגר, מאיר זאב 207	הוברמן, ני' 154
זיסמן, מוני 122	הודו 170
זירר, פרנסואז 109	הוז, דב 21
זלבינסקי, ני' 17	הויסמנס, כמיל 66, 67
זנדבנק, יעקב 22	הולנד 145
זיקונט, אמנון 175	הולצמן, דן 117
זרחי, ישראל 19, 28, 30	הונגריה 105
	הופרט, שמואל 203, 205, 206, 207
חבס, ברכה 26	הז, חיים 30, 56, 206
חווה, ר' 163	היטלר, אדולף 208
חיים, ז' 159	הכהן, ש' 26
חיפה 33, 50, 60	הלוי, מאיר 156
חלד, יוסף 116	הלטר, מי' 26
חסיד, ב"מ 17, 107	הלליס, שלמה 9, 45, 158, 161, 187
	הלמן, י"ט 206
טוטשינסקי, ב' 159	הלפמן, מי' 154, 158
טולוז 59, 61, 68, 83, 111	המאירי, אביגדור 100, 206

- כהן, אדיר 165
 כהן, אידוב 17
 כהן, אלבר 11, 108, 109, 110, 121, 173, 174
 כהן, ב"ח 104
 כורת, ראובן 26
 כץ, מינדרו 65
 כצלסון, ברל 10, 26
 כרמל, אליהו 177
 כרמל, עמוס 176
 כתבו, בן-ציון 561
 לאסקי, הרולד גיוזף 26
 לבון, צבי 68
 לביא, תיאודור 98
 לבנון, חיים 57
 לבני, משה 169
 לגרלף, סלמה 26
 להט, שלמה (צ'יץ) 117
 להמן, ארנסט 102, 111
 לודא, י" 17
 לוי, יוסף 118
 לוי, משה 119
 לוי, שרה 49
 לוין, מ' 30
 לוינסון, אברהם 10, 15, 18, 25, 32
 לוינשטיין-לביא, ת' 164
 לופטינג, ה' 33
 לוריס, י" 16
 לזר, דוד 163
 לחובר, ירוחם פישל 206
 ליוויק, ה' 19
 ליטא 46
 ליכטנבוים, יוסף 16, 154, 163
 לנדאו, מיכאל 102
 לנינגרד 100
 לצקי-ברטולדי, י"ז 23
 לרר, יחיאל 41
 מאיר, א' 86
 מאיר, גולדה 112, 182 ת'
 מאיר, גרשון 166
 מאלינסקו, גבריאלה 92
 טולסטוי, לב 17
 טומרקין, י" 190 ת'
 טוני, ריצ'רד הנרי 26
 טור כספי, א' 125
 טיומקין, משה 114
 טל, נ' 160
 טלאס, גאי 101
 טן פי, יהושע 96
 טרוצקי, לאון 97
 טרטקובר, אריה 97, 99, 145
 טרנסילבניה 17, 160
 טרנסניסטריה 21, 30, 32, 35, 38, 50
 טשרנוביץ, ימימה 39, 161, 187 ת'
 טשרניחובסקי, שאול 16, 34, 206
 יאסי 34, 112
 ידידיה, שלמה 39
 ידן, יגאל 78, 79
 יהודה הלוי (ריה"ל) 120
 יוגוסלביה 105
 יוסף, עובדיה 100
 ילון, חנוך 100
 יסנין, סרגיי אלכסנדרוביץ' 196
 יסקי, אברהם 80, 117
 יער, א' 80
 יערי, חיים 171
 יערי, מאיר 106
 יפה, ירחמיאל 130
 יפה, לייב 129
 יפו 53, 55, 56, 58, 59, 60, 62, 63, 65, 69
 72, 75, 93, 120
 גבעת עלייה 57, 59, 69, 70
 מועדון נוזהה 58, 59
 נמל 66, 69
 שכונת עגימי 58, 63
 יפן 93
 יצחקי, אבא 70
 יצחקי, שלמה 157
 ירושלים 96
 ירקון, נהר 57
 ירשוב, פי 40
 ישר, יצחק 110

- מאלרו, אנדרה 11, 89, 96, 97, 102, 103,
 110, 122
 מאן, מנדל 168
 מאנגר, איציק 8, 16, 25, 199-202
 מאקארנקו, אנטון סמיונוביץ' 44
 מבשן, א' 154
 מגד, אהרון 83
 מהטה, זובין 187ת'
 מוזס, יוליוס 38
 מולייר 90, 206
 מוסקבה 36, 106
 מזור, י' 176
 מיטראן, פרנסואה 116, 117
 מיידיניק, א' 125
 מייטוס, אליהו 8, 15, 66, 81, 154, 155, 158,
 160, 195-198
 מיכאלי, מרדכי 42, 187ת'
 מיכלי, ב"י 129, 178
 מילין, י"י 173
 מילר, הנרי 99
 מילר, חיים 69
 מימון, עדה 50
 מלב"ים (מאיר לייב בן יחיאל מיכאל) 205
 מלמד, עזרא 205
 ממי, אלבר 77, 87
 מנדל, מנדל פי 75
 מנדלי מוכר ספרים 16, 33, 66, 204
 מסטבוים, יואל 25
 מרכוס, וילי 164
 מרקולשטי 9, 22, 96, 126, 128, 129, 148, 174,
 204
 משגב-עם 114
 נאהר, אנדרי 83
 נבון, אריה 29
 נבון, יצחק 184ת'
 נבנצאל, יצחק 185ת'
 נגינה, טובה 55
 נואלגירגאן, ז'אן 95
 נוימן, ישראל 107
 נורדאו, מכס 49
 ניגריה 45
 ניומן, עמנואל 79
 ניישטט, מ' 102
 ניצני, יעקב 76
 נכון, ש"א 162
 נמיר, אורה 113
 נמיר, מרדכי 64, 65, 68, 70, 106, 113
 נמירובר, י"י 154, 157
 נסטלור, יוהנה 108
 ס. יזהר 58
 סארטר, ז'אן פול 11, 66, 73, 80, 87, 88, 89,
 90, 111, 114, 175, 207
 סגל, אברהם 72
 סדן (שטוק), דב 19, 74, 75, 163, 206
 סולובייצ'יק, מ' 38
 סולל, צ' 146
 סומ, יהודה 85
 סופו, רובאר 96
 סוקולוב, נחום 204
 סוקר, ר' 170
 סטאלין, יוסף 40, 91
 סטאלין, סוויטלאנה 101
 סטאנקו, ואלריה 92
 סטאנקו, זכריה 91
 סטבסקי, משה 40
 סטוליאנסקי, י' 67
 סטיינבק, ג'ון 27, 31
 סטראצ'י, ג'ון 31
 סילברברג, רונלד 118
 סילונה, אינגציו 26
 סימונוב, קונסטנטין 85
 סלונמסקי, חיים זליג 204
 סלוניקי 115
 סלע, אורי 174
 סמולנסקין, פרץ 23, 31
 ספורטה, רפאל 49
 ספיר, פנחס 61
 סקוירסקי, י' 160
 סקולסקי, ש' 167
 סתוי, משה 49
 עגנון, ש"י 11, 40, 44, 87, 90, 100, 102, 106,
 106

- פרידמן, אהרון 70
 פריס 32, 47, 68, 168
 פרישמן, דוד 84, 153, 206, 207
 פרנק, אנה 97
 פרנקפורט 90
 פרס, שמעון 116
 פרסקי, דניאל 16, 154
 פרץ, י"ל 20, 206
 ציאושסקו, ניקולאי 107
 ציזקובסקי, קורני 22, 44, 133, 177
 צור, ראובן 206
 צייטלין, אהרון 81
 צייטלין, הלל 84
 ציילון 70
 צימרמן, מ' גרוס 47
 ציכוסלובקיה 46, 207
 צפוני, א' 86
 צירנוביץ 34, 153, 156
 צרפת 9, 145, 168
 קאדרוס, יאני 62
 קאזאנצאקיס, ניקוס 86
 קאטלארגי, טארנר 107
 קאמי, אלבר 11, 65, 76, 77, 80, 82, 84, 97, 98, 101, 102, 104, 110, 116, 118, 121, 190, 207
 קאסטרן, זיזזה דה 49, 69
 קאסטרן, פידל 60
 קארפ, הוריא 28
 קבר רחל 32
 קובה 54, 60
 קובנר, אבא 100
 קווקז 40
 קוזה, א"צ 37, 158
 קוטיק, מאיר 26, 106, 112, 117, 121, 128, 148, 174
 קוטשר, יעקב 15, 45, 154, 158
 קול, גיורג' דגלס הווארד 26
 קומפרט, ל' 26
 קונסטנצה 160
 קופיגורוד 35
 107, 206
 עובדיהו, מרדכי 23, 206
 עמיאל, שרגא 126
 עמיעז, מ' 80
 עמיר, רחבעם 85
 עמיר-פינקרפלד, אנדה 111
 עמית, מאיר 185
 עמר, אנדרה 116
 עתיד, אביגדור 154
 פאלאצי, אוריאנה 112
 פאר, עדנה 192
 פויכטוונגר, ליאון 17
 פוליטי, מ' 167
 פולין 24, 30
 פולניה 42, 44
 פושקין, אלכסנדר סרגייביץ 43, 44, 48, 74, 206
 פייארברג, מ"ז 24
 פיינטאר, גיורג' 88
 פיכמן, יעקב 11, 19, 23, 26, 28, 30, 37, 43, 46, 47, 49, 51, 55, 56, 57, 63, 67, 73, 94, 120, 125, 127, 130, 154, 159, 160, 161, 162, 187, 172, 187, 206
 פילדרמן, וילהלם 32, 71
 פיליפינים 70
 פינקל, שמעון 113
 פינקלשטיין, חיים 99
 פיקאז', מנדל 175
 פישמן, זכריה 24
 פישמן מיימון, יהודה לייב הכהן 9, 10, 17, 18, 26, 46, 107, 114, 126, 162, 187, 204
 פלדמן, דוד 54
 פניכל, אבא 71
 פקלמן, הירש (האגריקו) 128
 פראג 161, 207-208
 פראדא, מירון 110
 פראנס, אנאטול 207
 פרוג, שמעון 25
 פרוסט, מרסל 88, 96, 109
 פרידלנד, יוסף 174

- קופרשטיין, אסתר 191ת'
 קופרשטיין, שמשון 9
 קופרשטיין, שרה 9
 קוק, אברהם יצחק הכהן 102
 קורן, יצחק 26, 45, 46, 126, 160, 177
 קורץ, יעקב 35
 קורצ'אק, יאנוש 40
 קורצווייל, ברוך 206
 קושטא 27, 160
 קושניר, משה 163
 קושניר, שי 49
 קייב 111
 קיסניגר, ארנסט 114
 קיסניגר, הנרי 112
 קיפניס, לואין 33, 41, 74, 111, 121, 161, 163, 187ת'
 קיציס, יוסף 59, 68, 147
 קישון, אפרים 85
 קישינוב 32, 34, 39, 47, 71, 78, 130, 153
 קלבט, אספרי 203
 קלויזנר, יוסף 161, 204, 206
 קליגולה 104
 קלימניק, שי 125
 קלינוב, ישעיהו 204
 קלן 111
 קלצ'קין, בי 17
 קלצ'קין, רפאל 116
 קלרש 128
 קמחי, דב 24
 קנב-קאניבסקי, יצחק 70
 קנדה 170
 קסטל, משה 49
 קסל, יוסף 11, 98
 קפקא, פרנץ 97, 116
 קפרשטי 128, 129
 קציר, אפרים 115, 184ת'
 קצמן, יהושע 75
 קרוא, ברוך 162, 165
 קריב, אי 37
 קרילוב, איוון אנדרייביץ' 37, 45, 207
 קרליבך, עזריאל 116
 קרמר, שלום 31
- קרנבורן, לורד 34
 קרסל, גי 177
 קשת, ישורון 206
 ראביץ, פיטר 11, 75, 77, 78, 98, 111, 119,
 165, 166, 167, 168, 175
 ראו, יוהנס 118
 רבין, חיים 147
 רבין, יצחק 183ת'
 רובין, אסתר 191ת'
 רובין, ראובן 189ת'
 רובינא, חנה 113
 רודין, אלישע 26
 רודריגו, ז'אן קריסטוף 113
 רוזן, משה 92, 97, 99, 101, 107, 112, 186ת'
 רוזנטל, זלמן 15, 45, 154
 רוזנטל, תלמה 118
 רוזנפלד, אי 155, 160
 רוזנצווייג, זיגפריד 165
 רולן, רומן 17
 רומניה 18, 20, 22, 27, 31, 34, 37, 38, 44,
 46, 50, 71, 72, 90, 91, 92, 93, 94, 97,
 101, 105, 108, 117, 125, 126, 149, 154-
 155, 156, 157, 158, 159, 160, 164,
 165
 רוסייה 20, 35, 36, 37 ראו גם ברית-המועצות
 רחובות 25, 40
 ריבלין, אברהם 165
 ריגה 70
 ריגט 46
 ריו דה זנירו 111
 רייכמן, חנניה 45, 48
 רייכר, ישעיהו 17
 רייפר, מי 39
 רימון, יצחק 171
 רימון, צבי 170
 ריספּלר, איי 125
 רמב"ם 15
 רמלה 58
 שאנן, אברהם 94
 שאראנד, משה 19

שפרינצק, יוסף 26, 158
 שץ, בצלאל 99
 שרפשטיין, בן-עמי 108, 118, 175
 שרפשטיין, צבי 40, 42, 48, 49, 82, 88, 108,
 172
 שרת, משה 48, 84, 145, 182ת'
 תדהר, דוד 177
 תורכיה 20
 תל-אביב 30, 47, 50, 52, 58, 59, 63, 68, 70,
 72, 74, 80, 83, 93, 111, 112, 113, 115,
 119, 121
 אבר-כביר 59, 61
 ארובת רידינג 110
 גבעת עמל 56, 58, 62, 63
 הדר יוסף 60, 70
 יד המעביר 57, 60
 כפר שלם 60, 62, 63, 118
 כרם התימנים 57, 58, 63, 65
 מוזיאון תל-אביב 117
 נווה צה"ל 115
 נחלת יצחק 64
 נמל 66, 69, 110
 פארק הירקון 110, 115
 צהלה 70
 קריית שלום 65, 69, 70, 75, 120
 רמת אביב 55, 70
 רמת החייל 55, 58, 70
 רמת הטייסים 62
 שדרות הר-ציון 115
 שיחי' מוניס 58, 60, 63, 70, 120
 שכונת אחווה 62
 שכונת הבולגרים 61
 שכונת התקווה 32, 56, 58, 59, 61, 65, 69,
 107, 110
 שכונת מונטיפיורי 120
 שכונת נורדיה 62
 שכונת עזרא 58, 61
 שכונת פלורנטין 55, 58, 61, 76
 שכונת שבזי 60, 63, 70
 שכונת שפירא 55, 57, 61
 התחנה המרכזית החדשה 110
 תל-ברוך 57, 70
 תל-חי 66

שארל-רו, אדמונד 11, 175, 176
 שביט, עמי 110
 שביד, אליעזר 102, 206
 שבלת, די' 171
 שבתאי, אסתר 81
 שוברט, קורט 109
 שוהם, מתתיהו 84
 שווייץ 145, 169
 שוורץ, מוריס 65
 שוורצבארט, אנדרה 88
 שולמן, קלמן 207
 שורר, חיים 26
 שושני, שמשון 113
 שז"ר, זלמן 79, 86, 101, 167, 181ת'
 שחורי, חיים 72
 שחר, יי' 170
 שטאל, אברהם 129
 שטוק, דב ראו סדן (שטוק), דב
 שטיין, אי' 146
 שטיינברג, אליעזר 31, 33, 48, 63, 161
 שטיינברג, יהודה 11, 25, 26, 41, 42, 126,
 154, 206
 שטיינמן, אליעזר 24
 שטיינקלפר, שלמה 120
 שטרן, יוסי 49
 שכטר, אליעזר 59, 64, 68
 שלו, יצחק 83
 שלום, שי' 26, 49, 127
 שלום עליכם 61, 97, 206
 שלונסקי, אברהם 49, 96, 106, 190ת', 207
 שמיר, זיוה 120
 שמיר, משה 87, 161
 שמעוני (שמעונוביץ), דוד 33, 37
 שמשון מאוסטרופולי 9
 שנברג, יצחק 40
 שניאור, זלמן 18, 158
 שפיגל, שמעון 173
 שפיזנהדלר, אברהם 95
 שפיזנהדלר, עזרא 95
 שפירא, איליה 116
 שפירא, שי' 46
 שפרן, אלכסנדר 31

כינויי-עט (פסבדונים)

בדרך-כלל חתם לייב קופרשטיין על ספריו, מאמריו ותרגומיו ל. קופרשטיין – אך מאות מאמרים ומסות שלו חתומים בכינויי עט. הרשימה שלהלן היא רק של פסבדונים שפענחתי בוודאות (מ.ז.).

אבא	א. סוקר	ל. קטן
אבי-עדנה	א. סתרי	א. קליל
א. אולפני	ק. פשטן	א.כ.
א. גלגלי	קול	א.ק.
א. השמשוני	א. קושטאי	ל.ק.
א. כפיר	י. קטן	ק.

במצרר את הסיפור ורצף, שמשך שנים אובדיון (אבות
אין כן אובדיון. פה חקר לפעמים לא האקו
ליוץ (היטליוץ) באמצע התורה.

במכתביו אלה, נראה אינם משקפים את מלא המע
קום משנת 1891-1892, ימינו פרוץ כי היא אגדה שני רב
הי התחלה הוא מתקן אקצרי, מצי אולמד, אבה תמו
פולג. שלא כמנהגו של עיריני חסדיה אינו מקנה למך ש
היא התפלא כלפי המוסר הכרטיס אצורה נפוח

ה הפרטים. לבד
מלבד אלו לשלח
ברוך הבאולג, (כ
פסמן. תמיד בכל
קרו, "מכבוד. (א
פתי - "מקוריו או
מ על עני סופחה
כי, ה"פירה" ו"גותין" וזה מין בפניה עליו. יש לפע
מן שם בידיה אכך מלפי עלמי ש. בן-ציון במגז גם עם

כאמור, הופעה הבטרה של אגטמן הייתה בידי
נגד באב ביאש ואשירי ותוק רצון להראת ולקרא
לב בסני אלה הצא
תורה למטה (את
שפה מזה אבארגי
למי את המון שבו

